

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

การวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง
AN ANALYSIS OF CONTENTS AND MOTIFS IN FOLKTALES
OF THE ZHUANG TRIBE

TANG LIHUA

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

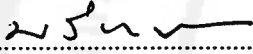
พ.ศ. ๒๕๖๒

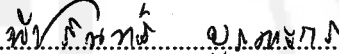
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

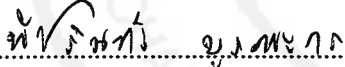
การวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง
AN ANALYSIS OF CONTENTS AND MOTIFS IN FOLKTALES OF THE ZHUANG TRIBE

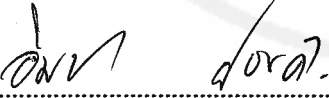
TANG LIHUA

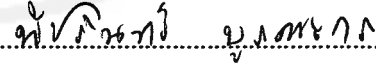
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ตรวจสอบและอนุมัติให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

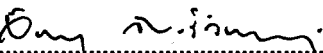

รองศาสตราจารย์ ดร.มณีน ปพรหมสุทธิรักษ์
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

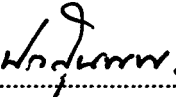

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
กรรมการ

อาจารย์ ดร.อิมธิรา อ่อนคำ
กรรมการ

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

รองศาสตราจารย์อัสยา จันทรวิธานุชิต
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิกร สุนทรชัย
คณบดีคณะศิลปศาสตร์

การวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง

TANG LIHUA 606008

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: พชรินทร์ บุรณะกร, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ผู้วิจัยรวบรวมนิทานพื้นบ้านที่ตีพิมพ์เผยแพร่จำนวน ๒ เล่มของสาธารณรัฐประชาชนจีน แล้ววิเคราะห์ด้วยบทนิทาน (Textual Analysis) จำนวน ๑๒๖ เรื่อง

ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงจัดประเภทตามเนื้อหา ตามได้ดังนี้ ๑) นิทานมหัศจรรย์ เป็นนิทานที่เกี่ยวกับอำนาจเหนือธรรมชาติ แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วง ๒) นิทานชีวิต เป็นนิทานเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของชนเผ่าจ้วง แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของชนเผ่าจ้วง ๓) นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่เกี่ยวกับวีรบุรุษของชนเผ่าจ้วงที่นับถืออยู่ แสดงให้เห็นถึงความเชื่อการนับถือวีรบุรุษของชนเผ่าจ้วง ๔) นิทานประจักษ์ เป็นนิทานที่เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของชนเผ่าจ้วง แสดงให้เห็นถึงประเพณีของชนเผ่าจ้วง ๕) นิทานปรัมปรา เป็นนิทานที่เกี่ยวกับการอธิบายโลกของชนเผ่าจ้วงที่อาศัยอยู่ แสดงให้เห็นถึงความเชื่อดั้งเดิมของชนเผ่าจ้วง ๖) นิทานสัตว์ เป็นนิทานที่เกี่ยวกับสัตว์ แสดงให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องการนับถือสัตว์ของชนเผ่าจ้วง ๗) มุขตลก เป็นนิทานที่ทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังนิทานสนุกสนาน แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมความสนุกสนานของชนเผ่าจ้วง

การวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง โดยศึกษาความสัมพันธ์ของอนุภาคกับความคิดเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วง โดยแบ่งการวิเคราะห์อนุภาคเป็น ๓ อนุภาค ได้แก่ ๑) อนุภาคตัวละคร พบว่ามีอนุภาคตัวละครเป็นผู้วิเศษ อนุภาคตัวละครเป็นบุคคลธรรมดา อนุภาคตัวละครเป็นสัตว์ ๒) อนุภาคของวิเศษ มีอนุภาคสำคัญ คือ อนุภาคของวิเศษที่ได้รับจากผู้วิเศษ อนุภาคของวิเศษที่มาจากธรรมชาติ อนุภาคของวิเศษที่ติดตัวละครมาตั้งแต่เกิด และอนุภาคของวิเศษที่ตัวละครสร้างขึ้น ๓) อนุภาคเหตุการณ์ มีอนุภาคที่มีลักษณะเด่น คือ อนุภาคการสร้างโลก อนุภาคการแต่งงานที่ผิดปกติ ธรรมดา อนุภาคการร้องเพลง อนุภาคการเกิดใหม่ เป็นต้น อนุภาคเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชนเผ่าจ้วง เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือเทพเจ้า ความเชื่อเกี่ยวกับวิญญาณ ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติ ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือสัตว์ ประเพณีและค่านิยมในสังคมของชนเผ่าจ้วง

คำสำคัญ: วิเคราะห์ นิทานพื้นบ้าน อนุภาค ชนเผ่าจ้วง

AN ANALYSIS OF CONTENTS AND MOTIFS IN FOLKTALES OF THE ZHUANG TRIBE

TANGLIHUA 606008

MASTER OF ARTS (COMMUNICATIVE THAI AS SECOND LANGUAGE)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PATCHARIN BURANAKORN, Ph.D.

ABSTRACT

An analysis of contents and motifs in folk tales of Zhuang people aims to analyze the contents and motifs in folk tales of Zhuang people. The researcher collected two folk tales published in Republic of China and did the textual analysis of 126 stories.

The research reveals that the folk tales of Zhuang were classified according to their contents as follows. 1) Marvelous stories was the folk tales were about supernatural power representing the creativity of the Zhuang people. 2) Life stories were about the daily life of Zhuang people representing the cultures of the Zhuang people. 3) Heroes tales were the stories relating to heroes of Zhuang people showing the faith and respect toward heroes of Zhuang people. 4) Local tales were the stories regarding to identity of Zhuang people showing the tradition of the Zhuang people. 5) The legendary myths were the stories describing the world where Zhuang lived and showing the traditional beliefs of Zhuang people. 6) Animal tales were about animals representing the beliefs in respect of the animals of the Zhuang people. 7) Joke tales were the stories making the readers or listeners fun showing the fun cultures of Zhuang people.

In regard to the analysis of the motifs in the folk tales by studying the relationship between motifs and cultural conception of Zhuang people, the analysis of the motifs were divided in 3 motifs as following. 1) Characters were supernatural people, normal people and animals. 2) Objects which were important motifs; objects given by marvelous person; objects from nature; the objects that the character carried from the beginning of the stories and the characters created that objects. 3) The behavior which were outstanding were creating the World, unusual marriage, singing motifs and new birth, etc. These motifs represented the various cultures of Zhuang people such as the belief relating to respect to god, belief in spirits, belief in nature, and belief in respect to animal, tradition and value in society of Zhuang people.

Keywords: Analyze, Folks, Motifs, Zhuang people

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือจากอาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความรู้ คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ด้วยความเมตตา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบคุณอย่างสูง ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบเค้าโครงและสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร และอาจารย์ ดร.อิทธิรา อ่อนคำ ที่ได้สละเวลาในการให้แนวคิดและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขเค้าโครงและแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการเรียนและการดำรงชีวิตอยู่ที่ประเทศไทย

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติทุกท่าน ให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาที่ให้ความรัก ความห่วงใย และเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด

สุดท้ายขอขอบคุณนางสาวอัยฟ้า แซ่ฉั่ว ที่คอยให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย และเพื่อนนักศึกษาในชั้นเรียน สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สองที่เรียนร่วมกันตลอดสองปี ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจในหลาย ๆ ด้าน

TANG LIHUA

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๓ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๖
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะ	๑๑
๑.๖ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๑
๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๒
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ ความรู้เบื้องต้นที่เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้าน	๑๓
๒.๑.๑ ความหมาย ลักษณะ และความสำคัญของนิทานพื้นบ้าน	๑๔
๒.๑.๒ นิทานพื้นบ้านของไทย	๑๘
๒.๑.๓ นิทานพื้นบ้านของจีน	๑๙
๒.๑.๔ ความสัมพันธ์ระหว่างนิทานพื้นบ้านไทยกับชนเผ่าจ้วง	๒๐
๒.๒ ความรู้ที่เกี่ยวกับประเภทของนิทานพื้นบ้าน	๒๑
๒.๒.๑ การแบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้าน	๒๑
๒.๒.๒ ความสำคัญของการแบ่งประเภทนิทานพื้นบ้าน	๒๔
๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอนุภาคในนิทานพื้นบ้าน	๒๕
๒.๓.๑ ความหมายของอนุภาคในนิทานพื้นบ้าน	๒๕
๒.๓.๒ ดัชนีอนุภาคในนิทานพื้นบ้าน	๒๖
๒.๓.๓ วิธีวิจัยในการศึกษาความคิดที่เป็นสากลของมนุษย์จากอนุภาค	๒๘
๒.๓.๔ วิธีวิทยาในการศึกษาอนุภาคกับความคิดเชิงวัฒนธรรม	๒๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๒.๔ คนเผ่าจ้วงของจีน	๓๒
๒.๔.๑ ความเป็นมาของคนเผ่าจ้วงของจีน	๓๒
๒.๔.๒ วัฒนธรรมของคนเผ่าจ้วงของจีน	๓๕
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๓
๒.๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทย	๔๓
๒.๕.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านจีน	๔๕
๒.๕.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวกับอนุภาคในนิทานพื้นบ้าน	๕๐
๒.๕.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของคนเผ่าจ้วง	๕๓
บทที่ ๓ การวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง	
๓.๑ นิทานมหัศจรรย์	๕๗
๓.๒ นิทานชีวิต	๖๘
๓.๒.๑ นิทานชีวิตประจำวัน	๖๙
๓.๒.๒ นิทานเกี่ยวกับการก่อกบฏของคนเผ่าจ้วง	๗๓
๓.๒.๓ นิทานการสั่งสอน	๗๕
๓.๓ นิทานวีรบุรุษ	๘๖
๓.๔ นิทานประจำถิ่น	๘๙
๓.๔.๑ นิทานเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่	๘๙
๓.๔.๒ นิทานอธิบายขนบธรรมเนียมประเพณี	๙๒
๓.๔.๓ นิทานผลิตผลพิเศษประจำถิ่น	๙๘
๓.๕ นิทานปรัมปรา	๑๐๐
๓.๕.๑ นิทานการสร้างโลก	๑๐๑
๓.๕.๒ นิทานอธิบายธรรมชาติ	๑๐๔
๓.๖ นิทานสัตว์	๑๐๖
๓.๖.๑ นิทานสัตว์ฝ่ายดี	๑๐๖
๓.๖.๒ นิทานสัตว์ฝ่ายร้าย	๑๐๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๓.๖.๓ นิทานอธิบายความเป็นมาและลักษณะของสัตว์	๑๐๗
๓.๖.๔ นิทานการต่อสู้ระหว่างสัตว์กับสัตว์	๑๑๐
๓.๗ นิทานมุขตลก	๑๑๒
บทที่ ๔ การวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง	
๔.๑ อนุภาคตัวละคร	๑๑๖
๔.๑.๑ อนุภาคตัวละครเป็นผู้วิเศษ	๑๑๗
๔.๑.๒ อนุภาคตัวละครเป็นบุคคลธรรมดา	๑๓๑
๔.๑.๓ อนุภาคตัวละครเป็นสัตว์	๑๓๖
๔.๒ อนุภาคของวิเศษ	๑๔๑
๔.๒.๑ อนุภาคของวิเศษที่ได้รับจากผู้วิเศษ	๑๔๑
๔.๒.๒ อนุภาคของวิเศษที่มาจากธรรมชาติ	๑๔๔
๔.๒.๓ อนุภาคของวิเศษที่ติดตัวตัวละครมาตั้งแต่เกิด	๑๔๕
๔.๒.๔ อนุภาคของวิเศษที่ตัวละครสร้างขึ้น	๑๔๖
๔.๓ อนุภาคเหตุการณ์	๑๔๗
๔.๓.๑ อนุภาคการสร้างโลก	๑๔๗
๔.๓.๒ อนุภาคน้ำท่วม	๑๔๙
๔.๓.๓ อนุภาคการลงโทษ	๑๕๐
๔.๓.๔ อนุภาคการแต่งงานที่ผิดปกติธรรมดา	๑๕๒
๔.๓.๕ อนุภาคการตั้งครุฑโดยปราศจากการมีเพศสัมพันธ์	๑๕๗
๔.๓.๖ อนุภาคผู้วิเศษให้ความช่วยเหลือบุคคลธรรมดา	๑๕๙
๔.๓.๗ อนุภาคการร้องเพลงพื้นบ้าน	๑๖๐
๔.๓.๘ อนุภาคการเกิดใหม่	๑๖๓
๔.๓.๙ อนุภาคการทดสอบ	๑๖๕
๔.๓.๑๐ อนุภาคแม่เลี้ยงกลั่นแกล้งลูกเลี้ยง	๑๖๘
๔.๓.๑๑ อนุภาคการต่อสู้	๑๗๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๗๕
๕.๒ อภิปรายผล	๑๘๑
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๘๓
บรรณานุกรม	๑๘๔
ภาคผนวก	๑๘๙
เอกสารรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย	๑๙๐
ประวัติผู้เขียน	๑๙๑

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องเล่าแบบมุขปาฐะมาอย่างยาวนาน เป็นเรื่องราวในชีวิตประจำวัน หรือเรื่องราวเฉพาะท้องถิ่น และเป็นเรื่องที่แตกต่างกันกับนิยาย ดังที่ ขนิษฐา จิตชินะกุล (๒๕๔๕ : ๑๕๒) กล่าวว่า นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นเรื่องที่รับใช้ตนเองทางด้านจิตใจโดยใช้ความคิดเห็นและสติปัญญา สามารถได้รับความสนุกสนานบันเทิงใจ นิทานยังสามารถทำให้มนุษย์เข้าใจและยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นและอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ หรือช่วยคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ ได้

นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องเล่าโดยปากเปล่า จึงมีลักษณะเฉพาะของตนเอง นิทานพื้นบ้านมีลักษณะสำคัญ คือ ๑) เป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา ใช้ภาษาร้อยแก้วแทนภาษาร้อยกรอง ๒) เล่าเรื่องโดยปากเปล่าสืบกันมาเป็นเวลายาวนาน ในระยะหลังเมื่อการเขียนเจริญขึ้น จึงนำเรื่องที่เล่ามาถ่ายทอดเป็นเรื่องเขียน ๓) นิทานไม่เหมือนกับนิยาย นิทานพื้นบ้านไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง เพราะฉะนั้นนิทานพื้นบ้านสืบทอดกันมาโดยปากเปล่าอ้างแต่เป็นของเก่า ฟังมาจากผู้เล่าเท่านั้น ไม่ปรากฏว่าผู้แต่งเรื่องขึ้นเป็นใคร (ประคอง นิมมานเหมินท์, ๒๕๔๕ : ๖-๗)

นิทานพื้นบ้านได้สืบทอดมาอย่างยาวนาน จึงมีบทบาทอย่างสำคัญต่อสังคม ทั้งให้ความเพลิดเพลิน ช่วยกระชับความสัมพันธ์ของกลุ่มคน ให้การศึกษาและเสริมสร้างจินตนาการ ปลูกฝังจริยธรรมและรักษาบรรทัดฐานของสังคม ดังที่ วันเนา ยูเด็น (๒๕๔๗ : คำนำ) กล่าวว่า ไม่มีใครที่ไม่ได้ฟังนิทาน อ่านนิทาน หรือแม้แต่เล่านิทาน ความสนใจในนิทานมันไม่ได้หายไปพร้อมกับวัยเด็ก นิทานมีอิทธิพลต่อบุคคลเพิ่มขึ้นตามวัยของผู้ฟังด้วย นิทานไม่ใช่เพียงแค่เล่าให้เด็กฟัง เขียนให้เด็กอ่านเท่านั้น นิทานมีสารที่ลึกซึ้งที่แฝงอยู่ในเนื้อเรื่องเสมอ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการสั่งสอนอบรมคนในสังคม

นอกจากลักษณะของนิทานพื้นบ้าน ประคอง นิมมานเหมินท์ (๒๕๕๑ : ๗ - ๑๐) ยังกล่าวถึงประเภทนิทานพื้นบ้าน นิทานพื้นบ้านสามารถจำแนกได้ ๑๑ ประเภท ดังนี้ ๑) นิทานมหัศจรรย์ ๒) นิทานชีวิตหรือนิยายชีวิต ๓) นิทานวีรบุรุษ ๔) นิทานประจำถิ่นหรือนิยายประจำถิ่น ๕) นิทานอธิบายเหตุ ๕) ตำนานปรัมปรา ๗) นิทานสัตว์ ๘) มุขตลก ๙) นิทานศาสนา ๑๐) นิทานเรื่องผี ๑๑) นิทานเข้าแบบ นิทานพื้นบ้านสามารถแบ่งออกได้หลายแบบหลายประเภท การศึกษานิทานพื้นบ้านจึงสามารถศึกษาได้หลายแบบหลายวิธี เช่น การศึกษาโดยการแบ่งประเภทตามเนื้อหาและโครงสร้าง ซึ่งทำให้เห็นว่านิทานพื้นบ้านมีเนื้อหาที่ใกล้เคียงกันทั่วโลก ดังที่ จิรฐิพร ไทยงูเหลือม (๒๕๕๙) ศึกษาวิจัยเรื่อง ลักษณะร่วมทางด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านไทย-ลาว

จำแนกออกได้เป็น ๑๑ ประเภท ลักษณะร่วมด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้าน จังหวัดนครราชสีมา ประเทศไทย กับนิทานพื้นบ้านแขวงเวียงจันทน์ และแขวงไชยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่ามีอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ในนิทานพื้นบ้าน ๓ ด้าน ลักษณะร่วมด้านภาษามี ๔ ด้าน วัฒนธรรมที่ปรากฏมี ๑๔ ลักษณะ นิทานพื้นบ้านไทย-ลาว ส่วนใหญ่มีโครงเรื่องที่คล้ายคลึงกัน เมื่อมีการเคลื่อนย้ายและการแพร่กระจายไปจากถิ่นเดิมก็มีความแตกต่างกันในภายหลัง และ จารุวรรณ เขาว์นวนม (๒๕๔๒) ศึกษาวิจัยเรื่อง นิทานพื้นเมืองลาว : ลักษณะเด่นและความสัมพันธ์กับสังคม ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นเมืองลาวที่รวบรวมได้จำนวน ๑๕๘ เรื่องแบ่งเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ นิทานมหัศจรรย์ นิทานปริศนา นิทานตลกขำขัน นิทานสัตว์ และตำนาน นิทานพื้นเมืองลาวมีทั้งลักษณะเป็นสากลสามารถจัดให้เข้ากลุ่มตามดัชนีอนุภาคนิทานพื้นเมือง ของ สติธ ธอมป์สัน และมีลักษณะเด่นที่สัมพันธ์กับสภาพภูมิศาสตร์และสังคมเกษตรกรรม จึงกล่าวได้ว่าการศึกษาเนื้อหาและประเภทของนิทานพื้นบ้านทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ภาพสะท้อนสังคม วัฒนธรรม ในแต่ละท้องถิ่นที่นิทานพื้นบ้านปรากฏอยู่

นอกจากนี้การศึกษานิทานพื้นบ้านยังสามารถศึกษาได้อีกหลายแง่มุม ดังที่ ประคอง นิมมานเหมินท์ (๒๕๔๕ : ๓๘-๔๒) กล่าวถึงอนุภาค (motif) ของนิทานพื้นบ้านว่าอนุภาค เป็นองค์ประเล็ก ๆ ของนิทานพื้นบ้านที่มีลักษณะแปลกและสะดุดตา ซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่ไม่ธรรมดา การวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้านทำให้เข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของนิทาน อนุภาคแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) ตัวละคร หมายถึง ตัวละครที่มีลักษณะเด่นและผิดจากปกติ ซึ่งเป็นตัวละครที่พิเศษในด้านหนึ่ง ตัวอย่างเช่น แมวที่พูดได้ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ เป็นต้น ๒) วัตถุหรือสิ่งของ หมายถึง วัตถุสิ่งของที่มีลักษณะผิดธรรมดา เช่น ตะเกียงวิเศษ นอกจากนี้ ยังรวมถึงวัฒนธรรมที่แปลก ๆ เช่น การฆ่าคนกิน เป็นต้น ๓) เหตุการณ์หรือพฤติกรรม หมายถึง เหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่ไม่ธรรมดา ซึ่งมีลักษณะที่เด่นและเป็นเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่ทำให้ผู้อ่านผู้ฟังรู้สึกแปลก เช่น การแปลงร่าง น้ำท่วมโลก เป็นต้น การศึกษาการวิจัยอนุภาคในนิทานพื้นบ้านก็เป็นวิจัยการที่มีผู้สนใจศึกษา เช่น อนันต์ ลากุล (๒๕๖๑) ศึกษาวิจัยเรื่อง ตำนานเมืองลุ่มในภาษาอีสาน : ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรม ความเชื่อกับท้องถิ่น ตำนานเมืองลุ่มพบทั้งหมด ๑๐ เรื่อง จาก ๓๐ สำนวน จัดอนุภาคได้ ๕ ประเภท คือ อนุภาคการกินปลาไหลเผือก อนุภาคการกินกระรอกเผือก อนุภาค การจับปลาตุ๊กเผือก อนุภาคการกินแก้งเผือก และอนุภาคการกินปลาฝาเผือก โดยสาเหตุของเมืองลุ่มทั้งหมดนั้นเกิดจากการกระทำของสัตว์เผือกและเหล่านาค ดังนั้น สัตว์สี่เผือกในภาคอีสานจึงมีลักษณะแทนลางบอกเหตุหรือสิ่งผิดปกติ

การศึกษานอนุภาคมีหลายวิธี วิธีสำคัญอย่างหนึ่ง คือ วิเคราะห์วัฒนธรรมจากเนื้อหาของอนุภาค ดังที่ ศิราพร ณ ากลาง (๒๕๔๘ : ๕๘ - ๖๖) กล่าวว่า การศึกษานอนุภาคไม่จำเป็นต้องใช้ดัชนีอนุภาค ๆ เป็นตัวตั้งเสมอไป เราอาจเลือกศึกษานอนุภาคที่น่าสนใจบางอนุภาคแล้วดูการปรากฏของ

อนุภาคนั้น ๆ ในนิทานเรื่องต่าง ๆ หรือวิเคราะห์ว่าอนุภาคนั้น สะท้อนความคิดความเชื่อทางวัฒนธรรมผู้เป็นเจ้าของนิทานหรือตำนานนั้น ๆ อย่างไร และการศึกษาอนุภาคในบริบททางสังคมวัฒนธรรม ทำให้เห็นความคิด ความเชื่อ ทศนคติ วิธีชีวิตการทำมาหากินของผู้เป็นเจ้าของอนุภาค และเจ้าของตำนานปรัมปราเรื่องนั้น ซึ่งเห็นได้ว่าการวิเคราะห์วัฒนธรรมจากเนื้อหาของอนุภาคมีบทบาทสำคัญต่อการวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้าน และการศึกษาวิเคราะห์อนุภาคสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมเจ้าของนิทานอย่างชัดเจน ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจทางด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้าน

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่มีชนชาติหลากหลาย ทั้งหมดมี ๕๖ ชนเผ่า มี ๕๕ ชนเผ่าเป็นชนกลุ่มน้อย ยกเว้นชนชาติฮั่นเป็นชนเผ่าใหญ่ ชนเผ่าที่มีประชากรมากที่สุดของกลุ่มชนเผ่าในสาธารณรัฐประชาชนจีน คือ ชนเผ่าจ้วง คำว่า “จ้วง” ใช้เรียกจากสมัยราชวงศ์หยวน ใช้ตัวอักษรจีน 撞 (Zhuang) ซึ่งแปลว่า ปะทะ สมัยราชวงศ์หมิงจึง จนถึงสมัยก๊กมินตั๋ง เปลี่ยนอักษรตัวแรกเป็น 撞 (Zhuang) ซึ่งแปลว่า “สัตว์” จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๘ จึงเปลี่ยนเป็นตัวอักษร 壮 (Zhuang) ซึ่งแปลว่า เต็บโต (“ชนเผ่าจ้วง” ๒๕๖๐ : ออนไลน์) จ้วงยังเป็นกลุ่มชนในกลุ่มชาติพันธุ์ไท-กะต๋วย เหมือนกันกับไทลื้อ ไทใหญ่ และลาว เป็นต้น เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาไทย (ศิริพร ณ ถลาง. ๒๕๔๘ : ๘๓) ชนเผ่าจ้วงของจีน ตั้งถิ่นฐานอยู่ทางภาคใต้ ในปี ค.ศ. ๑๙๕๒ บริเวณที่รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้กำหนดเป็นเขตปกครองตนเองของ “ชาวจ้วง” ซึ่งตั้งชื่อว่า เขตการปกครองตนเองชนชาติจ้วงมณฑลกวางสี (The Guangxi-Zhuang Autonomous Region)

ชนเผ่าจ้วงเป็นกลุ่มชนชาติที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน จวบจนถึงปัจจุบันนี้ ชาวจ้วงยังคงรักษาวัฒนธรรมอันหลากหลายไว้ ดังที่ ปราณี วงษ์เทศ (๒๕๕๒ : ๓-๕) กล่าวว่า เนื่องจากภูมิศาสตร์ของเขตที่จ้วงกับไทยอาศัยอยู่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน นิยมเลือกใช้แหล่งน้ำ มีราบลุ่มตามหุบเขา อยู่เรือนยกสูง ใต้ถุนบ้านจะใช้เลี้ยงสัตว์ มีภูมิอากาศที่เหมาะสมกับการปลูกข้าวที่มีคุณภาพ ทั้งไทยและจ้วงจึงเป็นกลุ่มชนชาติที่ปลูกข้าวเป็นหลัก ซึ่งมีวัฒนธรรมข้าวที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังมีความเชื่อเรื่องขวัญ ผี และประเพณีต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกัน แฝงอยู่ในชีวิตประจำวันอีกด้วย ดังที่ Liang tingwang (梁庭望) (๒๕๕๕ : ๕๐ - ๕๖) กล่าวว่า ชนเผ่าจ้วงมีประเพณีที่เกี่ยวกับการปลูกข้าว ชาวจ้วงเรียกว่า 多揉 “ตัวโหลว” ประเพณีนี้นอกจากใช้ในโอกาสการปลูกข้าว เก็บข้าว ยังสามารถใช้ในโอกาสต่าง ๆ ได้อีกด้วย เช่น งานศพ งานแต่งงาน เป็นต้น

วัฒนธรรมการแต่งกายของชนเผ่าจ้วงมีลักษณะเด่น โดยมักจะใช้สีดำและสีคราม ใช้เครื่องเงินเป็นเครื่องประดับ ส่วนความเชื่อของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงมีความเชื่อด้านปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ ภูติผีวิญญาณ ความเชื่อด้านการแพร่พันธุ์ สัญลักษณ์ที่เป็นสัตว์ การนับถือและเคารพบรรพบุรุษการเคารพ “ปู่ร่วถั่ว” 布洛陀 และ “ซือกง” 师公 และความเชื่ออื่น ๆ ที่เกิดจาก

ระบบสังคมด้วย นอกจากนี้ความเชื่อของชนเผ่าจ้วง ยังแฝงอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น การสร้างบ้าน การต้อนรับแขก เป็นต้น

ชนเผ่าจ้วงเป็นชนเผ่าที่มีวัฒนธรรมอันหลากหลาย แต่เนื่องจากวรรณคดีโบราณของชนเผ่าจ้วงไม่ได้รับการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร จึงมีแต่วรรณคดีมุขปาฐะเท่านั้น ทั้งนี้ บรรพบุรุษของชาวจ้วงได้สร้างวรรณคดีปากเปล่าไว้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งสะท้อนถึงวิถีชีวิตชนเผ่าจ้วง วรรณคดีดังกล่าว แบ่งออกเป็นเทพนิยาย นิยาย เรื่องสั้นในสมัยโบราณ นิทานเด็ก นิทานสุภาพจิต เพลงพื้นบ้าน ซึ่งประกอบไปด้วยละครที่มีชีวิตชีวา ภาษาที่เรียบง่าย บรรยายความเป็นมาของมนุษย์ ค้นหาสิ่งเร้นลับของธรรมชาติ วิเคราะห์ปรากฏการณ์ของวิถีชีวิตในสังคม สะท้อนมุมมองด้านคุณธรรมและความปรารถนาดีของมนุษย์ และทัศนะทางการเมือง วรรณคดีปากเปล่านี้อาจมีบทบาทที่สำคัญในการเตือนสติและอบรมสั่งสอนให้ผู้คนในชนเผ่ามีไมตรีจิตต่อกัน (Lanhong'en 蓝鸿恩. ๑๙๘๒ : ๑๐-๑๑) เห็นได้ว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงเป็นเรื่องที่ชาวจ้วงสร้างขึ้นมา เล่าสืบทอดต่อกันมาโดยปากเปล่า แต่ในภายหลังได้มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ชาวจ้วงเล่านิทานเพื่อสร้างความบันเทิงใจ ให้ความเพลิดเพลิน ช่วยให้เวลาผ่านไปอย่างไม่น่าเบื่อหน่าย ทำให้ชีวิตประจำวันสนุกสนานมากขึ้น และยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ช่วยในการสั่งสอนอบรมคนในชนเผ่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงยังสามารถเผยแพร่ความคิดต่าง ๆ เนื่องจากนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีบางส่วนที่ได้รับการสืบทอดมาจาก “ซือกง” (师公) หรือผู้ทำพิธีสำคัญของชนเผ่าจ้วง ดังนั้น ชาวจ้วงจึงเล่านิทานในพิธีต่าง ๆ เห็นได้ว่า นิทานพื้นบ้านบางเรื่อง ยังคงความคิดหรือประเพณีของชนเผ่าจ้วงไว้ เห็นได้ว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงจึงเป็นหนึ่งในวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วงที่สำคัญมาก มีความสำคัญสำหรับการศึกษาวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วง และช่วยรักษาวัฒนธรรมของชนเผ่าจ้วงไว้อีกด้วย เช่นเรื่อง *กวางนิคเตศกาลบุชากบ* เป็นเรื่องทีกล่าวถึงประเพณีเกี่ยวกับกบและพิธีไหว้กบ เนื้อเรื่องแสดงให้เห็นถึงความเชื่อเกี่ยวกับกบของชนเผ่าจ้วง สามารถทำให้ชาวจ้วงรักษาประเพณีการไหว้กบ อาจกล่าวได้ว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงนอกจากเป็นสมบัติของชาวจ้วงแล้ว ยังเป็นเรื่องที่น่าศึกษาวิจัยอีกด้วย

นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงโดยเฉพาะกลุ่มประเพณีนิทานสร้างโลก เป็นนิทานที่สำคัญและมีชื่อเสียงในสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีอนุภาคสำคัญ คือ อนุภาคน้ำท่วมโลก อนุภาคน้ำเต้า อนุภาคพี่น้องแต่งงานกัน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับอนุภาคสากลที่ปรากฏในนิทานของทุกถิ่นในโลก แต่ก็เป็นอนุภาคสำคัญที่ทำให้นิทานจ้วงมีลักษณะเฉพาะของตนเอง อนุภาคเหล่านี้สะท้อนภาพวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วง โดยเฉพาะความเชื่อ ค่านิยม และประเพณีของชนเผ่าจ้วง ทำให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมอันหลากหลายของชนเผ่าจ้วงได้มากขึ้น ซึ่งการศึกษาเนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง จึงน่าสนใจและสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วงได้อย่างชัดเจนด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะชาวจีนที่อาศัยอยู่เขตการปกครองตนเองชนชาติจ้วงมณฑลกว่างซี ซึ่งเป็นมณฑลที่มีประชากรชาวจ้วงอาศัยอยู่มากที่สุดในสาธารณรัฐประชาชนจีน และผู้วิจัยกำลัง

ศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงมีความสนใจในการศึกษาวิจัยหัวข้อ “การวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง” โดยมุ่งวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงเป็นสำคัญ ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวจ้วงได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาเนื้อหาในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง
๒. เพื่อวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง

๑.๓ กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดของการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น ๒ แนวคิด ได้แก่

๑. การศึกษาเนื้อหาและประเภทของนิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องราวที่สืบทอดโดยปากต่อปากมาอย่างช้านาน เป็นเรื่องราวในชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่น และเป็นเรื่องที่แตกต่างกันนิยาย การศึกษานิทานพื้นบ้านแบ่งประเภทตามเนื้อหา ตามแนวคิดการแบ่งประเภทนิทานพื้นบ้านของประคอง นิมมานเหมินท์ โดยเลือกเฉพาะประเภทนิทานที่ตรงกับนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า จำแนกนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงเป็น ๗ ประเภท ดังนี้ ๑) นิทานมหัศจรรย์ ๒) นิทานชีวิต ๓) นิทานวีรบุรุษ ๔) นิทานประจำถิ่น ๕) ตำนานปรัมปรา ๖) นิทานสัตว์ ๗) มุขตลก

๒. การศึกษาอนุภาคในนิทานพื้นบ้าน

อนุภาค เป็นองค์ประกอบเล็ก ๆ ของนิทานพื้นบ้านที่มีลักษณะแปลกและสะดุดตา ซึ่งเป็นลักษณะเด่น ส่วนมากเป็นเรื่องที่ไม่ธรรมดา ตามแนวคิดการศึกษาอนุภาคของสติธ ทอมป์สัน อนุภาคแบ่งออกได้ ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) ตัวละคร หมายถึง ตัวละครที่มีลักษณะเด่นและผิดจากปกติ ซึ่งเป็นตัวละครที่มีความพิเศษในด้านใดด้านหนึ่ง ตัวอย่างเช่น แมวที่พูดได้ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ เป็นต้น ๒) วัตถุหรือสิ่งของ หมายถึง วัตถุสิ่งของที่มีลักษณะผิดจากสามัญ เช่น ตะเกียงวิเศษ นอกจากนี้ ยังรวบรวมถึงวัฒนธรรมที่มีความเฉพาะถิ่น และเห็นได้ยาก เช่น การฆ่ากินคน เป็นต้น ๓) เหตุการณ์หรือพฤติกรรม หมายถึง เหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่ผิดแปลกจากธรรมดา ซึ่งมีลักษณะที่เด่นและเป็นเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่ทำให้ผู้อ่านผู้ฟังรู้สึกแปลก เช่น การแปลงร่าง น้ำท่วมโลก เป็นต้น การศึกษาอนุภาคจึงเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเล็ก ๆ ในนิทานพื้นบ้านที่มีลักษณะแปลกและผิดจากปกติเป็นพิเศษ ๓ ประเภท คือ ตัวละคร วัตถุสิ่งของ และเหตุการณ์หรือพฤติกรรม

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษานิทานคติจากนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงของจีนที่ตีพิมพ์เผยแพร่จำนวน ๒ เล่ม ดังนี้

๑. รวมนิทานพื้นบ้านจีน ฉบับกว้างซี (๒๕๔๔) สาธารณรัฐประชาชนจีน : ศูนย์ ISBN จำนวน ๑๒๕ เรื่อง

๒. สรรพนิพนธ์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง (๒๕๒๗) สาธารณรัฐประชาชนจีน : ช่างไห่เหวินอี จำนวน ๙๔ เรื่อง

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในกรณีที่รวมนิทานทั้ง ๒ เล่มมีเรื่องซ้ำกัน ผู้วิจัยใช้นิทานที่มาจากเล่มที่ ๑ เป็นหลัก ส่วนที่ซ้ำในเล่มที่ ๒ จะตัดออกไป ทำให้เหลือนิทานที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าจำนวน ๑๒๖ เรื่อง รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ รายชื่อนิทาน นิทานมหัศจรรย์

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
๑	ผ้าตีนจ้วงหนึ่งผืน	Yifuzhuangjin	一幅壮锦
๒	ถ้ำเพชรนิลจินดา	Jincaidong	金财洞
๓	กระบองชี้ทอง	Dianjingun	点金棍
๔	ซูซิงกับมังกร	Suxingyujiaolong	苏兴与蛟龙
๕	นายเหล่าเอ้อกับธิดามังกร	Laoer'yulongnv	老二与龙女
๖	เสื้อขนวิหค	Baiyidiao	百鸟衣
๗	ปลาเทพ	Yuxian	鱼仙
๘	แม่นางเป็ด	Yagu	鸭姑
๙	เทพธิดาบงกช	Lianhuaxianzi	莲花仙子
๑๐	แม่นางไข่หิน	Shidanguniang	石蛋姑娘
๑๑	อาเตากับนางฟ้า	A'daoheqixiannv	阿刀和七仙女
๑๒	นางดำซึกับนายลิ่วชีว	Daqiheliuqiu	达七和六丘
๑๓	แม่นางดำเจี๋ยกับแม่นางตำหลุน	Dajiahedalun	达稼和达仑
๑๔	นางดอกไม้ทองนางดอกไม้เงินและนางดอกไม้ขาว	Jinhuyayinhuahebaihua	金花银花和白花
๑๕	น้องเจ็ดกับนายกบ	Qimeiheqingwalang	七妹和青蛙郎
๑๖	แปดพี่น้อง	Baxiongdi	八兄弟
๑๗	ตาวิเศษ	Shenyan	神眼
๑๘	เด็กกำพร้าพิชิตใจลูกสาวคหบดี	Tejiazhifuyuanwainv	特夹制服员外女

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
๑๙	แห้วเศษ	Qingmawang	青麻网
๒๐	นายหลิวขายขนม	Liumaigao	刘卖糕
๒๑	จินหลุน	Jinlun	金伦
๒๒	เหล่าอินถมทะเล	Laoyintianhai	老音填海

ตารางที่ ๒ รายชื่อนิทาน นิทานชีวิต

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
๑	จื่อเซาต่อสู้กับอาหมาง	Zhisadouamang	治嫂斗阿芒
๒	เก็บตะกร้าเพื่อจับพ่อไปถ่วงน้ำ	Liuzhulong	留猪笼
๓	สามพี่น้องแย่งแสดงความกตัญญู	Sanzizheng"xiao"	三子争“孝”
๔	ทดสอบลูกเขย	Kaonvxu	考女婿
๕	ลองใจลูกสาว	Qiaoshinverxin	巧试女儿心
๖	สี่พี่น้องอวยพรวันเกิด	Xisongdizhushou	四兄弟祝寿
๗	นายเหวินหลงกับนางเซียวหนี่	Wenlonghexiaoni	文龙和肖妮
๘	นักต้มตุ๋นถูกหลอก	Pianzishoupian	骗子受骗
๙	เศรษฐีขี้เหนียวกับเพื่อนยาก	Xiaoqicaizhuheqiongpengyou	小气财主和穷朋友
๑๐	สามพี่น้องกับทองคำในไห	Yiguanjin	一罐金
๑๑	หม้อดินเผากับดาบวิเศษ	Shabaodoubaojian	沙煲斗宝剑
๑๒	ประชันเพลงพื้นบ้านแลกปลา	Datouyudushangge	大头鱼赌山歌
๑๓	คนงานเจ้าปัญญา กับ เศรษฐีจอม ฉกฉวย	Qichangongqilianyazhacai zhu	奇长工奇联压财主
๑๔	บทกลอนแห่งท้องทุ่ง	Tianbianduixi	田边戏对
๑๕	นายเปาซางกับนางเซียวหนี่	Baosangheqiaoni	包桑和俏妮
๑๖	เหยี่ยวหินเป่ายิงเกาทัณฑ์พลาด	Weiyinbaowushesanzhijian	韦银豹误射三支箭
๑๗	เซียวเฉาอี้แย่งปิ่น	Xiaochaoguizhijiao"zhuzaijiao"	萧朝贵智缴“猪崽脚”
๑๘	หลิวเหวินเม่าพบเหยี่ยวจูเฟิน	Liwenmaochuhuiweizufen	李文茂初会韦祖芬
๑๙	หลิวหย่งผู้สู้รบกับฝรั่งเศส	Liuyongfudafangui	刘永福打番鬼
๒๐	พรานเหมิงต้า	Liehusoulingmengda	猎户首领蒙大
๒๑	แม่นางหลิวซ่านเจี้ยนนั่งปลาการ์ฟ	Liusanjijechanggezuodeliyu	刘三姐唱歌坐的鲤鱼

ตารางที่ ๒ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
๒๒	หลิวซานเจียโดนกลั่นแกล้ง	Sanmeisongniaoyi	三妹送鸟衣
๒๓	เหล่าเต็งกับแพะที่หายไป	Laodengduanyangan	老登断羊案
๒๔	วัวของผู้ฮั่ว	Niuguipuhuo	牛归卜火
๒๕	ผู้ฮั่วขับกลอนสู้พ่อตา	Puhuoyinshidouyuefu	卜火吟诗斗岳父
๒๖	พ่อตาเก็บค่าเช่า	Yuefushouzu	岳父收租
๒๗	อัญเชิญเทพยดา	Qingxiangu	请仙姑
๒๘	ตัดต้นไม้เปลือยทอง	Kanjinfeng	砍金枫
๒๙	นางดอกไม้เงิน	Yinhua	银花
๓๐	แมวที่ร้องเพลงได้	Huichanggedemao	会唱歌的猫
๓๑	นิทานห่านป่า	Yandegushi	雁的故事
๓๒	นิทานสองพี่น้องเผชิญความยากลำบาก	Lianggelaotongxuemaikunandegushih	两个老同学卖苦难的故事
๓๓	นายเท่อเอินกับนายเท่ออี้	Te'enhete yi	特恩和特义
๓๔	อัครเสนาบดีจอมหาเรื่อง	Zitaokuchidezaixiang	自讨苦吃的宰相
๓๕	ต้นท้อพิเศษของแม่ นางแซ่เหลียง	taojunliang	“逃军粮”
๓๖	ฉินเอ๋อมอบของขวัญล้ำค่า	Qin'eroxianerbao	覃二献宝
๓๗	นางมายไต้และนางมายอี้	Maidaihemaiyi	麦代和麦义
๓๘	ชาวประมงกับจักรพรรดิ	Yufuhehuangdi	渔夫和皇帝
๓๙	เจิ้งเสี่ยวู่ช่วยยายจก	Zhengxiaogubangjiaohua	郑小谷帮叫化

ตารางที่ ๓ รายชื่อนิทาน นิทานวีรบุรุษ

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
๑	หนงจื่อเกาแหกคุก	Nongzhigaoyueyu	依智高越狱
๒	หนงจื่อเกากับคันธนูวิเศษ	Nongzhigaolishehouwangjian	依智高力射猴王箭
๓	หนงจื่อเกากลายเป็นเซียน	Nongzhigaochengshen	依智高成神
๔	เฉินซุ่นแสดงอภินิหาร	Cenxunwang	岑逊王
๕	ม่ออี้กับเจ้ามังกร	Moyidawangheniushi'erdalong	莫一大王和牛十二大龙
๖	ม่ออีลูกเทพเจ้าวัว	Shenniude'erzimoyidawang	神牛的儿子莫一大王
๗	หมอวิเศษชั้นแฉ	Shenyisanjie	神医三界

ตารางที่ ๔ รายชื่อนิทาน นิทานประจำถิ่นหรือนิยายประจำถิ่น

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
๑	ภาพวาดผนังถ้ำภูเขาฮั่ว	Huashanbihua	花山崖壁画
๒	รูปปั้นสิบแปดพี่น้อง	Liyuanlishibaluohan	鲤鱼岩里十八罗汉
๓	ตำนานแม่น้ำหง	Hongshuihechuanshuo	红水河传说
๔	ตำนานสระบงกช	Shililiantang	十里连塘
๕	แม่นางบงกชกับบ่อน้ำร้อน	Hehuagunianghehuachiwenquan	荷花姑娘和花池温泉
๖	รองเท้าปลาการ์ฟ	Liyuxie	鲤鱼鞋
๗	ดินสามกอบ	Sanpengni	三捧泥
๘	กำเนิดเทศกาลลูซุกบ	Wapojie	蛙婆节
๙	สามเดือนสามเทศกาลร้องเพลง	Sanyuesangejie	三月三歌节
๑๐	สอดเงื่อนไขหญ้า	Chacaotuanbiao	插草团标
๑๑	"เทอจี" ปัดกวาดสุสาน	Tejisaofen	特吉扫坟
๑๒	เหล้าหงหลานของเตอชิง	Deshenghonglanjiu	德胜红蓝酒
๑๓	ต้นกำเนิดหญ้าหมาเหริยออัน	Malian'an	马连鞍
๑๔	ที่มาของส้มโอมือ	Foshouguo	佛手果
๑๕	แม่นางดำวัง	Dawang	达旺
๑๖	แม่สาวดอกน้ำมันชา	Huachaguniang	花茶姑娘
๑๗	หล่อกลองมโหระทึก	Zhutonggu	铸铜鼓
๑๘	กำเนิดภูเขาต้าหมิง	Damingshandeyoulai	大明山的由来
๑๙	เทอซุนจัดการหนูซี้ซุโมย	Tesunzhenshusandieshi	特笋镇鼠三叠石
๒๐	เตาสิบสองพี่น้อง	Zaowangshierxiongdi	灶王十二兄弟
๒๑	มูร์วูเจียลงโทษเทพกระบือ	Muluojiashenshuiniu	姆洛甲审水牛
๒๒	ดวงดารา ณ. ปฐพี	Dishangdexingxing	地上的星星

ตารางที่ ๕ รายชื่อนิทาน นิทานปรัมปรา

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
๑	กำเนิดมูร์วูเจีย	Muluojiachushi	姆洛甲出世
๒	มูร์วูเจียสร้างคน	Muluojiajiaozainfenjia	姆洛甲三批造人
๓	มูร์วูเจียสร้างแม่น้ำหง	Muluojiazaohongshuihe	姆洛甲造红水河
๔	มูร์วูเจียพิพากษา	Muluojiaduanan	姆洛甲断案
๕	ปูร์วูถัว	Buluotuo	布洛陀
๖	ตะวัน จันทร์ และดวงดารา	Taiyangyuelianghexingxing	太阳月亮和星星

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
๗	เท่อฮั่วเจี๋ยตวัน	Tehuhoqingtaiyang	特火请太阳
๘	หญิงสาวสำรวจท้องนา	Muzizhaotianbian	母子找天边
๙	ปู่ป้อต้อสู้กับเทพเจ้าสายฟ้า	Bubodouleiwang	布伯斗雷王
๑๐	สามีภรรยาสร้างโลก	Jurenfufu	巨人夫妇
๑๑	พี่น้องคู่อี	Fuyijiedi	伏依姐弟

ตารางที่ ๖ รายชื่อนิทาน นิทานสัตว์

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
๑	กำเนิดนกอัญชัน	Yangjiniao	秧鸡鸟
๒	นกกาเหว่า	Buguniao	布谷鸟
๓	ผึ้งกับด้วง	Huangfengheshikelang	黄蜂和屎壳郎
๔	กระตูดักแพะติดคอเสื้อ	Laohubaci	老虎拔刺
๕	เสื้อกับคางคก	Laohuhelaihama	老虎和癞蛤蟆
๖	เสื้อกับวัว	Haouheshuiniu	老虎和水牛
๗	กระป๋องเกลียดต้นกล้วย	Shuiniuhenbajiao	水牛狠芭蕉
๘	ไก่จิกตะขาบ	Jidingwugong	鸡叮蜈蚣
๙	อีกาจอมทรนงกับสุนัขจิ้งจอก	Jiaoaodelaoya	骄傲的老鹅
๑๐	เจ้ากบชาวนฉลาดกับฮ่องเต้เบาปัญญา	Hemadengdian	蛤蟆登殿
๑๑	พี่ใหญ่เสื้อ	Hudage	虎大哥
๑๒	นกแก้วตอบแทนคุณ	Bage'er	八哥儿
๑๓	นิทานของนกคู	Liaogedegushi	鹅哥的故事
๑๔	พี่น้องต่อสู้กับครึ่งคนครึ่งหมี	Jiedidourenxiongpo	姐弟斗人熊婆
๑๕	แมลงปอกับมด	Qingtinghemayi	蜻蜓和蚂蚁
๑๖	แมวสอนเสือปีนต้นไม้	Maojiaolaohupashu	猫教老虎爬树

ตารางที่ ๗ รายชื่อนิทาน มุขตลก

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
๑	นักพรตโดนผีสิง	Guichandaogong	鬼缠道公
๒	แม้แต่ชีวิตก็ไม่ต้องการ	Mingdoubuyaole	命都不要了
๓	ถ้าเป็นคนต้องมีกระดูกและเนื้อ	Shirengaiyougutouyourouya	是人该有骨头有肉呀
๔	นายกงพอแสร้งโง่	Gongpozhuang"xiao"	公颇装“削”

ตารางที่ ๗ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
๕	ช่วย“ถูซี” ถักทอเสื้อใหม่	Bangxintusilaoyezuoxinpao	帮土司老爷做新袍
๖	เหล่าเต็งชำระหนี้	Laodenghuanzhai	老登还债
๗	เหล่าเต็งให้ซื้อเสนอ	Laodengchuan dan	老登串蛋
๘	ยาแก้พิษของเห่อหุย	Tetuidejeyao	特推的解毒药
๙	เห่อหุยเลียนแบบปัญญาชน	Tetuixuesiwen	特推学斯文

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. นิทานพื้นบ้าน หมายถึง เรื่องราวที่เกิดจากจินตนาการที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อรับใช้ตนเอง ทางด้านจิตใจโดยความคิดและสติปัญญา การเล่านิทานเรื่องเล่าต่าง ๆ เพื่อความสนุกสนานบันเทิงใจ และสั่งสอนอบรมคนในสังคม

๒. นิทานชนเผ่าจ้วง หมายถึง นิทานพื้นบ้านที่สร้างโดยกลุ่มชนเผ่าที่อาศัยอยู่ในเขตปกครองตนเองชนชาติกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีเนื้อหาและลักษณะเฉพาะถิ่นปรากฏในเรื่อง

๓. เนื้อหาของนิทานพื้นบ้าน หมายถึง เรื่องราว การดำเนินชีวิตของตัวละคร ที่ปรากฏในนิทาน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ตามลักษณะของเนื้อเรื่อง

๔. อนุภาคในนิทานพื้นบ้าน หมายถึง องค์ประกอบเล็ก ๆ ที่มีลักษณะแปลก ๆ ผิดจากปกติ และสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น อนุภาคในนิทานพื้นบ้านมี ๓ ประเภท คือ ตัวละคร วัตถุสิ่งของ และเหตุการณ์หรือพฤติกรรม

๑.๖ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ค้นคว้าและศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเนื้อหาในนิทานพื้นบ้าน และอนุภาคในนิทานพื้นบ้าน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์

๒. ศึกษาและรวบรวมนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงฉบับภาษาจีน

๓. ผู้วิจัยคัดเลือกและแปลนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงเป็นภาษาไทย จำนวน ๑๒๖ เรื่อง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย จำนวน ๑ คน ตรวจสอบพิจารณาแก้ไขความถูกต้องของการใช้ภาษาและเนื้อหา

๔. ผู้วิจัยแก้ไขการใช้ภาษาและเนื้อหาในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงที่แปลเป็นภาษาไทยตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจอีกครั้งหนึ่ง

๕. นำนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงที่แปลเป็นภาษาไทยมาศึกษาเนื้อหาในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง
๖. นำนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงที่แปลเป็นภาษาไทยมาวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง
๗. นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวเคราะห์ครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

๑. ทำให้เข้าใจเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง
๒. ทำให้เข้าใจลักษณะเด่นของอนุภาคที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง
๓. ทำให้เข้าใจความรู้สึกนึกคิด ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ลักษณะนิสัย และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของชาวจ้วง และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในการศึกษาด้านภาษา วัฒนธรรม และความสัมพันธ์ไทย-จีนได้ต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ตามเค้าโครงต่อไปนี้

๒.๑ ความรู้เบื้องต้นที่เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้าน

๒.๑.๑ ความหมาย ลักษณะ และความสำคัญของนิทานพื้นบ้าน

๒.๑.๒ นิทานพื้นบ้านของไทย

๒.๑.๓ นิทานพื้นบ้านของจีน

๒.๑.๔ ความสัมพันธ์ระหว่างนิทานพื้นบ้านไทยกับชนเผ่าจ้วง

๒.๒ ความรู้ที่เกี่ยวกับประเภทของนิทานพื้นบ้าน

๒.๒.๑ การแบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้าน

๒.๒.๒ ความสำคัญของการแบ่งประเภตนิทานพื้นบ้าน

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอนุภาคในนิทานพื้นบ้าน

๒.๓.๑ ความหมายของอนุภาคในนิทานพื้นบ้าน

๒.๓.๒ ดัชนีอนุภาคในนิทานพื้นบ้าน

๒.๓.๓ วิธีวิจัยในการศึกษาความคิดที่เป็นสากลของมนุษย์จากอนุภาค

๒.๓.๔ วิธีวิทยาในการศึกษาอนุภาคกับความคิดเชิงวัฒนธรรม

๒.๔ ชนเผ่าจ้วงของจีน

๒.๔.๑ ความเป็นมาของชนเผ่าจ้วงของจีน

๒.๔.๒ วัฒนธรรมของชนเผ่าจ้วงของจีน

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทย

๒.๕.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านจีน

๒.๕.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวกับอนุภาคในนิทานพื้นบ้าน

๒.๕.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชนเผ่าจ้วง

๒.๑ ความรู้เบื้องต้นที่เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้าน คือ เรื่องเล่าที่สืบทอดกันอย่างยาวนาน นิทานพื้นบ้านได้ถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณี และมีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อสังคม ดังนั้น ในการศึกษานิทานพื้นบ้าน มีแนวคิดและทฤษฎี

อย่างมากมายหลายด้าน ทำให้มีนักวิชาการทั้งไทยและจีนจำนวนมากได้ให้ความสนใจในการศึกษา นิทานพื้นบ้าน ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมาย ลักษณะ และความสำคัญของนิทานพื้นบ้าน

ผู้วิจัยได้ศึกษาไว้ความรู้เบื้องต้นของนิทานพื้นบ้าน อันได้แก่ ความหมาย ลักษณะ และความสำคัญของนิทานพื้นบ้าน ดังนี้

๑) ความหมายของนิทานพื้นบ้าน

คำว่า นิทาน เป็นภาษาบาลี หมายถึง เรื่องที่เล่ากันมา นิทานใช้ในวิชาคติชนวิทยา มีนักวิชาการหลายคนได้ให้ความหมายของนิทานพื้นบ้าน ดังนี้

ประคอง นิมมานเหมินท์ (๒๕๕๑ : ๖-๗) ให้คำอธิบายว่า นิทานพื้นบ้าน คือ เรื่องเล่าที่สืบทอดต่อ ๆ กันมาจนถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่เล่าเฉพาะในบางชาติเท่านั้น มีความหมายเฉพาะเจาะจงถึงเรื่องเล่าประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ ไม่ได้มีความหมายเหมือนนิยายอย่าง กว้างขวาง

สุมาลย์ พงษ์ไพบูลย์ (๒๕๔๒ : ๑๔) กล่าวว่า นิทานเป็นคำศัพท์ภาษาบาลี หมายถึง คำว่าเล่าเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องประเภทใด แต่อยู่ที่ลักษณะการเล่าที่เป็นกันเอง แม้จะเป็นข้อเขียนก็มีลักษณะคล้ายกับการเล่าที่เป็นวาจา โดยใช้ภาษาพูดหรือภาษาปากในการเล่า

ขนิษฐา จิตชินะกุล (๒๕๔๕ : ๑๕๒) ให้คำอธิบายว่า นิทานพื้นบ้านเป็นจินตนาการ ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อรับใช้ตนเองทางด้านจิตใจโดยใช้ความคิดและสติปัญญาผูกนิทาน เรื่องเล่าต่าง ๆ ขึ้นเพื่อความสนุกสนานบันเทิงใจ บางครั้งก็เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ หรือช่วยคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ ที่มนุษย์สงสัยได้ ทำให้มนุษย์เข้าใจและยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น

Liu Shouhua (刘守华) (๒๕๕๕ : ๓ - ๗) กล่าวว่า นิทานพื้นบ้านเป็นเครื่องมือในการสร้างความบันเทิงใจรวมถึงเป็นตัวช่วยในการอบรมสั่งสอน และเป็นตัวกลางในการสืบทอด วัฒนธรรม มีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาวรรณกรรม อย่างไรก็ตาม ในความหมายกว้าง ๆ หมายถึง เรื่องที่สืบทอดโดยปากด้วยใช้ภาษาร้อยแก้ว รวบรวมตำนาน นิทานพื้นบ้าน และนิทานสัตว์ นิทานชีวิตประจำวัน มุขตลก เป็นต้น ในความหมายแคบ ๆ ต้องแยกกันระหว่างตำนาน นิทานพื้นบ้านและเรื่องอื่น ๆ อย่างชัด

Ge lingyu (葛凌钰) (๒๕๖๐ : ๑๗๒ - ๑๗๓) กล่าวว่า นิทานพื้นบ้านเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่สำคัญมาก เป็นเรื่องที่สืบทอดมาโดยปาก และนิทานมีเนื้อหาได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และมนุษย์กับสังคมโดยการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ผู้เผยแพร่ นิทานพื้นบ้าน คือ ผู้แต่งนิทาน ผู้เล่านิทานและผู้ฟังนิทานซึ่งเป็นคนทั่ว ๆ ไปนั่นเอง นิทานพื้นบ้านมาจากชีวิตแต่ก็สูงกว่าชีวิตความเป็นจริง ไม่ได้จำกัดในชีวิตความเป็นจริงเท่านั้น ยังรวมถึงธรรมชาติและ

ความเหนือจริงตามจินตนาการ นิทานพื้นบ้านไม่ใช่เกิดมาอย่างประหลาดใจ เนื่องจากผู้เผยแพร่นิทานพื้นบ้านได้เลือกนิทานที่มีเนื้อหาน่าสนใจและมีความสำคัญ นิทานพื้นบ้านจึงสามารถเล่าสืบถึงปัจจุบันนี้ได้

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องเล่าที่สืบทอดต่อกันมาโดยปาก เป็นเรื่องจินตนาการที่มนุษย์สร้างขึ้น เนื้อหามาจากชีวิตความเป็นจริง แต่ไม่จำกัดความเป็นจริงเท่านั้น ยังประกอบด้วยธรรมชาติและอารมณ์ธรรมชาติตามจินตนาการของมนุษย์ด้วย ไม่สามารถระบุผู้แต่งอย่างชัดเจน นิทานพื้นบ้านสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ของเจ้าของนิทานได้อย่างดี

๒) ลักษณะของนิทานพื้นบ้าน

ลักษณะของนิทานพื้นบ้านมีความหลากหลาย จึงมีนักวิชาการหลายคนได้ให้คำอธิบายลักษณะนิทานพื้นบ้านไว้ ดังนี้

ประคอง นิมมานเหมินท์ (๒๕๔๕ : ๖-๗) กล่าวถึงลักษณะของนิทานพื้นบ้าน คือ

๑) เป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา ใช้ภาษาร้อยแก้วแทนภาษาร้อยกรอง ๒) เล่าเรื่องมาโดยปากเปล่าสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ในระยะหลังเมื่อการเขียนเจริญขึ้น จึงเขียนนิทานขึ้นตามเค้าเดิมที่เคยเล่า ปากเปล่าสืบทอดกัน ๓) ไม่เหมือนกับนิยาย นิทานพื้นบ้านไม่ปรากฏผู้แต่งเรื่อง เพราะฉะนั้นนิทานพื้นบ้าน สืบทอดกันมาโดยปากเปล่า อ้างแต่เป็นของเก่า ฟังมาจากผู้เล่าเท่านั้น ไม่สามารถปรากฏว่าผู้แต่งเรื่องขึ้นเป็นใคร

ชนิษฐา จิตชินะกุล (๒๕๔๕ : ๑๕๒) ได้กล่าวว่า นิทานจะปรากฏอยู่ทั่วไปในกลุ่มชนหรือสังคมที่มีภาษาใช้สื่อสารกันซึ่งนอกจากจะให้ความสนุกสนานความพึงพอใจทั้งผู้เล่าและผู้ฟังแล้ว นิทานพื้นบ้านยังแฝงด้วยคติสอนใจที่ผู้ใหญ่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนให้เกิดจิตสำนึกในสิ่งที่ดีงาม ตลอดจนแนะแนวทางในการใช้ชีวิตที่เหมาะสมด้วยนิทานของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมักแสดงออกถึงขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ลักษณะนิสัยของคนในชาตินั้น ๆ

Fei lianxia (费连霞) และ Pan jingjing (潘京京) (๒๕๕๓ : ๕๖) ได้กล่าวถึงลักษณะของนิทานพื้นบ้านจีน คือ ๑) การอบรมสั่งสอน นิทานพื้นบ้านสามารถเป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนเด็ก ๆ โดยใช้เนื้อเรื่องที่บันเทิงใจ ๒) เป็นเรื่องจินตนาการ มีเนื้อเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ในชีวิตจริง ๓) ใกล้กับชีวิตจริง นิทานสามารถถ่ายทอดวิถีชีวิตมนุษย์ ดำเนินเรื่องตามชีวิตจริง ซึ่งเนื้อเรื่องแต่งมาจากชีวิตความเป็นจริง

Lan hong'en (蓝鸿恩) และคณะ (๒๕๔๔ : ๖ - ๑๒) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของนิทานพื้นบ้านจีน คือ ๑) นิทานพื้นบ้านจีนมักจะนำประวัติศาสตร์ ชนชาติ และศาสนาผสมกันเป็นเรื่องเดียวกัน ๒) นิทานพื้นบ้านจีนได้เผยแพร่อย่างกว้างขวาง ซึ่งบางเรื่องเป็นนิทานของทุกชาติ

ทุกท้องถิ่น แต่ก็มีเนื้อหาส่วนหนึ่งที่เป็นเฉพาะท้องถิ่นตามความคิดความเชื่อในถิ่น ๓) นิทานพื้นบ้านจีนเป็นเรื่องที่มาจากความเป็นจริง สามารถถ่ายทอดวิถีชีวิตประจำวันในช่วงนิทานเกิดขึ้น

ลักษณะของนิทานพื้นบ้านจีนที่สำคัญ คือ ๑) ใกล้ชิดกับชีวิตความเป็นจริง ถึงแม้ว่ามีเรื่องที่เป็นนิทานมหัศจรรย์หรือตำนานที่เป็นไปไม่ได้ แต่เนื้อเรื่องทั้งหมดก็อิงมาจากชีวิตจริง ๒) เวลา สถานที่ และชื่อตัวละครในเรื่องมักจะไม่ได้ถูกกล่าวถึงอย่างชัดเจน การเล่าเรื่องไม่ละเอียด ความสนุกสนานมาจากการดำเนินเรื่องโดยเนื้อหาที่น่าสนใจ ๓) เนื้อเรื่องของนิทานพื้นบ้านจีนมีอนุภาคอย่างชัดเจน หมายถึง นิทานจีนมีเนื้อหาที่แสดงอนุภาคเหมือนกัน เช่น อนุภาคลูกสะใภ้ อนุภาคแม่เลี้ยงทำร้าย เป็นต้น (“นิทานพื้นบ้าน” ๒๕๖๐ : ออนไลน์)

สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของนิทานพื้นบ้าน คือ การเล่านิทานด้วยปากเปล่าโดยใช้ภาษาร้อยแก้ว ผู้แต่งเรื่อง เวลา สถานที่ และชื่อตัวละครที่ปรากฏมักจะกล่าวถึงอย่างไม่ชัดเจน นิทานพื้นบ้านบางเรื่องเล่าที่เฉพาะท้องถิ่นเท่านั้น มีการแสดงความคิด ความเชื่อของท้องถิ่น และตัวนิทานแฝงด้วยขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ลักษณะนิสัยของคนในชาตินั้น ๆ

๓) ความสำคัญของนิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้านไม่ได้แต่งขึ้นมาเพื่อเล่าต่อกันมาเท่านั้น แต่มีอิทธิพลต่อมนุษย์อย่างมาก และสามารถถ่ายทอดชีวิตประจำวันในท้องถิ่นได้อีกด้วย มีนักวิชาการหลายคนได้กล่าวถึงความสำคัญของนิทานพื้นบ้านไว้ ดังนี้

ชนิษฐา จิตชินะกุล (๒๕๔๕ : ๑๔๒ - ๑๔๓) อธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของนิทานพื้นบ้านไว้ดังนี้ ๑) นิทานพื้นบ้านให้ความสนุกสนานแก่กลุ่มชน ๒) นิทานพื้นบ้านเป็นแหล่งรวมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชนต่าง ๆ ๓) นิทานพื้นบ้านเป็นเครื่องมือในการสั่งสอนอบรมจริยธรรม ๔) นิทานพื้นบ้านเป็นสายใยแห่งความรัก ความผูกพันกันของคนในครอบครัวและสังคม ๕) นิทานพื้นบ้านเป็นต้นกำเนิดของวรรณคดี ๖) นิทานพื้นบ้านเป็นเครื่องมือในการระบายความคับข้องใจที่เกิดขึ้น ๗) นิทานพื้นบ้านเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ๘) นิทานพื้นบ้านเป็นเครื่องแสดงออกของความปรารถนาและความต้องการ

ประคอง นิมมานเหมินท์ (๒๕๕๑ : ๗๕ - ๘๒) ได้กล่าวถึง บทบาทของนิทานพื้นบ้านอันแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของนิทานพื้นบ้านไว้ ดังนี้

๑) ให้ความเพลิดเพลิน ช่วยใช้เวลาผ่านไปอย่างไม่เบื่อหน่าย ทำให้ชีวิตประจำวันสนุกสนานมากขึ้น

๒) ช่วยกระชับความสัมพันธ์

๓) ให้การศึกษาและเสริมสร้างจินตนาการ

๔) ปลุกฝังจริยธรรมและรักษาบรรทัดฐานของสังคม

ประยูร ทรงศิลป์ (๒๕๔๒ : ๒๕) กล่าวถึง ความสำคัญของนิทานพื้นบ้านดังนี้

- ๑) นิทานพื้นบ้านสามารถทำให้มนุษย์เข้าใจภาพของมนุษย์โดยทั่วไปได้ดียิ่งขึ้น
- ๒) นิทานเป็นเสมือนกรอบล้อมชีวิตให้อยู่ในขอบเขตที่มนุษย์ในสังคม
- ๓) นิทานสามารถทำให้มนุษย์รู้จักสภาพชีวิตท้องถิ่น โดยพิจารณาตามหลักที่ว่า คติชาวบ้านเป็นพื้นฐานชีวิตของคนชาติหนึ่ง ๆ หรือชนกลุ่มนั้น ๆ
- ๔) นิทานเป็นมรดกของชาติในฐานะเป็นวัฒนธรรมประจำชาติ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์แต่ละชาติแต่ละภาษา
- ๕) นิทานเป็นต้นเค้าแห่งศาสตร์ต่าง ๆ ทั้งศิลป์และศาสตร์ สามารถให้การศึกษานในสาขาวิชาอื่น ๆ
- ๖) นิทานสามารถทำให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น
- ๗) นิทานเป็นเครื่องบันเทิงใจยามว่างของมนุษย์

Lan hong'en (藍鴻恩) และคณะ (๒๕๔๔ : ๑๓ - ๑๖) ได้กล่าวถึงความสำคัญของนิทานพื้นบ้านจีน ดังนี้

- ๑) นิทานพื้นบ้านสามารถรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี
- ๒) นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องบันเทิงใจ สามารถทำให้ทั้งผู้เล่านิทานและผู้ฟังนิทานได้รับความสนุกสนาน
- ๓) นิทานพื้นบ้านเป็นเครื่องมือในการสั่งสอนและเผยแพร่ความคิดต่าง ๆ
- ๔) นิทานพื้นบ้านเป็นสมบัติของชนเผ่าใดชนเผ่าหนึ่ง มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาวัฒนธรรมของชนเผ่านั้น
- ๕) นิทานพื้นบ้านสามารถเผยแพร่ประสบการณ์และความรู้ต่าง ๆ ผ่านทางเนื้อหา
- ๖) นิทานพื้นบ้านสามารถถ่ายทอดประวัติศาสตร์ตามความจริง
- ๗) นิทานพื้นบ้านเป็นพื้นฐานในการสร้างวรรณคดี

Ge zhengwei (葛政委) และ Zhang na (张娜) (๒๕๕๘ : ๘๑ - ๘๕) ได้กล่าวถึงความสำคัญของนิทานพื้นบ้านโดยแบ่งเป็น ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) วัฒนธรรม นิทานพื้นบ้านเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ๒) สังคม นิทานพื้นบ้านต่างขึ้นจากสังคม สามารถสะท้อนสังคมด้วยเนื้อหา ๓) เศรษฐกิจ นิทานพื้นบ้านสามารถพัฒนาเศรษฐกิจจากโครงการทางด้านวัฒนธรรมและวรรณกรรมต่าง ๆ

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านมีความสำคัญเป็นอย่างมากทั้งในด้านการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณี ด้านการอบรมสั่งสอน ด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น และสามารถถ่ายทอดวิถีชีวิตประจำวันของสังคมเจ้าของด้วย ทำให้มนุษย์เกิดความบันเทิงใจและภูมิใจในท้องถิ่น

๒.๑.๒ นิทานพื้นบ้านของไทย

ประเทศไทยมีนิทานพื้นบ้านของตนเอง และสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน แต่ละท้องถิ่นมีลักษณะนิทานพื้นบ้านแตกต่างกัน ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นที่แตกต่างกันได้อีกด้วย นิทานพื้นบ้านได้จึงมีคุณค่ามาก มีนักวิชาการได้ศึกษานิทานพื้นบ้านไทย ดังนี้

ประคอง นิมมานเหมินท์ (๒๕๕๑ : ๙๑ - ๙๒) กล่าวถึงที่มาของนิทานไทย เมื่อพิจารณาจากนิทานไทยที่มีผู้เก็บรวบรวมขึ้นจากต่าง ๆ แล้ว อาจสรุปได้ว่านิทานพื้นบ้านที่เล่าสู่กันฟังในประเทศไทยนั้น มีที่มาจากหลายแหล่ง คือ มาจากในประเทศ มาจากต่างประเทศและจากวรรณกรรมหลายลักษณะ ๑) เกิดขึ้นในประเทศ เมื่อพิจารณาจากลักษณะตัวละครและลักษณะของเรื่องแล้วอาจสันนิษฐานได้ว่า น่าจะมีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย นิทานบางเรื่อง ไม่อาจสืบสาวได้ว่านิทานเหล่านี้เกิดขึ้นแต่เมื่อใด ใครเป็นผู้แต่ง และใครเล่าเป็นคนแรก ๒) มีที่มาจากต่างประเทศ นิทานไทยมีที่มาจากประเทศอินเดีย ลังกา และประเทศทางตะวันตก นิทานไทยบางเรื่องมาจากอรรถกถาชาดก บางเรื่องมาจากธัมมปทัฏฐกถาหรือนิทานอีสป นิทานที่เล่าสู่กันฟังในหมู่คนไทยปัจจุบัน โดยเฉพาะในการกลุ่มผู้มีการศึกษา อาจตกกล่าวได้ว่าเป็นนิทานตะวันตก ๓) จากวรรณกรรมลายลักษณ์ วรรณกรรม ลายลักษณ์เหล่านี้อาจเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะมาก่อน คือ เป็นนิทานที่เล่าสู่กันฟัง แล้วภายหลังมีผู้รวบรวมขึ้นและบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อมีคนอ่านผู้อ่านก็อาจนำไปเล่าต่ออีก วรรณกรรมลายลักษณ์และวรรณกรรมมุขปาฐะของไทยจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น ถ้ายทอดกันไปมา นิทานที่เล่าสู่กันฟังหลายเรื่องมีเนื้อความตรงกับนิทานในปัญญาสาตกและชาดกนอกนิบาตอื่น ๆ

ประคอง นิมมานเหมินท์ (๒๕๕๑ : ๙๒ - ๙๔) กล่าวถึง ความสัมพันธ์นิทานพื้นบ้านนิทานกับภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมไทย นิทานหลายเรื่องสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยเป็นสังคมเกษตร มุขตลกเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และพระ แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และนับถือพุทธศาสนา ในด้านครอบครัวเรามีมุขตลกของพ่อกับแม่สามีกับลูกสะใภ้ ทั้งนี้เพราะในสังคมไทยแต่ก่อนเมื่อแต่งงานแล้ว ผู้ชายจะไปอยู่บ้านฝ่ายหญิง ช่วยเป็นแรงงานเกษตรกรรมจนมีกำลังทรัพย์ พอที่จะปลูกบ้านของตนเอง ซึ่งก็มักจะปลูกใกล้ ๆ กันนั่นเอง

ประคอง นิมมานเหมินท์ (๒๕๕๑ : ๙๕) กล่าวถึง นิทานพื้นบ้านของไทยเป็นข้อมูลสำคัญประเภทหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะสังคมและวิถีชีวิตของคนไทยได้ มีข้อควรค่าหนึ่ง คือ หากจะศึกษาอย่างจริงจังแล้ว ควรใช้ข้อมูลอื่นประเภทด้วย เพราะนิทานพื้นบ้านบางเรื่องหรือบางส่วนอาจเป็นเรื่องจินตนาการ ไม่ใช่ข้อเท็จจริงทั้งหมด และบางเรื่องอาจมีลักษณะตรงกันข้ามกับข้อเท็จจริงได้

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านไทยมีแหล่งที่มาทั้งจากที่เกิดขึ้นในประเทศ มาจากต่างประเทศ และมาจากวรรณกรรมลายลักษณ์ เนื้อเรื่องสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสังคมไทย แต่ไม่ใช่

ข้อเท็จจริงทั้งหมด มีเนื้อเรื่องเป็นจินตนาการ นิทานพื้นบ้านไทยยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทยในสมัยก่อน

๒.๑.๓ นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงของจีน

ชนเผ่าจ้วงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่เก่าแก่ ชาวจ้วงเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ ได้สร้างวรรณคดีต่าง ๆ ของตนเองขึ้น โดยเฉพาะนิทานพื้นบ้าน สืบทอดกันมายาวนาน มีบทบาทสำคัญ มีนักวิชาการได้ศึกษานิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงไว้ ดังนี้

Qin guosheng (覃国生)(๒๕๔๗ : ๕๘ - ๖๑) กล่าวว่า ชาวจ้วงเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ ได้สร้างวรรณกรรมขึ้นหลายประเภท เช่น ตำนาน นิทานพื้นบ้าน เรื่องเล่าประเภทอื่น ๆ เพลงพื้นบ้าน ปริศนา สุภาษิต การแสดง เป็นต้น วรรณกรรมเหล่านี้ประกอบกันและสะท้อนภาพชีวิตประจำวันของชนเผ่าจ้วง ความคิด ขนบธรรมเนียมประเพณี และการต่อสู้ในประวัติศาสตร์ของ ชนเผ่าจ้วงได้อย่างดี ชนเผ่าจ้วงมีตำนานที่สะท้อนให้เห็นถึงบรรพบุรุษของชาวจ้วงพยายามเรียนรู้และควบคุมธรรมชาติ ตำนานของชนเผ่าจ้วงส่วนมากเป็นเรื่องที่สะท้อนความเข้าใจของมนุษย์ธรรมชาติ การต่อสู้กับภัยธรรมชาติ เช่น เรื่อง *ปู่รั้วถั่ว* เรื่อง *กำเนิดโลกมนุษย์* เรื่อง *เทอฮั่วเจี๋ยตะวันตก* เป็นต้น นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มีลักษณะที่มีเนื้อหาครอบคลุมหลายด้าน แบ่งได้ ๒ ประเภท คือ นิทานวีรบุรุษ เช่น เรื่อง *นายเฉินซุ่น* ฯลฯ และนิทานประจำถิ่น เช่น เรื่อง *ผ้าดินจ้วงหนึ่งผืน* ฯลฯ นิทานชนเผ่าจ้วงโบราณ ส่วนมากสะท้อนให้เห็นถึงชาวจ้วงมีความปรารถนาสืบเสาะธรรมชาติ และความสุขในชีวิต นิทานปัจจุบัน ส่วนมากสะท้อนให้เห็นถึงความเฉลียวฉลาดและอารมณ์ขันของชาวจ้วง นิทานเรื่องเล่าอื่น ๆ นิทานมหัศจรรย์ นิทานชีวิตหรือนิยายชีวิต นิทานสัตว์ นิทานมุขตลก สะท้อนให้เห็นว่าบรรพบุรุษชาวจ้วงมีการต่อสู้กับมนุษย์ เช่น เรื่อง *พี่น้องต่อสู้กับครึ่งคนครึ่งหมี* ฯลฯ สะท้อนถึงการต่อสู้ระหว่างบุคคลธรรมดากับผู้มีอำนาจ เช่น เรื่อง *เสี้ยนก* ฯลฯ สะท้อนให้เห็นถึงการวิจารณ์ความคิดที่ร้ายและพฤติกรรมที่ร้าย เช่น เรื่อง *แม่นางดำเจียกับแม่นางดำหลุน* ฯลฯ สะท้อนให้เห็นถึงความรัก เช่น เรื่อง *น้องเจ็ดกับนายกบ* ฯลฯ สะท้อนให้เห็นถึงการอบรมสั่งสอนของชาวจ้วง เช่น เรื่อง *หลงใจลูกสาว* ฯลฯ

Wei huangdan (韦黄丹)(๒๕๕๙ : ๑๖๐ - ๑๖๑) กล่าวว่า ชนเผ่าจ้วงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ภาคใต้ของจีน บรรพบุรุษของชนเผ่าจ้วง คือ “เยว่” ชนเผ่าจ้วงมักจะอาศัยอยู่ในเขตปกครองตนเองกวางสี ชนเผ่าจ้วงมีภาษาและวัฒนธรรมของตนเอง นับถือธรรมชาติผีและวิญญาณ ความเชื่อเหล่านี้ทำให้เกิดนิทานพื้นบ้านที่ลึกลับ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วงที่มีความสำคัญ นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของชาวจ้วง เช่น นิทานพื้นบ้านเรื่อง “*เทอแจ่วปิดกวาดสุสาน*” สะท้อนเห็นว่า ชาวจ้วงมีความเชื่อด้านเทพเจ้าแม่น้ำ ความเชื่อด้านการเคารพนับถือบรรพบุรุษ เป็นต้น

Tang Kaixing (唐凯兴) และ Zhang Zhiqiao และ (张志巧) (๒๔๔๖ : ๘๘) กล่าวว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงถ่ายทอดประวัติศาสตร์ของชาวจ้วงอย่างแท้จริง โดยใช้ภาษาอย่างมีชีวิตชีวา มากและเป็นรูปธรรม เต็มไปด้วยความรักและความรำลึกถึงแผ่นดินของชาวจ้วง นิทานพื้นบ้านเป็น สื่อสำคัญให้การนำเสนอความเชื่อ ค่านิยม นิสัยชาวจ้วง ความคิดของชาวจ้วง และเป็นเครื่องมือ สำคัญในการอบรมสั่งสอน

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องเล่าที่ชาวจ้วงสืบทอดกันมายาวนาน เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญมากของวัฒนธรรมจ้วง สามารถแบ่งประเภทตามเนื้อหา นิทาน เนื่องจากชนเผ่าจ้วงเป็น กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมตนเอง นิทานพื้นบ้านที่ชาวจ้วงสร้างขึ้นจึงได้ถ่ายทอด ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ความเชื่อและค่านิยมของชนเผ่าจ้วงได้เป็นอย่างดี

๒.๑.๔ ความสัมพันธ์นิทานพื้นบ้านไทยกับชนเผ่าจ้วง

ประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนมีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นสนิทสนม กันมาก ชาวไทยกับชาวจีนมีวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะชาวจ้วง มีนักวิชาการถือว่า “ชาวจ้วง เป็นพี่น้องกับไทยที่เก่าแก่ที่สุด” ซึ่งนิทานพื้นบ้านทั้งไทยและชนเผ่าจ้วง มีความใกล้เคียงกัน มีนักวิชาการได้ศึกษาความสัมพันธ์นิทานพื้นบ้านไทยกับชนเผ่าจ้วงไว้ ดังนี้

ศิริพร ณ ถลาง (๒๕๔๘ : ๔๔) กล่าวว่า การศึกษาชนชาติจ้วงกับหลักฐานเรื่อง กลองมโหรีทีก เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นความเก่าแก่ของวัฒนธรรมไทในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อนรับอิทธิพลอารยธรรมอินเดียและอารยธรรมจีนและแฝงนัยยะให้เห็นว่า คนที่อยู่ดินแดน ประเทศไทยที่พูดภาษาไทย มีระบบความเชื่อและประเพณีหลายอย่างคล้ายคลึงกับชาวจ้วงนั้น หาได้ เพิ่งมาเจริญรุ่งเรือง มีวัฒนธรรมเป็นของตนเองเพียงแต่สมัยสุโขทัยราว ๗๐๐ ปี อย่างที่ใคร ๆ เขาคิดกัน

ศิริพร ณ ถลาง (๒๕๔๘ : ๘๓) กล่าวว่า แม้ว่าเรื่องข้าวและการทำนาจะมีได้มีใน ตำนานสร้างโลกทุกสำนวน แต่ความคิดเรื่องปู - ย่าสอนให้ทำนาก็ดี พรหมกินข้าวแล้วกลายเป็น มนุษย์ก็ดี หรือพรหมกินข้าวได้โดยไม่ต้องปลูกก็ดี มีปรากฏกระจายอยู่ในตำนานสร้างโลกของทั้งทาง ล้านนาไทลื้อ ไทใหญ่ ไทเขิน ไทขาว ลาว จ้วง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า คนไทกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้มี วัฒนธรรมข้าวร่วมกัน และอาจกล่าวได้ว่า การที่เรื่องข้าวและการทำนาเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งของ ตำนานสร้างโลกของคนไท สะท้อนให้เห็นความเก่าแก่ของการทำมาหากินด้วยการปลูกข้าว ซึ่งเป็น แก่นของวัฒนธรรมชนชาติไท

ศิริพร ณ ถลาง (๒๕๔๘ : ๑๕๕) กล่าวว่า คนไทยในประเทศ โดยเฉพาะคนไทย ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีการติดต่อ มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ทางวัฒนธรรมและทางวรรณกรรมกับคนไทนอกประเทศ ในแง่นี้ การรับรู้นิทานและวรรณกรรม ร่วมกันจึงเป็นตัวบ่งชี้ความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยในประเทศและคนไทนอกประเทศได้ด้วย

Zhao peng (๒๕๕๘ : ๑๖๐) กล่าวว่า ความเชื่อที่มีปรากฏในนิทานพื้นบ้านภาคเหนือของไทยกับนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงของจีนมีความคล้ายคลึงกัน ได้แก่ ความเชื่อที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านทั้งสองชาติมีความเชื่อที่เกิดจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ ความเชื่อกฎแห่งกรรม ผู้ใดทำดีย่อมได้รับผลดีตอบแทน ส่วนผู้ใดทำความชั่วย่อมได้รับผลร้ายตอบแทน

สรุปได้ว่า ชนเผ่าจ้วงถูกมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของชนชาติไท ซึ่งชนเผ่าจ้วงมีวัฒนธรรมใกล้เคียงกับไทย ซึ่งวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านก็ใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะตำนานสร้างโลก จึงเห็นได้ว่า นิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด

๒.๒ ความรู้ที่เกี่ยวกับประเภทของนิทานพื้นบ้าน

นักวิชาการนำแนวคิดหรือทฤษฎีต่าง ๆ มาจับกลุ่มของนิทานพื้นบ้าน การแบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้าน มีหลายแบบหลายแนวคิด และมีประโยชน์อย่างมาก นักวิชาการได้ศึกษาไว้ดังนี้

๒.๒.๑ การแบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้าน

การแบ่งประเภทของนิทาน หมายถึง จับกลุ่มของนิทานตามแนวคิดหรือทฤษฎีต่าง ๆ มีนักวิชาการได้แบ่งนิทานพื้นบ้านดังนี้

วิไล มาตรฐาน (๒๕๕๑ : ๑๓-๑๔) กล่าวว่า นิทานพื้นบ้านแบ่งได้ ๘ ประเภท ได้แก่

- ๑) เทพนิยาย (Fairy Tale)
- ๒) นิทานชีวิต (Romantic Tale)
- ๓) นิทานวีรบุรุษ (Hero Tale)
- ๔) นิทานประจำถิ่น (Local Legend)
- ๕) นิยายอธิบายเหตุ (Explanatory Tale)
- ๖) ตำนานและเทพปกรณัม (Myth)
- ๗) นิทานสัตว์ (Animal story)
- ๘) นิทานมุขตลก (Jest)

ชนิษฐา จิตชินะกุล (๒๕๔๕ : ๑๔๔) ได้สรุปว่า การแบ่งนิทานพื้นบ้านตามเขตพื้นที่นักปราชญ์ทางนิทานพื้นบ้านได้แบ่งเป็นเขตใหญ่ ๆ ดังนี้

๑) เขตอินเดีย มีนิทานเป็นศาสนาพราหมณ์ ศาสนาพุทธ และนิทานศาสนา นิทานเหล่านี้จะสืบทอดกันมาด้วยมุขปาฐะ โดยจะแสดงถึงประวัติศาสตร์ ตลอดทั้งสภาพสังคมอินเดีย นักมานุษยวิทยาถือว่าอินเดียเป็นแหล่งกำเนิดใหญ่ของนิทานพื้นบ้าน

๒) เขตประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม นิทานประเภทนี้มีมีภาษาอาหรับ มีขนบธรรมเนียมประเพณีและพิธีกรรมทางศาสนาที่เหมือนกัน

๓) เขตชนชาติยิวในเอเชียไมเนอร์ นิทานประเภทนี้ยังมีขนบธรรมเนียมประเพณีหลายอย่างที่สืบทอดมาจากชนชาติยิวในโบราณกาล

๔) เขตประเทศสลาวิกหรือเขตกลางระหว่างตะวันออกและตะวันตก เป็นนิทานที่มีลักษณะผสมผสาน

๕) เขตรัฐต่าง ๆ แถบตะวันออกของทะเลบอลติก ได้แก่ รัฐทั้ง ๔ คือ ฟินแลนด์ เอสโตเนีย ลัตเวีย และลิทัวเนีย เป็นแหล่งสำคัญของนิทานพื้นบ้าน

๖) เขตแหลมสแกนดิเนเวีย ได้แก่ ชาวสวีเดน ชาวนอร์เวย์ และชาวเดนมาร์ก นิทานนี้สืบทอดมาจากแหลมสแกนดิเนเวีย

๗) เขตของชนชาติที่พูดภาษาเยอรมัน นิทานประเภทนี้มีลักษณะผสมผสานโดยจะมีต้นเค้ามาจากชาติอื่น ๆ หลายชาติ จึงกล่าวได้ว่า เยอรมนีเป็นตัวกลางในการรับถ่ายทอดมากกว่าที่จะเป็นเจ้าของนิทาน

๘) เขตประเทศฝรั่งเศส ประเทศฝรั่งเศสเป็นแหล่งกำเนิดทางวัฒนธรรมของยุโรป จึงทำให้ฝรั่งเศสสามารถสร้างสรรค์นิทานต่าง ๆ มาเป็นเวลานานและเป็นที่นิยมสืบทอดต่อมาทั้งยังกระจายไปทั่วยุโรป นอกจากนี้ฝรั่งเศสยังรับมาจากที่อื่นนำมาผสมผสานกันจนเป็นแบบฝรั่งเศสมากขึ้น

๙) เขตประเทศสเปนและโปรตุเกส นิทานประเภทนี้ถูกแขกมัวร์ครอบครองจึงมีร่องรอยของวัฒนธรรมอิสลามปรากฏอยู่ และนิทานประเภทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเวทมนตร์และนักบุญมากมาย จึงไม่มีที่ใดมีนิทานประเภทนี้มากกว่านี้

๑๐) เขตประเทศอิตาลี การรวบรวมนิทานของยุโรปมีขึ้นครั้งแรกที่อิตาลี ในค.ศ. ๑๖๑๗ นักเขียนชาวอิตาลีเห็นว่านิทานหลายเรื่องมีคุณค่าควร/ปรับปรุงให้เป็นวรรณคดีและแม้แต่ในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาที่ยังมีความนิยมในการเล่านิทานอยู่

๑๑) เขตประเทศของอังกฤษ เริ่มมีการรวบรวมนิทานชาวบ้านตั้งแต่โบราณ ๑๐๐ ปีมาแล้ว ทำให้ทราบว่านิทานอังกฤษมีเป็นจำนวนมาก

๑๒) เขตสกอตแลนด์และไอซ์แลนด์ ชาวอิตาเลียนที่ชื่อแคมป์เบลล์ (Campbell) ได้เป็นผู้รวบรวมนิทานทางแถบนี้ไว้ ๔ ฉบับใหญ่ ๆ ซึ่งการเก็บนิทานพื้นบ้านในแถบนี้ผู้เก็บจะใช้ภาษาถิ่น จึงทำให้มีผู้แปลออกมาเป็นภาษาอื่น ๆ หลายภาษา

ประคอง นิมมานเหมินท์ (๒๕๕๑ : ๗ - ๑๐) ได้จำแนกนิทานพื้นบ้านออกเป็น ๑๑ ประเภท ดังนี้

๑) นิทานมหัศจรรย์ (fairy tale)

นิทานมหัศจรรย์ เป็นนิทานที่เกี่ยวกับเวทมนตร์นางฟ้า ถึงแม้ว่านิทานบางเรื่องไม่มีเวทมนตร์นางฟ้า แต่ตามลักษณะสำคัญของนิทานพื้นบ้าน นิทานมหัศจรรย์ เป็นเรื่องค่อนข้างยาว

มีหลายอนุภาคหรือหลายตอน ดำเนินเรื่องอยู่ในโลกแห่งจินตนาการ มีพฤติกรรมผจญภัยหรือผจญชะตากรรม ได้รับความช่วยเหลือจากผู้ช่วยหรือเรื่องเน้นไปที่มนุษย อธิปไตยปฏิบัติหรือสิ่งมหัศจรรย์เหนือวิสัยมนุษย์ ตัวอย่างเช่น เรื่อง *สโนไวท์* เรื่อง *แฮนเซลกับเกรเทล* เป็นต้น

๒) นิทานชีวิตหรือนิยายชีวิต (novella)

ลักษณะสำคัญของนิทานพื้นบ้านประเภทนี้ คือ เรื่องค่อนข้างยาวและมีหลายอนุภาค หลายตอน ดำเนินเรื่องอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง การบ่งบอกสถานที่ ชื่อตัวละครอย่างชัดเจน และผู้ฟังผู้อ่านเชื่อว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ในโลกที่เป็นความเป็นจริง เชื่อว่าเป็นเรื่องที่เคยเกิดขึ้นจริง เช่น เรื่อง *ไกรทอง* เป็นต้น

๓) นิทานวีรบุรุษ (hero tale)

นิทานวีรบุรุษ มีลักษณะสำคัญ คือ เรื่องค่อนข้างยาว มีหลายอนุภาคและหลายตอน ดำเนินเรื่องอยู่ในโลกแห่งจินตนาการหรือโลกที่ใกล้เคียงกับโลกที่เป็นจริง นิทานประเภทนี้เป็นนิทานชุด พฤติกรรมผจญภัยมีหลายครั้งหลายหน เช่น เรื่องของวีรบุรุษ *เฮอร์คิวลิส* เป็นต้น

๔) นิทานประจำถิ่นหรือนิยายประจำถิ่น (sage)

ลักษณะของนิทานประเภทนี้ คือ เรื่องมีทั้งยาวและสั้น มีทั้งหลายอนุภาคกับอนุภาคเดียว บอกสถานที่ ชื่อตัวละครได้อย่างชัดเจน เป็นนิทานที่กล่าวถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสถานที่ท้องถิ่น ประกอบด้วยมนุษย์ เทวดา สัตว์ เป็นต้น ซึ่งมีหน้าที่อธิบายความเป็นมาของสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่น เช่น เรื่อง *พระยาภิงขะ* เป็นต้น

๕) นิทานอธิบายเหตุ (explanatory)

นิทานอธิบายเหตุ เป็นนิทานประเภทที่อธิบายเหตุการณ์หรือความเป็นมาของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ ใช้ภาษาอย่างตรง ๆ เพื่ออธิบายได้อย่างชัดเจน และเรื่องที่เล่าสืบมาเน้นความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของท้องถิ่นด้วย

๖) ตำนานปรัมปรา (myth)

ตำนานปรัมปราที่เรียกว่า เทวปกรณัมหรือเทพปกรณัม เป็นเรื่องที่มีอธิบายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ประกอบด้วย ลม ฝน พายุ มนุษย์ ตัวอย่างเช่น เรื่อง *เมขลา* เป็นต้น

๗) นิทานสัตว์ (animal tale)

นิทานสัตว์ เป็นนิทานที่สัตว์เป็นตัวเอก และตามอนุภาคของเรื่องมีลักษณะแตกต่างกัน มีลักษณะสำคัญคือ ตัวโกง (trickster) เที้ยวกลับแก้งเอาเปรียบคนหรือสัตว์อื่น ๆ ความขบขันจากการหลอกลวงหรือการดำเนินเรื่องโดยตัวละครเอกตกอยู่ในสถานการณ์ลำบากเป็นจุดที่น่าสนใจของเรื่อง

๘) มุขตลก (jest)

ลักษณะของมุขตลก คือ มีขนาดสั้น โครงเรื่องไม่ซับซ้อน มีเพียงอนุภาคเดียวสามารถจำแนกเป็น ๑๖ ประเภท คือ ความฉลาด ความโง่เขลา การชนะการแข่งขันด้วยกลลวง การต่อรองแบบกลลวง การขโมยและการหลอกต้ม การหนีโดยกลลวง การล่อลวงและการผิดประเวณี กลลวงที่ทารุณ กลลวงโดยวิธีแข่งขัน การปลอมแปลง การกล่าวหาที่ผิด ภรรยาที่เลว ความเกียจคร้าน คนหูหนวก นักรบ การไม้

๙) นิทานศาสนา (religious tale)

นิทานศาสนา เป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนา แต่ไม่ใช่ประเภทเทพปกรณัม เล่าถึงนักบุญต่าง ๆ ในคริสต์ศาสนาซึ่งไม่ปรากฏในพระคัมภีร์

๑๐) นิทานเรื่องผี (ghost tale)

นิทานเรื่องผี มีอยู่ในทุกสังคม ผีบางประเภทไม่ปรากฏชัดว่ามาจากไหน เกิดขึ้นได้อย่างไร เช่น ผีบ้าบองและผีปกกะโหล่งของไทยภาคเหนือ แต่มีบางประเภทเป็นวิญญาณของคนที่ตายไปแล้ว กลับมาหลอกหลอนผู้ที่มีชีวิตอยู่ ด้วยรูปร่างและวิธีการต่าง ๆ เป็นต้น

๑๑) นิทานเข้าแบบ (formula tale)

นิทานเข้าแบบ หมายถึง นิทานที่มีแบบแผนในการเล่าพิเศษ นิทานประเภทนี้ โครงเรื่องมีความสำคัญเป็นรองของแบบแผนในการเล่า การเล่าเพื่อความสนุกสนานของผู้เล่าและผู้ฟังโดยแท้ บางเรื่องอาจใช้ในการเล่นเกม มีหลายแบบ เช่น นิทานลูกโซ่ นิทานหลอกผู้ฟัง นิทานไม่จบเรื่อง นิทานไม่รู้จบ เป็นต้น

สรุปได้ว่า ประเภทของนิทานพื้นบ้านสามารถแบ่งได้หลายแบบตามแนวคิดต่าง ๆ เช่น การแบ่งประเภทโดยเขตพื้นที่ การแบ่งประเภทโดยเนื้อหา การแบ่งประเภทโดยโครงสร้าง เป็นต้น

๒.๒.๒ ความสำคัญของการแบ่งประเภทนิทานพื้นบ้าน

การแบ่งประเภทนิทานพื้นบ้านไม่ใช่แค่จับกลุ่มตามเนื้อหาหรือโครงสร้างของนิทานเท่านั้น ยังสามารถทำให้การศึกษานิทานพื้นบ้านมีคุณค่ามากขึ้น มีนักวิชาการหลายคนให้ความสำคัญกับการแบ่งประเภทนิทานพื้นบ้าน ดังนี้

ชนิษฐา จิตชินะกุล (๒๕๔๕ : ๑๔๓ - ๑๕๐) กล่าวว่า นักคติชนวิทยา ได้รวบรวมนิทานพื้นบ้านและจัดแบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้านเพื่อประโยชน์ในการศึกษา ซึ่งในการแบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้าน สามารถแบ่งได้หลายแบบ ผู้ศึกษาและผู้เก็บรวบรวมนิทานได้แบ่งประเภทของนิทานแตกต่างกันตามเนื้อหาและโครงสร้างหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งอาจพูดได้ว่า การศึกษานิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องที่คนทั่วทุกมุมโลกให้ความสนใจเพราะเป็นการศึกษาเรื่องของมนุษย์ตลอดจนสังคมมนุษย์

ประคอง นิมมานเหมินท์ (๒๕๕๑ : ๗ - ๘) ได้กล่าวถึง ปกติผู้เล่านิทานเองมักจะไม่มี

สนใจว่า นิทานที่เล่านั้นเป็นนิทานประเภทใด การจำแนกนิทานพื้นบ้านออกเป็นประเภทต่าง ๆ นั้นเป็นการจำแนกของนักคติชนวิทยาเพื่อประโยชน์ในทางวิชาการ เป็นที่น่าสังเกตว่านิทานพื้นบ้านบางประเภทนั้น มีเล่าเฉพาะในบางถิ่นบางชาติเท่านั้น

ประคอง นิมมานเหมินท์ (๒๕๕๑ : ๘๐ - ๘๑) กล่าวว่า การแบ่งประเภทนิทานที่เก็บรวบรวมได้จึงควรพิจารณาวัตถุประสงค์ผู้เล่านิทานเป็นสำคัญ เช่น เรื่อง *สังข์ทอง* ผู้เล่าบางคนอาจนำมาเล่าเป็นแบบนิทานมหัศจรรย์ แต่ผู้เล่าบางคนอาจเล่าในฐานะนิทานศาสนา โดยอ้างว่าเป็นเรื่องพระโพธิสัตว์ก็มี ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดอีกเรื่องหนึ่ง คือ *ลูกฆ่าแม่* ในวรรณกรรม ผู้เล่านิทานเรื่องนี้ในรูปแบบนิทานคติชี้ให้เห็นกฎแห่งกรรม ซึ่งแม้ไม่มีใครรู้และลงโทษ แต่ก็รบกวนจิตใจผู้เล่าทางท้องถิ่นอีสานจะเล่านิทานที่ยังมีเนื้อเรื่องคล้ายคลึงกันในรูปแบบนิทานประจำถิ่น อธิบายที่มาของพระเจดีย์ที่เรียกกันว่า พระธาตุก่องข้าวน้อย เป็นต้น นิทานประเภทต่าง ๆ เหล่านี้ บางประเภทก็มีลักษณะตรงกันทุกประการกับนิทานประเภทเดียวกันของต่างประเทศ แต่บางประเภทก็ไม่ตรงกันทีเดียว ดังจะเห็นได้จากรายละเอียดของนิทานแต่ละประเภทในตอนต่อไป น่าสังเกตว่า นิทานประเภทนิทานวีรบุรุษซึ่งเป็นนิทานขนาดยาวหลายตอนจบ เล่าถึงความเก่งกล้าสามารถของวีรบุรุษซึ่งสู้บเขี้ยวจากเทวดา

สรุปได้ว่า การแบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้าน เป็นวิธีหนึ่งในการศึกษานิทานพื้นบ้าน มีประโยชน์ในการศึกษานิทานพื้นบ้านอย่างสำคัญ สามารถทำให้เห็นลักษณะของนิทานจากเนื้อหาอย่างชัดเจน และสามารถทำให้การศึกษานิทานพื้นบ้านมีคุณค่ามากขึ้น

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอนุภาคในนิทานพื้นบ้าน

อนุภาค คือ องค์ประกอบเล็กที่สุดของนิทานพื้นบ้าน สามารถทำให้เห็นถึงวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ของเจ้าของนิทาน การวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้านเป็นวิธีหนึ่งที่มีความสำคัญในการศึกษานิทานพื้นบ้าน นักวิชาการได้ศึกษาเรื่องอนุภาคไว้ ดังนี้

๒.๓.๑ ความหมายของอนุภาคในนิทานพื้นบ้าน

คำว่า “อนุภาค” เป็นองค์ประกอบเล็ก ๆ ของนิทานพื้นบ้าน ตรงกับ motif ในภาษาอังกฤษ มีนักวิชาการได้ให้อธิบายความหมายของอนุภาค ดังนี้

ประคอง นิมมานเหมินท์ (๒๕๔๕ : ๓๘-๔๒) กล่าวว่า อนุภาค (motif) เป็นองค์ประกอบเล็ก ๆ ของนิทานพื้นบ้านที่มีลักษณะแปลกและสะดุดตา ซึ่งเป็นลักษณะเด่นส่วนมากเป็นเรื่องไม่ธรรมดา ซึ่งการศึกษาวเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้าน สามารถทำให้เข้าใจวัฒนธรรมของกลุ่มชนเผ่าที่เป็นเจ้าของนิทาน อนุภาคสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) ตัวละคร หมายถึง ตัวละครที่มีลักษณะเด่นและผิดจากปกติ ซึ่งเป็นตัวละครที่พิเศษในด้านหนึ่ง ตัวอย่างเช่น แมวที่พูดได้ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ เป็นต้น ๒) วัตถุหรือสิ่งของ หมายถึง

วัตถุสิ่งของที่มีลักษณะผิดธรรมดา เช่น ตะเกียงวิเศษ นอกจากนี้ ยังรวมถึงวัฒนธรรมที่แปลก ๆ เช่น การฆ่าคนกิน เป็นต้น ๓) เหตุการณ์หรือพฤติกรรม หมายถึง เหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่ไม่ธรรมดา ซึ่งมีลักษณะที่เด่นและเป็นเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่ทำให้ผู้อ่านผู้ฟังรู้สึกแปลก เช่น การแปลงร่าง น้ำท่วมโลก เป็นต้น

ปริยาร์ตัน ชาวลิทัวเนีย (๒๕๔๙ : ๑๓) กล่าวว่า อนุภาค คือ สารัตถะของนิทาน คำโครงสร้างความคิดของ สติธ ทอมป์สัน ว่า คือ ธาตุแท้หรือแก่นแท้หรือจุดสำคัญของนิทานเรื่องนั้นซึ่งมีอิทธิพลยืนยงอยู่ในเรื่องนั้นตลอดไปไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อนิทานตกไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่อาจมีการปรับปรุงเจือปนให้มีส่วนที่เป็นของใหม่แทรกเข้าไปได้บ้าง แต่ส่วนที่เป็นแก่นแท้ของเรื่องจะยังคงอยู่เสมอ

ศิริพร ณ ถลาง และสุกัญญา ภัทรราชัย (๒๕๔๒ : ๗) กล่าวว่า อนุภาค หมายถึง หน่วยที่เล็กที่สุดของเนื้อเรื่องหรือองค์ประกอบย่อยที่ประกอบกันขึ้นเป็นนิทานหรือเป็นฐานของการสร้างนิทานแต่ละเรื่องขึ้น ผู้ศึกษาอนุภาค (motif) ของนิทาน คือ สติธ ทอมป์สัน ได้รวบรวม motif ต่าง ๆ ของนิทานมาพิมพ์เป็นหนังสือ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์นิทานอย่างละเอียด ศัพท์ดังกล่าวถึงเป็นเฉพาะอีกคำหนึ่งที่ใช้ในวงวิชาการคติชนวิทยา ในระยะแรกที่มีการใช้ศัพท์นี้ในภาษาไทยได้ใช้ว่าสารัตถะ ต่อมา ดร.กิงแก้ว อรรถการ ได้ใช้คำว่า อนุภาค เมื่อกล่าวถึงศัพท์เฉพาะดังกล่าว คำว่า อนุภาคจึงเป็นที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลาย

ศิริพร ณ ถลาง (๒๕๔๘ : ๓๕) กล่าวว่า อนุภาคเป็นเพียง “ข้อมูล” เป็นหน่วยที่พื้นฐานที่สุดในการศึกษานิทานพื้นบ้าน และการศึกษาอนุภาคก็ไม่มี “ทฤษฎี” การวิเคราะห์อนุภาคจะนำไปสู่ความเข้าใจธรรมชาติของข้อมูลที่เป็นนิทาน ธรรมชาติของมนุษย์และวัฒนธรรมของมนุษย์ การศึกษาอนุภาคจะเป็นวิธีวิทยาอันหนึ่งที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์ทางคติชนวิทยาและในมนุษยศาสตร์

สรุปได้ว่า อนุภาค หมายถึง องค์ประกอบเล็กที่สุดหรือหน่วยที่พื้นฐานที่สุดในนิทานที่มีลักษณะแปลกและสะดุดตา ในภาษาไทยที่ใช้คำแรกก็ใช้คำว่า “สารัตถะ” ในเวลาต่อมาใช้คำว่า “อนุภาค” เป็นต้น เป็นฐานของการสร้างนิทานขึ้น เป็นเรื่องไม่ธรรมดา ซึ่งการศึกษาวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้าน สามารถทำให้เข้าใจวัฒนธรรมของกลุ่มชนเผ่าที่เป็นเจ้าของนิทาน สามารถแบ่งออกเป็นประเภท คือ ตัวละคร วัตถุหรือสิ่งของ และเหตุการณ์หรือพฤติกรรม

๒.๓.๒ ดัชนีอนุภาคในนิทานพื้นบ้าน

ดัชนีอนุภาคเป็นเพียงวิธีการจัดจำแนกอนุภาคเป็นหมวดหมู่และเป็นเพียง “ดัชนี” ในการแบ่งอนุภาคและเพื่อประโยชน์ในการศึกษาความคิดของมนุษย์

ในการศึกษานิทานพื้นบ้าน มักจะพบว่านิทานบางเรื่องมีส่วนคล้ายคลึงกับนิทานเรื่องอื่น ๆ เพียงบางส่วนหรือบางอนุภาคเท่านั้น ซึ่งนักคติชนวิทยา สติธ ทอมป์สัน (Stith Thompson)

ได้สร้างดัชนีอนุภาคนิทานพื้นบ้าน (Motif - Index of Folk - Literature) ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับผู้ต้องศึกษานิทานพื้นบ้านอย่างละเอียดโดยจำแนกนิทานพื้นบ้านหมวดใหญ่ ปรียารัตน์ เชาวลิตประพันธ์ (๒๕๔๙ : ๑๔-๑๖) ได้สรุปหมวดใหญ่ตามลำดับตัวอักษรภาษาอังกฤษ ดังนี้

หมวด A เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับตำนานปรัมปรา หรือเวทตำนานการสร้างโลก และธรรมชาติของโลก

หมวด B เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับสัตว์ แต่ไม่ใช่สัตว์ทุกชนิดที่อยู่ในนิทานจะปรากฏอยู่ที่นี้ แต่ในหมวดนี้จะรวบรวมสัตว์ที่มีความพิเศษบางอย่าง

หมวด C เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับความคิดดั้งเดิมเรื่องข้อห้าม

หมวด D เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับเรื่องของวิเศษ

หมวด E เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับความคิดเรื่องความตาย

หมวด F เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับเรื่องนามหัตถ์ศรย์ต่าง ๆ

หมวด G เป็นอนุภาคที่จัดเอาสิ่งมีชีวิตที่น่าสะพรึงกลัวมารวมอยู่ด้วยกัน

หมวด H เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับเรื่องกับการทดสอบ

หมวด J เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับความฉลาด ความเจ้าเล่ห์ และความโง่เขลา

หมวด K เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับการหลอกลวง งานของขโมยคนพาล

หมวด L เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับความผันผวนของโชคชะตา

หมวด M เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับข้อกับการกำหนดอนาคต

หมวด N เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับเรื่องโชคและเคราะห์

หมวด P เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับระบบสังคม ขนบธรรมเนียม ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งทางสังคมกับอาชีพ

หมวด Q เป็นอนุภาคเกี่ยวกับเรื่องรางวัลและการลงโทษ

หมวด R เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับเชลยและผู้หลบหนี

หมวด S เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับเรื่องความโหดร้ายที่ผิดธรรมชาติ

หมวด T เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ ความรัก การแต่งงานความสัมพันธ์ทางเพศ การให้กำเนิดทารก

หมวด U เป็นอนุภาคกลุ่มเล็ก ๆ ส่วนใหญ่มาจากนิทานคติเทศน์ กล่าวถึงพื้นฐานการแสดงธรรมชาติของชีวิต

หมวด V เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับเหตุการณ์หลายเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับศาสนา

หมวด W เป็นอนุภาคเกี่ยวกับการจำแนกลักษณะนิสัยของตัวละคร

หมวด X เป็นอนุภาคที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ตลกขบขัน

หมวด Z เป็นการรวบรวมอนุภาคย่อยอื่น ๆ ที่ไม่อาจจัดรวมอยู่ในหมวดอื่น ๆ ได้

ปริยาร์ตัน เชาวลิตประพันธ์ (๒๕๔๙ : ๑๖) กล่าวว่า ภายในหมวดอนุภาคหมวดใหญ่ A-Z นี้ ยังได้จัดเป็นหมวดย่อยต่าง ๆ อีกโดยใช้ตัวเลขเรียงลำดับข้อย่อย ๆ เหล่านั้นตั้งแต่ศูนย์ขึ้นไป จนถึงร้อยหรือมากกว่าแล้วแต่ความมากน้อยของอนุภาคในหมวดนั้น ๆ การจัดเรียงลำดับข้อย่อย ดังกล่าวจัดเรียงตามเนื้อหาที่สัมพันธ์กันโดยเนื้อหาของข้อย่อย ๆ จะสัมพันธ์กันในกลุ่มละร้อย เช่น B๐ – B๙๙ เกี่ยวกับสัตว์ในตำนาน B๑๐๐-๑๙๙ สัตว์วิเศษ B๒๐๐-๒๙๙ สัตว์ที่มีพฤติกรรมอย่างคน

ปริยาร์ตัน เชาวลิตประพันธ์ (๒๕๔๙ : ๑๗) กล่าวว่า ดัชนีอนุภาคนิทานพื้นบ้าน มีประโยชน์ในทางศึกษานิทานพื้นบ้านหรือวรรณคดีที่มาจากนิทานพื้นบ้านโดยละเอียด ทั้งในส่วน ของการศึกษาเจาะจงแต่ละอนุภาค การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนต่าง ๆ การศึกษาโครงสร้างของ นิทาน แก่นหรือจุดเด่นของนิทาน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การจำแนกนิทานพื้นบ้านเป็นหมวดใหญ่โดยรวบรวมนิทานจากภูมิภาค ต่าง ๆ เกือบทุกโลก ดัชนีอนุภาคนิทานพื้นบ้านจึงมีประโยชน์ในการศึกษานิทานพื้นบ้านหรือวรรณคดี ที่มาจากนิทานพื้นบ้านโดยละเอียด

๒.๓.๓ วิธีวิจัยในการศึกษาความคิดที่เป็นสากลของมนุษย์จากอนุภาค

ทุกถิ่นในโลกมีนิทานพื้นบ้าน ซึ่งอนุภาคที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้าน มีลักษณะสากล ด้วย จากอนุภาคต่าง ๆ ที่เป็นสากล สามารถเห็นได้ว่าความคิดต่าง ๆ ของมนุษย์อย่างชัดเจน มีนักวิชาการได้ศึกษาวิจัยในการศึกษาความคิดที่เป็นสากลของมนุษย์จากอนุภาคไว้ ดังนี้

ศิริพร ณ ถลาง (๒๕๔๘ : ๔๓) กล่าวว่า ความคิดและจินตนาการของมนุษย์เป็นเรื่อง น่าอัศจรรย์ มนุษย์สามารถคิดถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ในชีวิตจริงได้มากมาย และสามารถผูกเรื่องราวเป็น นิทานที่เต็มไปด้วยอนุภาคที่เกี่ยวกับความ “เหนือจริง” เช่น เรื่องมังกร ยักษ์ แม่มดผู้มีอำนาจวิเศษ มีของวิเศษ มีพฤติกรรมที่ “เหนือจริง” เหลือเชื่อต่าง ๆ นานา ความคิดและจินตนาการแห่งเหล่านี้ ไม่ใช่สิ่งสาระ แต่เป็นสิ่งที่น่าตั้งคำถามว่า ความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์นั้นมีอะไรบ้าง มีความคิด มากมายที่มนุษย์คิดตรงกันอย่างเป็นสากล เช่น การแต่งงานระหว่างมนุษย์กับสัตว์ การแปลงร่างจาก มนุษย์เป็นสัตว์เป็นมนุษย์ ตัวเอกที่มักเกิดมาพร้อมกับของวิเศษ ตัวละครที่เป็นสัตว์มักทำหน้าที่ผู้ช่วย พระเอก ตัวละครชั่วร้ายซึ่งมักมาในรูปยักษ์ อสูร หรือการที่พระเอกต้องถูกทดสอบให้ทำงานยากที่ คนธรรมดาทำไม่ได้แล้วจึงจะได้แต่งงานกับเจ้าหญิง ฯลฯ เหล่านี้เป็นอนุภาคที่พบได้ทั่วไปในนิทาน ทั่วโลก แม้ว่าอันที่จริงแล้ว *ดัชนีอนุภาคฯ* จะเป็นเพียงวิธีการจัดจำแนกอนุภาคเป็นหมวดหมู่และเป็นเพียง “ดัชนี” ในการค้นอนุภาคและเพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงในหมู่นักคติชนวิทยา แต่ก็สามารถใช้ประโยชน์จาก *ดัชนีอนุภาคฯ* ในการศึกษาความคิดของมนุษย์ได้

ศิริพร ณ ถลาง (๒๕๔๘ : ๔๔-๕๐) กล่าวว่า วิธีวิจัยในการศึกษาความคิดมนุษย์ที่เป็นสากลจากอนุภาค มี ๓ วิธี ดังนี้

- ๑) เลือกศึกษากลุ่มความคิดบางกลุ่มที่คิดว่าน่าสนใจจากหมวดย่อยในหมวดใหญ่

ดังที่ได้กล่าวไว้ว่า หมวด A-Z เป็นความคิดของมนุษย์ที่เป็นสากล แต่เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรม เราลองเลือกความคิดใดความคิดหนึ่งจากหมวดย่อยในหมวดใหญ่ เช่น ในหมวด T เรื่องเพศ ซึ่งแยกเป็นหมวดย่อย ๆ เช่น ความรัก การแต่งงาน การตั้งครรรภ์ การกำเนิด จากหมวดที่ว่าด้วย “การตั้งครรรภ์” เราอาจเลือกศึกษาความคิดของมนุษย์ในหัวข้อที่ย่อยลงไปอีก เช่น การตั้งครรรภ์ ในลักษณะที่ “ประหลาด” ในแง่นี้ จึงเห็นได้ว่าอนุภาคการตั้งครรรภ์ในลักษณะที่ “ประหลาด” เป็นความคิดที่พบได้ในนิทานในวัฒนธรรมต่าง ๆ ทั่วโลก จึงสามารถศึกษาความคิดและจินตนาการของมนุษย์ที่มีความเป็นสากลแต่มีหลากหลายที่น่าสนใจ

๒) เลือกคำบางคำจาก ดัชนีอนุภาคฯ เล่มที่ ๖

ดัชนีอนุภาคฯ เล่มที่ ๖ เป็นดัชนีการค้นคำที่ปรากฏใน เล่มที่ ๑-๕ ดังนั้น ในเล่มที่ ๖ นี้ เราสามารถค้นคำตามลำดับตัวอักษร ไม่ขึ้นกับหมวด A-Z เช่น เราอาจอยากค้นคำว่า angles, bees, dragon, fruits, poison, rice, seven, snake, swan, test, witch, weapon ฯลฯ คำแต่ละคำจะมีรายการอ้างอิงให้เห็นว่าปรากฏหรือสัมพันธ์กับความคิดในอนุภาคในหมวดใดบ้างในหมวด A-Z ยกตัวอย่างเช่น rice ข้าว จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับอนุภาคในหมวดต่าง ๆ เช่น ถ้าจะค้นคำว่าเกี่ยวข้องกับข้าว ก็จะไปค้นจากดัชนีอนุภาคฯ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- กลิ่นของข้าวใช้ชีวิตของเด็กที่ต้องการ (T ๔๙.๑)
- ข้าวที่ใช้โปรยในงานแต่งงาน (T ๑๓๖.๒)
- เทพเจ้าแห่งข้าว (A ๔๓๓.๑.๑)
- ทองที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเป็นข้าว (J ๒๐๙๓.๕)
- ข้าวที่เติบโตอย่างมหัศจรรย์ (D ๒๑๕๗.๒.๐.๑)
- ผู้ชายกลายเป็นเมล็ดข้าว (D ๒๑๔.๑)
- การหว่านข้าวและเกี่ยวข้าวให้เสร็จในวันเดียวเพื่อเป็นการทดสอบ (และยังมีอนุภาคที่สัมพันธ์กับ “ข้าว” อีกมากมาย)

คำบางคำ (=อนุภาคบางอนุภาค) จะเกี่ยวข้องกับความคิดอื่น ๆ อีกมากมาย แต่คำบางคำอาจเกี่ยวกับความคิดเพียงไม่กี่เรื่อง ความยาวของคำแต่ละคำในเล่มที่ ๖ จึงมีความยาวกัน เราอาจจะศึกษาความคิดของมนุษย์โดยตั้งข้อสังเกตได้ว่า คำใดบ้างมีความยาวหลายหน้าซึ่งแสดงว่าความคิดหรืออนุภาคนั้น ๆ มีความสัมพันธ์กับอนุภาคในหมวดต่าง ๆ มาก ซึ่ง แสดงคำนั้น ๆ เป็นอนุภาคที่มีความสำคัญ การค้นคำใน ดัชนีอนุภาคฯ เล่มที่ ๖ นี้ จึงเป็นอีกวิธีที่ทำให้เห็นความคิดและความคิดเชื่อมโยงของมนุษย์ในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างน่าสนใจ

๓) เลือกอนุภาคในนิทานไทยที่คิดว่าน่าสนใจแล้วลองสืบค้นหาในดัชนีอนุภาคฯ

การศึกษาเรื่องของอนุภาคให้ “สนุก” อีกวิธีหนึ่ง คือ ให้ลองเลือกอนุภาคบางอนุภาคในนิทานไทยที่เราคิดว่าไม่ธรรมดา น่าจะมี “เฉพาะในนิทานไทยเท่านั้น” แล้วลองสืบค้นใน

ดัชนีอนุภาค ถ้าพบว่าเมื่ออนุภาคอยู่ใน *ดัชนีอนุภาค* ก็ย่อมแสดงว่าอนุภาคนั้น ๆ ไม่ใช่ “เฉพาะของไทย” แต่ความคิด “สากล” อีกวิธีหนึ่ง คือ เลื่อนนิทานมา ๑ เรื่อง แล้วลองแยกนิทานเรื่องนั้น ออกเป็นอนุภาคย่อย ๆ แล้วลองตรวจสอบหาอนุภาคแต่ละอนุภาคในหมวดที่เกี่ยวข้องใน *ดัชนีอนุภาคนิทานพื้นบ้าน* เพื่อดูว่าอนุภาคในนิทานไทยมีอยู่ใน *ดัชนีอนุภาคสากล* หรือไม่

สรุปได้ว่า เนื่องจากอนุภาคมีลักษณะสากล ซึ่งวิธีวิจัยในการศึกษาความคิดที่เป็นสากลของมนุษย์จากอนุภาค สามารถใช้ประโยชน์จาก *ดัชนีอนุภาคฯ* ได้ วิธีวิจัยในการศึกษาความคิดที่เป็นสากลของมนุษย์จากอนุภาค มี ๓ วิธี คือ เลือกศึกษากลุ่มความคิดบางกลุ่มที่คิดว่าน่าสนใจจากหมวดย่อยในหมวดใหญ่ เลือกคำบางคำจาก *ดัชนีอนุภาคฯ เล่มที่ ๖* และเลือกอนุภาคในนิทานไทยที่คิดว่าน่าสนใจแล้วลองสืบค้นหาใน *ดัชนีอนุภาคฯ*

๒.๓.๔ วิธีวิทยาในการศึกษาอนุภาคกับความคิดเชิงวัฒนธรรม

การศึกษาอนุภาคในนิทานพื้นบ้าน ไม่ใช่มีแค่วิธีศึกษาจัดกลุ่มตาม *ดัชนีอนุภาคฯ* เพียงเดียวเท่านั้น อนุภาคในนิทานพื้นบ้านยังสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมด้วย ซึ่งการศึกษาอนุภาคในนิทานพื้นบ้านยังสามารถศึกษาเชิงวัฒนธรรมได้ มีนักวิชาการได้ศึกษาไว้ ดังนี้

ศิริพร ณ ถลาง (๒๕๔๘ : ๕๒) กล่าวว่า หมวด A-Z เป็นตัวแทนความคิดและจินตนาการของมนุษย์ไม่ว่าจะอยู่ในภูมิภาคใด แต่ถ้าเราศึกษาถี่กลงไปในระดับอนุภาคซึ่งจะมีบอกไว้ท้ายแต่ละอนุภาคว่าพบในนิทานที่ใด โดยนัยนี้เราจึงอาจศึกษาได้ว่า อนุภาคนั้นเป็นความคิดเฉพาะในวัฒนธรรมใด ดังที่เคยยกตัวอย่างมาแล้วว่า อนุภาคการตั้งครรภ์โดยการกินลูกท้อ เป็นอนุภาคที่พบในนิทานจีน อนุภาคการตั้งครรภ์โดยการกินมะม่วงหรือกินสัมพบในนิทานอินเดีย ในแง่นี้ แม้อนุภาคการตั้งครรภ์ด้วยการกินจะเป็นความคิดสากล แต่ “ของกิน” ที่ทำให้ตั้งครรภ์อาจถือเป็นความคิดเฉพาะวัฒนธรรมได้ ดังนั้น เมื่อเราดูข้างท้ายแต่ละอนุภาค เราก็พอจะทราบว่าคุณคิดนั้น ๆ เป็นความคิดที่พบในวัฒนธรรมใด หรืออีกตัวอย่างหนึ่ง ที่เห็นได้ชัด คือ เรื่อง “สัตว์” ที่คนแต่ละชาติพันธุ์เลือกนับถือ เราทราบว่า คนจีนนับถือมังกร คนมอญนับถือหงส์ คนไท-ลาวนับถือพญานาค คนส่วยนับถือตัวแลน เป็นต้น ในแง่นี้ อนุภาคเรื่องสัตว์จึงอาจนำมาศึกษาเชิงวัฒนธรรมได้ เพราะการเลือกนับถือสัตว์ชนิดใดเป็นเรื่องเฉพาะวัฒนธรรม

ศิริพร ณ ถลาง (๒๕๔๘ : ๕๓-๖๖) กล่าวว่า การศึกษาอนุภาคกับความคิดเชิงวัฒนธรรมมี ๒ วิธี ดังนี้

๑) ศึกษาอนุภาคในนิทานไทยโดยใช้อุณหภูมิใน *ดัชนีอนุภาคฯ* เป็นแนวเทียบ

เราอาจลองเลือกอนุภาคใดก็ได้ หรือหมวดย่อยใดก็ได้จาก *ดัชนีอนุภาคฯ* เป็นตัวตั้ง แล้วนำไปศึกษาว่าอนุภาคนั้น ๆ มีปรากฏในนิทานไทยอย่างไร เช่น อนุภาคทดสอบเพื่อแต่งงาน (H ๓๑๐) ใน *ดัชนีอนุภาคฯ* ปรากฏรายการอนุภาคนี้นี้มากมาย เช่น ให้เดินทะเลลูก้าแพง (นิทานจีน) ให้กินทับทิมโดยไม่ให้เมล็ดทับทิมตก (นิทานอินเดีย) ให้อาบน้ำในน้ำเดือน (นิทานอินเดีย) ให้วิ่งแข่ง

กับพ่อตา (นิทานไอริช นิทานกรีก) ให้แบกน้ำ ๑๐๐ ตุ่มจากทะเลไปยังปราสาทให้ได้ในวันเกิด (นิทานอินเดีย) เป็นต้น

เมื่อเราลองตรวจสอบความคิดนี้ในนิทานไทยดูบ้าง จะพบว่ามียุ่อย่างหลากหลาย เช่น ทดสอบเจ้าป่าโดยการเลี้ยงพวงมาลัย (สังข์ทอง) ซึ่งเป็นการทดสอบบุญบารมีของคู่ครอง แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการทดสอบความสามารถ เช่น ให้ปราบจระเข้ชาละวัน (ไกรทอง) ให้ปราบนกอินทรี (ควา) ให้ปราบยักษ์ (จำปาสีตัน วรวงศ์ บัรระวงศ์หงส์อำมาตย์) ให้ตอบปริศนาธรรม (กำกาดำ สุวรรณเมฆะ หมาขนดำ) ให้สร้างสะพานเงินสะพานทองมาถึงปราสาทให้เสร็จในวันเดียว (กำกาดำ) ให้ยกศรที่ปกติต้องใช้คน ๑,๐๐๐ คนจึงจะยกได้ (การะเกด) หรือเป็นการประลองแข่งขันจุดบั้งไฟดูว่าของใครขึ้นไปบนฟ้าได้สูงที่สุด (ผาแดงนางไอ่) การทดสอบความสามารถด้วยการยกศรหรือตอบปริศนาธรรมอาจได้อิทธิพลนิทานอินเดีย แต่การทดสอบความสามารถด้วยแข่งจุดบั้งไฟคงจะพบเฉพาะในนิทานไทย อนุภาคหลายอนุภาคในนิทานไทยอาจมีตรงกัน หรือใกล้เคียงกันที่พบใน *ดัชนีอนุภาค* แต่บางอนุภาคในนิทานไทยอาจไม่พบใน *ดัชนีอนุภาค* ก็ได้ นั่นแสดงว่า ความคิดบางประการอาจมีเฉพาะในนิทานไทย-วัฒนธรรมไทยเป็นได้

๒) วิเคราะห์วัฒนธรรมจากเนื้อหาของอนุภาคในนิทาน/ตำนานปรัมปรา

การศึกษาอนุภาคไม่จำเป็นต้องใช้ *ดัชนีอนุภาค* เป็นตัวตั้งเสมอไป เราอาจเลือกศึกษาอนุภาคที่น่าสนใจบางอนุภาคแล้วดูการปรากฏของอนุภาคนั้น ๆ ในนิทานเรื่องต่าง ๆ หรือวิเคราะห์ว่าอนุภาคนั้น ๆ สะท้อนความคิด ความเชื่อทางวัฒนธรรมของผู้เป็นเจ้าของนิทานหรือตำนานนั้น ๆ อย่างไร

กรณีศึกษาเรื่อง “อนุภาคน้ำเต้าในตำนานน้ำท่วมโลกและตำนานกำเนิดมนุษย์” ของ วัชรภรณ์ ดิษฐป่าน (๒๕๔๔) วัชรภรณ์ศึกษาตำนานปรัมปราของชาติต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แล้วตั้งข้อสังเกตว่า ในตำนานน้ำท่วมโลกและตำนานกำเนิดมนุษย์ของกลุ่มชนในภูมิภาคนี้ มักมีอนุภาคน้ำเต้าปรากฏอยู่อย่างแพร่หลาย จึงได้ศึกษาบทบาทของน้ำเต้าในตำนานทั้งตำนานของกลุ่มไท-ลาว ไท-กะได และกลุ่มมอญ-เขมร การศึกษาอนุภาคน้ำเต้าทำให้สามารถตั้งข้อสังเกตเชิงวัฒนธรรมได้หลายประการ ประการแรก ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีความเชื่อร่วมกันในชาติพันธุ์หลายกลุ่มว่า มนุษย์เกิดจากน้ำเต้า ซึ่งถ้าเราศึกษาอนุภาคกำเนิดมนุษย์ใน *ดัชนีอนุภาค* จะพบว่า กำเนิดมนุษย์ในแต่ละวัฒนธรรมอธิบายกำเนิดมนุษย์ต่างกัน เช่น กำเนิดจากดิน ทะเลสาบ ภูเขา ต้นไม้ หญ้า มะเดื่อ ปลา ลิง วัว เป็นต้น ในกรณีชาติพันธุ์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความเชื่อเรื่องมนุษย์กำเนิดจากน้ำเต้าเป็นความเชื่อที่แพร่หลายในภูมิภาคและในตอนใต้ของจีน ในแง่นี้ อนุภาคมนุษย์เกิดจากน้ำเต้าจึงพอใช้บอกเขตวัฒนธรรมได้ การศึกษา

อนุภาคในบริบททางสังคม วัฒนธรรม ทำให้เห็นความคิด ความเชื่อ ทศนคติ วิธีชีวิตการทำมาหากิน

ของผู้เป็นเจ้าของอนุภาคและเจ้าของตำนานปรัมปราเรื่องนั้น ๆ

สรุปได้ว่า การศึกษาอนุภาคกับความคิดเชิงวัฒนธรรม สามารถสะท้อนให้เห็นถึง วัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างชัดเจน ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจของวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งการศึกษา อนุภาคในนิทานพื้นบ้าน จะมีคุณค่าและบทบาทมากยิ่งขึ้น

๒.๔ ชนเผ่าจ้วงของจีน

ชนเผ่าจ้วง เป็นกลุ่มชนเผ่าน้อยของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นกลุ่มน้อยที่เก่าแก่ มีประวัติศาสตร์มายาวนาน ชนเผ่าจ้วงได้สืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิม มีนักวิชาการได้ศึกษาเกี่ยวกับ ชนเผ่าจ้วงไว้ ดังนี้

๒.๔.๑ ความเป็นมาของชนเผ่าจ้วงของจีน

สาธารณรัฐประชาชนจีนมีชนกลุ่มน้อยจำนวน ๕๖ ชนเผ่า กลุ่มชนเผ่าจ้วงเป็นกลุ่มที่มี ประชากรมากที่สุด เป็นกลุ่มน้อยที่มีประวัติศาสตร์อย่างยาวนาน มีนักวิชาการได้ศึกษาความเป็นมา ของชนเผ่าจ้วงไว้ ดังนี้

ตามประวัติศาสตร์ของสมัยก่อนราชวงศ์ฉิน กลุ่ม “ซีโหว่” และ “ลั่วเยว่” ที่อาศัยอยู่ เขตหลิ่งหนานเป็นบรรพบุรุษของชาวจ้วง จนถึง ๒๑๔ ปีก่อนคริสตกาล เขตหลิ่งหนานเป็นอาณาเขต ของราชวงศ์ฉิน เนื่องจากราชวงศ์ฉินสร้างคลองเชื่อมระหว่างแม่น้ำหลีกับแม่น้ำเซียง ทำให้ ความสัมพันธ์ของกลุ่มชนต่าง ๆ นับวันยิ่งสนิทขึ้นในทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ในสมัยก่อน คนเรียกชาวจ้วงว่า “หลี” “เหลียว” มาถึงสมัยช่ง ชื่อของจ้วงก็เปลี่ยนแปลงอีก เรียกว่า “ถง” “ปู้ถู่” จนถึงสมัยหมิงและชิง คำว่า “จ้วง” ได้เผยแพร่อยู่ในเขตหลิ่งหนาน ซึ่งเป็นคำเรียก ที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด ในปี ค.ศ. ๑๘๖๕ รัฐบาลจีนกำหนดไว้ว่าใช้คำ “จ้วง” จนถึงปัจจุบันนี้ (“ชนเผ่าจ้วง” ๒๕๖๐ : ออนไลน์)

ประธาน กัจจเรเมนูกูล (๒๕๕๓ : ๑๕ - ๒๕) กล่าวว่า “จ้วง” เป็นชื่อของทางการจีน ในปัจจุบัน ใช้เรียกกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูล “ไท” ชาวจ้วงเป็นคนพื้นเมืองในแถบกวางสี ซึ่งมาจากคนซีอานและคนโล่เย่เป็นชนชาติหนึ่งในหลาย ๆ ชนชาติของปายเย่ ในสมัยขุนชีวจ้านกั๋ว ของจีน คำว่า “ปายเย่” เป็นชื่อเรียกทั่วไปของชนชาติหลาย ๆ ชนชาติ หมายความว่า ในภาคใต้ของ จีนมีชนชาติหลายชนชาติที่อยู่ร่วมกัน หลังจากสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน พรรคคอมมิวนิสต์ จีน ได้ใช้นโยบายเสมอภาค และความสามัคคีของชนชาติ ใช้ระบบปกครองตนเองในเขตแดนของ ชนชาติส่วนน้อยหลังจากการตรวจสอบและจำแนกทางชนชาติแล้ว ชนชาติจ้วงจึงถูกรับรองให้เป็น ชนชาติหนึ่ง หลังจากที่ รัฐบาลกลางของประชาชนได้ประกาศ “หลักสำคัญที่ใช้บังคับเขตปกครอง ตนเองของชนชาติ แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน” ในเดือนสิงหาคม ปี ค.ศ. ๑๙๕๒ แล้ว การปกครอง ตนเองในเขตแคว้นของชนชาติจ้วงได้ก่อตั้งอย่างรวดเร็ว คนจ้วงเหล่านี้ได้อยู่ปะปนกันกับฮั่น เย้า แม้ว

ยาวหล่าว เหมาหนาน กิง จ่วย อิสลาม หยิ โกหล่าว มาเป็นเวลานาน และได้สร้างความสัมพันธ์ทางชนชาติ ที่สามัคคี และสนิทสนมกันเป็นอย่างดี เพื่อให้ชนชาติจ้วงมีฐานะที่เหมาะสมในครอบครัวใหญ่แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ใช้สิทธิประโยชน์ในการปกครองอย่างเต็มที่ ตลอดจนกระตุ้นให้ชนชาติจ้วงพัฒนาตนเองให้เจริญรุ่งเรืองขึ้น

Liang tingwang (梁庭望) (๒๕๕๕ : ๑๔ - ๒๔) กล่าวว่า ชนเผ่าจ้วงเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีคนเยอะที่สุดของสาธารณรัฐประชาชนจีน และเป็นชนเผ่าที่อาศัยอยู่หลังหนานตั้งแต่สมัยโบราณ บรรพบุรุษของชาวจ้วงมีประวัติศาสตร์ ๑๐ หมื่นปีขึ้นไป ชาวจ้วงมีคำเรียกตนเองอย่างมากมายตามถิ่นต่าง ๆ เช่น ปู้จ้วง ปู้ม่าน ปู้ถู่ ปู้หนง เป็นต้น บรรพบุรุษของชาวจ้วงมีส่วนหนึ่งมาจากเผ่า“เย่หลาง” เป็นบรรพบุรุษของเผ่า “ปายเยว” ที่มีแซ่ จู (หมายถึงไม้ไผ่) ซึ่งในปัจจุบันนี้ หลาน (หมายถึงไม้ไผ่) เป็นแซ่ใหญ่ของชนเผ่าจ้วง ซึ่งในปัจจุบันนี้ กลุ่ม “หลี” “ถง” “ลั่วเยว” ก็ถือเป็นบรรพบุรุษชนเผ่าจ้วง

Liang tingwang (梁庭望) (๒๕๕๕ : ๑๙-๒๓) ได้กล่าวถึง นามสกุลของชนเผ่าจ้วงไว้ว่า ตามหลักฐานต่าง ๆ บรรพบุรุษชนเผ่าจ้วง ที่เป็นชนกลุ่มใหญ่โดยใช้สัญลักษณ์สัตว์ต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) วัว เป็นกลุ่มที่แข็งแรงที่สุดในชนเผ่าจ้วง ในปัจจุบันนี้เป็นแซ่ *เหวย*
- ๒) ควาย ความเป็นมาเกี่ยวกับนิทานเรื่อง *นิทานนายหม้อหยิ* ในปัจจุบันนี้เป็นแซ่ *หม้อ*
- ๓) มังกรคะนองน้ำ แต่ใช้จระเข้เป็นสัญลักษณ์ ในปัจจุบันนี้ไม่มีแซ่
- ๔) ปลา เป็นกลุ่มที่รึมน้ำ ในปัจจุบันนี้เป็นแซ่ *ปี้*
- ๕) ตัวต่อ ถูกยึดครอง ซึ่งในปัจจุบันนี้เป็นแซ่ *หม้อ* เหมือนกัน
- ๖) แพะ เป็นกลุ่มที่เลี้ยงแพะ ในปัจจุบันนี้เป็นแซ่ *หยาง*
- ๗) เสือ เสือในตำนานชนเผ่าจ้วงเป็นน้องคนที่สามของเหลยกง เป็นกลุ่มที่มีคนเป็นจักรพรรดิกลุ่มเดียวในชนเผ่าจ้วง ในปัจจุบันนี้เป็นแซ่ *หนง*
- ๘) เหลือง เนื่องจากดินเป็นสีเหลือง ก็เรียกว่ากลุ่มเผ่าดินเหลือง ในปัจจุบันนี้เป็นแซ่ *หวง*

๙) บ่อน้ำ กลุ่มนี้อาศัยอยู่บ่อน้ำ ในปัจจุบันนี้เป็นแซ่ *ทาน*
สัญลักษณ์สัตว์ของชนเผ่าจ้วงกลุ่มต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าชนเผ่าจ้วงประกอบด้วยหลายชนกลุ่ม กลุ่มเหล่านี้ได้พัฒนาการร่วมกันมาจนเป็นชนเผ่าจ้วงในปัจจุบันนี้

Qin guosheng (覃国生) (๒๕๔๗ : ๑ - ๘) ได้กล่าวถึง คำว่า หูหลิง หมายถึง ภูเขา ๕ ลูกอยู่ในระหว่างมณฑลหูหนาน กวางสี กว่างตง ส่วน หลังหนาน หมายถึง ภาคใต้ของ หูหลิง “ปู้จ้วง” เป็นชนเผ่าที่อาศัยอยู่เขตหลังหนาน ในตำนาน ชนเผ่าจ้วงถือว่าตนเองเป็นลูกหลานของฝูยี้ (ลูกของ ปู้ป้อ) ภูมิศาสตร์ที่ปรากฏในตำนานของชาวจ้วง ตามความจริงของภูมิศาสตร์ในเขต

หลิ่งหนาน นอกจากนี้ ในเขตหลิ่งหนานยังมีหลักฐานต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า บรรพบุรุษชนเผ่าจ้วงอาศัยอยู่ที่นี้ หลังจากรัฐฉินได้ทำสงครามรวบรวมแผ่นดินให้เป็นหนึ่งเดียว หลิ่งหนานจึงได้เข้ามาอยู่เป็นเขตส่วนหนึ่งของชนกลุ่มต่าง ๆ จึงได้พัฒนาการเป็นชนเผ่าจ้วง ชนเผ่าจ้วงจึงได้สืบทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชนกลุ่มน้อยมาจนถึงปัจจุบันนี้

สรุปได้ว่า ชนเผ่าจ้วง หมายถึง ชนกลุ่มน้อยของจีนที่มีประชากรมากที่สุด ใช้เรียกกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูล “ไท” ส่วนมากอาศัยอยู่ในมณฑลกว่างสี ซึ่งเป็นเขตที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่มากที่สุดในประเทศ บริเวณที่รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้กำหนดให้เป็นเขตการปกครองตนเองของ “ชาวจ้วง” (The Guangxi-Zhuang Autonomous Region) ตามประวัติศาสตร์และหลักฐานต่าง ๆ ชนเผ่าจ้วงเป็นชนกลุ่มที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน บรรพบุรุษของชนเผ่าจ้วง ถือว่าเป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่เขตหลิ่งหนาน (ในปัจจุบันนี้คือเขตกว่างสี กว่างตง ยูนนาน) เช่น “ซีโอว” “ลั่วเยว่” เป็นต้น

๒.๔.๒ วัฒนธรรมของชนเผ่าจ้วงของจีน

ชนเผ่าจ้วง เป็นกลุ่มชนเผ่าที่มีประวัติศาสตร์อย่างยาวนานจนถึงปัจจุบันนี้ ชนเผ่าจ้วงยังรักษาวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ผู้วิจัยได้ศึกษาวัฒนธรรมของชนเผ่าจ้วง ดังนี้

๑. วัฒนธรรมข้าว

อาหารหลักของชนเผ่าจ้วง คือ ข้าว ซึ่งมีวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับข้าวอย่างมากมาย มีนักวิชาการหลายคนได้ศึกษาวัฒนธรรมเกี่ยวกับข้าวหรือวัฒนธรรมด้านอาหารการกินของชนเผ่าจ้วง ดังนี้

ชาวจ้วงเป็นหนึ่งในชนเผ่าแรก ๆ ที่ริเริ่มปลูกข้าวเหนียว จึงมีวัฒนธรรมด้านประเพณีเกี่ยวกับข้าวหลายประเพณี ข้าวเป็นอาหารที่สำคัญมากของชาวจ้วง ข้าวในชนเผ่าจ้วงมีวิธีทำอย่างมากมาย เช่น นึ่ง ต้ม ผัด ทอด เป็นต้น และมักจะทำเป็นข้าวสวย โจ๊ก ก๋วยเตี๋ยว ขนมที่ทำด้วยแป้งข้าวเหนียว ขนมจ้าง บัวลอย เป็นต้น เป็นอาหารที่ชาวจ้วงชอบกิน และอาหารชาวจ้วงที่มีชื่อเสียงมีข้าวเหนียวห่าสี ข้าวปาเป่า โจ๊กปาเป่า ข้าวไม้ไผ่ เป็นต้น นอกจากนี้ชาวจ้วงยังชอบกินอาหารที่มีสัตว์น้ำและทะเลเป็นส่วนประกอบหลัก เช่น ปลา หอย กุ้ง เป็นต้น และอาหารที่มาจากป่า เช่น เห็ด เนื้อสัตว์ต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในป่า การกินหมากเป็นวัฒนธรรมที่โดดเด่นของชาวจ้วง ในปัจจุบันนี้ยังมีบางที่สืบทอดอยู่ ถือว่าลูกหมากเป็นอาหารจำเป็นสำหรับการต้อนรับแขก (“ชนเผ่าจ้วง” ๒๕๖๐ : ออนไลน์)

Liang tingwang (梁庭望)(๒๕๕๕ : ๕๐ - ๕๖) ได้กล่าวถึงว่า ชาวจ้วงได้สืบทอดประเพณีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปลูกข้าวจากบรรพบุรุษ ก่อนไถ ต้องนำดิน ๓ กองมาจุดธูป ๑ ดอก แต่ละกอง จุดเทียน ๒ เล่ม และใช้กระดาษสีแดงมัดกับไม้ไผ่ใส่น้ำมันดิน จุดประทัดด้วย บางที่ก็เพียงแค

ใช้รูป ๑ ดอกเท่านั้น บางที่ใช้เนื้อสัตว์ เหล้า และข้าวเหนียว ๕ สี มาไหว้ และผู้ทำพิธีต้องเป็นผู้หญิง ชาวจ้วงถือว่า ในการทำพิธีไหว้ ไม่ควรใส่เสื้อสีขาว เพราะสีขาวเป็นสีที่ไม่เป็นสิริมงคล ในความคิดของชาวจ้วง ในระยะดำต้นกล้า ก็มีประเพณีด้วย แต่ละหมู่บ้านแต่ละที่จะมีข้อปฏิบัติต่างกัน แต่ส่วนมากผู้หญิงเป็นผู้นำ หรือหนุ่มสาว ดำต้นกล้าไปด้วยร้องเพลงไปด้วย ดำต้นกล้าเสร็จ นำกล้าที่เหลือฟาดหัวควายจนถึงหาง ๓ ครั้ง และขาควาย ๓ ครั้ง ส่วนคนที่ไปดำต้นกล้าก็จำเป็นต้องฟาดด้านหน้าด้านหลัง ๒ ครั้งด้วย มีความหมายไล่สิ่งชั่วร้าย นอกจากนี้ ยังมีประเพณี คือ ให้หญิงสาวถือตะกร้ายขึ้นข้างถนน ในตะกร้านอกจากใส่ของส่วนตัว ยังใส่บ๊ะจ่างที่ทำเหมือนขามหมูด้วย ตอนที่ถูกเจ้าของบ้านเลือก ก็จะมีหนุ่มในหมู่บ้านมาร้องเพลงโต้ตอบกันในตอนกลางคืน ถ้าหญิงสาวต้องใจหนุ่มจะส่งตะกร้าให้หนุ่ม นำบ๊ะจ่างออกมาวางบนโต๊ะ ทั้งเจ้าของบ้านและหนุ่มสาว จะอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ในชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงร้องเพลงไปด้วยดำต้นกล้าไปด้วย เป็นเรื่องสนุกสนาน ทำให้ชาวจ้วงดำต้นกล้าไม่เหนื่อย และสามารถทำให้ความรักระหว่างหนุ่มสาวลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

ประเพณีที่เกี่ยวกับปลูกข้าวของชาวจ้วงนั้น ประเพณีสำคัญที่สุดก็คือ “ตัวไหลว” หมายความว่า การช่วยเหลือ ก็เรียกว่า “ตาเบ็ยกอง” เป็นประเพณีที่สืบมาจากระบบสังคมแบบผู้หญิง ประเพณี “ตัวไหลว” สามารถใช้ได้หลายโอกาสโดยให้ความช่วยเหลือ เช่น การปลูกข้าว การก่อสร้าง การแต่งงาน การฝังศพ เป็นต้น ประเพณีนี้ไม่มีรูปแบบที่กำหนดชัดเจน ผู้ที่เข้าร่วมไม่สนใจค่าตอบแทน ไม่แบ่งระดับฐานะ เป็นเรื่องตามศีลธรรมจรรยาของสังคม ผู้คนถือว่าเป็นเกียรติที่สามารถเข้าร่วมประเพณีนี้ ในช่วงเวลาปลูกข้าวหรือเก็บข้าว ผู้ใหญ่บ้านจะจัดประชุม เสนอจะทำ “ตัวไหลว” บ้านใดเตรียมตัวก่อน ก็เริ่มจากบ้านนั้น วันที่สองตอนเช้า ผู้คนพากันมาช่วยงาน (บางที่บ้านเดียวออกคนหนึ่ง) ผู้คนทำงานไปด้วย ร้องเพลงไปด้วย พูดคุยไปด้วย ถ้าเจ้าของบ้านจ่ายไหว ก็เลี้ยงอาหาร ๓ มื้อ มีเนื้อสัตว์มีเหล้า ถ้าจ่ายไม่ไหว ก็เลี้ยงแค่มื้อเดียว ไม่มีคนใดคิดหยุม ๆ หิมิ ๆ ก่อนที่ทำงานเสร็จกลับบ้าน ก็ปรึกษาว่าต่อมาไปช่วยงานบ้านใด ไม่มีใครจะแย่งกัน ซึ่งชาวจ้วงไม่เคยรู้สึกว่าเขาอดแรงงานในการทำงานเลย

สรุปได้ว่า อาหารหลักของชาวจ้วง คือ ข้าว และวัฒนธรรมข้าวเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญของชนเผ่าจ้วงด้วย มีประเพณีการปลูกข้าวหลายประเพณี ประเพณีการเก็บเกี่ยวข้าวสำคัญที่สุด ชาวจ้วงเรียกว่า “ตัวไหลว” ประเพณีนี้นอกจากใช้ในโอกาสปลูกข้าว เก็บข้าว ยังสามารถใช้ในโอกาสต่าง ๆ ได้ด้วย เช่น งานศพ งานแต่งงาน เป็นต้น

๒. การแต่งกาย

ทุกชนเผ่ามีการแต่งกายที่แตกต่างจากชนเผ่าอื่น ๆ ซึ่งการแต่งกายของชนเผ่าจ้วงมีลักษณะของตนเองอยู่ นักวิชาการได้ศึกษาการแต่งกายของชนเผ่าจ้วงไว้ ดังนี้

ประสาน กำจรงเมญกุล (๒๕๕๓ : ๓๑๒) กล่าวว่า ผู้หญิงจ้วงจะสวมเสื้อสั้นกับ

กางเกง เสื้อผ้าประจำชาติของ ผู้หญิงชาวจ้วงส่วนใหญ่จะมีฝีมือในการทอผ้าและตัดเย็บเสื้อผ้า นับตั้งแต่การทอ การตัดเย็บ วัตถุประสงค์นิยมใช้ผ้าฝ้าย จะนิยมสีดำและสีคราม ดุดตา และส่วนที่ จะขาดง่ายก็จะประดับด้วยลวดลายปัก หรือสอดด้าย หรือเส้นไหมมีสีสด ที่ชอบเสื้อชายเสื้อ เพิ่ม ความสวยงามเป็นลวดลายตามธรรมชาติ จ้วงนิยมสวมผ้าฝ้ายสีดำ สีน้ำเงิน ใช้เครื่องเงินเป็น เครื่องประดับ เช่น กำไล ต่างหู เสื้อผ้ามีลวดลาย “ตาจ้วง” ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของการทอผ้าเพื่อเป็น เครื่องแต่งกายและประดับตกแต่ง

Chen liqin (陈丽琴) (๒๕๕๑ : ๑๕ - ๑๘) กล่าวว่า การแต่งกายของชนเผ่าจ้วงมี ลักษณะมากมายหลากหลาย เป็นผลพวงของความเฉลียวฉลาดของชาวจ้วง และแสดงความงาม ทางศิลปะของชาวจ้วงด้วย วัฒนธรรมการแต่งกายของชนเผ่าจ้วงมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาของ สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ อย่างแนบแน่น สีดำและสีครามเป็นสีที่ใช้ในการแต่งกาย ของชาวจ้วงมากที่สุด ชาวจ้วงนับถือสีดำ ใช้เสื้อดำ กระโปรงดำ กางเกงดำ ผ้าโพกหัวดำ เป็นชุดที่ใช้ ในโอกาสเข้าร่วมงานแต่งงาน เป็นแขก ไปงานต่าง ๆ เทศกาลสำคัญ พิธีต่าง ๆ ที่เป็นกิจกรรมสำคัญ ส่วนเสื้อสีคราม เป็นเสื้อที่ใช้ในโอกาสไปตลาดหรือเทศกาลร้องเพลง

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมการแต่งกายของชนเผ่าจ้วงมีลักษณะเด่น คือ มักจะใช้สีดำ และสีคราม ใช้เครื่องเงินเป็นเครื่องประดับ เช่น กำไล ต่างหู เป็นต้น เสื้อผ้ามีลวดลาย เสื้อสีดำและ สีครามมักใช้ในโอกาสต่างกัน นอกจากนี้ การแต่งกายของชนเผ่าจ้วงไม่ใช่แค่มีความสำคัญในศิลปะ เท่านั้น ยังถ่ายทอดวัฒนธรรมของชนเผ่าจ้วงด้วย

๓. ที่อยู่อาศัย

เนื่องจากชนเผ่าจ้วงอาศัยอยู่เขตหลังหอนาน ซึ่งเป็นเขตที่มีภูเขาค่อนข้างมาก ที่อยู่อาศัยของชนเผ่าจ้วงจึงมีลักษณะเด่น ที่แสดงให้เห็นวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยของชนเผ่าจ้วงได้ เป็นอย่างดี นักวิชาการได้ศึกษาวัฒนธรรมที่อยู่อาศัยของชนเผ่าจ้วงไว้ดังนี้

Li yan (李燕) (๒๕๕๐ : ๕) กล่าวว่า จากการศึกษาสภาพแวดล้อมถ้าทราบได้ว่า ต้นไม้คือ กำเนิดที่อยู่อาศัยของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงสร้างบ้านเหมือนรังบนกิ่ง ใช้หินเป็นเสา ค้ำ ใช้หญ้า เป็นหลังคา จากต้นไม้ต้นเดียวขยายเป็นหลายต้น แสดงให้เห็นว่าชาวจ้วงเริ่มมีความคิดสร้างบ้าน อย่างมีระบบ

Li yan (李燕) (๒๕๕๐ : ๖) กล่าวว่า ชาวจ้วงส่วนมากสร้างบ้านเป็นรูป สี่เหลี่ยมผืนผ้า จากห้องเดี่ยวขยายเป็นหลายห้อง การจัดห้องตามหลักที่ด้านหน้าเป็นที่รับแขก ด้านหลังเป็นห้องส่วนตัว ห้องรับแขกและครัวเป็นห้องแบบเปิดกว้าง ห้องนอนกับห้องเก็บของเป็น แบบปิด และห้องรับแขกเป็นตรงกลางของบ้าน ถือว่าประตูห้องอื่น ๆ ควรนั่งหันหน้าไปหา

ห้องรับแขก ซึ่งไม่ว่าจะไปห้องไหน ต้องผ่านห้องรับแขกก่อน

Li yan (李燕) (๒๕๕๐ : ๑๕) กล่าวว่า ในสมัยหลัง รูปแบบบ้านของชนเผ่าจ้วงได้พัฒนาไป เริ่มมีลานบ้าน การสร้างบ้านแบบมีลานบ้าน ครวไม่ได้อยู่ในบ้าน จะตั้งห้องอีกห้องหนึ่งเป็นครวข้าง ๆ บ้านใหญ่ จะมีลักษณะ ๒ ชั้น ก่อด้วยก้อนดิน หรือหินตั้งกล่าว ชั้นล่างเป็นที่เลี้ยงสัตว์

Tan cailuan (覃彩鸾) (๒๕๔๓ : ๔๘) กล่าวว่า ชาวจ้วงมักจะสร้างบ้านริมน้ำ ริมภูเขา ไกลัน่า สร้างบ้านที่ที่ดินหนาและแน่น มีลมและหันหน้าหาพระอาทิตย์ เพื่อใช้ภูมิศาสตร์เป็นประโยชน์และการทำงานทำไร่ เนื่องจากชาวจ้วงมีความเชื่อเรื่องผี ทำให้ในบ้านต้องมีที่ไหว้ผีหรือเทพเจ้า

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัยชนเผ่าจ้วงมีลักษณะเด่น คือ มักจะสร้างบ้านเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มี ๒ ชั้น ก่อด้วยก้อนดิน หรือหิน ชั้นล่างเป็นที่เลี้ยงสัตว์ คนอาศัยอยู่ชั้นที่สองของบ้าน เลี้ยงสัตว์ไว้ใต้ถุนบ้านหรือที่ชั้นแรกของบ้าน

๔. ความเชื่อ

ชนเผ่าจ้วงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน และเป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่ทางตอนใต้ของจีน เป็นเขตที่ค่อนข้างปิดผนึก ซึ่งในปัจจุบันนี้ ชนเผ่าจ้วงยังได้รักษาความเชื่อดั้งเดิมอยู่ มีนักวิชาการได้ศึกษาความเชื่อของชนเผ่าจ้วงไว้ ดังนี้

Qin guosheng (覃国生) (๒๕๔๗ : ๑๒๙ - ๑๓๐) กล่าวว่า ชาวจ้วงนับถือวิญญาณ ชาวจ้วงไม่นิยมนับถือศาสนา ชาวจ้วงส่วนมากนับถือผี วิญญาณ และธรรมชาติ ถือว่ามีโลกยมบาล และโลกมนุษย์ เชื่อว่าการทำความดีในโลกมนุษย์จะส่งผลให้ได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในโลกยมบาล ถ้าทำสิ่งที่ไม่ดีในโลกมนุษย์ จะส่งผลถึงความทุกข์ในโลกยมบาล บรรพบุรุษจะไม่ให้การยอมรับ จะถูกลงโทษ และชาวจ้วงเชื่อว่า ทุกสิ่งทุกอย่างจะเป็นเรื่องที่กำหนดอยู่แล้วในชีวิตตนเอง ให้ทำดีในชาตินี้ เพื่อส่งผลที่ดีในชาติหน้า

Huang guiqiu (黄桂秋) (๒๕๕๘ : ๒๕) กล่าวว่า นักคติชนวิทยาเผ่าจ้วงชื่อ Liang tingwang 梁庭望 ได้สรุปว่า ความเชื่อชนเผ่าจ้วงสามารถแบ่งได้ ๓ ระดับ ได้แก่ ๑) ความเชื่อดั้งเดิม คือ ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ ความเชื่อด้านผีวิญญาณ ความเชื่อด้านการแพร่พันธุ์ ความเชื่อสัญลักษณ์สัตว์ และความเชื่อด้านบรรพบุรุษ ๒) ความเชื่อเทพเจ้า คือ ความเชื่อเกี่ยวกับ “ปู่ร่วถั่ว” ความเชื่อ “ซื่อกง” ๓) ศาสนาที่เข้ามาใหม่ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาเต๋าและศาสนาพุทธ ความเชื่อนี้ รวมถึงวัฒนธรรมในสังคมของชนเผ่าจ้วงด้วย ชนเผ่าจ้วงเป็นกลุ่มชนที่ทำนาทำไร่ ชาวจ้วงจึงนับถือเทพเจ้าข้าว เพราะกินข้าวเป็นอาหารหลัก ดังนั้น ทั้งปีจะมีเทศกาลหลายวันเป็นเทศกาลเกี่ยวกับข้าว เช่น วันไหว้กบ วันไหว้ควาย เป็นต้น ในด้านจิตใจ ชาวจ้วงนับถือ “ปู่ร่วถั่ว” เป็นหลัก ชาวจ้วงมีตำนานสร้างโลก นิทานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ “ปู่ร่วถั่ว” และพิธีการไหว้บรรพบุรุษ ในสมัยราชวงศ์ถัง ใช้ตำแหน่งหัวหน้าชนเผ่ากลุ่มน้อยมาปกครองชนเผ่าจ้วง หัวหน้า

ชนเผ่านี้ เรียกว่า “กูซี” ซึ่งชนเผ่าจ้วงนับถือเทพเจ้า “กูซี” ซึ่งสามารถคุ้มครองชาวจ้วงได้

Liang tingwang (梁庭望) (๒๕๕๕ : ๖๒ - ๖๙) กล่าวว่า ประเพณีการก่อสร้างของชนเผ่าจ้วงประกอบด้วย การเลือกที่ดินสร้างบ้าน เชื้อช่างไม้ การทុบพื้น การตั้งคาน การเลือกเวลาเข้าบ้าน เป็นต้น การเลือกที่ดินสร้างบ้าน ได้รับอิทธิพลจากชนชาติอื่น มีข้อต่างกัน คือ ชาวจ้วงไม่ถือความคิดว่าบ้านควรหันหน้าไปทางทิศใต้หรือหันหลังไปทิศเหนือ แต่ขึ้นอยู่กับว่าชัยภูมิและรูปแบบส่วนมากจะเลือกเขาที่ข้างหลังเป็นภูเขาสูง ข้างหน้าเป็นพื้นที่กว้างและตื้นด้วย การเลือกที่ดินสร้างบ้านเป็นเรื่องพิถีพิถันโดยเฉพาะรูปแบบภูเขาตรงข้างบ้าน ถือว่ารูปวงกลมเหมือนถุงผ้า จะมีเงินทองเข้าบ้าน รูปปากกา ที่บ้านจะมีคนที่มีความสามารถในด้านวรรณคดี รูปสามเหลี่ยม เหมือนธงที่บ้านจะมีคนที่มีความสามารถในด้านศิลปะวิชาเพลงมวย รูปทอยาวเหยียดกัน ที่บ้านจะมีลูกหลานค่อย ๆ เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังถือว่า การสร้างบ้านควรหลีกเลี่ยงภูเขาแบบเหมือนกำแพง อดประตูบ้าน ชาวจ้วงถือว่าไม่เป็นสิริมงคล ตำแหน่งที่ตั้งพระภูมิเจ้าที่ ควรอยู่บนเส้นตรงที่แบ่งครึ่งพื้นราบเสมอ ห้องอื่น ๆ ถือตำแหน่งที่ตั้งพระภูมิเจ้าที่เป็นกลาง ด้านหลังตำแหน่งที่ตั้งพระภูมิเจ้าที่ ไม่ควรมีคนอาศัย หรือเป็นห้องของผู้เฒ่าชาย ประตูสามารถเรียกเงินทองเข้า และกีดกันสิ่งไม่ดีไม่ให้เข้าบ้าน ชาวจ้วงจึงให้ความสำคัญกับตำแหน่งของประตูบ้าน ซึ่งมักจะตั้งอยู่ตรงกลางเพื่อเรียกเงินทองเข้าบ้าน บางทีก็นิยมตั้งอยู่ที่ซ้ายกว่า และมักจะไม่มีการตั้งประตูหลัง เพื่อไม่ให้เงินทองออกไป ถ้าตั้งประตูหลังก็มักไม่ตรงกับประตูหน้า เพื่อหลีกเลี่ยงเงินทองเข้ามาจากประตูหน้า ออกไปทางประตูหลัง

tingwang (梁庭望) (๒๕๕๕ : ๖๒ - ๖๓) กล่าวว่า ชาวจ้วงในตอนที่ได้รับแขก จะให้ความสำคัญกับประเพณีการรับแขกมาก การเข้าประจำที่นั่งตามอายุ คนหนุ่มสาวต้องรอแขกเข้าประจำที่นั่งก่อน และยืนอยู่ข้าง ๆ คอยรินเหล้า แล้วจึงเข้าประจำที่นั่ง ซ่อนที่ตักข้าว ห้ามชนกับหม้อจนส่งเสียงออกมา เนื่องจากจะทำให้แขกเข้าใจผิดว่า ข้าวหมดจึงไม่กล้ากินเยอะ การตักข้าวส่งต่อให้แขก ควรใช้สองมือยื่น และยืนอยู่ข้างหลัง ห้ามส่งทางด้านหน้าแขก ยกเว้นการรินเหล้า เหล้าใช้ชามใหญ่มาใส่ ส่วนมากแขกไม่รับประทานอาหารด้วยตนเอง โดยเฉพาะเนื้อสัตว์ เจ้าของบ้านจะคิบให้ใส่จานให้ถ้าแขกคิบอาหารเองหรืออาหารในจานของแขกหมด จะถือว่าเจ้าของบ้านเสียมารยาท

สรุปได้ว่า ชนเผ่าจ้วงมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องเหนือธรรมชาติ ความเชื่อผีวิญญาณ ความเชื่อสัญลักษณ์สัตว์ ความเชื่อบรรพบุรุษ ความเชื่อเกี่ยวกับ “ปู่ร่วถั่ว” ความเชื่อ “ซือกง” ซึ่งเป็นความเชื่อปรากฏในชีวิตประจำวัน เช่น การสร้างบ้าน การต้อนรับแขก เป็นต้น

๕. ประเพณีและเทศกาลต่าง ๆ

ชนเผ่าจ้วงมีเทศกาลที่เป็นเทศกาลของชนเผ่าจ้วงหลายเทศกาล เทศกาลเหล่านี้มีประเพณีที่แตกต่างกับชนเผ่าอื่น ๆ มีนักวิชาการได้สรุปประเพณีและเทศกาลชนเผ่าจ้วงไว้ดังนี้

Huang runbai (黄润柏) (๒๕๕๘ : ๙๖ - ๙๗) กล่าวว่า เทศกาลของชนเผ่าจ้วงมี

มากมายหลายเทศกาล ซึ่งมีคุณค่าและความหมายทางด้านวัฒนธรรมดังต่อไปนี้

วันไหว้บรรพบุรุษ วันที่ ๓ มีนาคม (เรียกว่าเทศกาลร้องเพลง) เป็นวันที่ไหว้บรรพบุรุษ ทุกคนในบ้านต้องไปไหว้บรรพบุรุษด้วยข้าวเหนียว ๕ สี ไข่หลายสี เนื้อไก่ หมู รูปเทียน ถอนหญ้า ขุดดินเพื่อนำมากลบหลุมฝังศพบรรพบุรุษให้สูงขึ้น และให้ผู้ใหญ่บ้านเล่าเรื่องที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษให้เด็ก ๆ ปิคนิคอยู่หน้าหลุมฝังศพบรรพบุรุษ หลังจากนั้น ยังต้องไปตลาดร้องเพลงด้วย ทำให้ทั้งวิญญาณบรรพบุรุษและบุคคลธรรมดารู้สึกสนุกสนาน

วันจงหยวน (วันไหว้ผี) เป็นเทศกาลไหว้บรรพบุรุษของชนเผ่าจ้วง พิธีการไหว้ผีทำที่บ้านของตนเอง นำไก่ เบ็ด ปลา หมู ขนมทำมาจากข้าวเหนียววางเรียงเพื่อเซ่นไหว้ ใช้กระดาษสีทำเป็นเสื้อ รองเท้า เผาให้บรรพบุรุษด้วย ชนเผ่าจ้วงมีประเพณีกินเบ็ดในวันไหว้ผี เชื่อว่า คนที่ตายไปจะเป็นผีอยู่โลกยมบาล เพียงแค่วันที่ ๑๕ กรกฎาคม จันทรคติ จึงสามารถกลับถึงโลกมนุษย์ ไปเยี่ยมญาติพี่น้อง ซึ่งในวันนี้ ลูกหลานต้องเตรียมเสื้อ เงิน ให้บรรพบุรุษไว้ สิ่งเหล่านี้ บรรพบุรุษจะนำกลับไปถึงโลกยมบาล ต้องอาศัยเบ็ดเป็นสะพาน ดังนั้น ในวันไหว้ผี จึงขาดเบ็ดไม่ได้

วันไหว้ควาย มักจะเป็นวันที่ ๘ เมษายน บางที่วันอาจไม่เหมือนกัน ในวันเทศกาลไหว้ควาย ชาวจ้วงมักเก็บกวาดคอกควายให้สะอาด ไม่ฆ่าควาย ไม่ให้ควายไปทำนา ใช้ข้าวเหนียว ๕ สีป้อนควาย และต้องเรียนเชิญ “ซือกง” หรือ “เต้ากง” (หมอผี) มาทำพิธีด้วย เพื่อแสดงความเคารพเทพเจ้าควาย

วันไหว้กบ วันไหว้กบชาวจ้วงแสดงให้เห็นว่าชนเผ่าจ้วงนับถือกบ ในช่วงเทศกาลตรุษจีน ชาวจ้วงต้องจัดพิธีไหว้กบ ก่อนการทำนาทำไร่ในฤดูกาลใหม่ ในพิธีไหว้กบ มีการเล่นกลองมโหระทึก ร้องเพลง เต้นรำ อันเป็นสัญลักษณ์ของชนชาติจ้วงที่ชัดเจนมาก

สรุปได้ว่า ชนเผ่าจ้วงมีเทศกาลของตนเอง เช่น วันไหว้กบ วันไหว้ผี วันไหว้ควาย เป็นต้น เทศกาลเหล่านี้ เป็นวัฒนธรรมเฉพาะของชนเผ่าจ้วงด้วย

๖. ภาพวาดผนังถ้ำ

คำว่า ภาพวาดผนังถ้ำ หมายถึง ภาพเขียนบนหินในภูเขา นักโบราณคดีได้พบภาพวาดผนังถ้ำที่เขตเขาจ้วง ภูมิศาสตร์ของชนเผ่าจ้วงที่อาศัย เป็นเขตภูเขา ซึ่งบรรพบุรุษชาวจ้วงจำเป็นต้องใช้ชีวิตอยู่ในภูเขา ซึ่งเชื่อว่า ภาพวาดผนังถ้ำที่พบมา เป็นบรรพบุรุษชาวจ้วงสร้างขึ้น มีนักวิชาการได้ศึกษาภาพวาดผนังถ้ำของชาวจ้วง ดังนี้

Qin guosheng (覃国生) (๒๕๔๗ : ๙๐ - ๙๑) นักโบราณคดีได้พบภาพวาดผนังถ้ำมากมายในพื้นที่ที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่ โดยเฉพาะที่อำเภอหนิงหมิง ภูเขาฮั่ว เนื้อหาของภาพวาดผนังถ้ำ ส่วนใหญ่เป็นคน ส่วนน้อยจะเป็นสัตว์ เช่น ม้า หมา สัตว์ร้าย เป็นต้น และยังมีรูปวงกลมที่เหมือนกลองมโหระทึก โหม่ง ดาว ๕ แฉก หรือตะวัน ภาพวาดผนังถ้ำ สูง ๔๐ เมตร กว้าง ๑๗๐ เมตร มีรูปคน ๑,๓๐๐ กว่ารูป ถึงแม้ว่าภาพวาดผนังถ้ำภูเขาฮั่วผ่านไปหลายพันปี แต่ในปัจจุบันนี้ภาพวาด

ยังปรากฏอยู่อย่างชัดเจน แต่นักโบราณคดียังไม่สามารถทราบได้ว่าภาพวาดผนังถ้ำภูเขาฮั่วถูกสร้างในช่วงใด จึงมีตำนาน นิทานหลายเรื่องได้อธิบายความเป็นมาของภาพวาดผนังถ้ำของชาวจ้วง และภาพวาดผนังถ้ำยังถ่ายทอดประเพณี ความคิด ความเชื่อต่าง ๆ ของชาวจ้วงด้วย

Li tingting (李婷婷) (๒๕๕๗ : ๗) กล่าวว่า ภาพวาดผนังถ้ำภูเขาฮั่วและบริเวณรอบ ๆ ภูเขาซึ่งเป็นสถานที่ทำพิธีต่าง ๆ ของชาวจ้วง บรรพบุรุษชาวจ้วงถือว่า ภูเขาเป็นสถานที่ต่างจากโลกมนุษย์ เป็นที่สามารถติดต่อเทพเจ้าได้ ติดต่อกับปัจจุบันได้ บรรพบุรุษชาวจ้วงเชื่อว่า ภาพวาดผนังถ้ำภูเขาฮั่ว นอกจากหลีกเลี่ยงภัยพิบัติได้ การจัดการพิธีต่าง ๆ ที่ภาพวาดผนังถ้ำภูเขาฮั่วยังสามารถทำให้ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล เก็บเกี่ยวได้ผลอุดมสมบูรณ์ ทั้งชาวบ้านและสัตว์เลี้ยงจะมีสุขภาพสมบูรณ์ อวยพรให้มีสมาชิกในครอบครัวเพิ่มขึ้น การทำพิธีต่าง ๆ ที่ภาพวาดผนังถ้ำภูเขาฮั่ว นอกจากทำให้กลุ่มชาวจ้วงมีความสัมพันธ์ที่ดีและแน่นแฟ้นมากขึ้นแล้ว ยังสามารถทำให้ชาวจ้วงมีความกล้าหาญใช้ชีวิตต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ได้ เนื่องจากมีความเชื่อว่าภูเขาฮั่วมีอำนาจเหนือธรรมชาติสิงสถิตอยู่ ชาวจ้วงจึงเลือกภูเขาฮั่วเป็นสถานที่ทำพิธีต่าง ๆ ซึ่งคงพูดได้ว่า ภาพวาดผนังถ้ำภูเขาฮั่ว ตรงกันข้ามกับโลกมนุษย์ เป็นสถานที่ที่เทพเจ้า บรรพบุรุษ และสิ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติอาศัยอยู่ ทุกสิ่งเหนือธรรมชาติจึงเกิดมาจากที่นี่

สรุปได้ว่า ภาพวาดผนังถ้ำภูเขาฮั่วเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของชนเผ่าจ้วง มีนิทานหลายเรื่องได้อธิบายความเป็นมาของภาพวาดผนังถ้ำของชาวจ้วง ปัจจุบันนี้ ยังไม่สามารถทราบได้ว่าภาพวาดผนังถ้ำภูเขาฮั่วสร้างในช่วงใด นอกจากภาพวาดผนังถ้ำภูเขาฮั่วแสดงให้เห็นความงามแล้ว ยังสะท้อนวัฒนธรรมด้านความเชื่อของชนเผ่าจ้วงด้วย

๗. กลองมโหระทึก

กลองมโหระทึกเป็นเครื่องดนตรีอย่างหนึ่งของชาวจ้วง และชาวจ้วงได้ให้ความสำคัญกับกลองมโหระทึกเป็นอย่างมาก กลองมโหระทึกของชนเผ่าจ้วงมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน มีนักวิชาการได้ศึกษากลองมโหระทึกชนเผ่าจ้วงไว้ ดังนี้

Wu caize (吴才泽) (๒๕๖๐ : ๑๐) ได้ให้ความหมายกลองมโหระทึกว่า กลองมโหระทึกเป็นโบราณวัตถุของกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคใต้ของจีนและอาเซียน เป็นเครื่องดนตรีเพื่อความสนุกสนาน และสามารถนำไปเข้าร่วมพิธีการต่าง ๆ ได้ เป็นสัญลักษณ์ของอำนาจ ฐานะ เงินทองด้วย

Wu caize (吴才泽) (๒๕๖๐ : ๖๕) กล่าวว่า กลองมโหระทึกของชาวจ้วงมักจะใช้ในโอกาสการเฉลิมฉลอง ดูจากโอกาสและสถานที่ต่าง ๆ ที่ชาวจ้วงใช้กลองมโหระทึก จะเห็นได้ว่าเป็นโอกาสที่เฉลิมฉลองและเทศกาลต่าง ๆ ของชาวจ้วง การเฉลิมฉลองเช่น การแต่งงาน การจัดงานวันเกิด การสร้างบ้าน การขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น เทศกาลต่าง ๆ เช่น เทศกาลตรุษจีน เทศกาลโคม

ไฟ เทศกาลวันจงหยวน (วันไหว้ผี) เทศกาลร้องเพลง (วันที่ ๓ มีนาคม จันทรคติ) เทศกาลวันไหว้พระจันทร์ เป็นต้น

Wu caize (吴才泽) (๒๕๖๐ : ๖๖ - ๖๗) กล่าวว่า ชาวจ้วงใช้กลองมโหระทึกเป็นเครื่องดนตรีเพื่อบันเทิงใจ ผ่อนคลายจิตใจจากกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ปัจจุบัน ประเพณีการเล่นกลองมโหระทึกของชาวจ้วงไม่ใช่เรื่องลึกลับเหมือนสมัยโบราณ ประเพณีการเล่นกลองมโหระทึกในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อความสนุกสนานเป็นเรื่องปกติ จุดประสงค์ในการเล่นกลองมโหระทึกแบ่งได้ ๒ อย่าง คือ เพื่อสร้างสนุกสนานให้กับเทพเจ้า และเพื่อสร้างสนุกสนานให้กับบุคคลธรรมดา การเล่นกลองมโหระทึกซึ่งมีความหมายว่า การติดต่อเทพเจ้าต่าง ๆ จากเสียงกลองมโหระทึกซึ่งสามารถขอให้เทพเจ้าต่าง ๆ คຸ້ມครองชาวบ้านได้อีกด้วย

Wu caize (吴才泽) (๒๕๖๐ : ๖๘-๘๐) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของกลองมโหระทึกของชาวจ้วงตั้งแต่สมัยโบราณ ถือว่า กลองมโหระทึกเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจและโภคทรัพย์ เนื่องจากวัตถุในการทำกลองมโหระทึกหายาก ช่างทำกลองมโหระทึกต้องเป็นคนมีฝีมือดี ขั้นตอนในการทำซับซ้อน กลองมโหระทึกจึงเป็นของที่มีอยู่น้อยมาก หลังจากเข้าสู่ระบบชนชั้นของที่มีอยู่น้อย ก็ตกเป็นของผู้มีอำนาจ กลองมโหระทึกจึงพัฒนาจากการเป็นของชาวบ้าน กลายเป็นของผู้มีอำนาจ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจ ฐานะ และโภคทรัพย์

Wu caize (吴才泽) (๒๕๖๐ : ๗๒ - ๘๔) กล่าวว่า กลองมโหระทึกเป็นเครื่องดนตรีของชาวจ้วง เสียงตีกลองมโหระทึกไพเราะ สามารถบรรเลงกลองมโหระทึกเป็นเพลงที่ไพเราะได้ ด้านจักษุสัมผัส กลองมโหระทึกมีลักษณะสวยงาม กลองมโหระทึกมีลวดลายหลายแบบที่สะท้อนความเชื่อประเพณีต่าง ๆ ของชาวจ้วง และวิธีการแสดงกลองมโหระทึก ชาวจ้วงก็มีวิธีของตนเองอยู่ ปัจจุบันนี้ การแสดงโดยใช้กลองมโหระทึกเป็นการแสดงอันเป็นอัตลักษณ์ที่สำคัญของชนเผ่าจ้วง

Wu caize (吴才泽) (๒๕๖๐ : ๘๕) กล่าวว่า กลองมโหระทึกมีลักษณะของการแสดงมารยาทของชาวจ้วงด้วย การแสดงมารยาทนี้ มาจากชาวจ้วงนับถือและเคารพกลองมโหระทึกเป็นอย่างมาก ชาวจ้วงเชื่อว่ากลองมโหระทึกเป็นสิ่งสิริมงคล กลองมโหระทึกทำให้ชีวิตเกิดความมั่นคง ความสงบ และนำความสุขมาให้แก่ชาวบ้าน ซึ่งการเล่นกลองมโหระทึกเมื่อต้อนรับแขก ก็เพื่อแสดงความยินดี เคารพ ยกย่อง และให้เกียรติแขกที่มาเยี่ยมชาวจ้วง

Yio ming (尹明) (๒๕๕๔ : ๑๒๙) ประเพณีการเล่นกลองมโหระทึกมีต้นกำเนิดนานกว่า ๒,๐๐๐ กว่าปีก่อน และยังคงได้รับการสืบทอดมาถึงปัจจุบันนี้ ถือเป็นวัฒนธรรมที่มีชีวิต กลองมโหระทึกถูกใช้ในโอกาสกิจกรรมทางด้านประเพณีต่าง ๆ ของชนเผ่าจ้วง ทั้งในเทศกาลสำคัญต่าง ๆ พิธีต่าง ๆ และอื่น ๆ เช่น วันไหว้กบ พิธีศพ การสร้างบ้าน ฯลฯ ซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญในชีวิตประจำวันของชนเผ่าจ้วง ซึ่งแน่นอนว่าในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เหล่านี้ ย่อมขาดกลองมโหระทึกไม่ได้ ซึ่งเห็นได้ว่า ประเพณีการเล่นกลองมโหระทึกได้ประจักษ์พยายามประเพณีชนเผ่าจ้วง ประเพณี

การเล่นกลองมโหระทึกในโอกาสต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และจิตใจของชนเผ่าจ้วง ที่ยิ่งยงแสดงให้เห็นว่า ชนเผ่าจ้วงมีความสร้างสรรค์ในการปรับตัวเข้ากับธรรมชาติ และประเพณี กลองมโหระทึกได้สืบทอดถึงปัจจุบันนี้และยังคงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในทางด้านรักษาและพัฒนา วัฒนธรรมชนเผ่าจ้วง

สรุปได้ว่า กลองมโหระทึกเป็นสิ่งที่มีค่ามากในชีวิตชาวจ้วง เป็นเครื่องดนตรี อย่างหนึ่งในชนเผ่าจ้วง ซึ่งไม่ได้ทำหน้าที่ในฐานะเป็นเครื่องดนตรีเท่านั้น แต่ทำหน้าที่เป็น เครื่องบันเทิงใจ เป็นสัญลักษณ์ของอำนาจ ฐานะ และโภคทรัพย์ สามารถเป็นของวิเศษในพิธีต่าง ๆ ชาวจ้วงนับถือและเคารพกลองมโหระทึกมาก ชาวจ้วงเชื่อว่า การเล่นกลองมโหระทึก สามารถส่งเสียง สูเทพเจ้าต่าง ๆ และเสียงสามารถไล่สิ่งไม่ดีออกไปจากชีวิตและสังคมของชาวจ้วงได้

๘. ผ้าตีนจ้วง

ผู้หญิงจ้วงมีชื่อเสียงในการทอผ้าตีนทั้งประเทศ ผ้าตีนจ้วงถือเป็นหนึ่งในสี่สุดยอด ผ้าตีนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ผ้าตีนจึงเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชนเผ่าจ้วงที่มีความสำคัญเป็น อย่างมาก มีนักวิชาการได้ศึกษาผ้าตีนจ้วงไว้ ดังนี้

ประธาน กัจจระเมณฑุ (๒๕๕๓ : ๒๐๒) ได้สัมภาษณ์ คุณหลี่ เชน ในปี ๒๕๕๑ สรุปผลได้ดังนี้ ตาดจ้วง เป็นหัตถกรรมที่มีชื่อเสียงของชนชาติจ้วงมาตั้งแต่สมัยโบราณ ของโบราณที่ ขุดออกมาจากสุสานอื่น ที่อำเภอก๊วยเสี้ยนของเมืองกวางสี มีตาดที่ใช้ด้ายปานสีดำ เป็นเส้นยืนด้าย ไหม สีแดงส้อมทำเป็นเส้นพุ่งเป็นลายต่าง ๆ จนกระทั่งสมัยราชวงศ์หนานเป่ย ปรากฏโล่ที่ถักด้วยฝ้าย โล่ชนิดนี้หนา แข็งแรง และใช้ทน ในสมัยราชวงศ์ซ่ง การผลิตโล่จ้วงได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว รัฐบาลราชวงศ์ซ่ง ได้จัดตั้งให้มี “สถาบันโล่” ที่เสฉวน เลียนแบบโล่ ที่ถักด้วยฝ้ายแบบกวางสี แล้วนำไปขายที่ภาคตะวันตกเฉียงเหนือของจีน เพื่อซื้อม้า หรือเอาไปแลกผ้า รัชสมัยยวาวหลี่แห่งสมัย ราชวงศ์หมิง ตาดจ้วง ที่ถักมีลวดลายมังกรและลายหงส์ จนเป็นตาดจ้วงที่มีชื่อเสียงชนิดหนึ่งของจีน ในราชวงศ์ชิง การผลิตและการใช้ตาดจ้วงมีแพร่หลาย ตาดจ้วง เป็นหัตถกรรมที่รัฐบาลจีนหวงแหน มาก พิพิธภัณฑสถานในเขตหวงห้ามของปักกิ่ง ได้เก็บรักษาของถวายเป็นอย่างดี ในจำนวนของถวายที่ เก็บรักษานั้น มีโล่จ้วงที่ถักด้วยฝ้าย ในรัชกาลเฉียนหลง แห่งสมัยราชวงศ์ชิง โล่ที่ถักของชนชาติจ้วงใน ปัจจุบันส่วนมากจะเป็นโล่ถักด้วยฝ้าย

ผ้าตีนจ้วงเป็นศิลปหัตถกรรมของชนจ้วง ผู้หญิงจ้วงสร้างขึ้นในสมัยโบราณ ผ้าตีนจ้วงทอด้วยฝ้ายและไหมสีสด ผลงานทอผ้ามีความประณีตบรรจงมาก ผ่านมามีคุณค่าและใช้ทน มักจะทอเป็นรูปหงส์ซึ่งเป็นสัตว์ที่ชาวจ้วงเชื่อว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นสิริมงคล เนื่องจาก ชาวจ้วงมีฝีมือการทอผ้าตีน รูปในผ้าตีนของชาวจ้วงจึงเหมือนของจริง มีลักษณะเด่นของชาวจ้วง ช่อนอยู่ ผ้าตีนจ้วงมีหลายรูปแบบ สามารถใช้ได้โอกาสต่าง ๆ เช่น ทำเป็นผ้าห่ม ทำเป็น เครื่องแต่งกาย ทำเป็นกระเป๋า เป็นต้น ตามประวัติศาสตร์จ้วง ผ้าตีนจ้วงเริ่มต้นใช้ในสมัยราชวงศ์ถัง

ซึ่ง มาถึงสมัยราชวงศ์หมิง ซึ่ง ผู้หญิงจ้วงมีชื่อเสียงเรื่องการทอผ้าตีนซึ่งมีความประณีตบรรจงมาก (“ชนเผ่าจ้วง” ๒๕๖๐ : ออนไลน์)

สรุปได้ว่า ผ้าตีนจ้วงเป็นวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วงที่มีประวัติศาสตร์อย่างยาวนาน มีคุณค่าทางด้านศิลปะ เป็นวัตถุการแต่งกายของชาวจ้วงด้วย สามารถแสดงให้เห็นถึงสภาพชีวิตประจำวันและความเชื่อต่าง ๆ ของชาวจ้วง

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทย

ยุพดี ยศวริศสกุล (๒๕๖๐) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษานิทานพื้นบ้านมุสลิมในจังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษานิทานพื้นบ้านมุสลิมในจังหวัดปัตตานี ๒) เพื่อจัดทำหนังสือนิทานพื้นบ้านมุสลิมสำหรับเด็ก ขอบเขตของการวิจัย คือ กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๕๐ คน ที่เป็นผู้รู้เรื่องนิทานพื้นบ้านมุสลิมในจังหวัดปัตตานี และนิทานจำนวน ๕๐ เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านมุสลิม จำนวน ๕๐ เรื่อง แบ่งตามประเภทของนิทานได้ ๖ ประเภท คือ นิทานมุขตลก จำนวน ๑๐ เรื่อง นิทานคติ จำนวน ๑๑ เรื่อง นิทานอธิบายเหตุ จำนวน ๘ เรื่อง นิทานเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ จำนวน ๘ เรื่อง นิทานตำนาน จำนวน ๑ เรื่อง และนิทานปรัมปรา จำนวน ๑๒ เรื่อง ด้านสารัตถะของนิทานพื้นบ้านที่สำคัญ พบว่ามี ๓ ลักษณะ คือ ส่วนใหญ่เป็นสารัตถะเกี่ยวกับกับปัจเจกชน มุ่งเน้นในเรื่องความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ การทำความดี การเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ สารัตถะเกี่ยวกับสถาบันครอบครัว เป็นเรื่องการมีครอบครัวอบอุ่น ดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ระหว่างพ่อแม่กับลูก ๆ และสารัตถะเกี่ยวกับสถาบันสังคม เป็นเรื่องการสืบทอดประเพณี การศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรม ด้านคุณค่าของนิทานแบ่งได้เป็น ๔ ประเภท ส่วนใหญ่จะมีความคุณค่าด้านความบันเทิง รองลงมา คือ คุณค่าด้านการศึกษาวัฒนธรรม ด้านคุณค่าทางปัญญา และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

จิรัฐพร ไทยงูเหลือม (๒๕๕๙) ศึกษาวิจัยเรื่อง ลักษณะร่วมทางด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทย กับนิทานพื้นบ้านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานิทานพื้นบ้านโดยเปรียบเทียบลักษณะร่วมทางด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านจังหวัดนครราชสีมา ขอบเขตของการวิจัย คือ นิทานพื้นบ้านจังหวัดนครราชสีมาประเทศไทย กับนิทานพื้นบ้านแขวงเวียงจันทน์และแขวงไซบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วยนิทานพื้นบ้านไทย จำนวน ๑๕๕ เรื่อง และนิทานพื้นบ้านลาว จำนวน ๑๒๖ ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านไทย-ลาว จำแนกออกได้เป็น ๑๑ ประเภท ลักษณะร่วมด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านจังหวัดนครราชสีมา ประเทศไทย กับนิทานพื้นบ้านแขวงเวียงจันทน์ และแขวงไซบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า

มีอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ในนิทานพื้นบ้าน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านลักษณะนิสัย ๒) ด้านสถาปัตยกรรม ๓) ดนตรี การกีฬา และการละเล่นพื้นเมือง ส่วนลักษณะร่วมด้านภาษามี ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) การใช้คำ ๒) การใช้คำซ้ำ ๓) การใช้คำภาษาอังกฤษ ๔) การใช้สำนวน และวัฒนธรรมที่ปรากฏมี ๑๔ ลักษณะ ได้แก่ ๑) ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน ๒) การปกครอง ๓) การศึกษาเล่าเรียน ๔) ระบบครอบครัว ๕) การดำรงชีวิต ๖) อาชีพ ๗) การวางตน และการปฏิบัติตน ๘) ค่านิยม ๙) ศาสนา ๑๐) ความเชื่อ ๑๑) ประเพณี และพิธีกรรม ๑๒) การสาธารณสุข ๑๓) การคมนาคม ๑๔) ภูมิปัญญาของผู้เล่านิทาน นอกจากนี้นิทานพื้นบ้านไทย-ลาว ส่วนใหญ่มี โครงเรื่องที่คล้ายคลึงกัน เมื่อมีการเคลื่อนย้ายและการแพร่กระจายไปจากถิ่นเดิมก็มีความแตกต่างกันในภายหลัง ถึงกระนั้น นิทานพื้นบ้านยังคงเป็นเสมือนกระจกที่สะท้อนสังคมได้หลายมุมมอง

ขวัญชนก นัยจรรย์ (๒๕๕๗) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ภาพสะท้อนค่านิยมของไทยจากนิทานพื้นบ้าน มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนค่านิยมของไทย ขอบเขตของการวิจัย คือ นิทานพื้นบ้านจำนวน ๕๔ เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า มีนิทานปรากฏภาพสะท้อนค่านิยมของไทย จำนวน ๔๔ เรื่อง ทั้งนิทานพื้นบ้านทั้ง ๔๔ เรื่อง ปรากฏให้เห็นค่านิยม ๙ ด้าน คือ ค่านิยมเรื่องความขยัน ความกตัญญู ความไม่โลภ การพูดปดวาจา ความอดทนอดกลั้น การเชื่อฟังผู้ใหญ่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การยกย่องผู้มีวิชาความรู้ และการให้อภัยกัน โดยที่ภาพสะท้อนค่านิยมด้านการยกย่อง ผู้มีวิชาความรู้ปรากฏให้เห็นบ่อยครั้งสุด รองลงมา คือ ค่านิยมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่วนค่านิยมที่ปรากฏให้เห็นน้อยที่สุด คือ ค่านิยมปดวาจา

ชลธิชา นิสัยสัตย์ (๒๕๕๒) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ยักษ์” ในนิทานพื้นบ้านภาคเหนือของไทย : บทบาทและความหมายเชิงสัญลักษณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวละครประเภทยักษ์ในนิทานพื้นบ้านภาคเหนือของไทย ขอบเขตของการวิจัย คือ เอกสารข้อมูลที่ตีพิมพ์แล้ว นิทานที่รวบรวมได้ มี ๑๓๙ เรื่อง ๒๓๘ สำนวน ประกอบด้วยนิทานทั้งที่เป็นสำนวนลายลักษณ์และสำนวนมุขปาฐะ ผลการวิจัยพบว่า ยักษ์ในนิทานพื้นบ้านภาคเหนือของไทยจำแนกได้เป็น ๒ กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ยักษ์ที่เป็นตัวละครหลัก และยักษ์ที่เป็นตัวละครประกอบ ยักษ์ที่เป็นตัวละครหลัก มีบทบาท ๓ ประการ คือ บทบาท ตัวเอก นางเอก และตัวปฏิปักษ์ ส่วนยักษ์ที่เป็นตัวละครประกอบ มีบทบาท ๔ ประการ คือ บทบาทตัวปฏิปักษ์ ผู้ช่วยเหลือ ผู้ให้รางวัลและผู้ลงโทษ และผู้ทดสอบ ส่วนการวิเคราะห์ความหมายเชิงสัญลักษณ์ของตัวละครประเภทยักษ์ในนิทานพื้นบ้านภาคเหนือของไทย พบว่ามีความหมายเชิงสัญลักษณ์ ๓ ประการ ได้แก่ ๑) ความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่หมายถึงความเชื่อทางศาสนา ซึ่งตีความได้ว่ายักษ์เป็นสัญลักษณ์ของความเชื่อดั้งเดิม และความเชื่อทางพุทธศาสนา ๒) ความหมายเชิง

สัญลักษณ์ที่หมายถึงคน ซึ่งตีความได้ว่ายักษ์เป็นสัญลักษณ์ของชนพื้นเมือง บุคคลในครอบครัว

และผู้มีอำนาจ ๓) ความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่เกี่ยวกับหลักธรรมในพุทธศาสนา ซึ่งตีความได้ว่ายักษ์ เป็นสัญลักษณ์ของมิจฉาทิฎฐิและกิเลส

สุไลน์วรรณ พิชิตกุล (๒๕๔๕) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษานิทานพื้นบ้านจังหวัด ฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อและค่านิยมของนิทานพื้นบ้านจังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนิทานพื้นบ้านกับวิถีชีวิตของชาวจังหวัดฉะเชิงเทรา ขอบเขต ของการวิจัย คือ นิทานพื้นบ้านที่เป็นลายลักษณ์จากเอกสารและเล่าโดยชาวบ้านในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน ๑๑๕ เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นเรื่องที่สืบถึงชีวิต สามารถ ย้อนภาพอดีตให้เข้าใจถึงความเชื่อและค่านิยมซึ่งมีความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยเฉพาะความเชื่อ พระพุทธรูปหลวงพ่อโสธร คอยช่วยเหลือคุ้มครองให้ชาวฉะเชิงเทราอยู่เย็นเป็นสุข ส่วนความเชื่อ เกี่ยวกับภูตผีปีศาจ เป็นความเชื่อที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ แต่มีการเล่าไว้เพื่อสั่งสอนลูกหลานให้ ประพฤติและปฏิบัติในสิ่งที่ถูกที่ควร ด้านความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา เป็นความเชื่อที่เน้นถึงกฎแห่ง กรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ส่วนความเชื่อเรื่องอานิสงส์แห่งการทำบุญ เป็นความเชื่อที่เน้นให้เห็นถึง ผลแห่งการทำบุญ ความเชื่อเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นความเชื่อที่เล่ามา จากบรรพบุรุษเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนใจ ความเชื่อเกี่ยวกับบทบาท เป็นความเชื่อผลแห่งการ ตั้งเป้าหมายไว้เมื่อสำเร็จ จึงมีการแก้บนตามที่ตั้งไว้ ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับโหราศาสตร์ เป็นความเชื่อ ที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมมนุษย์ ส่วนนิทานพื้นบ้านที่สัมพันธ์กับชีวิต ชาวจังหวัดฉะเชิงเทรามีการตั้ง ถิ่นฐานตามริมฝั่งแม่น้ำ บางปะกง จึงมีนิทานที่กล่าวถึงชื่อบ้านเมือง ตลอดจนอาชีพ เช่น การทำนา ทำไร่ คำขาย ประมง เป็นต้น ด้านการสร้างนิทานพบว่า นิทานส่วนใหญ่จะอธิบายผลที่เกิดจากการ กระทำ ส่วนประเพณี ชาวบ้านยังยึดมั่นเกี่ยวกับหลวงพ่อโสธรและรับวัฒนธรรมจากชาวจีนเข้ามา ผสมผสานกับวิถีชีวิต

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านไทยเป็นวัฒนธรรมอีกอย่างหนึ่งที่มีคุณค่ามากของท้องถิ่น การศึกษานิทานพื้นบ้านไทย สามารถศึกษาวิเคราะห์ด้านเนื้อหาเค้าโครง รูปแบบ องค์ประกอบ ภาพสะท้อนสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม เป็นต้น ซึ่งการศึกษานี้วิจัยดังกล่าวทำให้เข้าใจว่า นิทานพื้นบ้านไทยมีลักษณะเด่น คือ เนื้อหาที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทย แฝงอยู่วัฒนธรรมไทยเสมอ

๒.๕.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านจีน

Yang jing (杨静) (๒๕๖๐) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้าน ของหญิงเซีย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์อนุภาคนิทานพื้นบ้านของหญิงเซีย ขอบเขตของการวิจัย คือ หนังสือเรื่อง *รวมนิทานพื้นบ้านจีน ฉบับหญิงเซีย* ๔๗๘ เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า อนุภาคของนิทาน พื้นบ้าน หญิงเซียสามารถแบ่งได้ ๕ ประเภทใหญ่ ได้แก่ อนุภาคการสร้างโลก อนุภาคการลงโทษ กับการชมเชย อนุภาคการคาดหวังกับการได้รับการชดเชย อนุภาคประชัน และอนุภาคอื่น ๆ ดังนี้ ๑) อนุภาคการสร้างโลก อนุภาคการสร้างโลกปรากฏในตำนานสร้างโลก ตำนานกำเนิดมนุษย์ ตำนาน

ต้นกำเนิดการสมรส ตำนานสร้างโลกของนิทานหนึ่งเชื่อมือนุภาค ๒ อนุภาคที่สำคัญ คือ อนุภาคร่างกายมนุษย์หรือเทพเจ้าแปรเปลี่ยนเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ และอนุภาคเทพเจ้าใช้ความสามารถสร้างโลก ในความคิดของผู้คนสมัยก่อน เชื่อว่าจักรวาลสร้างขึ้นโดยเทวดาที่มีความสามารถเหนือธรรมชาติซึ่งมาจากโลกที่ไม่ใช่มนุษย์อาศัย ส่วนภาพลักษณ์เทวดาสร้างโดยสภาพแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ ซึ่งเทวดาสร้างโลกมีร่างกายเป็นมนุษย์และความรู้สึกที่เป็นภาพลักษณ์มนุษย์ด้วย ตำนานกำเนิดมนุษย์ของหนึ่งเซีย มีอนุภาคสำคัญ คือ อนุภาคการสร้างคนโดยดิน ซึ่งเป็นผลวัฒนธรรมชนเผ่าหุยผสมกับวัฒนธรรมชนเผ่าฮั่น ส่วนตำนานต้นกำเนิดการสมรมมีอนุภาคสำคัญคือ การแต่งงานระหว่างพี่น้อง ๒) อนุภาคการลงโทษกับการชมเซย อนุภาคประเภทนี้เป็นอนุภาคที่มีจำนวนเยอะมากในนิทานหนึ่งเซีย เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน ทำให้เห็นถึงภาพสะท้อนสังคมของสังคมชนชั้นต่ำสุด สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นในสังคมและยังเป็นภาพสะท้อนสังคมด้วย ซึ่งในนิทานเหล่านี้ ลักษณะของตัวละครจะมีลักษณะตรงกันข้าม เช่น คนใจดีกับคนใจร้าย คนฉลาดกับคนโง่ เป็นต้น ในเนื้อเรื่อง ฝ่ายดีจะได้รับการชมเซย ส่วนฝ่ายร้ายได้รับการลงโทษ สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของชาวหนึ่งเซีย ๓) อนุภาคการคาดหวังกับการได้รับการชดเชย อนุภาคประเภทนี้กำเนิดจากความคาดหวังในชีวิตจริง เช่น อนุภาคหนุ่มยากจนไม่สามารถแต่งงานได้ อนุภาคผู้เฒ่าไม่มีลูก อนุภาคความยากจนทำให้ครอบครัวไม่สามารถใช้ชีวิตต่อไปได้ เป็นต้น ตัวละครเหล่านี้หลังจากที่ได้พานพบกับเรื่องอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ผ่านความช่วยเหลือจากผู้มีพลังเหนือธรรมชาติ ได้รับการชดเชยในสิ่งที่ขาดหาย ความปณิธานประสบผลสำเร็จ ในประเภทนี้มีอนุภาคสำคัญ คือ อนุภาคมีภรรยาผิดปกติ อนุภาคสามีผิดปกติ และอนุภาคการช่วยเหลือจากผู้ไม่ใช่มนุษย์ แสดงให้เห็นถึง ถึงแม้ว่าในชีวิตมีอุปสรรคต่าง ๆ แต่ชาวหนึ่งเซียยังพยายามแสวงหาความสุข ๔) อนุภาคประเภทประชัน อนุภาคประเภทนี้ปรากฏในเนื้อหาเกี่ยวกับคนเฉลียวฉลาด มุขตลก และสุภาพชนที่ใช้ภาษาที่สนุกสนานและแฝงไปด้วยคำสั่งสอน แสดงให้เห็นถึงความไม่พอใจและความกล้าหาญของชาวหนึ่งเซีย ๕) อนุภาคประเภทอื่น ๆ ประเภทนี้ปรากฏในนิทานประจำถิ่น นิทานวีรบุรุษ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเขตหนึ่งเซีย โดยเฉพาะเรื่องวีรบุรุษที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม

Li xiaorui (李晓蕊) (๒๕๕๘) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทในนิทานชีวิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทในนิทานชีวิต ขอบเขตของการวิจัย คือ หนังสือที่พิมพ์เผยแพร่จำนวน ๓ เล่ม ได้แก่ ๑) รวมนิทานพื้นบ้านจีน ฉบับเหอนาน ๒) รวมสุดยอดนิทานพื้นบ้านจีน ๓) ศิลปวรรณคดีสมัยใหม่ รวมนิทานพื้นบ้านจีน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของนิทานชีวิตสามารถแบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ บทบาททางการสั่งสอน บทบาททางการวัฒนธรรม และบทบาททางด้านวิชาการดังนี้ ๑) บทบาททางการสั่งสอน ถึงแม้ว่าปัจจุบันนี้เทคโนโลยีทันสมัยมากขึ้น บทบาทของนิทานชีวิตค่อย ๆ ลดลง แต่นิทานชีวิตยังคงมีบทบาทสำคัญที่ทำให้ประชาชนเข้าใจประเทศตนเองได้มากยิ่งขึ้น จากนิทานพื้นบ้านชีวิต สามารถทำให้เข้าใจสภาพชีวิตประจำวันในสมัยก่อน และ

จากสภาพต่าง ๆ ที่ปรากฏในเนื้อหา สามารถทำให้เข้าใจวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่น ได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและความมั่นใจในท้องถิ่นด้วย ๒) บทบาททางด้าน วัฒนธรรม บทบาทนิทานชีวิตของมณฑลเหอหนานมาจากประวัติศาสตร์อันยาวนานของมณฑล เหอหนาน นิทานชีวิตมณฑลเหอหนานเสริมค่านิยมด้านความกตัญญูและการทำดีที่เป็นค่านิยม อันเคร่งครัด โดยเนื้อเรื่องมีความสนุกสนานแฝงด้วยความตลกขบขัน จากการวิเคราะห์นิทานพื้นบ้าน ชีวิตของมณฑลเหอหนาน เห็นถึงการพัฒนาค่านิยม ความคิด หลักการใช้ชีวิต และวิถีชีวิตประจำวัน ของชาวเหอหนาน ทำให้สัมผัสได้ถึงการแสวงหาความสุขในชีวิตของชาวเหอหนาน ปัจจัยการ ก้าวหน้าที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง ทำให้จัดการความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของชีวิตได้อย่างดี และทำให้ชีวิตใน ปัจจุบันมั่นคงยิ่งขึ้น ๓) บทบาทในวิชาการ เนื่องจากนิทานชีวิตประกอบด้วยประสบการณ์ในการใช้ ชีวิต ซึ่งนิทานมีทั้งด้านวรรณกรรม และด้านวิทยาศาสตร์ จึงทำให้การศึกษานิทานชีวิต มีบทบาท สำคัญทางด้านวิชาการที่มองข้ามไม่ได้ บทบาททางด้านวิชาการของนิทานชีวิต สามารถศึกษาได้ถึง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ คติชนวิทยา สังคมศาสตร์ และจิตวิทยา นิทานชีวิตของมณฑลเหอหนาน มีจำนวนไม่น้อยที่แสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งพูดได้ว่า นิทานชีวิตของมณฑล เหอหนาน มีบทบาทสำคัญทางด้านวิชาการ เนื้อหานิทานชีวิตของมณฑลเหอหนาน มีที่มาจาก ความแตกต่างและความหลากหลายทางสังคม พูดได้ว่านิทานชีวิตเหล่านี้สามารถสะท้อนให้เห็นสภาพ สังคมของเหอหนานได้อย่างชัดเจน ตัวละครแต่ละตัวเป็นตัวแทนของค่านิยมและชนชั้นต่าง ๆ ในยุคสมัยนั้น ๆ แสดงให้เห็นถึงความคิดความรู้สึกที่แตกต่างกัน เนื้อเรื่องประกอบด้วยประสบการณ์ ต่าง ๆ ซึ่งมีอิทธิพลสำคัญต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบัน ในส่วนของเนื้อหาเฉพาะท้องถิ่น มีอิทธิพลสำคัญ ในด้านวัฒนธรรม ทั้งยังเป็นกลไกสำคัญในการสร้างระบบวัฒนธรรมอีกด้วย

Zhao peng (๒๕๕๘) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านภาคเหนือ ของไทยกับนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงของจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบ และภาพสะท้อนสังคมของนิทานพื้นบ้านภาคเหนือของไทยกับนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงของจีน ขอบเขตของการวิจัย คือ นิทานพื้นบ้านภาคเหนือของไทยและนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงของจีนที่พิมพ์ เผยแพร่ ชาติละ ๕๐ เรื่อง รวมเป็นจำนวน ๑๐๐ เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบมีความแตกต่าง กัน ได้แก่ ๑) แก่นเรื่อง นิทานพื้นบ้านภาคเหนือบางเรื่องมีแก่นเรื่อง คติและข้อคิดเกี่ยวกับ พุทธศาสนา นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงไม่ได้เน้นคติและข้อคิดเกี่ยวกับพุทธศาสนา แต่เน้นการยกย่อง กลุ่มคนจนที่มีความกล้าหาญต่อสู้กับกลุ่มผู้ร่ำรวย ๒) โครงเรื่องของนิทานพื้นบ้านภาคเหนือเปิดเรื่องโดย ให้คติและข้อคิดแล้ว จึงดำเนินเรื่อง ส่วนนิทานชนเผ่าจ้วงกล่าวถึงคุณลักษณะและสภาพฐานะของ ตัวละคร ๓) นิทานพื้นบ้านภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นมนุษย์ธรรมดา ส่วนนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ส่วนใหญ่เป็นตัวละครที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ ๔) ฉากในจินตนาการของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมี มากกว่าฉากในจินตนาการของนิทานพื้นบ้านภาคเหนือ ภาพสะท้อนสังคมที่แตกต่างกัน ได้แก่

๑) วิถีชีวิต การประกอบอาชีพของชนเผ่าจ้วง มีอาชีพปักผ้าแพรร ด้านการคมนาคม ยานพาหนะของไทยใช้ช้างช่วยในการทำงาน ส่วนยานพาหนะของชาวบ้านชนเผ่าจ้วงจะมีเกี้ยวผู้ที่ร่ำรวยและมีฐานะจะใช้เกี้ยวในการเดินทาง ๒) ค่านิยม สังคมภาคเหนือของไทยเห็นว่า การกตัญญูต่อพ่อแม่ ครูอาจารย์ และผู้ที่มีบุญคุณต่อตนเอง ส่วนสังคมชนเผ่าจ้วงของจีนมีค่านิยมกตัญญูต่อพ่อแม่อย่างเดียว หากเป็นการตอบแทนบุญคุณ สังคมชนเผ่าจ้วงของจีนจะเรียกว่าเป็นค่านิยมการตอบแทนบุญคุณของผู้ที่มีพระคุณ ๓) ความเชื่อ ภาคเหนือของไทยมีความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ส่วนชาวบ้านชนเผ่าจ้วงนอกจากจะมีความเชื่อทางพระพุทธศาสนาแล้ว ยังนับถือเทพเจ้า ได้แก่ เจ้าแม่กวนอิม เจ้าพ่อกวนอู นางฟ้า และพญามังกร ภาพสะท้อนสังคมที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ ๑) วิถีชีวิต ชาวบ้านทั้งสองชาติล้วนประกอบอาชีพทำไร่ทำนา ทำสวน อาชีพนายพราน อาชีพตัดฟันหาของป่า อาชีพค้าขาย อาชีพประมง อาชีพเลี้ยงสัตว์ ด้านการคมนาคม ส่วนได้ใช้ยานพาหนะดังนี้ การเดินเท้า วัว ม้า และเรือสำเภา ๒) ค่านิยม ล้วนมีค่านิยม ความกตัญญูต่อพ่อแม่ โดยอบรมสั่งสอนปรนนิบัติพ่อแม่เมื่อเฒ่า ๓) ความเชื่อ ในนิทานพื้นบ้านทั้งสองชาติ เป็นความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม

Du fang (杜芳) (๒๕๕๔) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาอนุภาคแม่น้ำงเป่ลือกหอยในนิทานพื้นบ้านจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนุภาคแม่น้ำงเป่ลือกหอยในนิทานพื้นบ้านจีน ขอบเขตของการวิจัย คือ นิทานพื้นบ้านจีนที่มีอนุภาคแม่น้ำงเป่ลือกหอยและได้รับการเผยแพร่ ผลการวิจัยพบว่า อนุภาคแม่น้ำงเป่ลือกหอย หมายถึง อนุภาคหอย (ปลาหรือสัตว์น้ำที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เป็นต้น) แปลงร่างเป็นหญิงสาว แต่งงานกับชายมนุษย์ ดูภาพรวมนิทาน นิทานเรื่องที่มีอนุภาคแม่น้ำงเป่ลือกหอย จากนิทานที่กล่าวถึงผู้หญิงที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติให้ความช่วยเหลือ พัฒนาเป็นนิทานเกี่ยวกับครอบครัว อนุภาคที่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงตามการพัฒนา คือ อนุภาคได้รับหอย อนุภาคหอยแปลงร่างเป็นหญิงสาว หญิงสาวทำกับข้าวให้ผู้ชาย ผู้ชายแอบมองหญิงสาว อนุภาคที่แบ่งตามการพัฒนา คือ อนุภาคเกี่ยวกับการต่อสู้กับผู้ร้ายทำลายครอบครัว อนุภาคเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา และอนุภาคเกี่ยวกับเหตุผลที่แม่น้ำงเป่ลือกหอยต้องออกจากบ้าน อนุภาคแม่น้ำงเป่ลือกหอยเป็นอนุภาคที่พัฒนาตามสมัย การพัฒนาของนิทานไม่สามารถห่างจากค่านิยมของประชาชน การเปลี่ยนแปลงของสังคม และวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่วนตอนจบเรื่องของนิทานแม่น้ำงเป่ลือกหอยมี ๒ แบบ จบเรื่องแบบมีความสุข กับจบเรื่องโดยที่แม่น้ำงเป่ลือกหอยออกจากบ้าน จบเรื่องแบบมีความสุข แสดงให้เห็นว่า ประชาชนพยายามแสวงหาความสุข ส่วนการจบเรื่องโดยแม่น้ำงเป่ลือกหอยออกจากบ้าน แสดงถึง แม่น้ำงเป่ลือกหอยเป็นผู้หญิงที่ยากจน มีความนัยถึงการต่อสู้กันระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายที่ไม่วางใจและไม่ให้เกียรติกับผู้หญิง และสะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงแสวงหาความเสมอภาคอีกด้วย ในสมัยปัจจุบัน โครงสร้างของครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป การหย่าร้างเป็นเรื่องปกติในชีวิต และมีจำนวนไม่น้อยที่ผู้หญิงเป็นฝ่ายเสนอขึ้น ซึ่งตรงกับนิทานอนุภาคแม่น้ำงเป่ลือกหอย ที่ผู้หญิงเป็นฝ่าย

เริ่มแสดงความจำนงในการหย่า จึงเห็นได้ว่า นิทานที่เกี่ยวกับอนุภาคแม่ นางเปลือกหอยมีบทบาทสำคัญในการใช้ชีวิต

Lin anning (林安宁) (๒๕๕๕) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาตำนานที่เป็นกลอน เรื่อง *มอจิง* ของชนเผ่าจ้วง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตำนานที่เป็นกลอน เรื่อง *มอจิง* ของชนเผ่าจ้วง ขอบเขตของการวิจัย คือ ตำนานที่เป็นกลอน เรื่อง *มอจิง* ของชนเผ่าจ้วง จำนวน ๑ เล่ม ผลการวิจัยพบว่า ผานกู่ในเรื่อง *มอจิง* ของชนเผ่าจ้วง มีลักษณะทั้งอนุภาคตำนานชนชาติอื่น และอนุภาคตำนานของชนกลุ่ม “ปายเยว่” เป็นผลจากการผสมระหว่างวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วงกับชนชาติอื่น การบูชาพระอาทิตย์ในเรื่อง *มอจิง* ยังรักษาร่องรอยการแสดงความนับถือในพระอาทิตย์ของชนเผ่าจ้วงในอดีตไว้ โดยผู้วิจัยมีแนวคิดว่า ผู่ซี (伏羲) กับเทพเจ้าพระอาทิตย์อาจจะเป็นบุคคลเดียวกัน พลังอำนาจของเทพเจ้าพระอาทิตย์ค่อย ๆ ลดลงตามการพัฒนาของสังคม แต่ความเชื่อเกี่ยวกับกลองมโหระทึกถือเป็นการสืบทอดต่อการบูชาพระอาทิตย์อีกแบบหนึ่ง การศึกษาวิเคราะห์อนุภาควีรบุรุษในเรื่อง *มอจิง* สามารถแบ่งได้ ๕ ประเภท ได้แก่ อนุภาควีรบุรุษที่เป็นเทพเจ้าสร้างโลก อนุภาควีรบุรุษที่เป็นเทพเจ้า อนุภาควีรบุรุษที่เป็นพี่น้อง อนุภาควีรบุรุษที่สร้างวัฒนธรรมขึ้น และอนุภาควีรบุรุษที่เป็นสัตว์ เรื่อง *มอจิง* ยังสะท้อนให้เห็นถึงความคิด ผืนฟ้ากลม แผ่นดินเหลี่ยมด้วย เรื่อง *มอจิง* มีความคิดเรื่องโลกหลังความตาย ซึ่งเป็นกำเนิดของความเชื่อเรื่องวิญญาณ ในเรื่อง *มอจิง* วิญญาณมีหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นสัตว์หรือพืช ต่างก็มีวิญญาณ ส่วนวิญญาณของมนุษย์ ยังมีความหลากหลาย ในสายตาของชาวบ้าน วิญญาณของมนุษย์มีลักษณะเสมือนสองด้านของเหรียญเดียวกัน ชาวบ้านนอกจากต่อสู้กับวิญญาณร้าย ยังปกป้องวิญญาณที่ดีด้วย มนุษย์จะมีทัศนคติหลากหลายรูปแบบต่อวิญญาณแบบเอกเทศ แต่ถ้าเป็นวิญญาณที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มก้อน มักจะถือว่ามีความสามารถเหนือธรรมชาติ ซึ่งภายหลังมักมีการพัฒนาต่อเป็นเทพเจ้า จึงมีพิธีการไหว้ต่าง ๆ เกิดขึ้น เห็นได้ว่า เรื่อง *มอจิง* มีเนื้อหาอันหลากหลาย ซึ่งนอกจากมีระบบตำนานที่สมบูรณ์แล้ว ยังมีระบบตำนานของชนเผ่าจ้วง ผสานอยู่ด้วย โดยได้รับอิทธิพลจากการผสมผสานวัฒนธรรมระหว่างชนเผ่าต่าง ๆ ทั้งยังคงรักษาลักษณะเฉพาะเอาไว้

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านจีนมีมากมายหลากหลายประเภท เนื้อหาและอนุภาคที่ประกอบในนิทานพื้นบ้านจีน สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของสาธารณรัฐประชาชนจีน และนิทานพื้นบ้านจีนมีบทบาทหลายด้านอย่างสำคัญต่อสังคม เช่น ด้านการสั่งสอน ด้านวัฒนธรรม ด้านวิชาการ เป็นต้น

อนันต์ ลาภกุล (๒๕๖๑) ศึกษาวิจัยเรื่อง ตำนานเมืองลุ่มในภาคอีสาน : ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรม ความเชื่อกับท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบเรื่องและอนุภาคสัตว์สี่เท้าในตำนานเมืองลุ่มที่แปรสภาพเป็นบึงน้ำในภาคอีสาน ขอบเขตของการวิจัย คือ รวบรวมตำนานทั้งประเภทลายลักษณ์และมุขปาฐะในพื้นที่ภาคอีสาน ทั้งหมด ๑๐ เรื่อง จาก ๓๐ สำนวน ผลการวิจัยพบว่า ตำนานเมืองลุ่มพบทั้งหมด ๑๐ เรื่อง จาก ๓๐ สำนวน จัดอนุภาคได้ ๕ ประเภท คือ อนุภาคการกินปลาไหลเผือก อนุภาคการกินกระรอกเผือก อนุภาคการจับปลาตุ๊กเผือก อนุภาคการกินแก้งเผือก และอนุภาคการกินปลาฝาเผือก โดยสาเหตุของเมืองลุ่มทั้งหมดนั้นเกิดจากการกระทำของสัตว์สี่เท้าและเหล่าภาค กล่าวได้ว่า สัตว์สี่เท้าจึงมีลักษณะแทนสัญลักษณ์ของ “ภาค” และ “การทำลาย” อย่างไรก็ตาม ในตำนานเมืองพานนั้นได้ให้ฟังก์ชันเผือกแทนสัญลักษณ์ของสัตว์ที่คอยคุ้มครองบ้านเมือง ซึ่งต่างจากตำนานเมืองลุ่มฉบับอื่น ดังนั้น นิยามของสัตว์สี่เท้าในภาคอีสานจึงมีลักษณะแทนปางบอกเหตุหรือสิ่งผิดปกติ มีความหมายสองนัย กล่าวคือ สัตว์สี่เท้านัยยะของการทำลาย และสัตว์สี่เท้านัยยะของการคุ้มครอง อนึ่ง น่าสังเกตว่า ตำนานเหล่านี้มีการเล่าเรื่องกระจายอยู่ในพื้นที่ภาคอีสานตอนบนและตอนกลางเท่านั้น

สรिता ปัจจุศานนท์ (๒๕๖๐) ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์อนุภาคความพิเศษในนวนิยาย มหัศจรรย์เรื่อง เดอะไวท์โรด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างสรรค์อนุภาคความพิเศษในนวนิยายมหัศจรรย์เรื่อง เดอะไวท์โรด ขอบเขตของการวิจัย คือ นิยามมหัศจรรย์เรื่อง เดอะไวท์โรด จำนวน ๑๑ เล่ม ผลการวิจัยพบว่า เดอะไวท์โรด มีอนุภาคความพิเศษ ๑๖๒ ชนิด จำแนกเป็นของวิเศษ ๑๑๓ ชนิด และอำนาจวิเศษ ๔๙ ชนิด รวมจำนวนอนุภาคทั้งสิ้น ๑,๓๘๖ อนุภาค เมื่อเปรียบเทียบกับอนุภาคความพิเศษกับดัชนีอนุภาคนิทานพื้นบ้านของสตีล ทอมป์สัน พบว่า มีอนุภาคของวิเศษที่ปรากฏตรงกัน จำนวน ๕๓ อนุภาค และที่ปรากฏเฉพาะในเรื่อง เดอะไวท์โรด จำนวน ๖๐ อนุภาค อนุภาคอำนาจวิเศษปรากฏตรงกัน จำนวน ๔๒ อนุภาค และที่ปรากฏเฉพาะในเรื่อง เดอะไวท์โรด จำนวน ๘ อนุภาคการสร้างสรรค์อนุภาคความพิเศษในเรื่อง เดอะไวท์โรด ได้แก่ การสร้างสรรค์ที่มาของอนุภาคความพิเศษ พบ ๕ ลักษณะ ได้แก่ การสร้างสรรค์อนุภาคโดยดัดแปลงจากนิทานมหัศจรรย์ เกมนิทานสวมบทบาท ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและจินตนาการ การนำเสนออนุภาคความพิเศษ พบ ๖ ลักษณะ ได้แก่ การใช้ภาษาสื่อจินตภาพ การใช้ความเปรียบหรือภาพพจน์ การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ การใช้คำที่มีความหมายไม่ตรงตามพจนานุกรม การใช้ภาษาบรรยาย และการใช้ภาษาอธิบาย บทบาทของอนุภาคความพิเศษ พบ ๒ ลักษณะ ได้แก่ เพื่อใช้ดำเนินเรื่อง และเพื่อใช้ประกอบเรื่อง การสร้างสรรค์อนุภาคความพิเศษดังกล่าว ทำให้เรื่องเดอะไวท์โรด ประสบความสำเร็จในฐานะของนวนิยายมหัศจรรย์

ปริยารัตน์ เขาวลิตประพันธ์ (๒๕๕๗) ศึกษาวิจัยเรื่อง อนุภาคสมพาสที่ผิดธรรมชาติ

ในนิทานไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดระบบนิทานไทยที่ปรากฏอนุภาคสมพาสผิตรีธรรมชาติ และเพื่อวิเคราะห์ความหมายของอนุภาคดังกล่าวในเชิงวัฒนธรรม ขอบเขตของการวิจัย คือ นิทานไทยที่ปรากฏอนุภาคสมพาสผิตรีธรรมชาติจำนวน ๑๕๔ เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า สามารถจัดระบบอนุภาคสมพาสที่ผิตรีธรรมชาติในนิทานไทยได้เป็น ๕ หมวด คือ ๑) อนุภาคคนสมพาสกับสิ่งเหนือธรรมชาติ ๒) อนุภาคคนสมพาสกับสัตว์ ๓) อนุภาคสิ่งเหนือธรรมชาติสมพาสกับสัตว์ ๔) อนุภาคสัตว์สมพาสกับสัตว์ต่างชนิดกัน ๕) อนุภาคสมพาสที่ผ่านการกิน และพบว่าอนุภาคที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทยมากที่สุด ได้แก่ ๑) อนุภาคคนสมพาสกับยักษ์ ๒) อนุภาคคนสมพาสกับนางที่ถือกำเนิดจากดอกบัว ๓) อนุภาคคนสมพาสกับกินรี ๔) อนุภาคคนสมพาสกับงูและนาค ๕) อนุภาคคนสมพาสกับสัตว์ : สัตว์ที่ต่อมา ถอดร่างเป็นคน ๖) อนุภาคการตีมน้ำหรือน้ำปัสสาวะในรอยเท้าแล้วตั้งครุฑ ในการวิเคราะห์ความหมายพบว่า อนุภาคสมพาสที่ผิตรีธรรมชาติในนิทานไทยเป็นอนุภาคที่มีความหมายในเชิงสากลและในมิติทางวัฒนธรรม ในด้านความหมายเชิงสากล พบว่าอนุภาคสมพาสที่ผิตรีธรรมชาติเป็นอนุภาคสากลที่พบในนิทานทั่วโลก อนุภาคที่พบทั้งที่เหมือนและต่างจากอนุภาคภาคสากล อนุภาคที่เหมือนกันแสดงให้เห็นความคิดที่เป็นสากลของมนุษยชาติ ส่วนอนุภาคที่ต่างกัมนั้นเกิดขึ้นจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ในนิทานไทยอนุภาคสมพาสที่ผิตรีธรรมชาติได้สะท้อนคติความเชื่อและค่านิยมของคนไทยที่เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว ตลอดจนสะท้อนความขัดแย้งของสมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้ยังให้เห็นการผสมผสานเชื่อระหว่างพุทธ พราหมณ์ และคติความเชื่อดั้งเดิมของท้องถิ่นด้วย อนุภาคสมพาสผิตรีธรรมชาติ ในนิทานไทยถึงสามารถสื่อความหมายที่เกี่ยวข้องวัฒนธรรมได้หลายมิติ

Yan danli (๒๕๕๘) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์กฎเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์อนุภาคที่ปรากฏในเนื้อหาของนิทานพื้นบ้าน ขอบเขตของการวิจัย คือ นิทานพื้นบ้านไทย ๑๔ เรื่อง ประกอบด้วยนิทานคัดเลือกมาจากหนังสืออมตะนิทานไทย เล่มที่ ๑ – เล่มที่ ๓ ผลการวิจัยพบว่า อนุภาคในนิทานพื้นบ้านไทย ๓ ด้าน ได้แก่ ตัวละคร วัตถุสิ่งของ และเหตุการณ์หรือพฤติกรรม ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า อนุภาคด้านตัวละครมีตัวละครที่มีลักษณะพิเศษ แยกได้เป็น ๓ ฝ่าย คือ ๑) ตัวละครฝ่ายดี มีตัวละครเอกที่มีลักษณะพิเศษเป็นตัวแทน มักมีบุญที่สามารถต่อสู้อุปสรรคขวากหนามทำให้ศัตรูแพ้ไปที่สุด ๒) ตัวละครฝ่ายร้าย มีทั้งมนุษย์และอมมนุษย์ที่มีอำนาจวิเศษหรือมีอิทธิฤทธิ์ มีบทบาทคอยกลั่นแกล้งตัวละครเอกสร้างความเดือดร้อนให้กับชาวบ้าน ๓) ตัวละครฝ่ายสนับสนุน มีหน้าที่คอยช่วยเหลือตัวละครเอกให้รอดพ้นจากภัยอันตรายและยังช่วยเสริมบทบาทของตัวละครเอกให้โดดเด่นยิ่งขึ้น อนุภาคด้านวัตถุสิ่งของมีลักษณะเป็นของวิเศษซึ่งมีที่มา ๓ แห่ง คือ ๑) ได้จากผู้วิเศษ เงื่อนไขของการได้รับของวิเศษมักจะเป็นตัวละครเอกที่ตกอยู่ในความคับขันหรือในเวลาเหมาะสม ๒) ได้จากมารดาที่เป็นอมมนุษย์

เช่น ยักษ์ นาค ๓) เป็นของวิเศษที่ติดตัวมาแต่กำเนิด อนุภาคด้านเหตุการณ์หรือพฤติกรรม ซึ่งมี เหตุการณ์ ๒ ประเภทที่เด่นที่สุด และสะท้อนถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทยด้วย ได้แก่ ๑) เหตุการณ์ด้านเวทมนตร์คาถา ๒) เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา

ปราณชนก ตรีรัตน์วาริสิน (๒๕๕๘) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์อนุภาคใน นิยายแฟนตาซีจีน ชุด เหลียวโจ้จี้จี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ความคล้ายคลึงและความแตกต่าง ในเชิงวัฒนธรรมระหว่างอนุภาคในนิยายเรื่อง เหลียวโจ้จี้จี้ กับอนุภาคในดัชนีอนุภาคนิทานพื้นบ้าน (Motif-index of folk-literature) ของสตีธ ธอมป์สัน (Stith Thompson) ขอบเขตของการวิจัย คือ นิยายแฟนตาซีจีน ชุด เหลียวโจ้จี้จี้ จำนวน ๖๒ เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า อนุภาคการให้รางวัลและการลงโทษระหว่าง เหลียวโจ้จี้จี้ กับดัชนีอนุภาคนิทานพื้นบ้าน มีส่วนที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน จำแนกได้เป็น ๔ หมวด ได้แก่ คุณลักษณะหรือการกระทำที่ทำให้ตัวละครได้รับรางวัล รางวัลที่ได้รับ คุณลักษณะหรือการกระทำที่ทำให้ตัวละครถูกลงโทษ และบทลงโทษที่ตัวละครได้รับ ความเหมือน และคล้ายคลึงเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความคิดอันเป็นสากลของมนุษย์ นอกจากนี้ยังพบว่า อนุภาค การให้รางวัลและการลงโทษใน เหลียวโจ้จี้จี้ มีส่วนที่ต่างเหล่านั้นจำแนกได้เป็น ๔ หมวด ได้แก่ผู้ให้รางวัลและผู้ลงโทษ ผู้รับรางวัลและผู้ถูกลงโทษ คุณลักษณะหรือการกระทำที่ทำให้ได้ รับรางวัลหรือถูกลงโทษ รางวัลและบทลงโทษ ความแตกต่างเหล่านี้แสดงให้เห็นเอกลักษณ์ทาง วัฒนธรรมของจีนซึ่งแตกต่างจากชาติอื่น ๆ อนุภาคการให้รางวัลและการลงโทษใน เหลียวโจ้จี้จี้ ยังสะท้อนให้เห็นมโนทัศน์ของชาวจีน ซึ่งแบ่งได้เป็น ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านศาสนาและความเชื่อ สะท้อนให้เห็นความเชื่อหลากหลายลัทธิที่ผสมกันอยู่อย่างกลมกลืนในสังคมจีน ๒) ด้านการศึกษา สะท้อนให้เห็นภาพลักษณ์ที่ควรจะเป็นของบัณฑิตผู้มีการศึกษาในสังคมจีน ๓) ด้านสังคมและ การเมืองสะท้อนให้จุดอ่อนในสังคมการเมืองของจีน เช่น การติดสินบน การทุจริตในหน้าที่รวมถึง แสดงให้เห็นความปรารถนาอยากให้สังคมดีขึ้นของผู้ประพันธ์และ ๔) ด้านครอบครัว สะท้อนให้เห็น ภาวะครอบครัวในอุดมคติของชาวจีน การศึกษาอนุภาคใน เหลียวโจ้จี้จี้ สะท้อนให้เห็นภาพของ สังคมจีนและความปรารถนาของผู้คนซึ่งซ่อนเร้นอยู่ในความมหัศจรรย์

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้าน เป็นวิธีที่มีประโยชน์มากใน การศึกษานิทานพื้นบ้าน สามารถเห็นถึงลักษณะเด่นของนิทานได้อย่างชัดเจน ซึ่งจากอนุภาคที่ปรากฏ ในนิทานพื้นบ้าน สามารถเห็นถึงวัฒนธรรมของเจ้าของนิทานด้วย

๒.๕.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของชนเผ่าจ้วง

Lu Xiaosong (๒๕๖๑) ศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์เพลงพื้นบ้านของชนจ้วง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาเพลงพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงและเพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงที่แปลเป็นภาษาไทย ขอบเขตของการวิจัย คือ รวบรวมเพลงพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงของสาธารณรัฐประชาชนจีนจากหนังสือและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาจำนวน ๑๐๐ เพลง ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมชนเผ่าจ้วงตามประเด็นสามารถแบ่งได้ ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ชาวจ้วงอาศัยอยู่กับสิ่งธรรมชาติจึงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ๒) ด้านสถานะทางสังคม คนรวยมีฐานะทางสังคมที่สูง และฐานะทางสังคมของผู้ชายสูงกว่าผู้หญิง ๓) ด้านวัฒนธรรมในสังคม ชาวจ้วงเชื่อเทพเจ้าทั้งหลายที่เกี่ยวกับธรรมชาติและมีประเพณีต่าง ๆ เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน ๔) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม ชาวจ้วงเป็นคนที่มีความใจและชอบช่วยเหลือคนอื่น แต่ชาวบ้านถูกนายทุนขูดรีดเอาเปรียบ เหมือนเป็นทาสรับใช้ของนายทุน ขยันทำงานแต่ไม่ได้เงินตอบแทนที่พอสมควร ๕) ด้านบุคลิกลักษณะนิสัย ชาวบ้านจ้วงเป็นกลุ่มคนที่ขยันทำงาน ไม่เกียจงาน และเป็นคนที่กล้าหาญ กล้าที่จะต่อสู้กับสิ่งที่ไม่ยุติธรรม

ประสาน กำจรเมฆกุล (๒๕๕๓) ศึกษาวิจัยเรื่อง จ้วงในมณฑลกวางสีของประเทศจีน : อัตลักษณ์ การปรับตัวและลักษณะทางวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วงทางตอนใต้ของประเทศจีน และเพื่อศึกษาอัตลักษณ์ การปรับตัว และลักษณะสังคมวัฒนธรรมชาวจ้วงใน มณฑลกวางสี ประเทศจีน ขอบเขตของการวิจัย คือ การสัมภาษณ์ การสังเกต และการสนทนา กลุ่ม จากกลุ่มผู้รู้ ๗ คน ผู้ปฏิบัติ ๑๑ คน และบุคคลทั่วไป ๓๒ คน ผลการวิจัยพบว่า การปรับตัวและลักษณะสังคมวัฒนธรรมชาวจ้วงในมณฑลกวางสี ประเทศจีน ด้านอัตลักษณ์แบ่งเป็น ๔ ประเภท คือ อัตลักษณ์ด้านปัจจัยสี่ อัตลักษณ์ด้านประเพณี พิธีกรรมและความเชื่อ อัตลักษณ์ด้านภาษาและวรรณกรรม และอัตลักษณ์ด้านดนตรีและศิลปะการแสดง อัตลักษณ์ด้านปัจจัยสี่พบว่า นิยมกินข้าวเหนียวหนึ่งสีก้า ใช้สมุนไพรและหมอยาพื้นบ้าน อยู่บ้านดิน แต่งกายด้วยผ้าถุงสีดำ กำไลเงิน และเครื่องประดับเงิน มีฝีมือหัตถกรรมเกี่ยวกับผ้าตาจ้วง อาชีพท้องถิ่น คือ การทอผ้า อัตลักษณ์ด้านประเพณี พิธีกรรมและความเชื่อ พบว่า ชนเผ่าจ้วงนับถือเทพเจ้ากบ เคารพบรรพบุรุษ และเทพเจ้า มีสัญลักษณ์ คือ กลองมโหระทึก อัตลักษณ์ด้านภาษาและวรรณกรรม พบว่าชนเผ่าจ้วงยังดำรงคงภาษาถิ่น มีอักษร ภาษาเสียงคำคล้องจองภาษาไทยภาคเหนือ มีคะลำ (ของห้ามชนเผ่าจ้วง) มีวรรณคดีชนเผ่าจ้วง และเทพนิยายท้องถิ่นมากมายอัตลักษณ์ด้านดนตรีและศิลปะการแสดง พบว่าชนเผ่าจ้วงยังดำรงรักษาเครื่องดนตรีและศิลปะการแสดงหลายอย่าง เช่น พิณสายเดี่ยว กลองมโหระทึก และการฟ้อนรำ ตลอดจนมีการละเล่นพื้นเมืองอย่างแพร่หลาย ด้านการปรับตัวของชนเผ่าจ้วง ชนเผ่าจ้วงในอดีตเป็นชนเผ่าเกษตรกรรม เมื่อสมัยยุคปกครองเป็นแบบคอมมิวนิสต์สากลาภิวัตน์ นโยบายทันสมัยของรัฐบาลและมณฑลที่ทำให้เกิดการปรับตัวในหลายด้าน เช่น เศรษฐกิจ ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ที่อยู่อาศัย ระบบครอบครัว เป็นต้น ด้วยอิทธิพลของนโยบาย

การค้าขายซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของ คนจีนยุคใหม่ ชนเผ่าจ้วง จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อความสมดุลของสังคมด้านลักษณะทางสังคม วัฒนธรรมของชนเผ่าจ้วง พบว่าชนเผ่าจ้วงเป็นกลุ่มคนที่ให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวเป็นอย่างมาก การนับถือผู้อาวุโสและ การยกย่องสตรี เกิดเป็นระบบเครือญาติที่มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น และจากระบบเครือญาตินี้เองนำไปสู่การจัดตั้งองค์กรทางสังคมของชุมชนที่เรียกว่า “ระบบตุ่หล่าว” หรือหมู่บ้านที่มีระเบียบกฎเกณฑ์ขยายมาจากพื้นฐานของสถาบันครอบครัวชาวจ้วง

Hu yuexin (胡馨月) (๒๕๕๘) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเทศกาลชนเผ่าจ้วง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเทศกาลชนเผ่าจ้วง ขอบเขตของการวิจัย คือ เทศกาลชนเผ่าจ้วงที่มีอยู่ในปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า ประเภทของเทศกาลของชนเผ่าจ้วง สามารถแบ่งได้ ๕ ประเภท ได้แก่ ๑) เทศกาลเกี่ยวกับการผลิต เช่น เทศกาลฟักทอง ๒) เทศกาลเกี่ยวกับศาสนาความเชื่อและพิธีการไหว้ต่าง ๆ เช่น เทศกาลวันไหว้กบ เทศกาลวันไหว้วัว ๓) เทศกาลเกี่ยวกับระลึก เช่น เทศกาลหั่นสือ (เพื่อระลึกนายหนองจื่อเกา) ๔) เทศกาลเพื่อความบันเทิงใจ เช่น เทศกาลการร้องเพลง ๕) เทศกาล อื่น ๆ เช่น เทศกาลตรุษจีน นิทานพื้นบ้านเทศกาลที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านนิทานประจำถิ่นของชนเผ่าจ้วง นิทานเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการต่อสู้ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ความเชื่อ ค่านิยม และภาพสะท้อนสังคมด้านต่าง ๆ ส่วนบทบาทของเทศกาลชนเผ่าจ้วง แบ่งได้ ๔ ด้าน ดังนี้ ๑) บทบาททางด้านวัฒนธรรม เทศกาลชนเผ่าจ้วง สามารถรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วงยังทำให้วัฒนธรรมชนเผ่าจ้วงได้เผยแพร่อย่างกว้างขวาง ๒) บทบาททางด้านประวัติศาสตร์ เทศกาลชนเผ่าจ้วงสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ชนเผ่าจ้วงที่แท้จริง เป็นข้อมูลอย่างสำคัญที่ทำให้ชาวจ้วงเกิดความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์และสังคมอีกด้วย ๓) บทบาททางด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มชนเผ่าเทศกาลต่าง ๆ เป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา ทำให้ชาวจ้วงเกิดการยอมรับในกลุ่มชนเผ่าจ้วง และสามารถทำให้ชาวจ้วงมีค่านิยมเดียวกัน เทศกาลต่าง ๆ ที่แฝงในวิถีชีวิตชนเผ่าจ้วง ยังทำให้ความสัมพันธ์ในกลุ่มชนเผ่าจ้วง เป็นความสัมพันธ์ที่มีความแน่นแฟ้นมาก ซึ่งพูดได้ว่า เทศกาลชนเผ่าจ้วงเปรียบเสมือนดั่งกาวคอยเชื่อมชาวจ้วงทั้งทางด้านจิตใจและพฤติกรรมการอยู่ร่วมกัน ซึ่งมีส่วนช่วยในการพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของชาติ ๔) บทบาททางการสั่งสอน เทศกาลชนเผ่าจ้วงเป็นวิธีสั่งสอนคนในสังคมโดยเนื้อหาของเทศกาล เทศกาลชนเผ่าจ้วงยังให้สติแก่สังคมชนเผ่าจ้วงด้วย

Ga meina (戈梅娜) (๒๕๕๘) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวัฒนธรรมวัวของชนเผ่าจ้วง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมวัวของชนเผ่าจ้วง ขอบเขตของการวิจัย คือ วัฒนธรรมวัวชนเผ่าจ้วงอยู่เขตปกครองตนเองชนเผ่าจ้วงกวางสี ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมการเคารพวัวกำเนิดจากการ ปลูกข้าวและวัฒนธรรมสัญลักษณ์สัตว์ มีลักษณะของท้องถิ่นที่ชัดเจน วัฒนธรรมการเคารพวัวแฝงอยู่ในวิถีชีวิตชนเผ่าจ้วง มีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับนิทานพื้นบ้าน การก่อสร้าง การแต่งกาย อาหารการกิน ความเชื่อ และประเพณีเทศกาลต่าง ๆ ดังนี้ ๑) ชนเผ่าจ้วงมีนิทาน

พื้นบ้านที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมว้าว เช่น นิทานเรื่อง *ม่อฮุกเทพเจ้าว้าว* มีเนื้อหากล่าวถึงชาวจ้วงว่า นายหม้อหยีเป็นลูกหลานของเทพเจ้าว้าว เห็นได้ว่า ชาวจ้วงนับถือว้าวตั้งแต่โบราณ ๒) การสร้างบ้านของชนเผ่าจ้วง มักจะก่อด้วยหินหรือก่อด้วยก้อนดิน มีลักษณะ 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นที่เลี้ยงวัว คนอาศัยอยู่ชั้นที่สองของบ้าน ในชนเผ่าจ้วง เกือบทุกบ้านเลี้ยงวัวอยู่ได้ถุน และยังมีความเชื่อว่า การแขวนเครื่องตกแต่งที่ทำมาจากวัวในบ้าน เจ้าว้าวสามารถคุ้มครองครอบครัว จนถึงปัจจุบันนี้ ในหมู่บ้าน ชนเผ่าจ้วง ยังสามารถเห็นรูปว้าวได้ทุกที่ การแต่งกายของชนเผ่าจ้วงก็เต็มไปด้วยรูปว้าว หญิงชาวจ้วงนิยมพันผ้ารูปเขาว้าวเป็นเครื่องประดับศีรษะ ส่วนอาหารการกินที่มีวัฒนธรรมว้าว คือ ชาวจ้วงบางกลุ่มไม่กินเนื้อวัว เพราะถือว่าว้าวเป็นสัญลักษณ์สัตว์ตนเอง มีความคิดว่าไม่กินเนื้อวัวเป็นเรื่องที่แสดงเคารพกับบรรพบุรุษ ๓) ชนเผ่าจ้วงมีประเพณีและเทศกาลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับว้าว เช่น เทศกาลการไหว้วัว ๔) ในวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วง ความเชื่อที่เกี่ยวกับว้าวเป็นความเชื่อสำคัญของชาวจ้วง ซึ่งในพิธีต่าง ๆ ของชนเผ่าจ้วง วัวเป็นของไหว้สำคัญที่ขาดไม่ได้ เห็นได้ว่าว้าวมีบทบาทสำคัญอย่างมาก

Hou hongliang (侯红梁) (๒๕๕๑) ศึกษาวิจัยเรื่อง การยอมรับด้านวัฒนธรรมระหว่างชนเผ่าจ้วงกับชนเผ่าอื่นและลักษณะวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วง. มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชนเผ่าจ้วงกับชนชาติอื่น ขอบเขตของการวิจัย คือ วรรณคดีชนเผ่าจ้วงและชนเผ่าอื่นต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น ตำนาน นิทานพื้นบ้าน กลอน เป็นต้น ผลการวิจัยพบว่า ตำนานชนเผ่าจ้วงมีระบบอย่างสมบูรณ์ ดังนี้ อากาศธาตุ ๕ สีที่หมุนไปรอบ ๆ อย่างรวดเร็ว - ไช้ทอง - เทพเจ้า - โลกแบ่งเป็น ฟ้า ดิน น้ำ สามส่วน - เทพเจ้าหมู่ล่อเจีย (เทพเจ้าแรก) - ปูร์วักว (เทพเจ้าสร้างสรรค์) - ปู๋ป้อ (เทพเจ้าการต่อสู้) - ฟีน้องผุย (เทพเจ้าการเกิด) - เนื้อกลม - นายเงินซุ่น นายหม้อหยี (เทพเจ้าวีรบุรุษ) แสดงให้เห็นถึงตำนานชนเผ่าจ้วงพัฒนาการจากอากาศธาตุ ๕ สีที่หมุนไปรอบ ๆ อย่างรวดเร็วไปถึงมนุษย์ มีความสมเหตุสมผล ตามกฎเกณฑ์ในการพัฒนาของมนุษย์ ในระบบนี้มีลักษณะของชนเผ่าจ้วงเชื่อมอยู่กับตำนานเสมอ เช่น ปูร์วักว ปู๋ป้อ นายเงินซุ่น นายหม้อหยีเป็นเทพเจ้าของชนเผ่าจ้วง แม่ หนี่วักวกับผุยซีเป็นนิทานพื้นบ้านชนเผ่าอื่น ฟีน้องผุยเป็นนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าจ้วง จากการวิเคราะห์เนื้อหาเห็นได้ว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงกับนิทานพื้นบ้านชนเผ่าอื่น มีความสัมพันธ์อย่างแนบสนิท เนื่องจากชนเผ่าจ้วงไม่มีตัวอักษรของตนเองก่อนสมัยถึง ตำนานมักจะสืบทอดโดยปาก ซึ่งตำนานชนเผ่าจ้วงในขณะเล่าต่อกัน จะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น คงพูดได้ว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงได้รับอิทธิพลจากชนเผ่าอื่นด้วย อีกอย่างหนึ่ง ชนเผ่าจ้วงนอกจากมีความเชื่อดั้งเดิม ยังมีความเชื่อที่มาจากศาสนาเต๋าและศาสนาพุทธ ชาวจ้วงนำมาพัฒนาเป็นความเชื่อตนเอง นั่นก็คือความเชื่อ “ซือกง” ชนเผ่าจ้วงเชื่อว่า บ้านใดมี “เรื่องแดง” (การแต่งงาน การขึ้นบ้านใหม่) เจ้าของบ้านต้องขอเรียนเชิญญาติพี่น้อง ถ้าเป็น “เรื่องขาว” (มักเป็นฌาปนกิจ) ญาติพี่น้องต้องไปช่วย โดยที่เจ้าของบ้านไม่ต้องเชิญ ผู้เฒ่าเสียชีวิตจำเป็นต้องเรียนเชิญ “ซือกง” หรือ “เต้ากง” ทำพิธีเพื่อแสดงความกตัญญู พิธีทำอย่างไรขึ้นอยู่กับฐานะเจ้าของบ้าน “ซือกง” หรือ “เต้ากง” เหล่านี้จึงนำ

นิทานพื้นบ้านมหากาพย์ชนเผ่าจ้วงมารวมกับนิทานอื่น เขียนเป็นหนังสือคัมภีร์ขึ้นเพื่อพัฒนาความเชื่อ “ซื่อกง” ซึ่งในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงปัจจุบันนี้ มีเนื้อหาของชนเผ่าอื่นเชื่อมอยู่ด้วย

สรุปได้ว่า ชนเผ่าจ้วงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ในสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีวัฒนธรรมหลากหลายมากมาย วัฒนธรรมชนเผ่าจ้วงมีลักษณะของตนเอง ชนเผ่าจ้วงมีความเชื่อดั้งเดิม ซึ่งมีประเพณีที่สืบทอดมาเป็นยาวนาน และได้รับอิทธิพลจากชนเผ่าอื่นด้วย ได้สร้างความเชื่อตนเองที่เรียกว่า “ซื่อกง” ขึ้น ความเชื่อนี้เชื่อมอยู่ในชีวิตประจำวันของชาวจ้วง นอกจากนี้ ยังมีความเชื่อวัฒนธรรมใกล้เคียงกับชาวไทยด้วย เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับผี วิญญาณ วัฒนธรรมเกี่ยวกับข้าว เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะนำแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย เรื่อง “การวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง” เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีแนวทางการวิจัยที่ชัดเจนขึ้น

บทที่ ๓

การวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง

การวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ประเภทนิทานพื้นบ้านดังต่อไปนี้

- ๓.๑ นิทานมหัศจรรย์
- ๓.๒ นิทานชีวิต
  - ๓.๒.๑ นิทานชีวิตประจำวัน
  - ๓.๒.๒ นิทานเกี่ยวกับการก่อกบฏของชนเผ่าจ้วง
  - ๓.๒.๓ นิทานการสั่งสอน
- ๓.๓ นิทานวีรบุรุษ
- ๓.๔ นิทานประจำถิ่น
  - ๓.๔.๑ นิทานเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่
  - ๓.๔.๒ นิทานอธิบายขนธรรมเนียมประเพณี
  - ๓.๔.๓ นิทานอธิบายผลิตผลพิเศษ
- ๓.๕ นิทานปรัมปรา
  - ๓.๕.๑ นิทานการสร้างโลก
  - ๓.๕.๒ นิทานอธิบายธรรมชาติ
- ๓.๖ นิทานสัตว์
  - ๓.๖.๑ นิทานสัตว์ฝ่ายดี
  - ๓.๖.๒ นิทานสัตว์ฝ่ายร้าย
  - ๓.๖.๓ นิทานอธิบายความเป็นมาและลักษณะของสัตว์
  - ๓.๖.๔ นิทานการต่อสู้ระหว่างสัตว์กับสัตว์
- ๓.๗ นิทานมุขตลก

๓.๑ นิทานมหัศจรรย์

นิทานมหัศจรรย์ เป็นนิทานที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับเทวดานางฟ้า ความมหัศจรรย์เหนือธรรมชาติ เนื้อเรื่องไม่ได้มีการบ่งบอกสถานที่และเวลาอย่างชัดเจน มักจะเกี่ยวกับราชสำนัก เวทมนตร์ อมนุษย์ อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ การแปลงร่าง ฯลฯ ที่เกี่ยวกับจินตนาการของมนุษย์นิทานมหัศจรรย์ มีขนาดค่อนข้างยาว ดำเนินเรื่องอยู่ในโลกแห่งจินตนาการ ตัวละครเอกของเรื่องต้องผจญภัยหรือ

ต้องออกไปเผชิญชะตากรรม ได้รับความช่วยเหลือจากมนุษย์หรืออมมนุษย์ นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมี นิทานมากมายที่มีเนื้อหาจัดเป็นประเภทนิทานมหัศจรรย์ ดังนี้

๑) จินหลุน 金伦 (Jinlun)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ครั้งหนึ่งเมื่อนานมาแล้ว ในวันที่อากาศแปรปรวนผิดปกติเป็นพิเศษ จินหลุนได้ถือกำเนิดขึ้น พ่อแม่จินหลุนรู้สึกได้ว่าจินหลุนโตมาจะเป็นผู้มีความสามารถอย่างมาก จึงตั้งใจอบรมสั่งสอนจินหลุนเป็นอย่างดี มีอยู่วันหนึ่งจินหลุนหลงทางภายในถ้ำหินจึงได้พบผู้วิเศษ ท่านหนึ่ง ผู้วิเศษจึงบอกให้จินหลุนไปตามหาของบางอย่าง เมื่อเจอแล้วให้นำของสิ่งนั้นกลับมาหา ผู้วิเศษที่ถ้ำอีกที เมื่อเติบโตใหญ่จินหลุนเข้าเมืองหลวงมาสอบเป็นข้าราชการ แล้วตามหาของที่ผู้วิเศษสั่งไว้ได้สำเร็จ จึงเดินทางกลับมาที่ถ้ำหินเพื่อพบผู้วิเศษ ผู้วิเศษจึงมอบของขวัญหลายอย่างให้จินหลุน เป็นรางวัล หนึ่งในของขวัญที่จินหลุนได้รับ คือ ม้าวิเศษ ทำให้จินหลุนสามารถขี่ม้าวิเศษไปกลับ ระหว่างหมู่บ้านกับเมืองหลวงได้ทุกวัน แต่ทว่าเรื่องนี้มีแต่ภรรยาจินหลุนรู้เรื่องเพียงคนเดียว ต่อมา ไม่นานภรรยาของจินหลุนเกิดตั้งครรภ์ขึ้นมา ป้าของจินหลุนคิดว่าภรรยาของจินหลุนคบชู้และ ตั้งครรภ์กับคนอื่น ภรรยาจึงแอบเก็บรองเท้าของจินหลุนไว้ก็จะให้คุณป้าดูเพื่อแสดงบริสุทธิ์ตนเอง และยืนยันว่าจินหลุนกลับมาที่บ้านทุกคืนจริง ๆ ซึ่งนี้ทำให้จินหลุนไม่สามารถเข้างานที่เมืองหลวงได้ ตรงเวลาเนื่องจากหารองเท้าไม่เจอ เขาจึงตัดสินใจใช้ดาบวิเศษทำให้ตะวันไม่กล้าขึ้นมา พอจักรพรรดิ รู้เรื่องนี้ก็หาวิธีต่าง ๆ ฆ่าจินหลุนตาย หลังจากจินหลุนเสียชีวิตแล้วเขาสามารถกลับมาเกิดใหม่ได้อีกครั้ง แต่ป้าของจินหลุนก็มาทำให้เสียเรื่องอีกครั้งทำให้จินหลุนไม่สามารถเกิดใหม่ได้ เขาจึงบินขึ้นไปบนท้องฟ้า เหลือเพียงเส้นผมทิ้งไว้ให้ภรรยา ภรรยาจึงนำเส้นผมของจินหลุนไปฝังไว้ในดิน ต่อมา สามวันตรงจุดที่ฝังเส้นผมเอาไว้กลายเป็นต้นไม้ขึ้นมา ที่แท้จริงแล้วไม้ไผ่นี้หากปลูกครบ ๔๘ วันจะ กลายเป็นทหาร แต่ไม้ไผ่กลับถูกป้าของจินหลุนตัดไปทำอาหารถวายให้จักรพรรดิเสียก่อน สุดท้ายเมื่อ ถึงเวลาเสวย อาหารที่ทำด้วยไม้ไผ่เหล่านั้น กลับกลายเป็นฝูงผึ้งมาฆ่าจักรพรรดิ ทหารของจักรพรรดิ และผู้รับใช้จึงตายกันหมด

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงผู้วิเศษและของขวัญวิเศษ จินหลุนได้พบผู้วิเศษซึ่งและ ต่อมาก็ได้รับของขวัญจากผู้วิเศษ จินหลุนสามารถบินและสร้างทหารโดยของขวัญวิเศษ และเนื้อเรื่องมีความยาว หลากหลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกันอย่างไม่มีความสิ้นสุด เรื่องจินหลุนจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วงที่สร้างเรื่องราวในนิทานได้อย่างแปลกประหลาดมหัศจรรย์เหนือความคาดหมายของผู้อ่านหรือผู้ฟัง

๒) เหล่าอินถมทะเล 老音填海 (Laoyintianhai)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ครั้งหนึ่งเมื่อนานมาแล้ว สามภรรยาคนหนึ่งมีลูกที่มีรูปร่างสูงใหญ่มาก ชื่อเหล่าอิน เหล่าอินเป็นคนธรรมดาที่ไม่ธรรมดาเพราะเขามีพลังเหนือธรรมชาติ เหล่าอินเป็นผู้ที่สั่งให้ สัตว์และพืชต่าง ๆ ห้ามพูดคุยเหมือนมนุษย์ ทว่ามังกรกลับไม่ยอมเชื่อฟังคำสั่งของเหล่าอินและหนี

เหล่าอินไปจนถึงทะเล ทั้งยังท้าทายอำนาจของเหล่าอินด้วยการสร้างวังบาดาลและทำให้เกิดภัยธรรมชาติขึ้นบ่อย ๆ ซึ่งทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน เหล่าอินจึงอยากถมทะเลมาฝั่งกรเพื่อช่วยเหลือชาวบ้าน ในช่วงที่นายเหล่าอินถมทะเลและต่อสู้กับมังกร เหล่าอินได้รับความช่วยเหลือจากผู้วิเศษและของวิเศษต่าง ๆ แต่ทว่าในขณะที่เหล่าอินนอนหลับพักผ่อน กลับมีเด็ก ๆ แอบนำของวิเศษของเหล่าอินมาเล่น ทำให้มังกรหนีไปและเกิดแผ่นดินไหวขึ้น นายเหล่าอินกับเด็กทั้ง ๕ คน เสียชีวิตหลังจากแผ่นดินไหวในครั้งนั้นสงบลง ก็มีต้นจิ้งจอกขึ้นมา ชาวบ้านจึงถือว่านายเหล่าอินเกิดใหม่เป็นต้นจิว

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงอำนาจเหนือธรรมชาติ เหล่าอินใช้พลังเหนือธรรมชาติของตนเองต่อสู้กับมังกร และใช้ภูเขามทะเล เรื่องเหล่าอินถมทะเลจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของชนชาติจ้วงที่สร้างความมหัศจรรย์ให้ตัวละครเป็นมนุษย์ที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติสามารถต่อสู้กับมังกรได้อย่างสนุกสนานและน่าอัศจรรย์ใจ

๓) ผ้าดั้นจ้วงหนึ่งผืน — 一幅壮锦 (Yifuzhuangjin)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นางต่าปู้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทอผ้าดั้นจ้วง นางใช้เวลาถึงสามปีเพื่อทอผ้าดั้นจ้วงผืนหนึ่งที่สวยงามเลอค่ามากออกมา แต่ทว่าผ้าดั้นจ้วงผืนนั้นกลับถูกนางฟ้าชิงไป ต่อมาลูกชายของนางต่าปู้ที่ชื่อเหล่หรือสามารถผ่านบททดสอบต่าง ๆ แล้วนำผ้าดั้นจ้วงกลับมาคืนแม่ได้ เมื่อนางต่าปู้กับเหล่หรือเปิดผ้าดั้นจ้วงมาดู ลมวิเศษทำให้ภาพที่นางต่าปู้ทอผ้าดั้นจ้วงกลายเป็นจริง เนื่องจากมีนางฟ้าองค์หนึ่งได้แอบทอรูปตนเองอยู่ในผ้าดั้นจ้วง นางฟ้าจึงออกมาปรากฏกายต่อหน้านางต่าปู้กับเหล่หรือด้วย สุดท้ายนางฟ้าแต่งงานกับเหล่หรือและทั้งสามคนก็ได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับนางฟ้ากับของวิเศษ ลมวิเศษทำให้ภาพที่นางต่าปู้ทอมาเป็นจริงและทำให้เหล่หรือได้แต่งงานกับนางฟ้าและใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข เรื่องผ้าดั้นจ้วงหนึ่งผืนจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์เหลือเชื่อหลากหลาย เหตุการณ์ทำให้ผู้อ่านผู้ฟังสนุกสนานไปกับเรื่องราวการผจญภัยของตัวละครในเรื่องได้เป็นอย่างดี

๔) ถ้ำเพชรนิลจินดา 金财洞 (Jincaidong)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นายเท่อม่าวกับลูกสาวเศรษฐีอยากแต่งงานกัน แต่เศรษฐีรู้สึกที่นายเท่อม่าวเป็นคนยากจน จึงให้นายเท่อม่าวนำข้าวสาร วัว และทองคำมาเป็นสินสอดทองหมั้น เพื่อให้ชายเท่อม่าวพอใจ อยู่มาวันหนึ่งนายเท่อม่าวได้มาถึงถ้ำหิน แล้วพบว่ามีเสือและลิงพากันเคาะหินพร้อมกับพูดขอถึงสิ่งที่ยากได้ ทันทีที่เสือกับลิงพูดจบก็มีของที่ตามที่ต้องการปรากฏออกมา นายเท่อม่าวถือโอกาสตอบเสือกับลิงนอนหลับ แอบลองเคาะหินวิเศษเพื่อขอในสิ่งที่ตนเองต้องการดูพอได้ของที่ตนเองต้องการแล้วก็หนีออกจากถ้ำไป ดังนั้น นายเท่อม่าวจึงผ่านการทดสอบของเศรษฐี

ไปได้และนำสินสอดทองหมั้นมาขอลูกสาวเศรษฐี เศรษฐีจึงสอบถามนายเท่อม่าวเนื่องจากอยากรู้ว่า นายเท่อม่าวนำสินสอดทองหมั้นมาจากไหน ครั้นพอได้รู้เรื่องหिनวิเศษก็ไปตามหา ทว่าเศรษฐีโลก เกินไปจึงถูกไฟเผาตาย สุดท้ายนายเท่อม่าวกับลูกสาวเศรษฐีจึงได้แต่งงานและใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับของวิเศษ หินวิเศษสามารถทำให้ความปรารถนา เป็นความจริง เรื่องถ้าเพชรนิลจินดาจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงความมหัศจรรย์ของหินวิเศษที่ดลบันดาลสิ่งเหลือเชื่อและความมหัศจรรย์ต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นกับตัวละคร จนทำให้เรื่องราวสนุกสนานและน่าติดตาม

๕) กระบองชี้ทอง 点金棍 (Dianjingun)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้วมีชายหนุ่มสองพี่น้องใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน หลังจากพี่ชาย แต่งงานแล้วจึงตัดสินใจแยกบ้านออกไป แต่ทว่าพี่ชายกลับมาหาข้ออ้างแย่งต้นลำไยซึ่งเป็นสมบัติ ทั้งหมดของน้องชายไป น้องชายไม่เหลืออะไรสักอย่างอยู่กับตัว จึงเศร้าโศกเสียใจร้องไห้ไม่หยุด นางฟ้าองค์หนึ่งเห็นแล้วสงสารน้องชาย จึงมอบกระบองวิเศษให้น้องชายและสอนวิธีใช้ พอพี่ชายรู้ว่า น้องชายมีของวิเศษที่ได้รับมาจากนางฟ้า จึงแย่งชิงเอาของวิเศษมาเป็นของตน แต่ก็ถูกนางฟ้าลงโทษ จนเสียชีวิตไป สุดท้ายน้องชายจึงใช้กระบองวิเศษชี้ทองเลี้ยงตัวและแต่งงานกับพี่สะใภ้ ทั้งคู่ได้ใช้ชีวิต ร่วมกันอย่างมีความสุข

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับนางฟ้าและของวิเศษ นางฟ้ามอบของวิเศษให้ น้องชายเพื่อให้ความช่วยเหลือ เรื่องกระบองชี้ทองจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างเรื่องราวได้อย่างแปลกประหลาดและมหัศจรรย์ของ ชนเผ่าจ้วง

๖) ชูชิงกับมังกร 苏兴与蛟龙 (Suxingyujiulong)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในอดีตเมื่อนานมาแล้วชูชิงได้พบไข่เปิดฟองหนึ่งจึงเก็บกลับบ้าน ต่อมาสามเดือนไข่เปิดฟองออกมาเป็นงูตัวหนึ่งซึ่งชูชิงก็ดูแลอย่างดี จะไปไหนมาไหนก็จะพางูไปด้วย ต่อมาเมื่องูโตขึ้น มีขนาดตัวใหญ่มาก ทำให้ชูชิงไม่สามารถดูแลอีกจึงนำไปปล่อยในป่า ต่อมาอีก ๑๐ ปีให้หลัง เนื่องจากมีงูใหญ่ตัวหนึ่งออกฆ่าคนกิน ชาวบ้านจึงไม่กล้าเดินผ่านแถวนี้ จักรพรรดิจึง ให้คำมั่นสัญญาว่าหากใครสามารถไล่งูใหญ่ไปได้ จะแต่งตั้งให้เป็นขุนนาง ชูชิงนึกถึงงูที่ตัวเองเคยดูแล จึงไปพูดคุยกับงูใหญ่ สุดท้ายงูเชื่อฟังคำพูดของชูชิงไม่ฆ่าคนกินอีก แล้วชูชิงก็ให้งูไปอยู่ที่ทะเล งูตัวนั้น กลับกลายเป็นมังกร ซึ่งชาวบ้านถือว่าเป็นมังกรตัวแรกที่อยู่ในทะเล

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับมังกรและความมหัศจรรย์เหนือธรรมชาติ ไข่เปิด ฟองออกมาเป็นงู งูสามารถเชื่อฟังชูชิงซึ่งเป็นมนุษย์ และงูเข้าใกล้ทะเลก็กลับกลายเป็นมังกร เรื่องชูชิง กับมังกรจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ ที่มีเรื่องราวแปลกใหม่ น่าสนใจและน่าติดตาม

๗) แห้วพิเศษ 青麻网 (Qingmawang)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ครั้งหนึ่งนานมาแล้วหมาของนายเหวยเตอไหวถูกเศรษฐีฆ่าตาย เพราะช่วยปกป้องเมียของนายเหวยเตอไหวที่ถูกเศรษฐีคุกคามเนื่องจากอยากได้เมียของ นายเหวยเตอไหวมาเป็นเมียตน นายเหวยเตอไหวจึงฝังศพหมาที่แถวบ้าน ไม่นานก็มีปอเขียวออกมา นายเหวยเตอไหวใช้ปอเขียวทอเป็นแห และใช้แหไปจับปลา ปลาที่จับมาเปลี่ยนเป็นทองคำ พอเศรษฐี รู้ว่านายเหวยเตอไหวมีแหพิเศษ จึงพาเด็กรับใช้ไปแย่งแหพิเศษ แล้วหาซื้ออั้งฆ่านายเหวยเตอไหวตาย และใช้แหห่อตัวนายเหวยเตอไหวทิ้งลงไปในสระน้ำ พอแหพิเศษลงไปในสระน้ำ ก็กลายเป็นลูกมังกร แท้จริงแล้วหมาตัวนั้นเป็นลูกชายมังกร และได้ช่วยเหลือนายเหวยเตอไหวเพื่อตอบแทนบุญคุณที่ นายเหวยเตอไหวเคยช่วยเหลือตนเอง ลูกชายมังกรจึงเล่าเรื่องทั้งหมดให้ราชามังกร ราชามังกรจึง ช่วยเหลือนายเหวยเตอไหวและช่วยแก้แค้น จนสุดท้ายเศรษฐีถูกฆ่าตาย ชาวบ้านและ นายเหวยเตอไหวแบ่งที่ดินของเศรษฐี แล้วใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความวิเศษ ของวิเศษและมังกร ลูกชายมังกร แปลงร่างเป็นหมาและกลายเป็นแห้วพิเศษช่วยเหลือนายเหวยเตอไหว เรื่องแห้วพิเศษจึงเป็นนิทาน พื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงความเชื่อของชนเผ่าจ้วงที่เกี่ยวกับการนับถือมังกร

๘) นายหลิวขายขนม 刘卖糕 (Liumaigao)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว มีชายคนหนึ่งชื่อนายหลิว ทำอาชีพขายขนมเป็นหลัก มีอยู่วันหนึ่งนายหลิวได้ช่วยเหลือหญิงสาวคนหนึ่งให้รอดพ้นจากมือผู้ร้าย หญิงสาวคนนั้นจึงพานายหลิวกลับไปที่บ้านด้วย ที่แท้จริงแล้วหญิงสาวคนนั้นเป็นธิดาของราชามังกร ธิดาของราชามังกรให้นายหลิวไปขอของวิเศษจากราชามังกร เมื่อนายหลิวกลับมาถึงโลกมนุษย์ ของวิเศษที่ได้รับจากราชามังกร คือ บ้านหลังใหญ่และตัวธิดาของราชามังกร นายหลิวได้แต่งงานกับธิดาของราชามังกร พอถูซีรู้ว่านายหลิวมีภรรยาที่สวยงามและมีพลังวิเศษ จึงจะมาแย่งธิดาเจ้ามังกรไป ธิดาของราชามังกรจึงแปลงร่างเป็นกระดุกขาวเพื่อแกล้งถูซี ทำให้ถูซีวิ่งหนีเข้าไปในป่าและหลบอยู่ในป่าถึง ๗ วัน ๗ คืนจึงกลับบ้านมาหาภรรยาตนเอง แต่กลับไม่มีใครจำถูซีได้ ถูซีจึงโมโหจนตาย

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงของวิเศษ อำนาจเหนือธรรมชาติ ธิดาของเจ้ามังกร แต่งงานกับนายหลิวและใช้อิทธิฤทธิ์ตนเองลงโทษถูซีร้าย เรื่องนายหลิวขายขนมจึงเป็นนิทานพื้นบ้าน ประเภทนิทานมหัศจรรย์ ที่มีเรื่องราวแปลกประหลาดมหัศจรรย์และน่าติดตาม

๙) นายเหล่าเอ้อกับธิดามังกร 老二与龙女 (Laoer'yulongnv)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นายเหล่าเอ้อได้ช่วยชีวิตลูกสาวคหบดีแล้วบังเอิญได้ช่วยชีวิตโอรสมังกรด้วย โอรสมังกรจึงพานายเหล่าเอ้อกลับวังบาดาลและมอบของวิเศษให้เพื่อตอบแทนบุญคุณ เมื่อนายเหล่าเอ้อกลับถึงโลกมนุษย์ ได้ช่วยชุดแม่ น้ำให้หมู่บ้านเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง ผู้ใหญ่บ้านจึงให้นายเหล่าเอ้อเลือกหญิงสาวคนหนึ่งเป็นภรรยา นายเหล่าเอ้อเลือกหญิงสาวที่หน้าตาอัปลักษณ์มาก

ซึ่งเป็นธิดาของเจ้ามังกรปลอมตัวมา หลังจากงานแต่งงานผ่านไปธิดาเจ้ามังกรจึงกลับคืนร่างเดิม ซึ่งมีรูปโฉมสวยงาม พอเศรษฐีในหมู่บ้านรู้ว่าภรรยา นายเหล่าเอ้อมีหน้าตาสวยงามจึงหาข้ออ้างต่าง ๆ ใส่ร้ายนายเหล่าเอ้อเพื่อแย่งภรรยา นายเหล่าเอ้อ มีอยู่วันหนึ่งเศรษฐีกล่าวหาว่านายเหล่าเอ้อฆ่าแมวตนเองตาย ให้นายเหล่าเอ้อนำภรรยา มาชดเชย ธิดาของเจ้ามังกรจึงใช้น้ำเต้าวิเศษออกมาจัดการกับเศรษฐีเจ้าเล่ห์ สุดท้ายเศรษฐีจึงถูกลงโทษ

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับมังกรและของวิเศษ นายเหล่าเอ้อช่วยชีวิตลูกชายมังกร ซึ่งได้รับของวิเศษจากเจ้ามังกร แล้วได้แต่งงานกับธิดาของเจ้ามังกร เรื่องนายเหล่าเอ้อกับธิดามังกรจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ ซึ่งมีเรื่องราวแปลกประหลาดและเหลือเชื่อหลายเหตุการณ์ที่ทำให้เนื้อเรื่องน่าสนใจ ตื่นเต้น สนุกสนาน และน่าติดตาม

๑๐) เสือขนวิหค 百鸟衣 (Baiyidiao)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นายย่าหยวนได้พบไก่ตัวหนึ่งระหว่างเดินทางกลับบ้าน และไก่ตัวนั้นก็เอาแต่เดินตามนายย่าหยวน จนนายย่าหยวนกลับถึงบ้านก็ไม่ยอมจากไป นายย่าหยวนจึงดูแลไก่อย่างดี และไม่ได้ฆ่ามากิน ต่อมาครั้งปีไก่ตัวนั้นกลายเป็นหญิงสาวที่หน้าตาสวยงาม นายย่าหยวนจึงแต่งงานกับหญิงสาวและเปิดร้านขายของด้วย พอขุนนางรู้ว่าภรรยาของนายย่าหยวนทั้งสวยงามและมีพลังเหนือธรรมชาติ สามารถทำให้ความปรารถนาเป็นจริงได้ จึงมีความคิดที่จะแย่งภรรยาของนายย่าหยวนมาถวายให้จักรพรรดิ ก่อนภรรยาถูกจับไปได้สั่งให้นายย่าหยวนไปทำเสื้อขนวิหค นายย่าหยวนใช้เวลาสามปีจึงทำเสื้อขนวิหคให้สำเร็จ ภรรยาจึงหลอกจักรพรรดิใส่เสื้อขนวิหค พอจักรพรรดิสวมเสื้อขนวิหคก็กลายเป็นปีศาจ ภรรยา นายย่าหยวนจึงเรียกเด็กรับใช้เข้ามาไล่ปีศาจซึ่งเคยเป็นจักรพรรดิออกไป นายย่าหยวนกับภรรยาจึงได้กลับมาอยู่ด้วยกันอีกครั้ง และใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหา กล่าวถึงการแปลงร่าง ปีศาจ และความมหัศจรรย์ นายย่าหยวนแต่งงานกับหญิงสาวที่เป็นไก่แปลงร่างมา และได้ทำเสื้อขนวิหคที่เป็นของวิเศษสามารถทำให้จักรพรรดิกลายเป็นปีศาจ เรื่องเสื้อขนวิหคจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วงในการสร้างเรื่องให้มีความซับซ้อนและเสี่ยงอันตราย จนรอดพ้นจากอันตรายได้กลับมาครองคู่กันได้อีก

๑๑) ปลาเทพ 鱼仙 (Yuxian)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีชายผู้หนึ่งมีอาชีพจับปลาเป็นหลัก มีอยู่วันหนึ่งเขาจับได้ปลาคาร์ฟสีแดงตัวใหญ่ได้ แต่ทว่าชายหนุ่มไม่ได้นำปลาคาร์ฟไปขายหรือฆ่าปลาคาร์ฟเพื่อนำมากิน หลายวันต่อมา พอชายหนุ่มกลับมาถึงบ้านก็เห็นบ้านสะอาดเรียบร้อย งานบ้านทุกอย่างถูกทำจนเสร็จ จึงแอบมองว่าเป็นใครกันที่มาช่วยทำงานบ้าน แล้วเขาก็ได้พบว่ามีหญิงสาวคนหนึ่งมาช่วยทำงานบ้านให้ แท้จริงแล้วหญิงคนนี้เป็นปลาคาร์ฟแดงที่ชายหนุ่มเลี้ยงไว้ในบ้านแปลงกายมา ต่อมาชายหนุ่มได้

แต่งงานกับแม่นางปลาการ์ฟแดง และแม่นางปลาการ์ฟแดงใช้น้ำเต้าวิเศษมาช่วยทำงาน พอเศรษฐีคนหนึ่งรู้ว่าหญิงสาวคนนี้มีของขวัญวิเศษ จึงวางแผนใส่ร้ายชายหนุ่มเพื่อแย่งน้ำเต้าวิเศษ สุดท้ายเศรษฐีและเด็กรับใช้จึงถูกน้ำเต้าวิเศษเผาตาย

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแปลงร่างและน้ำเต้าวิเศษ ชายคนหนึ่งแต่งงานกับหญิงสาวที่ปลาการ์ฟแปลงร่าง แล้วใช้น้ำเต้าวิเศษสู้กับเศรษฐี เรื่องปลาเทพจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงความมหัศจรรย์ของน้ำเต้าและความคิดสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วง

๑๒) แม่นางเป็ด 鸭姑 (Yagu)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ธิดาของราชามังกรแปลงเป็นปลาการ์ฟออกเที่ยวทะเลและถูกเศรษฐีคนหนึ่งจับตัวไป หนุ่มคนเลี้ยงเป็ดเห็นปลาการ์ฟน่าสงสาร จึงใช้เป็ดตัวหนึ่งไปเรียกปลาการ์ฟ แล้วปล่อยปลาการ์ฟไป ธิดาของราชามังกรจึงแปลงกายเป็นเป็ดกลับมาหาคนเลี้ยงเป็ดเพื่อตอบแทนบุญคุณ หลังจากนั้นธิดาของเจ้ามังกรกับคนเลี้ยงเป็ดได้แต่งงานและใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน พอเศรษฐีรู้ว่าคนเลี้ยงเป็ดมีภรรยาที่หน้าตาสวยมาก จึงหาเรื่องใส่ร้ายคนเลี้ยงเป็ด ธิดามังกรจึงหลอกเศรษฐีให้ใส่หนังเป็ดวิเศษ พอเศรษฐีใส่หนังเป็ดก็กลายเป็นเป็ดและถูกไล่ไปอยู่ในป่า

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับธิดามังกร การแปลงร่างและหนังเป็ดวิเศษ คนเลี้ยงเป็ดแต่งงานกับธิดามังกรที่แปลงร่างได้ แล้วใช้หนังเป็ดวิเศษลงโทษเศรษฐีที่ทำร้ายตนเอง เรื่องแม่นางเป็ดจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วงในด้านการสร้างเรื่องให้แปลกแตกต่าง ๆ จากนิทานเรื่องอื่น ๆ ได้อย่างน่าอัศจรรย์ใจ

๑๓) เทพธิดาบงกช 莲花仙子 (Lianhuaxianzi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว ที่ภูเขาดอกบัวมีเทพธิดาบงกชอาศัยอยู่ในขณะที่ที่ตีนเขามีหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ในหมู่บ้านมีเศรษฐีคนหนึ่งไม่เคยทำประโยชน์ให้ชาวบ้าน เนื่องจากเศรษฐีมีแผลอยู่ตรงหน้า ชาวบ้านจึงเรียกชื่อเขาว่าเศรษฐีหน้าบาก ในหมู่บ้านแห่งนี้มีชายหนุ่มคนหนึ่งที่มีแผลอยู่บนใบหน้าเช่นกัน เศรษฐีหน้าบากจึงเกลียดชังชายหนุ่มเป็นพิเศษ เนื่องจากชายหนุ่มชอบช่วยเหลือชาวบ้านเปิดประตูน้ำซึ่งทำให้เศรษฐีหน้าบากรู้สึกเสียอำนาจ เศรษฐีหน้าบากจึงจับตัวชายหนุ่มนำไปถ่วงน้ำ ซึ่งทำให้ชายหนุ่มได้พบเทพธิดาบงกชที่ใต้บาดาล เทพธิดาบงกชได้ช่วยรักษาแผลบนใบหน้าของชายหนุ่ม พอเศรษฐีหน้าบากรู้ว่าบาดแผลบนใบหน้าของชายหนุ่มหายไป ก็ทำตามชายหนุ่ม โดยการถ่วงตัวเองลงไปใต้น้ำ แต่เทพธิดาบงกชไม่ได้ช่วยรักษาแผลให้ ทั้งยังทำให้หน้าเศรษฐีมีแผลเพิ่มทั้งสองข้าง เศรษฐีจึงโกรธมาก ยังไม่ยอมเปิดเขื่อนทน้ำเข้านานอีก ต่อมาเมื่อเทพธิดาบงกชออกจากสระน้ำเห็นชายหนุ่มนั่งร้องไห้อย่างโศกเศร้า จึงได้รู้เรื่องทั้งหมด เทพธิดาบงกชจึงใช้พลังอำนาจเหนือธรรมชาติของตนเองแก้ปัญหาให้ชาวบ้าน พอเศรษฐีรู้ว่าเทพธิดาบงกชช่วยเหลือชาวบ้านเศรษฐีจึงโกรธจนตาย

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทพธิดาและอำนาจเหนือธรรมชาติ เทพธิดา บงกชใช้อำนาจเหนือธรรมชาติตนเองไปช่วยเหลือชาวบ้าน เรื่องเทพธิดาบงกชจึงเป็นนิทานพื้นบ้าน ประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วง และความเชื่อของชนเผ่าจ้วง ที่เกี่ยวกับเทพเจ้า

๑๔) แม่นางไข่มุก 石蛋姑娘 (Shidanguniang)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นายยีเจียได้พบไข่มุกใบหนึ่ง แล้วนายยีเจียได้เก็บไข่มุกกลับไปที่บ้าน วันต่อมาพอนายยีเจียกลับมาถึงบ้านก็เห็นบ้านสะอาดเรียบร้อย งานบ้านทุกอย่างถูกทำจนเสร็จ จึงแอบมองว่าเป็นใครกันที่มาช่วยทำงานบ้าน แล้วเขาก็ได้พบว่ามีหญิงสาวคนหนึ่งมาช่วยทำงานบ้าน ให้แท้จริงแล้วหญิงคนนี้มาจากไข่มุกใบนั้น หลังจากนั้น นายยีเจียจึงได้แต่งงานกับแม่นางไข่มุก พอเจ้าเมืองรู้ว่านายยีเจียมีภรรยาที่หน้าตาสะสวยงดงาม จึงหาเรื่องต่าง ๆ ใส่ร้ายนายยีเจียเพื่อแย่งแม่นางไข่มุกมาเป็นภรรยาตนเอง ก่อนที่แม่นางไข่มุกจะถูกจับไป นางได้สั่งให้นายยีเจียผู้เป็นสามีไปปลูกเมล็ดน้ำเต้า นายยีเจียทำตามคำสั่งของแม่นางไข่มุก ต่อมาหลายเดือนต้นน้ำเต้าก็ออกผลกลายเป็นน้ำเต้าวิเศษ นายยีเจียนำน้ำเต้าวิเศษมาที่จวนเจ้าเมือง แล้วแม่นางไข่มุกหลอกเจ้าเมืองกินน้ำของน้ำเต้าวิเศษไป ทำให้เจ้าเมืองเสียชีวิตทันที ดังนั้น แม่นางไข่มุกกับนายยีเจียจึงได้กลับมาอยู่ด้วยกัน และใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการแปลงร่าง น้ำเต้าวิเศษและความวิเศษ ไข่มุกแปลงร่างเป็นหญิงสาวและแต่งงานกับนายยีเจีย และใช้น้ำเต้าวิเศษไปหลอกเจ้าเมือง เรื่องแม่นางไข่มุก จึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วงที่สร้างเรื่องราวการต่อสู้ แย่งชิง การแปลงร่างได้อย่างสนุกสนานและน่าติดตาม

๑๕) อาเตากับนางฟ้า 阿刀和七仙女 (A'daoheqixiannv)

นิทานเรื่องนี้มีอยู่ว่า พ่อของอาเตาถูกทำร้ายและโดนสาปให้กลายเป็นสัตว์ ต่อมาไม่นานแม่อาเตาก็ตายไป ก่อนนางตายได้เรียกอาเตาไปหาพ่อ พ่อที่กลายเป็นสัตว์สังเวยและมอบเขาวัวให้อาเตา อาเตาทำตามคำสั่งเสีย เขาใช้เขาวัวนำทางไปค้นหาจนไปเจอที่นาผืนหนึ่ง จึงลงมือปลูกข้าว ต่อมาสามเดือนมีนางฟ้า ๗ องค์ลงมาช่วยอาเตาเก็บข้าว อาเตาแอบเก็บปึกของนางฟ้าองค์เล็กสุดเอาไว้ นางฟ้าจึงต้องอยู่ในโลกมนุษย์แล้วแต่งงานกับอาเตา ต่อมาเมื่อมีเศรษฐีคนหนึ่งใช้วิธีสกปรกเพื่อแย่งนางฟ้าไป นางฟ้าจึงพาอาเตากลับสวรรค์ไปที่พระราชวังแห่งฟ้าเพื่อขอความช่วยเหลือกับเทพเจ้าแห่งฟ้า เนื่องจากเทพเจ้าแห่งฟ้าไม่พอใจที่ถูกสาวตนเองไปแต่งงานกับมนุษย์ จึงสั่งให้อาเตาไปต่อสู้กับปีศาจที่เป็นครึ่งคนครึ่งหมีหวังให้อาเตาเสียชีวิตจากการต่อสู้ แต่อาเตาก็ใช้ของวิเศษต่าง ๆ จนสามารถเอาชนะปีศาจได้ หลังจากชนะแล้วเขาก็ได้รับไม้เท้าวิเศษ อาเตาใช้ไม้เท้าวิเศษแก้แค้นเศรษฐีที่ใส่ร้ายตนเอง และทำให้พ่อที่ถูกแปลงร่างเป็นสัตว์แปลงร่างกลับเป็นมนุษย์อีกครั้ง อาเตากับนางฟ้า จึงได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขตลอดไป

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับนางฟ้า ของวิเศษและยักษ์ อาตเอาใช้ของวิเศษสู้กับอสูรครึ่งคนครึ่งหมี ซึ่งผ่านการทดสอบได้ สุดท้ายได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข เรื่องอาตเอาใช้นางฟ้า จึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงความสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วงที่สร้างเรื่องราวการผจญภัยและการต่อสู้กับอสูรศรให้กับตัวละคร นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานมหัศจรรย์ที่สนุกสนาน ตื่นเต้น และน่าติดตาม

๑๖) นางดำซีกับนายลิ่วชิว 达七和六丘 (Daqiheliuqiu)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นางดำซีกับนายลิ่วชิวได้เข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้นจากการร้องเพลงพื้นบ้าน และหลังจากการร้องเพลง นางดำซีกับนายลิ่วชิวได้ตกหลุมรักกัน เนื่องจากแม่เลี้ยงของนางดำซีอยากให้ลูกสาวแต่งงานกับลูกชายอูซีเพราะจะได้รับสินสอดทองหมั้นมากมายมหาศาล จึงให้ลูกชายอูซีและนายลิ่วชิวไปแข่งกันหาสัตว์สามชนิดที่กำหนดเอาไว้ เนื่องจากนายลิ่วชิวมีผู้วิเศษเป็นอิตามังกรมาช่วยเหลือ จึงหาหมูและนกเขาลายได้สำเร็จ แต่ทว่าอิตามังกรเห็นว่านายลิ่วชิวมีความกล้าหาญก็อยากแต่งงานกับนายลิ่วชิวเสียเอง จึงไม่ยอมปล่อยให้ปลาคาร์ฟให้นายลิ่วชิว หลังจากนายลิ่วชิวได้เล่าเรื่องเกี่ยวกับความรักระหว่างตนเองกับนางดำซี อิตามังกรจึงสั่งให้ปลาคาร์ฟพานายลิ่วชิวกลับไป ถึงแม้ว่านายลิ่วชิวจะสามารถนำของที่แม่เลี้ยงกำหนดไว้กลับมาได้สำเร็จ แต่แม่เลี้ยงก็ยังไม่พอใจจึงสั่งให้นายลิ่วชิวไปยกภูเขา เนื่องจากผู้วิเศษมาช่วยนายลิ่วชิวจึงยกภูเขาขึ้นได้สำเร็จอย่างน่าอัศจรรย์ ทว่าระหว่างนั้นแม่เลี้ยงกับลูกชายอูซีไม่ทันระวังจึงถูกภูเขาทับ นางดำซีกับนายลิ่วชิวจึงได้แต่งงานและใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้วิเศษ ของวิเศษ มังกร และอิทธิปาฏิหาริย์ นายลิ่วชิวผ่านการทดสอบโดยความช่วยเหลือจากผู้วิเศษ จึงได้แต่งงานกับนางดำซี เรื่องนางดำซีกับนายลิ่วชิวจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงความสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วงในการสร้างเรื่องราวการผจญภัยการต่อสู้ การเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างสนุกสนาน น่าติดตาม

๑๗) แม่นางดำเจียกับแม่นางดำหลุน 达稼和达仑 (Dajiahedalun)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เนื่องจากแม่เลี้ยงไม่ชอบแม่นางดำเจียจึงชอบใช้วิธีการต่าง ๆ มากลั่นแกล้งแม่นางดำเจีย ทำให้แม่นางดำเจียเดือดร้อน มีอยู่วันหนึ่ง ที่หมู่บ้านซีมีงานแต่ง แม่เลี้ยงสั่งให้แม่นางดำเจียทำงานเสร็จก่อนจึงสามารถไปร่วมงานแต่งได้ ขณะที่แม่แท้ ๆ ของแม่นางดำเจียเกิดใหม่เป็นอิกาและกลับมาเพื่อช่วยเหลือแม่นางดำเจีย ระหว่างทางที่แม่นางดำเจียเดินทางไปงานแต่งงาน รองเท้าของแม่นางดำเจียหายไป ถูกลูกชายอูซีเก็บได้ แต่ไม่รู้ว่าเจ้าของเป็นใคร ลูกชายอูซีจึงพยายามตามหาเจ้าของรองเท้า เนื่องจากไม่ใ้ช้บอกทางให้ ลูกชายอูซีจึงรู้ว่าแม่นางดำเจียเป็นเจ้าของรองเท้า หลังจากนั้นลูกชายอูซีกับแม่นางดำเจียได้แต่งงานกัน แล้วได้คลอดลูกชายคนหนึ่ง มีอยู่ วันหนึ่ง แม่นางดำเจียกลับบ้านไปเยี่ยมแม่เลี้ยง ลูกสาวแม่เลี้ยงอิจฉาพี่สาวที่ได้แต่งงานกับลูก

ชายฤๅษี แม่นางตำหุลุนจึงผลักแม่นางตำเจียลงไปในบ่อน้ำ แล้วปลอมตัวเป็นแม่นางตำเจีย แม่นางตำเจียเกิดใหม่เป็นนกเขาลายบินมาร้องเพลงที่บ้าน แต่ก็ถูกแม่นางตำหุลุนจับไปฆ่า แม่นางตำเจียเกิดใหม่อีกครั้งเป็นต้นไผ่ ก็ถูกแม่นางตำหุลุนถอนทิ้ง บังเอิญมีชายคนหนึ่งผ่านมาจึงเก็บไผ่ที่แม่นางตำหุลุนถอนทิ้งแล้วนำกลับบ้าน แม่นางตำเจียจึงได้เกิดใหม่เป็นมนุษย์อีกที แม่นางตำเจียกับลูกชายฤๅษีจึงได้อยู่ด้วยกันอีกครั้งและได้ใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข ส่วนแม่เลี้ยงได้ปลอมฆ่าแม่นางตำหุลุนซึ่งเป็นลูกสาวแท้ ๆ โดยไม่ตั้งใจ จึงฆ่าตัวตายตาม ทั้งสองคนเกิดใหม่เป็นนก

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเกิดใหม่ ของวิเศษ และความมหัศจรรย์ แม่แท้ ๆ เกิดใหม่เป็นอีกาเพื่อช่วยเหลือลูกสาวตนเอง แม่นางตำเจียแต่งงานกับลูกชายฤๅษีจากความช่วยเหลือจากของวิเศษ เรื่องแม่นางตำเจียกับแม่นางตำหุลุนจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงความสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วง ซึ่งสร้างเรื่องราวการเกิดใหม่ของตัวละครหลายครั้งหลายหนจนเรื่องราวสนุกสนานและน่าติดตาม

๑๘) นางดอกไม้ทองนางดอกไม้เงินและนางดอกไม้ขาว 金花银花和白花 (Jinhua yinhuahuahebaihua)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ลูกชายราชามังกรมาเที่ยวที่โลกมนุษย์ เห็นครอบครัวนางดอกไม้ขาวใช้ชีวิตอย่างลำบาก ลูกชายราชามังกรจึงรู้สึกประทับใจที่เห็นความพยายามและความอดทนของมารดาของนางดอกไม้ขาวซึ่งเลี้ยงดูลูกสาวทั้งสามมาได้อย่างยากลำบาก จึงช่วยเหลือแก้ปัญหาโดยใช้อิทธิปาฏิหาริย์ มารดาของนางดอกไม้ขาวจึงจะยกลูกสาวคนหนึ่งให้แต่งงานกับลูกชายราชามังกรเพื่อตอบแทนบุญคุณ แต่เนื่องจากลูกชายราชามังกรแปลงเป็นชวานา นางดอกไม้ทองนางดอกไม้เงินจึงไม่ยอมแต่งงานกับชวานา นางดอกไม้ขาวซึ่งเป็นลูกสาวคนสุดท้องจึงแต่งงานกับลูกชายเจ้ามังกรมืออยู่วันหนึ่งนางดอกไม้ขาวพาลูกชายเจ้ามังกรกลับบ้าน พี่สาวสองคนเห็นนางดอกไม้ขาวสวยขึ้นและชวานาที่พวกตนเคยดูถูกเปลี่ยนเป็นผู้ชายที่หน้าตาดีมาก เกิดความอิจฉาอย่างยิ่ง จึงถามน้องสาวว่าใช้วิธีใดดูแลบำรุงผิวพรรณผิวจึงขาว นางดอกไม้ขาววางแผนตั้งใจลงโทษพี่สองคนเพราะพี่ทั้งสองคนไม่ได้ดูแลแม่ สุดท้ายนางดอกไม้ทองและนางดอกไม้เงินถูกสาปให้กลายเป็นงู

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับลูกชายราชามังกร ความมีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์และการแปลงร่าง ลูกชายราชามังกรช่วยเหลือแม่นางดอกไม้ขาวโดยอิทธิปาฏิหาริย์ และแต่งงานกับนางดอกไม้ขาว นางดอกไม้ทองนางดอกไม้เงินถูกสาปเป็นงู เรื่องนางดอกไม้ทองนางดอกไม้เงินและนางดอกไม้ขาวจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วงที่สร้างเรื่องราวการปลอมตัวของตัวละครได้อย่างสนุกสนานและน่าติดตาม

๑๙) น้องเจ็ดกับนายกบ 七妹和青蛙郎 (Qimeiheqingwalang)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ที่หมู่บ้านเป่ยหลี่มีผู้เฒ่าคนหนึ่งแซ่หวังมีลูกสาว ๗ คน เนื่องจากฝนไม่ตก ที่ดินแห้งแล้ง ครอบครัวจึงต้องอยู่ในสภาพที่ยากลำบาก มีอยู่วันหนึ่ง ผู้เฒ่าได้พบชายหนุ่มคนหนึ่ง เขาบอกกับผู้เฒ่าหวังว่าเขาสามารถทำให้ฝนตกได้ จากนั้นชายหนุ่มจึงส่งเสียงกบ แล้วฝนก็

ตกลงมาทันที ผู้เฒ่าหวังอยากให้ลูกสาวคนหนึ่งแต่งงานกับชายหนุ่มคนนี้เพื่อตอบแทนบุญคุณ ซึ่งชายหนุ่มได้เลือกลูกสาวคนสุดท้ายที่ชื่อน้องเจ็ดเป็นภรรยา สามปีต่อมา มีอยู่วันหนึ่ง น้องเจ็ดกลับบ้านที่คนโตอิจฉาน้องสาวที่แต่งงานแล้วมีความสุข จึงวางแผนฆ่าน้องสาวตาย แล้วปลอมตัวเป็นน้องสาวเพื่อสวมรอย แต่เนื่องจากมียายคนหนึ่งช่วยชีวิตน้องเจ็ดไว้ น้องเจ็ดจึงได้พบสามีอีกครั้งที่คนโตรู้ว่าน้องเจ็ดกลับมา จึงไปโดดน้ำฆ่าตัวตาย

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการเกิดใหม่และอำนาจเหนือธรรมชาติ หนุ่มส่งเสียงกบจึงทำให้ฝนตกลงมา น้องเจ็ดถูกฆ่าแล้วเกิดใหม่โดยความมีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ เรื่องน้องเจ็ดกับนายกบจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงความสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วงที่สร้างเรื่องราวการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของตัวละครได้อย่างสนุกสนานและน่าติดตาม

๒๐) แปตพี่น้อง 八兄弟 (Baxiongdi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ป้าคนหนึ่ง ชื่อชามโผ ทำอาชีพตัดฟืนเป็นหลัก ชามโผตัดฟืนทุกวัน จนรู้สึกเหนื่อยมาก ชามโผจึงอยากมีลูกเพื่อมาช่วยงาน แต่ชามโผไม่มีสามีจึงไม่สามารถมีลูกได้ เรื่องนี้ทำให้ชามโผเสียใจเป็นอย่างยิ่ง มีผู้เฒ่าคนหนึ่งรู้ว่าชามโผอยากมีลูก จึงมอบส้มแปดลูกให้แก่ชามโผ หลังจากที่ชามโผกินส้มไป จึงได้คลอดลูกชายออกมาแปดคน ลูกชายทั้งแปดมีความสามารถแตกต่างกันและมีโดดเด่นเป็นของตนเอง มีอยู่วันหนึ่ง แปตพี่น้องได้ข่าวว่าถูกรับสมัครคนงานซ่อมตึก จึงให้คนที่สามไปรับงาน แต่ระหว่างที่ทำงานก็ถูกใส่ร้ายจนติดคุก เจ็ดพี่น้องที่เหลือจึงพยายามช่วยคนที่สาม สุดท้าย น้องแปดร้องไห้จนน้ำท่วม ทำให้ลูซีและเด็กรับใช้ของลูซีจมน้ำตายไปหมด เนื่องจากน้ำตาน้องแปดมีคุณสมบัติพิเศษ ที่ดินจึงอุดมสมบูรณ์มากขึ้น และช่วยให้ชาวบ้านได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับอำนาจเหนือธรรมชาติ ชามโผกินส้มที่ผู้เฒ่ามอบให้จึงตั้งครรภ์คลอดลูกออกมาแปดคนที่มีความพิเศษเหนือธรรมชาติ เรื่องแปดพี่น้องจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงความสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วง ที่สร้างเรื่องราวความวิเศษของสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสนุกสนานและน่าติดตามเรื่อง

๒๑) ตาวิเศษ 神眼 (Shenyan)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว มีลูกจ้างคนหนึ่งชื่อนายเท่อซัน ถูกเศรษฐีผู้เป็นนายจ้างควักลูกตาไปแล้วไล่ออก นายเท่อซันนั่งร้องไห้อย่างโศกเศร้า มีเทพเจ้าองค์หนึ่งได้ยินเสียงร้องไห้ของนายเท่อซัน จึงลงมาให้ความช่วยเหลือ ชี้ทางให้นายเท่อซันไปตามหาตาวิเศษ นายเท่อซันผ่านการทดสอบต่าง ๆ และฆ่างูร้ายตายจึงได้รับตาวิเศษ นายเท่อซันใช้ตาวิเศษช่วยชาวบ้านแก้ปัญหาเรื่องน้ำ พอเศรษฐีรู้เรื่องตาวิเศษของนายเท่อซัน จึงพาเด็กรับใช้จะมาแย่งตาวิเศษไป เศรษฐียกควักลูกตาของนายเท่อซันอีกที พอเทพเจ้าที่เคยให้ความช่วยเหลือนายเท่อซันรู้ว่านายเท่อซันกำลังตกอยู่

ในอันตราย ก็มาให้ความช่วยเหลืออีกที เทพเจ้าองค์นั้นร้ายเวทมนตร์คาถา ช่วยให้นายเท่อชั้นใช้ ตาวิเศษเผาเศรษฐีและเด็กรับใช้ตายไปหมด

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับอำนาจเหนือธรรมชาติ เทพเจ้าและของวิเศษ นายเท่อชั้นถูกเศรษฐีควักลูกตาไป แล้วได้รับความช่วยเหลือจากเทพเจ้า จึงได้มีลูกตาใหม่ แล้วใช้ ตาวิเศษเผาเศรษฐีจนตาย เรื่องตาวิเศษจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึง ความคิดสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วงที่สร้างของวิเศษให้ตัวละครได้ สามารถใช้ช่วยเหลือตนเองและ คนอื่นได้เป็นอย่างดี

๒๒) เด็กกำพร้าพิชิตใจลูกสาวคหบดี 特夹制服员外女 (Tejiazhifuyuanwainv)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว มีเด็กกำพร้าคนหนึ่งชื่อเท่อเจีย เนื่องจากเท่อเจีย ช่วยเหลือผู้เฒ่าท่านหนึ่งจึงได้รับกระดองเต่าอันหนึ่ง ระหว่างเดินทางกลับบ้าน ได้พบคนจับปลา คนหนึ่ง คนจับปลาใช้ของวิเศษสามอย่างมาแลกกระดองเต่าของนายเท่อเจีย หลังจากนั้น นายเท่อเจีย จึงใช้ของวิเศษไปช่วยเหลือชาวบ้าน และตนเองก็ไม่ต้องใช้ชีวิตอย่างลำบากอีก มีอยู่วันหนึ่ง เท่อเจีย ได้เดิมพันกับเพื่อนว่าจะแต่งงานกับลูกสาวคหบดี จึงไปขู่ขอที่บ้านคหบดี ลูกสาวของคหบดีถูกเท่อเจีย และให้บททดสอบต่าง ๆ เพื่อหวังไล่เท่อเจียไปในทางอ้อม เท่อเจียได้ผ่านการทดสอบโดยอาศัย อำนาจของของวิเศษต่าง ๆ สุดท้ายก็ได้แต่งงานกับลูกสาวคหบดี ทั้งสองคนได้ใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับของวิเศษ เท่อเจียใช้ของวิเศษเพื่อพิชิตใจลูกสาวคหบดี และของวิเศษทำให้ชีวิตของเท่อเจียจากที่ยากลำบากก็กลายเป็นมีความสุข เรื่องเด็กกำพร้าพิชิตใจ ลูกสาวคหบดีจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของ ชนเผ่าจ้วงที่สร้างของวิเศษให้ตัวละครใช้ผ่านการทดสอบและใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขตลอดมา

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงประเภทนิทานมหัศจรรย์ เนื้อเรื่องมักจะเกี่ยวกับ ผู้วิเศษ ของวิเศษ มังกร การแปลงร่าง อิทธิปาฏิหาริย์ และอำนาจเหนือธรรมชาติ มีฉากทั้งโลกมนุษย์ และโลกอมมนุษย์ และมักเริ่มจากเป็นบุคคลธรรมดาช่วยเหลือผู้วิเศษก่อน แล้วค่อยได้รับการช่วยเหลือ จากผู้วิเศษ แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วงที่สร้างเรื่องได้อย่างแปลกประหลาด มหัศจรรย์ ซึ่งทำให้การผจญภัยของตัวละครสนุกสนาน น่าตื่นเต้น และตื่นตาตื่นใจไปกับ ความมหัศจรรย์ และของวิเศษมากมายในเรื่องที่ช่วยเหลือตัวละครเอกได้เป็นอย่างดีทุกเรื่อง

๓.๒ นิทานชีวิต

นิทานชีวิต เป็นนิทานที่มีขนาดค่อนข้างยาว และดำเนินเรื่องในโลกแห่งความเป็นจริง มีการ บ่งบอกสถานที่ที่เกิดเรื่องและชื่อตัวละครชัดเจน ถึงแม้ว่าบางเรื่องได้กล่าวถึงอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์และ อำนาจเหนือธรรมชาติ แต่ก็สามารถทำให้ผู้ฟังเรื่องเชื่อว่า เป็นเรื่องที่เคยเกิดขึ้นจริงหรือเรื่องที่

เป็นไปได้ นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีนิทานมากมายสามารถเข้ากับลักษณะของนิทานชีวิต ผู้วิจัย
แบ่งเป็นนิทานชีวิตประจำวัน นิทานเกี่ยวกับการก่อกบฏของผู้ไร้อำนาจ นิทานการสั่งสอน ดังนี้

๓.๒.๑ นิทานชีวิตประจำวัน

นิทานประเภทนิทานชีวิตประจำวัน เป็นนิทานพื้นบ้านที่มีเนื้อหา กล่าวถึง
ชีวิตประจำวันของชนเผ่าจ้วง ดำเนินเรื่องอยู่ในสังคมชนเผ่าจ้วง ดังนี้

๑) จื่อเซาต่อสู้อาหมาง 治嫂斗阿芒 (Zhisaodouamang)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว มีผู้หญิงคนหนึ่งชื่อจื่อเซา สามีนางจื่อเซาเป็น
คนดีและซื่อสัตย์ สามีนางจื่อเซามีเพื่อนคนหนึ่งชื่ออาหมาง อาหมางเห็นว่าจื่อเซามีหน้าตาสวยงามทั้ง
ยังมีความเฉลียวฉลาด จึงอยากแย่งนางมาเป็นภรรยาตนเอง ซึ่งพัวพันกับสามีนางจื่อเซา เนื่องจาก
อาหมางจิตใจไม่ดี ใช้วิธีสกรอกเพื่อทำให้สามีนางจื่อเซาแพ้ นางจื่อเซาจึงใช้สติปัญญาที่มีมาแก้ปัญหา
ให้สามี สุดท้ายอาหมางรู้ว่าตนเองแพ้แล้วจึงไม่กล้ามีความคิดที่แย่งภรรยาเพื่อนอีก

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้หญิงจ้วงพยายามใช้สติปัญญาต่อกรกับ
คนร้าย เรื่องจื่อเซาต่อสู้อาหมางจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านชีวิตประจำวัน
แสดงให้เห็นถึงความเฉลียวฉลาดของหญิงชาวจ้วงที่ช่วยเหลือสามีและครอบครัวตนเองไว้ได้

๒) ทดสอบลูกเขย 考女婿 (Kaonvxu)

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว บณูเขาต้าหมิง มีผู้เฒ่าคนหนึ่งมีลูกสาว
สามคน ลูกสาวคนสุดท้ายใช้ชีวิตยากจนที่สุด มีอยู่วันหนึ่ง ผู้เฒ่าบอกให้ลูกเขยสามคนว่า ที่บ้านมีวัว
ตัวหนึ่ง ใครสามารถพาวัวกลับบ้านได้ วัวก็เป็นของคนนั้น ลูกเขยคนสุดท้ายใช้ความฉลาดของตนเอง
เอาชนะแล้วได้พาวัวกลับบ้าน อีกวันหนึ่ง ผู้เฒ่าบอกว่า ลูกเขยสามคน ใครสามารถให้หมูเดินเข้าบ้าน
เองได้ หมูก็เป็นของคนนั้น ลูกเขยคนสุดท้ายชนะอีก ซึ่งได้พาหมูกลับบ้าน อีกไม่นาน เป็นวันเกิดของ
ผู้เฒ่า ผู้เฒ่าจึงบอกว่า ลูกเขยสามคนใครส่งของขวัญที่ถูกต้องที่สุด ทรัพย์สินทั้งหมดก็มอบให้คนนั้น
ลูกเขยคนสุดท้ายใช้บ๊ะจ่างจ้วงเป็นของขวัญมอบให้ผู้เฒ่าซึ่งชนะอีก ได้รับทรัพย์สินของผู้เฒ่า ลูกสาว
คนสุดท้ายและลูกเขยจึงดูแลผู้เฒ่าอย่างดี ผู้เฒ่าได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขมาก

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชนเผ่าจ้วง วัว หมูเป็นสัตว์เลี้ยงที่พบ
มากในชีวิตประจำวันชนเผ่าจ้วง และบ๊ะจ่างจ้วงเป็นอาหารสำคัญของชาวจ้วง เรื่องทดสอบลูกเขยจึง
เป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านชีวิตประจำวัน

๓) นายเหวินหลงกับนางเซียวหนี่ 文龙和肖妮 (Wenlonghexiaoni)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว มีผู้ชายคนหนึ่งชื่อเหวินหลง ได้แต่งงานกับหญิง
ที่หน้าตาสวยงามและมีจิตใจดีงามนามว่าเซียวหนี่ เนื่องจากจักรพรรดิมอบงานให้นายเหวินหลง
นายเหวินหลงจึงไม่ได้กลับบ้านหลายปี ภรรยา นายเหวินหลงที่อยู่ที่บ้านจึงถูกแม่ นายเหวินหลงบังคับ
ให้แต่งงานใหม่กับคนอื่น พอ นายเหวินหลงได้รับจดหมายที่ปลาคาร์ฟส่งมาให้ จึงรีบเดินทางกลับบ้าน

อย่างรวดเร็ว ระหว่างทางได้พบหญิงสาวคนหนึ่งที่ริมน้ำ หลังจากที่ทั้งคู่ได้ร้องเพลงพื้นบ้านโต้ตอบกัน ทำให้นายเหวินหลงรู้ว่าหญิงสาวคนนี้เป็นภรรยาตนเอง และในวันที่นางเซียวหนี่ต้องแต่งงานกับคนอื่น นายเหวินหลงจึงออกมาช่วยเหลือนางเซียวหนี่ ทั้งสองคนจึงได้อยู่ด้วยกันอีกครั้ง

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชนเผ่าจ้วง การร้องเพลงพื้นบ้าน เป็นกิจกรรมสำคัญของชนเผ่าจ้วง เรื่องนายเหวินหลงกับนางเซียวหนี่จึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภท นิทานชีวิตด้านชีวิตประจำวัน แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมการร้องเพลงพื้นบ้านของชนเผ่าจ้วง

๔) บทกลอนแห่งท้องทุ่ง 田边戏对 (Tianbianduixi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ที่หมู่บ้านแห่งหนึ่งมีผู้เฒ่าคนหนึ่งมีความรู้และมีชื่อเสียงมาก อยู่มาวันหนึ่งขณะที่ผู้เฒ่าเดินผ่านทุ่งนา มีหญิงสาวหลายคนพอได้เห็นผู้เฒ่าก็แอบซุบซิบพูดคุยเรื่องเกี่ยวกับผู้เฒ่า เนื่องจากมีของของหญิงสาววางวางอยู่กลางถนน ทำให้ผู้เฒ่าไม่สามารถเดินผ่านได้ หญิงสาวคนหนึ่งจึงกล่าวท้าทายเพื่อจะเดิมพันกับผู้เฒ่าว่า หากผู้เฒ่าสามารถตอบเพลงได้ หญิงสาวก็จะยอมเรียกผู้เฒ่าว่าเป็นพ่อ และยกของไปให้ผู้เฒ่าผ่านทุ่งนา ถ้าตอบไม่ได้ ผู้เฒ่าต้องยกของเอง ถึงแม้ว่าผู้เฒ่าจะเคยคิดดูถูกว่าหญิงสาวเป็นแค่คนทำนาไม่น่าจะมีความรู้เท่าตนเอง แต่เอาเข้าจริงก็อดที่จะรู้สึกไม่ได้ว่าเพลงของหญิงสาวตอบยากมาก แต่ทว่าผู้เฒ่าก็ใช้ความรู้ที่ตนเองมีอยู่ตอบเพลงได้สำเร็จ หญิงสาวจึงต้องเรียกผู้เฒ่าว่าพ่อ แล้วยกของไป แยกผู้เฒ่าเดินผ่านทุ่งนา

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชนเผ่าจ้วง การทำนาทำไร่และการต่อเพลงพื้นบ้านเป็นชีวิตประจำวันของชนเผ่าจ้วง เรื่องบทกลอนแห่งท้องทุ่งจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านชีวิตประจำวัน แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมการร้องเพลงพื้นบ้านของชนเผ่าจ้วง และวิถีชีวิตชนเผ่าจ้วง

๕) แม่นางหลิวซานเจี้ยนั่งปลาการ์ฟ 刘三姐唱歌坐的鲤鱼 (Liusanjijechanggezuoodeliyu)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า แม่นางหลิวซานเจี้ยนั่ง เป็นหญิงสาวที่เชี่ยวชาญการร้องเพลงพื้นบ้าน เนื่องจากแม่นางหลิวซานเจี้ยนั่งร้องเพลงได้ไพเราะมาก ไม่ว่าชาวบ้าน สัตว์ หรือพืช ต่างก็ชอบฟังเพลงของแม่นางหลิวซานเจี้ยนั่ง พี่ชายแม่นางหลิวซานเจี้ยนั่งไม่พอใจมีแม่นางหลิวซานเจี้ยนั่งร้องเพลงจึงหาข้ออ้างต่าง ๆ มาบังคับแม่นางหลิวซานเจี้ยนั่งเพื่อไม่ให้นางร้องเพลง แต่บังคับอย่างไรก็ไม่สำเร็จ จึงใช้วิธีสกปรกถ่วงแม่นางหลิวซานเจี้ยนั่งลงไปในแม่น้ำ มีผู้เฒ่าคนหนึ่งได้ช่วยเหลือแม่นางหลิวซานเจี้ยนั่ง แม่นางจึงได้ร้องเพลงเหมือนเดิม มีชานาคนหนึ่งมาทำแข่งกับแม่นางหลิวซานเจี้ยนั่งแต่ก็พ่ายแพ้กลับไปสามปีต่อมาก็ยังไม่มีใครเอาชนะได้ เทพเจ้ารู้ว่าแม่นางหลิวซานเจี้ยนั่งร้องเพลงพื้นบ้านไพเราะ และรู้ว่าแม่นางหลิวซานเจี้ยนั่งเกือบจะไม่มีกำลังกายแล้ว จึงสั่งให้ปลาการ์ฟเชิญแม่นางหลิวซานเจี้ยนั่งขึ้นไปสวรรค์ ชาวบ้านรู้ว่าแม่นางหลิวซานเจี้ยนั่งขึ้นไปบรรลุนั้นแล้ว จึงตั้งรูปปั้นและแต่งเพลงพื้นบ้านหลายบทเพื่อรำลึกถึงแม่นางหลิวซานเจี้ยนั่ง

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการร้องเพลงพื้นบ้าน แม่นางหลิวซานเจีย เป็นหญิงสาวที่เชี่ยวชาญการร้องเพลงพื้นบ้าน และเป็นตัวแทนของนักร้องชนเผ่าจ้วง ทั้งเทพเจ้านางฟ้า ชาวบ้าน สัตว์ต่าง ๆ ก็ชอบฟังเพลงของแม่นางหลิวซานเจีย เรื่องแม่นางหลิวซานเจียนั่งปลาคาร์ฟจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านชีวิตประจำวัน แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมการร้องเพลงพื้นบ้าน และความเชื่อของชนเผ่าจ้วงที่นับถือแม่นางหลิวซานเจีย

๖) หลิวซานเจียโดนกลั่นแกล้ง 三妹送鸟衣 (Sanmeisongniaoyi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า แม่นางหลิวซานเจียร้องเพลงไพเราะมาก ปกติเมื่อแม่นางหลิวซานเจียร้องเพลงก็มักจะมีคนพากันบินออกจากป่าเพื่อมาฟังเพลง มีอยู่วันหนึ่ง พี่ชายแม่นางหลิวซานเจียหาเรื่องให้แม่นางหลิวซานเจียจึงทำให้แม่นางหลิวซานเจียไม่มีเวลาร้องเพลง นกเหล่านั้นรู้เรื่องเข้าจึงพากันมาช่วยเหลือแม่นางหลิวซานเจีย งานของแม่นางหลิวซานเจียจึงได้ทำสำเร็จ ทำให้นางได้มีเวลากลับมาร้องเพลงเหมือนเดิม วันต่อมาแม่นางหลิวซานเจียทำเสื้อให้เหล่านั้นทั้งหลาย เพื่อตอบแทนบุญคุณที่ช่วยเหลือ

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับแม่นางหลิวซานเจีย หลิวซานเจียเป็นตัวแทนของนักร้องชนเผ่าจ้วง ถึงแม้ว่าปกติคนเรามักถือกันว่านกเป็นสัตว์ที่เชี่ยวชาญการร้องเพลง แต่นกก็ยังชอบฟังเพลงของแม่นางหลิวซานเจีย เรื่องหลิวซานเจียโดนกลั่นแกล้งจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านชีวิตประจำวัน แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมเกี่ยวกับการนับถือแม่นางหลิวซานเจียและ กิจกรรมการร้องเพลงพื้นบ้านของชาวจ้วง

๗) ผู้ฮั่วขับกลอนสู้พ่อตา 卜火吟诗斗岳父 (Buhuoyinshidouyuefu)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว เศรษฐีคนหนึ่งมีลูกสาวสามคน มีอยู่วันหนึ่ง เศรษฐีจัดงานขึ้นบ้านใหม่ จึงเชิญลูกสาวและครอบครัวทั้งสามครอบครัวมาทานข้าวที่บ้าน และเรียกบรรดาลูกเขยให้เดินตามเศรษฐีออกไปเดินเล่นที่นา ระหว่างเดินเล่นเศรษฐีได้สั่งว่าพอลกลับถึงบ้านทุกคนต้องแต่งกลอน เนื่องจากผู้ฮั่วเป็นชาวนา แต่งกลอนไม่เป็น เศรษฐีก็สั่งให้ผู้ฮั่วเดินไปด้วยเรียนไปด้วย พอถึงเวลาทานข้าว เศรษฐีให้ลูกเขยสามคนแต่งกลอน ลูกเขยอีกสองคนรู้ว่าผู้ฮั่วแต่งกลอนไม่เป็นจึงให้ผู้ฮั่วแต่งกลอนก่อนเพื่อให้ผู้ฮั่วปล่อยไ้ ผู้ฮั่วจึงเลือกขับกลอนที่ได้ยินมาจากเศรษฐีกับลูกเขยอีกสองคนระหว่างที่กำลังเดินเล่นบริเวณที่นา ลูกเขยอีกสองคนโกรธอย่างมากแต่ก็พูดอะไรไม่ได้

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงงานขึ้นบ้านใหม่ เศรษฐีให้ลูกเขยแต่งกลอนเพื่อฉลองขึ้นบ้านใหม่ เรื่องผู้ฮั่วขับกลอนสู้พ่อตาจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านชีวิตประจำวันกล่าวถึงอาชีพการทำนา การเดินเล่นในทุ่งนา และการแข่งขันกันแต่งกลอนและขับกลอนในวิถีชีวิตของชนเผ่าจ้วง

๘) พ่อตาเก็บค่าเช่า 岳父收租 (Yuefushouzu)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีอยู่วันหนึ่ง ผู้ฮู้วกับพ่อตาไปเก็บค่าเช่าที่หมู่บ้านมู่เหมียน ผู้ฮู้วรู้ว่าหมู่บ้านมู่เหมียน เป็นหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงด้านการร้องเพลงพื้นบ้านในชนเผ่าจ้วง จึงวางแผนให้ เศรษฐีต่อเพลงพื้นบ้านเพื่อยกเว้นค่าเช่าของชานา สุดท้ายผู้ฮู้วกับสาวจ้วงร้องเพลงพื้นบ้านเอาชนะ เศรษฐี เศรษฐีจึงต้องยกเว้นค่าเช่าหมู่บ้านมู่เหมียนสามปี

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงชีวิตประจำวันของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงทำนา และต้องจ่ายค่าเช่าให้เศรษฐี และการต่อเพลงพื้นบ้าน เรื่องพ่อตาเก็บค่าเช่าจึงเป็นนิทานพื้นบ้าน ประเภทนิทานชีวิตด้านชีวิตประจำวัน แสดงให้เห็นว่าชนเผ่าจ้วงประกอบอาชีพชานาเป็นหลัก

๙) อัญเชิญเทพยดา 请仙姑 (Qingxiangu)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีผู้ชายคนหนึ่งแซ่โจว เชิญหมอผีท่านหนึ่งมาทำพิธีที่บ้าน เพื่อพูดคุยกับภรรยาที่เสียไป ระหว่างที่หมอผีทำพิธีก็สร้างว่าเป็นภรรยาของตาโจวมาเข้าร่าง ตาโจว จึงมาโอบกอดหมอผีไม่ยอมปล่อย อยากให้หมอผีใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันกับตนเอง หมอผีกลัวมากจึงวิ่งหนี ออกจากบ้านตาโจวไป

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของชนเผ่าจ้วง ชายแซ่โจว เชิญหมอผีมาทำพิธีที่บ้านเพื่อพูดคุยกับภรรยาที่เสียไป เรื่องอัญเชิญเทพยดาจึงเป็นนิทานพื้นบ้าน ประเภทนิทานชีวิตด้านชีวิตประจำวัน แสดงให้เห็นถึงความเชื่อชนเผ่าจ้วงที่เกี่ยวกับวิญญาณ

๑๐) นางดอกไม้เงิน 银花 (Yinhua)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นางดอกไม้เงินถูกไล่ออกจากบ้าน แล้วได้พบหนุ่มคนหนึ่ง จับปลาอยู่ เนื่องจากชายหนุ่มสงสารนางดอกไม้เงิน จึงพานางดอกไม้เงินกลับบ้านแล้วแต่งงานกัน ทั้งสองคนได้สร้างบ้านใหม่ แต่ประตูปังยังไม่เสร็จ เพราะว่ามีไม้ที่เหมาะสม ชายหนุ่มนึกได้ว่า บริเวณริมน้ำมีไม้แผ่นหนึ่ง จึงนำมาทำประตูบ้าน พอประตูทำเสร็จก็เห็นมีทองติดบนประตู พอเปิด ประตูก็มีทองคำหล่นลงมา ปิดประตู ทองคำก็กลับที่เดิม มีอยู่วันหนึ่ง เศรษฐีคนหนึ่งมาบ้านนางดอกไม้เงิน แต่ไม่ยอมเข้าประตูหลัง พอเศรษฐีเปิดประตูหน้าจะเข้าบ้าน ถูกทองคำหล่นลงมาทับหัว เสียชีวิตไป นางดอกไม้เงินกับหนุ่มก็เก็บทองไว้แล้วแบ่งให้ชาวบ้าน หลังจากนั้น ชาวบ้านก็ได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงชีวิตประจำวันของชนเผ่าจ้วง นางดอกไม้เงินกับสามีสร้างครอบครัวตนเอง และตอนที่สร้างบ้าน ให้ความสำคัญกับประตู เรื่องนางดอกไม้เงินจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการสร้างครอบครัวและการสร้างบ้านด้วยไม้ของชนเผ่าจ้วง

๑๑) นายเปาซางกับนางเซียวนี่ 包桑和俏妮 (Baosangheqiaoni)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว มีคู่รักคู่หนึ่ง ฝ่ายชายชื่อเปาซาง เป็นชายที่มีฝีมือในการวาดรูปเป็นอย่างยิ่ง ส่วนฝ่ายหญิงนามเซียวนี่ เป็นสาวจิ้งที่มีความเชี่ยวชาญด้านการทอผ้าดินจิ้ง ทุกคนในหมู่บ้านต่างก็ชื่นชมฝีมือของคู่รักคู่นี้ เนื่องจากผ้าดินจิ้งที่นางเซียวนี่ทอออกมา และภาพวาดของนายเปาซาง เกิดกลายเป็นผ้าวิเศษและภาพวิเศษ สร้างเรื่องอภินิหารยิ่งขึ้น ทำให้เศรษฐีที่ทราบเรื่องอภินิหารของผ้าวิเศษและภาพวิเศษ ก็เกิดความโลภอยากได้ผ้าดินจิ้งและภาพวาดของคู่รักคู่นี้ แต่ทั้งนายเปาซางกับนางเซียวนี่ต่างก็รู้อยู่แก่ใจดีว่า เศรษฐีเป็นคนไม่ดีและไม่เคยทำดีกับชาวบ้าน จึงไม่ยอมมอบผ้าดินจิ้งและภาพวาดให้ จนในที่สุดเศรษฐีต้องใช้วิธีสกปรกมาแย่งผ้าดินจิ้งและภาพวาดไป แต่เมื่อเศรษฐีกลับถึงบ้านแล้วนำมาเปิดออกดู ผ้าดินจิ้งก็กลับกลายเป็นผ้าธรรมดา ส่วนภาพวาดก็กลับกลายเป็นกระดาษเปล่า เศรษฐีจึงโมโหเป็นอย่างมาก สั่งให้เด็กรับใช้ไปจับตัวนายเปาซางกับนางเซียวนี่มา แต่ไม่ว่าเศรษฐีจะบีบบังคับอย่างไรทั้งสองก็ไม่ยอมทำตามที่เศรษฐีต้องการ สุดท้ายทั้งคู่ก็ถูกเศรษฐีเผาจนตาย

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงชีวิตประจำวันชนเผ่าจ้วง การทอผ้าเป็นกิจกรรมสำคัญของหญิงสาวชาวจ้วง และในสังคมชนเผ่าจ้วง เศรษฐีมีอำนาจยิ่งใหญ่กว่าชาวบ้าน เรื่องนายเปาซางกับนางเซียวนี่จึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าดินจิ้งและการวาดภาพ

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านชีวิตประจำวันของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ตัวละครเอกมักจะเป็นชาวจ้วง และมักมีฉากที่ใกล้ชิดกับสิ่งแวดล้อมที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ทุ่งนา เป็นต้น เนื้อเรื่องมักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้ในชีวิตประจำวันของชาวจ้วง เช่น ทำไร่นา เศรษฐีเก็บค่าเช่า การร้องเพลงพื้นบ้าน ความขัดแย้งในครอบครัว การต่อสู้ระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น และเนื้อเรื่องประกอบด้วยกลืนอายุของวัฒนธรรมประเพณีชนเผ่าจ้วงด้วย เพื่อแสดงให้เห็นถึงชีวิตประจำวันของชนเผ่าจ้วงด้วย

๓.๒.๒ นิทานเกี่ยวกับการก่อกบฏของชนเผ่าจ้วง

เนื่องจากชนเผ่าจ้วงเคยก่อกบฏและพาทหารไปต่อสู้กับทหารนอกประเทศเพื่อช่วยกอบกู้ประเทศชาติ นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงจึงมีนิทานพื้นบ้านจำนวนมากที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการก่อกบฏ และการก่อกบฏของชนเผ่าจ้วงกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันชนเผ่าจ้วงอีกด้วย ดังนี้

๑) เหวยหยินเป่ายิงเกาทัณฑ์พลาด 韦银豹误射三支箭 (Weiyinbaowushesanzhijian)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เนื่องจากพ่อของเหวยหยินเป่าพาชาวบ้านต่อต้านจักรพรรดิ จึงเสียชีวิตไป เหวยหยินเป่าโตมาก็เดินตามรอยพ่อของเขา อยากพาทหารต่อต้านจักรพรรดิเพื่อช่วยเหลือชาวบ้านและแก้แค้น เมื่อแม่ของเหวยหยินเป่าตายไป ก่อนตายได้บอกเหวยหยินเป่าถึงวิธีที่สามารถฆ่าจักรพรรดิได้ ต่อมา ๔๙ วัน เหวยหยินเป่าจึงทำตามคำสั่งของแม่และรอไก่ส่งเสียง

แต่เนื่องจากมีเพื่อนคนหนึ่งปลอมเป็นไก่ส่งเสียงไก่ เหว่ยหยินเป่าจึงยิงลูกศรสามอัน เหว่ยหยินเป่าจึงยิงผิดเวลา ทำให้ฆ่าจักรพรรดิไม่สำเร็จ สุดท้าย เหว่ยหยินเป่าจึงยกกำลังทหารก่อการกบฏ

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงชาวจ้วงต่อสู้กับจักรพรรดิ เหว่ยหยินเป่าพาทหารต่อต้านกับจักรพรรดิ เหว่ยหยินเป่ายิงเกาทัณฑ์พลาดจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตที่เกี่ยวกับการก่อกบฏของชนเผ่าจ้วง แสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญของชนเผ่าจ้วง

๒) เซียวเฉาถู่แย่งปิ่น 萧朝贵智缴猪崽脚 (Xiaochaoguizhijiaozhuzaijiao)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เศรษฐีคนหนึ่งมีปิ่นสองกระบอก เศรษฐีใช้ปิ่นเป็นอาวุธต่อสู้กับทหารที่ยกกำลังทหารก่อการกบฏของชนเผ่าจ้วง เซียวเฉาถู่จึงพยายามหาวิธีต่าง ๆ เพื่อแย่งปิ่นมา เซียวเฉาถู่ให้เด็กรับใช้ปลอมตัวเป็นพ่อค้าขายดินปิ่น จึงทำให้เศรษฐีหลงเชื่อ แล้วเซียวเฉาถู่ใช้การขายดินปิ่นมาเป็นข้ออ้างจนสามารถจับตัวเศรษฐีได้ทั้งแย่งปิ่นมาได้สำเร็จ

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงชาวบ้านต่อสู้กับเศรษฐี เซียวเฉาถู่แย่งปิ่นโดยความฉลาดเพื่อช่วยเหลือชาวบ้านต่อต้านจักรพรรดิ เรื่องเซียวเฉาถู่แย่งปิ่นจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตที่เกี่ยวกับการก่อกบฏของชนเผ่าจ้วง แสดงให้เห็นถึงความฉลาดและความกล้าหาญของชนเผ่าจ้วง

๓) หลีเหวินเม่าพบเหวยจูเฟิน 李文茂初会韦祖芬 (Liwenmaochuhuiweizufen)

นิทานเรื่องนี้ว่า เมื่อหลีเหวินเม่าพาทหารมาถึงอำเภอหวูเซวียน เนื่องจากรู้ว่าทหารตนเองไม่สามารถเอาชนะทหารของจักรพรรดิได้ จึงไปขอความช่วยเหลือกับเหวยจูเฟิน ซึ่งเป็นผู้นำที่พาชาวบ้านต่อต้านจักรพรรดิ หลีเหวินเม่าจึงได้พบเหวยจูเฟิน และหลังจากที่หลีเหวินเม่าผ่านการทดสอบต่าง ๆ ทั้งในด้านความกล้าหาญและความเฉลียวฉลาด ทั้งสองคนจึงร่วมมือก่อการกบฏ

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึง การก่อการกบฏของชนเผ่าจ้วง หลีเหวินเม่าพบเหวยจูเฟินเพื่อร่วมกันก่อการกบฏ เรื่องหลีเหวินเม่าพบเหวยจูเฟินจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตที่เกี่ยวกับการก่อกบฏของชนเผ่าจ้วง แสดงให้เห็นถึงความฉลาดและความกล้าหาญของชนเผ่าจ้วง

๔) หลิวหย่งผู้สู้รบกับฝรั่งเศส 刘永福打番鬼 (Liuyongfudafangui)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เมื่อฝรั่งเศสยึดครองประเทศเวียดนาม และยังพาทหารมาถึงเขตที่ชาวจ้วงอาศัย หลิวหย่งผู้ซึ่งพาชาวจ้วงและคนเวียดนามสู้รบกับฝรั่งเศส หลิวหย่งผู้ซึ่งโดยความฉลาดกล้าหาญ ใช้ไก่และวัวปลอมเป็นทหารส่งเสียงออกมาเพื่อหลอกลวงทหารของฝรั่งเศส สุดท้ายหลิวหย่งผู้พร้อมทั้งชาวจ้วงและคนเวียดนามก็สามารถเอาชนะทหารฝรั่งเศสได้สำเร็จ

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการต่อสู้ระหว่างชาวจ้วงและทหารฝรั่งเศส หลิวหย่งผู้ซึ่งเป็นผู้ที่มีพร้อมทั้งไหวพริบ สติปัญญา และความกล้าหาญ เรื่องหลิวหย่งผู้สู้รบกับฝรั่งเศส

จึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตที่เกี่ยวกับการก่อกบฏของชนเผ่าจ้วง แสดงให้เห็นถึงความฉลาดและความกล้าหาญของชนเผ่าจ้วง

๕) พรานเหมิงต้า 猎户首领蒙大 (Liehushoulingmengda)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เมื่อทหารฝรั่งเศสจากประเทศเวียดนามเข้ามาถึงเขตชาวจ้วง นายพลพาทหารสู้รบกับทหารฝรั่งเศส เนื่องจากชาวบ้านหมู่บ้านภูเขาเจิงตงอยู่ในอันตราย พรานคนหนึ่งชื่อเหมิงต้าจึงเสนอตัวเองว่าช่วยพาทหารไปช่วยเหลือชาวบ้านในหมู่บ้านภูเขาเจิง เหมิงต้าสู้รบโดยใช้สติปัญญาและความกล้าหาญ จึงเอาชนะฝรั่งเศสได้

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการต่อสู้ระหว่างชาวจ้วงและทหารฝรั่งเศส พรานเหมิงต้าพาทหารสู้รบฝรั่งเศสโดยความฉลาดและความกล้าหาญ เรื่องพรานเหมิงต้าจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตที่เกี่ยวกับการก่อกบฏของชนเผ่าจ้วง แสดงให้เห็นถึงความฉลาดและความกล้าหาญของชนเผ่าจ้วง

๖) ต้นท้อพิเศษของแม่นางแซ่เหลียง “逃军粮” (Taojunliang)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เนื่องจากมีภูซึกคนหนึ่งใส่ร้ายว่า ชาวเข้ากับชาวแม้วก่อกบฏเพื่อหาข้ออ้างฆ่าชาวบ้านที่ไม่ยอมเชื่อฟังตนเอง จักรพรรดิจึงส่งทหารมาถึงเขตชาวจ้วงที่อาศัยอยู่ ทหารของจักรพรรดิไม่คุ้นเคยภูเขา จึงให้พี่น้องสองคนแซ่เหลียงพาทหารข้ามภูเขา พอพี่น้องแซ่เหลียงรู้ความจริง จึงไม่ยอมช่วยเหลือทหารของจักรพรรดิอีก ดังนั้น พี่น้องแซ่เหลียงจึงพาทหารจ้วงหนีไป แต่เนื่องจากทหารจ้วงขาดแคลนเสบียงอาหาร แม่นางแซ่เหลียงจึงใช้เลือดจากอกของตนเองไปปลูกต้นท้อแล้ว นำผลท้อมาเป็นอาหารให้ทหารจ้วงกิน จึงสามารถแก้ปัญหาที่ทหารจ้วงขาดแคลนเสบียงอาหารได้เป็นอย่างดี ในท้ายที่สุดทหารจ้วงก็เอาชนะทหารของจักรพรรดิได้

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการสู้รบระหว่างชาวจ้วงกับทหารของจักรพรรดิที่มีหญิงชาวบ้านมาช่วยทหารจ้วงไว้ได้ จนทหารจ้วงเอาชนะได้ เรื่องต้นท้อพิเศษของแม่นางแซ่เหลียงจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตที่เกี่ยวกับการก่อกบฏของชนเผ่าจ้วง

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการก่อกบฏของชนเผ่าจ้วง ตัวละครมักจะเป็นชาวจ้วงที่มีความกล้าหาญ มีความฉลาด และความรู้ เป็นผู้นำในการก่อกบฏ แสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญและความฉลาดของชนเผ่าจ้วง

๓.๒.๓ นิทานการสั่งสอน

นิทานชีวิตมีหน้าที่สำคัญ คือ การสั่งสอนอบรมผู้อ่านผู้ฟัง นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงจึงมีนิทานพื้นบ้านหลายเรื่องที่มีเนื้อหากล่าวถึงการสั่งสอนอบรม ดังนี้

๑) เก็บตะกร้าเพื่อจับพ่อไปถ่วงน้ำ 畷猪笼 (Liuzhulong)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีชานาคนหนึ่งอาศัยอยู่กับพ่อที่แก่ชราและลูกชาย พ่อของเขาอายุมากแล้ว และไม่สามารถทำงานต่อได้ ชานาจึงเบื่อหน่ายพ่อตนเองมาก ทั้งยังคิดอยู่ตลอดเวลา

พ่อเป็นภาระ อยู่มาวันหนึ่ง ชาวนาทำตะกร้าด้วยไม้ไผ่อันหนึ่ง รอถึงเวลากลางคืนตอนที่พ่อของเขา นอนหลับแล้ว จึงจับพ่อใส่ในตะกร้า และเรียกลูกชายตนเองช่วยยกตะกร้าไปที่แม่น้ำ เนื่องจากลูกชาย สงสัยพฤติกรรมของชาวนา จึงถามชาวนาว่าจะพาปู่ไปไหน เมื่อเดินทางถึงแม่น้ำ ลูกชายชาวนาจึงรู้ว่า ชาวนาจะจับปู่ถ่วงน้ำ จึงบอกชาวนาว่าให้เก็บตะกร้าใบนี้เอาไว้ เพื่อว่าในอนาคตเขาจะได้จับชาวนาใส่ ตะกร้าถ่วงน้ำบ้าง ชาวนาตาสว่างทันที รู้ว่าที่ตนเองคิดจะทำนั้นผิดมาก จึงรีบพาพ่อตนเองกลับบ้านทันที ต่อมาก็ดูแลพ่ออย่างดี

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสั่งสอนให้มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ นิทานสั่งสอนอบรมว่าพ่อแม่เป็นผู้เลี้ยงดูเรามา เมื่อพ่อแม่อายุมากแล้ว เราก็ควรดูแลพ่อแม่ด้วย เรื่องเก็บตะกร้าเพื่อจับพ่อไปถ่วงน้ำจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอน แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูของชนเผ่าจ้วง

๒) สามพี่น้องแย่งแสดงความกตัญญู 三子争“孝” (Sanzizhengxiao)

นิทานเรื่องนี้ กล่าวว่า มีผู้เฒ่าคนหนึ่ง หลังจากภรรยาเสียชีวิตไป เขาจึงเลี้ยงลูกชายสามคนตามลำพัง จนกระทั่งลูกชายทั้งสามโตกันหมดและพากันแต่งงานมีครอบครัวเอง ผู้เฒ่าจึง ตัดสินใจแบ่งทรัพย์สินให้ลูกสามคน โดยลูกทั้งสามคนมีข้อตกลงกันว่าลูกคนหนึ่งดูแลพ่อปีหนึ่ง ต่อมา ในปีถัดไปควรเป็นลูกทั้งคนต่อไปที่ทำหน้าดูแลผู้เฒ่าสลับวนเวียนกันไปในหมู่สามพี่น้อง แต่เมื่อถึงคิว ลูกคนที่สองเขาก็กลับหาข้ออ้างไม่ยอมดูแลผู้เฒ่า ลูกคนสุดท้ายก็เห็นพี่คนที่สองไม่ดูแลผู้เฒ่า ก็ไม่ยอม ดูแลผู้เฒ่าเหมือนกัน ส่วนลูกคนโตคิดว่าตัวเองดูแลคุณพ่อครบปีแล้วจึงไม่ยอมดูแลผู้เฒ่าต่อ ผู้เฒ่าจึง ออกจากบ้านลูกคนโต เพื่อนผู้เฒ่าส่งสารผู้เฒ่าที่ไม่มีที่ไปจึงพาผู้เฒ่ากลับบ้านตนเอง สามปีต่อมา เพื่อนผู้เฒ่ายื่นข้อเสนอให้ผู้เฒ่า และรับประกันว่าหากผู้เฒ่าทำตามแล้วกลับไปหาลูกชาย คราวนี้ ลูกชายทั้งสามจะต้องดูแลผู้เฒ่าแน่ ๆ ผู้เฒ่าทำตามคำสั่งเพื่อน ลูกชายสามคนเห็นคุณพ่อได้นำลังสาม ลังใหญ่กลับบ้าน จึงแย่งกันมาดูแลและแสดงความกตัญญูต่อผู้เฒ่าโดยหวังในสมบัติของผู้เฒ่าที่อยู่ใน ลังเหล่านั้น เมื่อผู้เฒ่าตายไป ลูกชายเปิดลังมาดู ข้างในมีแต่สิ่งที่ไม่值钱

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสั่งสอนความกตัญญูต่อพ่อแม่ นิทานสั่งสอน อบรมว่าไม่ควรมีความกตัญญูต่อพ่อแม่เพื่อหวังทรัพย์สินสมบัติของพ่อแม่ เรื่องสามพี่น้องแย่งแสดงความ กตัญญูจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอน แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูของ ชนเผ่าจ้วง

๓) ลองใจลูกสาว 巧试女儿心 (Qiaoshinverxin)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีผู้เฒ่าคนหนึ่งแก่แล้ว มีลูกสาวสามคน เมื่อวันตรุษจีน ผู้เฒ่า แ่หิ้วไปหาลูกสาว แต่ลูกคนโตและลูกคนที่สอง ไม่อยากให้ผู้เฒ่าแก่หิ้วเข้าบ้านรู้ว่าตนเองมี เงินมีทอง จึงหาข้ออ้างไล่ผู้เฒ่าแก่หิ้วออกจากบ้าน มีเพียงแต่ลูกคนสุดท้ายเท่านั้นที่ไปหา ผู้เฒ่าแก่หิ้วเองเพื่อเชิญผู้เฒ่าแก่หิ้วฉลองวันตรุษจีนด้วยกัน ผู้เฒ่าแก่หิ้วกลับถึงบ้านคิดไปคิดมา

อยากทดสอบลูกสาวอีกที จึงให้ญาติพี่น้องหลอกลูกสาวทั้งสามคนว่าตนเองเสียชีวิตไปเพื่อลองใจว่า ลูกสาวมีความกตัญญูต่อตนเองหรือไม่ ลูกคนโตและลูกคนที่สองคิดแต่จะเอาทรัพย์สินสมบัติ มีแต่ลูกคนสุดท้องเท่านั้นที่คิดถึงผู้เฒ่าแก่แล้ว ผู้เฒ่าแก่แล้วจึงลุกขึ้น ตีลูกสาวคนโตและลูกคนที่สอง และไล่ทั้งสองคนออกจากบ้านไป สุดท้ายผู้เฒ่าแก่แล้วจึงมอบทรัพย์สินสมบัติทั้งหมดให้ลูกคนสุดท้อง

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสั่งสอนความกตัญญูต่อพ่อแม่ นิทานสั่งสอนอบรมว่า ควรมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ ไม่ควรมองแต่ทรัพย์สินสมบัติ เรื่องลองใจลูกสาวจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอน แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูของชนเผ่าจ้วง

๔) สี่พี่น้องอวยพรวันเกิด 四兄弟祝寿 (Xisongdizhushou)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งมีคหบดีท้องถิ่นคนหนึ่ง แห่หวาง มีลูกชายสี่คน มีอยู่วันหนึ่ง คหบดีแห่หวางสั่งให้ลูกชายไปค้นหาของขวัญวันเกิดให้ตนเอง ลูกชายทั้ง สี่คนจึงออกไปค้นหาของขวัญที่ล้ำค่า ทั้งสี่คนต่างก็คิดว่าของที่ตนเองหาหา มีความวิเศษ ลูกคนโตหาได้พัดที่สามารถไล่แมลงวันได้ ลูกคนที่สองหาได้ปืนล่าสัตว์ ลูกคนที่สามหาได้ตะกร้าที่สามารถชุบชีวิตไก่ที่ตายทำให้กลับมามีชีวิตได้อีก ลูกคนสุดท้องหาได้เครื่องซ่อมหม้อ ในวันเกิดคหบดีมีแมลงวันตัวหนึ่งบินมาก่อวุ่นในห้องของคหบดีแห่หวาง ลูกคนโตใช้พัดไปไล่ แต่แมลงวันตัวนั้นยังบินกลับมาอีก ลูกคนที่สองจึงรีบใช้ปืนล่าสัตว์ไปฆ่าแมลงวัน คหบดีแห่หวางที่อยู่จึงถูกกระสุนยิงเสียชีวิต ลูกคนที่สามจึงรีบนำตะกร้ามาครอบใส่หัวคหบดีแห่หวาง แต่อย่างไรคหบดีแห่หวางก็ไม่ฟื้น ลูกคนสุดท้ายจึงนำเครื่องซ่อมหม้อออกมาเพื่อซ่อมบาดแผลของคหบดีแห่หวางในห้อง สุดท้าย เนื่องจากไม่ได้รับการรักษา คหบดีแห่หวางก็เสียชีวิต

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาการสั่งสอนอย่าใช้วิธีไม่เหมาะสมไปแก้ปัญหา นิทานสั่งสอนอบรมว่า ไม่ควรใช้วิธีที่ไม่เหมาะสมหรือความคิดที่โง่มากไปแก้ปัญหา จะทำให้เรื่องเล็กน้อยกลายเป็นเรื่องใหญ่ จนไม่มีทางแก้ไข นิทานเรื่องสี่พี่น้องอวยพรวันเกิดจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอน

๕) นักต้มตุ๋นถูกหลอก 骗子受骗 (Pianzishou pian)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีนักต้มตุ๋นคนหนึ่ง ปลอมตัวเป็นหมอดูเพื่อหลอกเอาเงินจากชาวบ้าน มีอยู่วันหนึ่งนักต้มตุ๋นหลอกคุณป้าคนหนึ่งว่าหลานของคุณป้าติดโรคที่ยากจะรักษา นักต้มตุ๋นถือโอกาสสั่งให้คุณป้าไปหายาตามที่ตัวเองสั่งไว้ แล้วฉวยโอกาสในระหว่างที่คุณป้าไม่อยู่ ลอบเข้าห้องขโมยของที่ล้ำค่าราคาแพง แล้ววิ่งหนีออกจากบ้านคุณป้าไป ระหว่างที่นักต้มตุ๋นหลบหนี ได้พบผู้ชายคนหนึ่งมาทำที่ช่วยถือของ หลังจากนักต้มตุ๋นได้พูดคุยกับผู้ชายคนนั้น รู้สึกว่าผู้ชายคนนั้นไวใจได้ จึงเชื่อใจ ทั้งคู่จึงพากันไปหาที่พักเหมือนนักต้มตุ๋นไปอาบน้ำ ผู้ชายคนนั้นจึงฉวยโอกาสในจังหวะที่นักต้มตุ๋นกำลังอาบน้ำ นำเสื้อผ้าและข้าวของทั้งหมดที่นักต้มตุ๋นขโมยจากบ้านคุณป้าไป ที่แท้จริงแล้วผู้ชายคนนั้นเป็นลูกชายของคุณป้านั่นเอง ท้ายที่สุดนักต้มตุ๋นจึงติดคุก

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสั่งสอนอย่าโกหกและหลอกลวงคนอื่น นิทานเตือนว่าผู้ที่หลอกลวงและต้มตุ๋นเอาเงินจากคนอื่นจะไม่มีทางมีจุดจบที่ดี ไม่มีคนใดเป็นผู้ฉลาดตลอดไป เมื่อหลอกคนอื่นมาสุดท้ายก็จะถูกหลอกเหมือนกัน เรื่องนี้กั้มตุ๋นถูกหลอกจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอน

๖) เศรษฐีขี้เหนียวกับเพื่อนยาก 小气财主和穷朋友 (Xiaoqi caizhu he qiong pengyou)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว มีเศรษฐีขี้เหนียวอยากชวนเพื่อนยากมา กินข้าวที่บ้าน เพื่อโอ้อวดให้เพื่อนยากของตนเห็นว่าตนเองมีเงินมีทอง แต่กลับเสิร์ฟอาหารที่ไม่ดี รสชาติไม่ได้เรื่องและเป็นอาหารที่ไม่มีคุณภาพไปต้อนรับเพื่อนยาก วันต่อมาเศรษฐีขี้เหนียวมา กินข้าวที่บ้านเพื่อนยาก ถึงแม้ว่าที่บ้านเพื่อนยากจะมีเพียงแค้ไก่ตัวเดียว แต่เพื่อนยากยังฆ่าไก่เพื่อ ต้อนรับเศรษฐีขี้เหนียว แล้วบอกให้เศรษฐีขี้เหนียวว่า ครอบครัวตนมีฐานะสู้บ้านเศรษฐีไม่ได้ แต่ครอบครัวของตนก็มีความสุขมาก มีลูกสี่คน ไม่ว่าจะเกิดปัญหาใด ๆ ก็พยายามแก้ไขด้วยกัน และ ลูก ๆ ทุกคนก็มีความกตัญญูต่อพ่อแม่มาก เศรษฐีขี้เหนียวฟังแล้วจึงลุ่มทั้งยืนอยู่ที่ชานบ้านเพื่อนยาก แท้ที่จริงแล้วเศรษฐีขี้เหนียวไม่เคยมีลูก

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสั่งสอนว่าเงินทองไม่ได้สำคัญที่สุดสำหรับชีวิต นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ความสุขไม่ใช่สิ่งที่สามารถสร้างขึ้นได้ด้วยเงินทอง ความสุขในครอบครัวเป็น สิ่งที่ทุกคนในครอบครัวต้องช่วยกันสร้างขึ้น เรื่องเศรษฐีขี้เหนียวกับเพื่อนยากจึงเป็นนิทานพื้นบ้าน ประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอน แสดงให้เห็นถึงความคิดชนเผ่าจ้วงที่เกี่ยวกับความสุขในการมีชีวิต

๗) สามพี่น้องกับทองคำในไห — 罐金 (Yiguanjin)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว มีพี่น้องสามคนใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน เนื่องจากไม่มี ัววช่วยทำนา สามพี่น้องจึงทำงานหนักจนไม่มีวันหยุด ทำให้ทั้งสามคนอดवादฝันไว้ไม่ได้ว่าหากขุดดิน ได้พบทองคำก็คงจะดีไม่น้อย จะได้มีเงินไปซื้อวัวใช้งาน กระทั่งวันหนึ่งพี่คนรองขุดเจอไหใบหนึ่ง จึง นำขึ้นมาเปิดดู ในไหเต็มไปด้วยทองคำ พอได้เห็นทองคำพี่คนโตกับน้องคนสุดท้องจึงเกิดความโลภ พี่คนโตจึงออกอุบายว่าเงินทองในไหต้องใช้เนื้อและเหล้ามาไหว้ก่อนจึงจะนำไปใช้ได้ จึงสั่งให้น้อง สองคนไปซื้อเนื้อและเหล้ากลับมา เมื่อน้องคนสุดท้องไปซื้อเหล้า ได้ใส่ยาพิษลงไป และหลอกให้พี่คน รองกิน พี่คนรองจึงล้มลงอยู่ที่ใต้ต้นไม้ รอน้องคนสุดท้องกลับถึงบ้านก็ถูกพี่คนโตหลอกและถูกฆ่า จนเสียชีวิต พี่คนโตจึงนั่งกินเหล้าเพื่อรอน้องคนกลางกลับมา แต่เนื่องจากน้องคนสุดท้องใส่ยาพิษลง ไปในเหล้า พี่คนโตจึงโดนยาพิษเสียชีวิตไป ส่วนคนกลางได้รับการช่วยเหลือจากหมอวิเศษท่านหนึ่ง จึงรอดชีวิตมาได้ พี่คนกลางจึงใช้ทองคำไปซื้อวัวตัวหนึ่งมาช่วยงาน ส่วนที่เหลือแบ่งให้คนยากจน ไปหมด

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสั่งสอนว่าอย่ามีจิตใจที่ละโมภ ผู้ที่มีจิตใจที่ละโมภ จะได้รับกรรมที่ตัวเองสร้างไว้ เรื่องสามพี่น้องกับทองคำในไหจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอนไม่ให้มีความละโมภโลภมาก

๘) หม้อดินเผากับดาบวิเศษ 沙煲斗宝剑 (Shabaodoubaojian)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีขอลานคนหนึ่งมีความสามารถในเพลงมวยมาก แต่ไม่เคยหยิ่งผยอง มีอยู่วันหนึ่งขอลานเดินมาขอลานที่บ้านเศรษฐีคนหนึ่ง แต่กลับโดนเด็กรับใช้ดูถูก ไล่เขาเหมือนสุนัข ขอลานจึงทะเลาะวิวาทกับเด็กรับใช้ แต่ไม่มีใครเอาชนะขอลานได้ เศรษฐีเจ้าของบ้านปกติก็ทะนงตนคิดว่าตนมีความสามารถในเพลงมวยเหนือใคร จึงดูถูกขอลานเช่นกัน เศรษฐีออกมาหาทำสู้กับขอลานเอง แล้วบอกว่า ถ้าขอลานชนะจะเลี้ยงขอลานทั้งปี สุดท้ายขอลานใช้หม้อดินเผาเป็นอาวุธเอาชนะเศรษฐีที่ใช้ดาบวิเศษเป็นอาวุธ เศรษฐีเห็นขอลานมีความสามารถในเพลงมวยจึงบังเกิดความนับถือ อยากให้ขอลานเป็นอาจารย์สอนเพลงมวย แต่ขอลานไม่ยอม แล้วออกไปท่องเที่ยวต่อ

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาการสั่งสอนว่าอย่ามั่นใจเกินไป เหนือฟ้ายังมีฟ้า บางทีก็ยังมีคนที่มีความสามารถเหนือกว่าตนเองอยู่ ดังนั้นจึงไม่ควรมั่นใจในตัวเองเกินไป เรื่องหม้อดินเผากับดาบวิเศษจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอนไม่ให้มั่นใจในตนเองมากเกินไป

๙) ประชันเพลงพื้นบ้านแลกลา 大头鱼赌山歌 (Datouyudushangge)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีชาวประมงคนหนึ่งจับได้ปลาใหญ่ตัวหนึ่ง จึงนำไปขายที่ตลาด และได้ตั้งใจผู้คนที่อยู่ในตลาด ชาวประมงเห็นคนจำนวนมากสนใจปลาใหญ่ จึงขึ้นราคาปลาตามใจตนเอง มีสาวน้อยคนหนึ่งไม่พอใจชาวประมงที่ขึ้นราคาปลาอย่างไม่มีเหตุผล ชาวประมงคิดว่าหญิงสาวอายุน้อย จึงทำเต็มพันกับสาวน้อย ว่าถ้าสาวน้อยสามารถร้องเพลงพื้นบ้านที่มี “หัว” ทุกประโยค ชาวประมงจะยกปลาใหญ่ให้โดยไม่เอาเงินสักบาท สุดท้ายสาวน้อยร้องเพลงพื้นบ้านที่ทุกประโยคมี “หัว” สองคำ และเนื้อเพลงประชดประชันชาวประมงขึ้นราคา

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาการสั่งสอนเรื่องความซื่อสัตย์และการรักษา คนค้าขายพึงจะต้องถือเอาความซื่อสัตย์และการรักษาสัจจะเป็นหลักยึด ไม่ควรคดโกงและเอาเปรียบใคร เรื่องประชันเพลงพื้นบ้านแลกลาจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอนให้ซื่อสัตย์

๑๐) คนงานเจ้าปัญญากับเศรษฐีจอมฉฉวย 奇长工奇联压财主 (Qichanggqilian yazhacaizhu)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว มีเศรษฐีคนหนึ่ง ที่บ้านมีญาติพี่น้องหลายคน สอบเป็นข้าราชการ จึงขอบดูถูกและทำไม่ดีกับชาวบ้าน มีอยู่ปีหนึ่ง บ้านเศรษฐีได้รับลูกจ้างคนหนึ่งเข้ามาใหม่เนื่องจากลูกจ้างคนนี้ขยันทำงานและมีความรู้ กล่าวต่อสู้กับเศรษฐี เศรษฐีจึงเกลียดและกลัวลูกจ้าง วันหนึ่ง เศรษฐีถามค่ากลอนคู่ให้ลูกจ้าง คิดว่าลูกจ้างจะตอบไม่ได้แล้วจะได้เป็นข้ออ้างในการ

ไล่ลูกจ้างออกจากบ้านไปได้ แต่ลูกจ้างกลับตอບค้ำกลอนคู้ได้ เศรษฐีเห็นลูกจ้างมีความรู้มากกว่าคนอื่น ๆ จึงอยากให้ลูกจ้างเป็นอาจารย์สอนที่บ้าน แต่ลูกจ้างไม่ยอม พอได้รับเงินเดือนก็ออกจากบ้าน เศรษฐีไป

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสั่งสอนให้อย่าดูถูกคนอื่น มีคนที่มีความสามารถมากกว่าตนเองอยู่อีกมากมาย เรื่องคนงานเจ้าปัญญากับเศรษฐีจอมฉกฉวยจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอนให้ไม่ดูถูกผู้อื่น

๑๑) เหล่าเต็งกับแพะที่หายไป 老登断羊案 (Laodengduanyangan)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เจียวช่วยเป็นผู้ช่วยของฤๅษี ปกติชอบทำร้ายชาวบ้านอยู่บ่อย ๆ มีอยู่วันหนึ่ง แพะของฤๅษีหายไป ฤๅษีรู้ว่านายเหล่าเต็งมีความรู้ จึงให้นายเหล่าเต็งมาช่วยตามหาว่าใครเป็นผู้ขโมยแพะ นายเหล่าเต็งจึงวางแผนใส่ร้ายเจียวช่วยเพื่อช่วยแก้แค้นที่เขาเคยทำร้ายชาวบ้าน สุดท้าย ฤๅษีเชื่อเหล่าเต็งว่าเจียวช่วยเป็นผู้ขโมย แล้วลงโทษเจียวช่วย

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสั่งสอนว่าควรใช้อำนาจตนเองทำประโยชน์ให้ชาวบ้าน ผู้มีอำนาจไม่ควรคิดถึงแต่ตัวเอง แต่ควรใช้อำนาจตนเองเพื่อทำประโยชน์ให้ชาวบ้าน ถ้าไม่อย่างนั้น ตนเองจะได้รับผลที่ไม่ดีตามมา เรื่องเหล่าเต็งกับแพะที่หายไปจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอนให้ใช้อำนาจในทางที่ถูกต้อง

๑๒) วัวของผู้ฮั่ว 牛归卜火 (Niuguipuhuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า พ่อตาของผู้ฮั่วเป็นเศรษฐี เนื่องจากเขารู้สึกว่างานเลี้ยงวัวเป็นอาชีพที่สกปรกมาก จึงอยากยกวัวให้ลูกเขย แต่พ่อตาก็รังเกียจผู้ฮั่วที่เป็นคนไม่มีเงิน จึงไม่อยากมอบวัวให้ เลยออกอุบายทำที่มาบอกกล่าวแก่ลูกเขยทั้งสามคนว่า ให้วัวเดินเข้าบ้านเอง วัวเข้าคอกของบ้านใคร ก็ยกวัวให้เป็นของบ้านนั้น ถึงแม้ว่าลูกเขยอีกสองคนหมดเงินทองไปเยอะมากเพื่อสร้างคอกวัวใหม่ที่สวยงาม แต่สุดท้ายวัวกลับเดินเข้าบ้านผู้ฮั่ว เพราะผู้ฮั่วใช้ไม้ไผ่ดึงคูดัว เศรษฐีและลูกเขยอีกสองคนจึงโมโหอย่างมาก

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสั่งสอนไม่ให้ดูถูกคนอื่น เศรษฐีดูถูกผู้ฮั่วว่ายากจน แต่เขากลับมีประสบการณ์ด้านการเลี้ยงวัวมากกว่าคนอื่น เรื่องวัวของผู้ฮั่วจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอน

๑๓) ตัดต้นเมเปิ้ลสีทอง 砍金枫 (Kanjinfeng)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีพี่น้องสองคนใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน หลังจากพ่อแม่เสียชีวิตไปก็แบ่งทรัพย์สินสมบัติกันแล้วต่างคนต่างอยู่ แต่พี่ชายเป็นคนโลภมาก จึงแย่งวัวของน้องชายไป น้องชายไม่มีวัวช่วยทำนา จึงนั่งร้องไห้อย่างโศกเศร้า แล้วได้พบใบเมเปิ้ลสีทองสามใบปลิวหล่นลงมา จากพระจันทร์ ใบเมเปิ้ลสีทองสามใบนั้นกลายเป็นทอง น้องชายจึงใช้ทองไปซื้อวัวและแบ่งทองที่เหลือให้ชาวบ้าน พอพี่ชายรู้ว่าบนพระจันทร์มีต้นเมเปิ้ลสีทองที่สามารถเปลี่ยนเป็นทองได้ จึงซื้อม้า

วิเศษมาเพื่อบินไปถึงพระจันทร์เพื่อเก็บใบเมเปิ้ลสีทอง แต่เนื่องจากพี่ชายปีนต้นเมเปิ้ลสีทองอย่างไรก็ปีนไม่ได้ จึงอยากตัดต้นเมเปิ้ลสีทอง แต่ไม่ว่าพี่ชายตัดอย่างไร ต้นเมเปิ้ลสีทองก็อยู่เหมือนเดิม สุดท้ายพี่ชายจึงนั่งอยู่กลางต้นเมเปิ้ลสีทอง และถูกต้นเมเปิ้ลสีทองบีบจนตาย

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสั่งสอนว่าอย่ามีความโลภ อย่าโลภเกินไป คนที่โลภเกินไปมักจะไม่ได้รับผลดี เรื่องตัดต้นเมเปิ้ลสีทองจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอนไม่ให้โลภมาก

๑๔) นิทานสองพี่น้องเผชิญความยากลำบาก 两个老同学卖苦难的故事 (Liangge laotongxuemaikunandegushih)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว มีเพื่อนสองคน คนหนึ่งรวย อีกคนหนึ่งจน เนื่องจากหมอผีบอกว่าคนรวยต้องออกจากบ้านสามปี คนรวยอยากให้คนจนเป็นเพื่อนไปด้วยกัน คนรวยจึงสัญญาว่าจะให้ข้าวสารและเงินแก่แม่คนจนเพื่อคนจนจะได้ออกเดินทางไปกับตนได้โดยไม่ต้องห่วงแม่ ระหว่างเดินทาง ทั้งสองคนได้พบผู้วิเศษคนหนึ่ง ทั้งสองคนได้รับอ่างที่เต็มไปด้วยทองคำ คนรวยเกิดความโลภ จึงวางแผนลึบคนจนลงจากภูเขาเพื่อเก็บทองคำไว้คนเดียว แต่พอคนรวยเปิดอ่างอีกที ทองคำในอ่างกลับกลายเป็นน้ำธรรมดา คนรวยจึงทิ้งอ่างไปแล้วกลับบ้าน ส่วนคนจนไม่ตายและลงจากภูเขาไปซ่อนตัวอยู่ถ้ำหินจึงรอดชีวิต คนจนได้แอบฟังลึง เสือ และสุนัขจึงจอกพุดคุย คนจนทำตามที่ได้ยินมา จึงได้รับของขวัญวิเศษ คนจนใช้ของขวัญวิเศษทำให้ชีวิตตนเองดีขึ้น คนจนจึงกลับบ้านเพื่อรับแม่ไปใช้ชีวิตอยู่ในเมือง พอคนรวยรู้ว่าคนจนได้รับของขวัญวิเศษ จึงทำตามคนจนโดยไปแอบฟังสัตว์ พุดคุยเพื่อได้รับของขวัญวิเศษแล้ววางแผนฆ่าคนจนและจักรพรรดิ สุดท้ายสัตว์รู้ว่าคนรวยแอบฟังอยู่จึงฆ่าคนรวยไปกิน

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการทำชั่วได้ผลชั่ว ดังคำกล่าวที่ว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว คนรวยมีจิตใจไม่ดีงาม ฆ่าเพื่อนเพื่อทองคำและของขวัญวิเศษ สุดท้ายตนเองถูกสัตว์ฆ่าตาย เรื่องนิทานสองพี่น้องเผชิญความยากลำบากจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอนสั่งสอนอบรมคตินิยมเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

๑๕) นายเทอเอนกับนายเทออี้ 特恩和特义 (Teenheteyi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นายเทอเอนกับนายเทออี้เป็นพี่น้อง เนื่องจากงูร้ายจับตัวเจ้าหญิงไป นายเทอเอนกับนายเทออี้จึงไปสู้กับงูร้ายเพื่อช่วยชีวิตเจ้าหญิง เนื่องจากนายเทอเอนอยากได้รับรางวัลคนเดียว หลังจากเจ้าหญิงออกจากถ้ำหิน จึงตัดเชือกทิ้งทำให้นายเทออี้ติดอยู่ในถ้ำหินคนเดียว และกลับมาโกหกเจ้าหญิงว่านายเทออี้เสียชีวิตไปแล้ว นายเทออี้อยู่ในถ้ำหินได้ช่วยชีวิตบุตรชายของราชามังกรไว้ บุตรราชามังกรจึงพานายเทออี้ออกไปพบราชามังกรและมอบน้ำเต้าวิเศษให้ นายเทอเอนเห็นนายเทออี้กลับมาแล้ว กลัวนายเทออี้เล่าเรื่องทั้งหมดให้จักรพรรดิฟัง จึงหาข้ออ้างจับตัวนายเทออี้เพื่อฆ่านายเทออี้ปิดปาก เนื่องจากนายเทออี้มีสัตว์วิเศษมาช่วยเหลือจึงรอดชีวิตได้

แล้วพอจักรพรรดิได้รู้ความจริงทั้งหมด นายเทอเอินก็วิ่งหนีไปและเสียชีวิตในระหว่างเดินทางหลบหนี นายเทออี้จึงได้แต่งงานกับเจ้าหญิงและใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงนายเทอเอินตั้งใจฆ่าน้องชายตายเพื่อสืบบางวัล เอาไว้คนเดียว หาข้ออ้างต่าง ๆ ปิดบังความผิดตนเอง จึงได้รับผลที่ตัวเองทำไว้ นายเทออี้มีความกล้าหาญ มีน้ำใจช่วยเหลือคนอื่นจึงได้มีผู้วิเศษลงมาช่วยแก้ปัญหา และได้แต่งงานกับเจ้าหญิง เรื่องนายเทอเอินกับนายเทออี้จึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอนคตินิยมเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

๑๖) ฉินเอ๋อมอบของขวัญล้ำค่า 覃二献宝 (Qinxianerbao)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เนื่องจากฉินเอ๋อช่วยเหลือชีวิตเต่าทอง เต่าทองจึงมอบแก้ววิเศษให้ และให้ฉินเอ๋อนำแก้ววิเศษไปถวายให้จักรพรรดิ จะได้รับการปูนบำเหน็จจากจักรพรรดิ แล้วจะได้ไม่ต้องมาลำบากนั่งขายเต่าหุ้อีก ระหว่างที่ฉินเอ๋อเดินทาง ได้ช่วยเหลือชีวิตคนแซ่หวางเอาไว้ นายหวางจึงยอมเป็นเด็กรับใช้ของฉินเอ๋อเพื่อตอบแทนบุญคุณ ฉินเอ๋อไว้ใจหวางมาก จึงเล่าเรื่องแก้ววิเศษให้ฟัง เนื่องจากฉินเอ๋อป่วยหนัก หวางจึงเสนอว่าจะเป็นตัวแทนฉินเอ๋อเดินทางไปถวายแก้ววิเศษให้จักรพรรดิ เมื่อหวางไปถวายแก้ววิเศษแต่จักรพรรดินายหวางไม่ได้บอกความจริง หลังจากนายหวางได้รับตำแหน่งก็หาข้ออ้างมาจับฉินเอ๋อไป พอดีพระธิดาขององค์จักรพรรดิป่วยหนัก มีสิ่งตัวหนึ่งเสนอให้ฉินเอ๋อไปรักษาเจ้าหญิง หลังจากเจ้าหญิงหายดีก็เล่าเรื่องทั้งหมดให้เจ้าหญิงฟัง นอกจากนี้ ฉินเอ๋อยังยืนยันอย่างหนักแน่นและพยายามพิสูจน์ให้เห็นว่าแก้ววิเศษเป็นของตนเอง จักรพรรดิจึงสั่งให้เด็กรับใช้นายหวางไปประหาร แล้วฉินเอ๋อได้ผ่านการทดสอบของจักรพรรดิโดยความช่วยเหลือของสัตว์วิเศษที่ตนเองเคยให้ความช่วยเหลือ ฉินเอ๋อจึงได้แต่งงานกับเจ้าหญิงและใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงฉินเอ๋อช่วยเหลือชีวิตเต่าทองจึงได้รับแก้ววิเศษ และเคยให้ความช่วยเหลือสัตว์ก่อนจึงได้รับความช่วยเหลือเหมือนกัน ส่วนนายหวางหลอกว่าแก้ววิเศษเป็นของตนเองจึงถูกประหาร เรื่องฉินเอ๋อมอบของขวัญล้ำค่าจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอน คตินิยมเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

๑๗) นางม่ายไต้และนางม่ายอี๋ 麦代和麦义 (Maidaihemaiyi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นางม่ายไต้และนางม่ายอี๋เป็นพี่น้องกัน นางม่ายไต้เป็นคนรวยแต่มินิสัยใจแคบ ชั่วร้าย นางม่ายอี๋ยากจนแต่มิจิตใจดีงาม มีน้ำใจช่วยเหลือคนอื่น มีอยู่ปีหนึ่งอากาศ แห้งแล้งมาก ดินปลูกข้าวไม่ได้ เนื่องจากที่บ้านนางม่ายอี๋ไม่มีข้าวสารแล้ว นางม่ายอี๋จึงไปขอความช่วยเหลือพี่สาว นางม่ายไต้เกลียดน้องสาวจึงใส่ร้ายและดูถูกนางม่ายอี๋ นางม่ายอี๋ต้องกลับบ้านมือเปล่า ระหว่างทางเดินกลับบ้านได้พบงูเผือกตัวหนึ่งมาคลอเคลียไม่ยอมจากไป นางม่ายอี๋จึงพางูเผือกกลับบ้าน แล้วตัดสินใจต้มงูให้ลูกกิน พอนางม่ายอี๋เปิดฝามาดูหม้อที่ต้มงูกลับเต็มไปด้วยเงินทอง

นางม่ายอึ้งจึงแบ่งเงินให้ชาวบ้านด้วย และจัดงานเลี้ยงอาหารเพื่อขอบคุณเทพเจ้าที่ให้ความช่วยเหลือ
พอนางม่ายได้รู้เรื่องนี้ก็มาช่วยงาน แล้วแอบขโมยเงิน เมื่อนางม่ายได้กลับถึงบ้านนำเงินที่ขโมยออกมา
ดู เงินที่ขโมยมากลับกลายเป็นกระเบื้อง นางม่ายได้จึงโมโหอย่างมากจนตาย

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงนางม่ายที่ไม่ช่วยเหลือน้องสาว ปกติก็ทำ
ชั่วบ่อย ๆ จึงไม่สามารถรับเงินของงูวิเศษที่มอบให้ได้ เรื่องนางม่ายได้และนางม่ายอึ้งเป็นนิทาน
พื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอน คติธรรมเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

๑๘) อัครเสนาบดีจอมหาเรื่อง 自讨苦吃的宰相 (Zitaokuchidezaixiang)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เนื่องจากนายโกเคยมีบุญคุณกับพระราชชนนี
พระราชชนนีจึงสั่งให้ใต้กรับใช้คนหนึ่งลงมายังโลกมนุษย์แต่งงานกับนายโก พอจักรพรรดิรู้ว่านายโกมี
ภรรยาที่หน้าตาสวยงาม จึงสั่งให้อัครเสนาบดีแย่งภรณานายโกไปภายในระยะเวลาสามวัน
อัครเสนาบดีจึงเสนอจักรพรรดิว่าจักรพรรดิสั่งให้นายโกไปเยี่ยมเสด็จพ่อของจักรพรรดิที่ยมโลก
ภรณานายโกจึงมอบกำไลมือทองให้นายโก แล้วบอกให้นายโกว่าให้อัครเสนาบดีไปเป็นเพื่อน นายโก
กับอัครเสนาบดีลงมาถึงยมโลก ได้พบกับเสด็จพ่อของจักรพรรดิที่ยมโลก ท่านกำลังทำงานตามคำสั่ง
ของท่านพญายม เสด็จพ่อของจักรพรรดิจึงถือโอกาสบอกนายโกกับอัครเสนาบดีว่า กลับไปต้องเตือน
ให้จักรพรรดิทำความดี ทำประโยชน์ให้แก่ประชาชน ถ้าไม่อย่างนั้น ลงมาถึงยมโลกจะมีแต่ความทุกข์
หลังจากนั้น จักรพรรดิและอัครเสนาบดีจึงทำดีเพื่อประชาชน

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงคนทำกรรมชั่วจะลงไปยังยมโลก คนที่ทำชั่ว
เสียชีวิตไปแล้ว ลงไปยังยมโลกจะถูกลงโทษ เรื่องอัครเสนาบดีจอมหาเรื่องจึงเป็นนิทานพื้นบ้าน
ประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอนคติธรรมเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

๑๙) นิทานห่านป่า 雁的故事 (Yandegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีหนุ่มสาวสองคนสนิทกันมาก ผู้ชายชื่อยายเซียง มีนิสัย
ขยันทำงาน และซื่อสัตย์มาก ผู้หญิงชื่อกู่ฉ่า เป็นสาวจิ้งที่มีเสน่ห์และเชี่ยวชาญในการทอผ้าตีนจิ้ง
ช่วงนั้นเป็นเวลาทางราชสำนักจะคัดเลือกสาวงามเพื่อส่งให้จักรพรรดิ ฤชิจึงวางแผนจะหลอกแม่
นางกู่ฉ่า สองวันต่อมา นายยายเซียงได้รับงานที่ต้องไปพบจักรพรรดิ แล้วถูกจักรพรรดิส่งไปเป็นทหารที่
ชายแดน หลังจากนั้นแม่นางกู่ฉ่าถูกหลอกเข้าวัง เนื่องจากจักรพรรดิหลอกแม่นางกู่ฉ่าว่านายยาย
เซียงตายไปแล้ว แม่นางกู่ฉ่าจึงหาข้ออ้างออกไปดูแลหลุมฝังศพของนายยายเซียง เนื่องจากผ้าตีนจิ้ง
ที่ แม่นางทอมาและนกให้ความช่วยเหลือชี้ทางให้ ทั้งสองคนจึงได้รู้ความจริง พอจักรพรรดิรู้ว่าทั้งคู่
ได้เจอกันแล้ว จึงอยากฆ่าทั้งคู่ทิ้งเสีย เมื่อคนของจักรพรรดิกำลังจะยกมือฆ่าทั้งคู่ แม่นางกู่ฉ่ากับนาย
ยายเซียงก็กลายเป็นห่านป่าบินไป เหลือแค่ขนห่านป่าให้จักรพรรดิ หลังจากที่จักรพรรดินำขนห่านป่า
กลับไปถึงวัง พระราชวังก็เกิดไฟไหม้ขึ้น

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงจักรพรรดิทำชั่วได้รับผลกระทบชั่ว นิทานสั่งสอนอบรมว่า การทำชั่วจะได้รับผลกระทบชั่ว เรื่องนิทานห่านป่าจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอนศีลธรรมเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

๒๐) แมวที่ร้องเพลงได้ 会唱歌的猫 (Huichanggedemao)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีพี่น้องสองคนใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน พี่ชายมีนิสัยขี้เกียจและมีจิตใจที่ละโมภ ในขณะที่น้องชายขยันและมีน้ำใจต่อคนอื่น บ้านของสองพี่น้องยากจนมากมีแต่แมวที่ร้องเพลงได้อยู่ตัวหนึ่ง เนื่องจากปกติน้องชายดูแลแมวอย่างดี เมื่อคนขายแพะมาทำเดมพันกับน้องชาย แมวก็ร้องเพลงให้ฟัง น้องชายจึงชนะเดมพันคนขายแพะ เมื่อได้เงินมา ก็ใช้ไปซื้อที่ดินปลูกข้าว พี่ชายรู้เรื่องเข้าก็มาขอแมวไป แต่เนื่องจากไม่ได้ดูแลแมว พอได้พบคนเลี้ยงวัว แมวก็ไม่ยอมร้องเพลงให้ฟัง ทำให้พี่ชายแพ้เดมพัน พี่ชายจึงโมโหมากและฆ่าแมวตาย น้องชายนำศพแมวไปฝังที่ใต้ต้นส้มโอ หลังจากนั้น สองคนพี่น้องก็แยกกันใช้ชีวิต พี่ชายเห็นน้องชายได้รับประโยชน์จากต้นส้มโอ จึงอิจฉามาก พอได้รู้ว่าน้องชายใช้ต้นส้มโอมาทำเป็นคันเบ็ดตกปลา และทุกครั้งที่ใช้เบ็ดนั้นไปตกปลา ก็จะตกได้ปลาใหญ่ทุกครั้ง จึงมาแย่งเบ็ดไป แต่ไม่ว่าอย่างไรก็ตกปลาไม่ได้สักตัว จึงทิ้งเบ็ดตกปลาไป พอพี่น้องชายรู้ก็มาตามหาเบ็ดตกปลาที่ริมน้ำ ได้พบธิดามังกรแล้วได้ไปช่วยรักษาราชามังกร จึงได้รับของล้ำค่ากลับมามากมาย พอพี่ชายรู้แล้วก็แย่งแก้วที่สามารถทำให้คนเดินอยู่ใต้น้ำไปจากน้องชายเพื่อไปหาราชามังกรและขอของล้ำค่าเพิ่ม พอพี่ชายได้พบราชามังกร ราชามังกรก็รู้ว่าพี่ชายเป็นคนที่ทิ้งเบ็ดตกปลาซึ่งทำให้ราชามังกรได้รับบาดเจ็บ ราชามังกรจึงลงโทษพี่ชาย กักขังพี่ชายไว้ในห้องของเต่ายักษ์ตลอดกาล

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเปรียบเทียบผลการกระทำของพี่ชายที่ละโมภและน้องชายที่มีจิตใจดีงาม นิทานสั่งสอนอบรมว่า การทำดี จะได้รับผลกระทบดี การทำชั่ว จะได้รับผลกระทบชั่ว นิทานเรื่องนี้เป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอนศีลธรรมเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

๒๑) ชาวประมงกับจักรพรรดิ 渔夫和皇帝 (Yufuhehuangdi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว ในช่วงที่เกิดน้ำท่วมใหญ่ ขณะที่ชาวประมงพายเรือจับปลา ได้ช่วยชีวิตมด นกสาธิตาปากดำ ลิง และจักรพรรดิเอาไว้ จักรพรรดิไม่ต้องการแบ่งอาหารให้สัตว์กินและไม่พอใจอย่างมากที่ชาวประมงไม่ยอมทำตามความต้องการของตนเอง แต่แม้ว่าจะไม่พอใจขนาดไหนจักรพรรดิก็ทำอะไรมากไม่ได้เนื่องจากเกรงว่าชาวประมงจะไม่แบ่งอาหารให้ตนเอง จักรพรรดิจึงต้องจำใจยอมให้ชาวประมงเลี้ยงพวกสัตว์อยู่บนเรือ รอถึงช่วงน้ำลด จักรพรรดิก็กลับถึงพระราชวัง ก็ออกประกาศตามหาตราประทับที่หายไป ชาวประมงได้ฝันถึงตราประทับที่จักรพรรดิตามหา ในฝันนั้นพบว่าตราประทับนั้นอยู่ที่ใต้รูปปั้นสิงโตตรงประตูเข้าเมือง ครั้นตื่นขึ้นมาชาวประมงก็ออกไปตามหา ปราบกว่าเจอตราประทับนั้นอยู่ตรงรูปปั้นสิงโตที่ประตูเข้า

เมืองจริง ๆ จึงรีบนำตราประทับไปถวายคืนให้จักรพรรดิ พอจักรพรรดิเห็นหน้าชาวประมงก็จำได้ว่าเป็นคนที่ฝ่าฝืนคำสั่งของตนเอง จึงใส่ร้ายว่าชาวประมงเป็นคนขโมยตราประทับไป และสั่งจับชาวประมงไปขังไว้ในคุก ทั้งยังให้อัดน้ำอดอาหารโดยหวังให้ชาวประมงต้องอดตายอยู่ในคุก แต่เนื่องจากเหล่าสัตว์ที่ชาวประมงเคยช่วยเหลือเอาไว้คอยมาส่งน้ำส่งอาหารให้ ชาวประมงจึงไม่ต้องอดตาย ต่อมาไม่นานจักรพรรดิได้รู้ว่าชาวประมงยังไม่ตาย ก็สั่งให้คนไปนำตัวชาวประมงออกจากคุก พอได้พบจักรพรรดิ ชาวประมงก็แต่งเรื่องหลอกจักรพรรดิไปว่าที่ตนยังแข็งแรงสมบูรณ์ทุกอย่างนั้นก็เป็นเพราะว่าตนเองเคยได้พบราชามังกรมาก่อน การที่จักรพรรดิจับตนเองขังไว้ในคุกและให้อัดน้ำอดอาหารนั้นไม่สามารถทำอะไรตนเองได้ และหากจักรพรรดิอยากจะไปพบราชามังกร ตนเองยินดีจะเป็นผู้พาไป แต่อนิจจาเมื่อจักรพรรดิหลงเชื่อและว้ายลงไปทะเลเพื่อว้ายไปพบราชามังกรที่ชาวประมงกล่าวอ้าง ในท้ายที่สุดจักรพรรดิจมน้ำและหายสาบสูญไป

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อเปรียบเทียบผลการกระทำของชาวประมงกับจักรพรรดิ จักรพรรดิไม่มีน้ำใจต่อผู้อื่นและมีความละโมภ สุดท้ายก็ได้รับผลชั่วที่ตนเองสร้างไว้ ชาวประมงได้ให้การช่วยเหลือผู้อื่นก็ได้รับความช่วยเหลือกลับคืนมา นิทานสั่งสอนอบรมว่าทำอย่างไรก็จะได้รับผลกระทบอย่างนั้น นิทานเรื่องชาวประมงกับจักรพรรดิจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการ สั่งสอนคติธรรมเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

๒๒) เจิ้งเสี่ยวกู่ช่วยยายจาก 郑小谷帮叫化 (Zhengxiaogubangjiaohua)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีขอทานคนหนึ่งไปขอทานที่บ้านขุนนางแซ่หม่า แต่กลับถูกคนรับใช้ของขุนนางแซ่หม่าไล่เหมือนหมาเหมือนหมาออกมา เจิ้งเสี่ยวกู่ที่บังเอิญเห็นเหตุการณ์ทั้งหมดรู้สึกสงสารขอทานเป็นอย่างมาก จึงบอกให้ขอทานไปบอกขุนนางแซ่หม่าว่ากลอนที่ติดไว้หน้าบ้านนั้นเขียนผิดและบอกบทกลอนที่ถูกต้องให้กับขุนนาง ขอทานบอกกับขุนนางแซ่หม่าตามที่เจิ้งเสี่ยวกู่บอกไว้ทุกประการ พอขุนนางแซ่หม่าได้ฟังคำพูดของขอทาน ก็เห็นว่าขอทานมีสติปัญญาเรียบร้อยสั่งให้คนใช้ดูแลขอทานอย่างดี ส่วนเจิ้งเสี่ยวกู่แล้วก็เดินจากไปอย่างมีความสุข

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการช่วยเหลือ ให้การช่วยเหลือคนที่ต้องการ จะทำให้ตนเองมีความสุขมาก สั่งสอนอบรมว่าคนเราควรมีเมตตาต่อคนอื่น นิทานเรื่องเจิ้งเสี่ยวกู่ช่วยยายจากจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอนคติธรรมเรื่องให้การช่วยเหลือคนอื่น

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าจ้วงประเภทนิทานชีวิตด้านการสั่งสอน มักจะเปรียบเทียบผลที่ตัวละครได้รับมาสั่งสอนอบรมผู้อ่านผู้ฟังนิทาน เนื้อหาที่สั่งสอนมักประกอบด้วยค่านิยมของชนเผ่าจ้วง เช่น ความกตัญญู ความคิดเกี่ยวกับเงินทอง ความคิดที่เกี่ยวกับการหลอกลวง เป็นต้น และยังปรากฏด้านความเชื่อเกี่ยวกับภูแห่งกรรม เพื่อมุ่งสั่งสอนอบรมว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

๓.๓ นิทานวีรบุรุษ

นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่มีขนาดค่อนข้างยาว เนื้อเรื่องเล่าถึงการผจญภัยของวีรบุรุษคนเดียวหลายครั้งหลายหน และมักเล่าถึงการผจญภัยของวีรบุรุษที่มีความสามารถเหนือมนุษย์ อาจอยู่ในโลกแห่งจินตนาการหรือในโลกคู่ขนานที่ฟังเหมือนจะเป็นจริง นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีนิทานหลายเรื่องสามารถเข้ากับลักษณะของนิทานวีรบุรุษ ดังนี้

๑) หนงจื่อเกาแหกคุก 依智高越狱 (Nongzhigaoyueyu)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยราชวงศ์ซ่ง พ่อของนายหนงจื่อเกาเป็นหัวหน้าชนเผ่าจ้วง เนื่องจากจักรพรรดิไม่ยอมให้การสนับสนุนพ่อของนายหนงจื่อเกาในการพาชาวจ้วงต่อสู้กับผู้รุกราน ทำให้พ่อของนายหนงจื่อเกาต้องเสียชีวิต นายหนงจื่อเกาจึงไปหาจักรพรรดิเพื่อแก้แค้น แต่ถูกจักรพรรดิจับตัวไป มีเด็กกำพร้าคนหนึ่งส่งสารนายหนงจื่อเกาจึงช่วยนายหนงจื่อเกาแหกคุก นายหนงจื่อเกาหนีไปถึงบ้านญาติ แต่ญาติคนนั้นกลับไปแจ้งทางการเพื่อรับเงินรางวัลนำจับ นายหนงจื่อเกาจึงต้องหนีไปหลบบนภูเขา ได้พบผู้วิเศษคนหนึ่งช่วยเหลือชี้ทางหนีที่ไล่ให้ จนทำให้นายหนงจื่อเการอดตัวไปได้

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงสาเหตุที่นายหนงจื่อเกาต้องแหกคุก หนงจื่อเกาเป็นวีรบุรุษของชนเผ่าจ้วงที่ชาวจ้วงให้การยกย่องเป็นอย่างมาก เรื่องหนงจื่อเกาแหกคุกจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานวีรบุรุษที่ยกย่องความดีและความกล้าหาญของตัวละคร

๒) หนงจื่อเกากับคันทนูวิเศษ 依智高力射猴王箭 (nongzhigaosheshouwangjian)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า หลังจากที่นายหนงจื่อเกาแหกคุก จึงทำตามคำบอกของผู้วิเศษ พาชาวบ้านต่อต้านจักรพรรดิ มีอยู่วันหนึ่งนายหนงจื่อเกาไปถึงภูเขาและได้ช่วยชีวิตลิงตัวหนึ่งเอาไว้ เจ้าลิงจึงมอบคันทนูวิเศษให้แก่หนงจื่อเกาเพื่อตอบแทนบุญคุณที่หนงจื่อเกาได้ช่วยชีวิตเอาไว้ และต่อมา หนงจื่อเกาใช้คันทนูวิเศษซึ่งเป็นอาวุธที่มากด้วยอิทธิฤทธิ์ไปต่อสู้กับทหารของจักรพรรดิ แต่ทำอย่างไรทหารของจักรพรรดิก้พยายามหาวิธีต่าง ๆ เพื่อเอาชนะนายหนงจื่อเกาได้ นายหนงจื่อเกาจึงจำต้องหนีไปอีกครั้ง

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่างนายหนงจื่อเกากับทหารของจักรพรรดิ หนงจื่อเกาใช้คันทนูวิเศษซึ่งเป็นอาวุธที่มากด้วยอิทธิฤทธิ์ไปต่อสู้กับทหารของจักรพรรดิ เรื่องหนงจื่อเกากับคันทนูวิเศษจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานวีรบุรุษที่ยกย่องความสามารถและความกล้าหาญของตัวละครเอก

๓) หนงจื่อเกากลายเป็นเซียน 依智高成神 (Nongzhigaochengshen)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นายหนงจื่อเกาวิ่งหนีมาถึงศาลเจ้า มีผู้วิเศษท่านหนึ่งชี้ทางหนีที่ไล่ให้แก่นายหนงจื่อเกา นายหนงจื่อเกาจึงวิ่งเข้าถ้ำหินตามผู้วิเศษบอก เมื่อทหารของจักรพรรดิตามมา เห็นหน้าถ้ำหินเต็มไปด้วยไยแมงมุม ทหารเข้าไปไม่ได้ แม้เหล่าทหารจัดการทำลายไยแมงมุมจนสิ้น

ชากแล้ว แต่ไม่ว่าจะหาอย่างไรก็หานายหนงจื้อเกาไม่เจอ นายหนงจื้อเกาได้รับความช่วยเหลือจาก ผู้วิเศษ จึงหนีออกจากเขตชนเผ่าจ้วงที่อาศัยอยู่ เพื่อไม่ให้ชาวบ้านต้องมาพลอยเดือดร้อนไปด้วย เนื่องจากนายหนงจื้อเกาได้เขียนคำกลอนคู่ในศาลเจ้า ชาวบ้านจึงถือว่านายหนงจื้อเกากลายเป็นเซียน นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึง นายหนงจื้อเกาถือเป็นวีรบุรุษที่แข็งแกร่งและ มีความกล้าหาญของชนเผ่าจ้วง เรื่องหนงจื้อเกากลายเป็นเซียนจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทาน วีรบุรุษ แสดงให้เห็นถึงชนเผ่าจ้วงมีความเชื่อการนับถือวีรบุรุษหนงจื้อเกา

๔) ฉินซุนแสดงอภินิหาร 岑逊王 (Cenxunwang)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า หลังจากปู่ปอตายไป ในหมู่บ้านเจียงเหยียน มีผู้ชายที่ชื่อฉินซุน เป็นบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติมาก และนายฉินซุนใช้อำนาจเหนือธรรมชาติไว้ คอยช่วยเหลือชาวบ้าน ไม่นานหลังจากนั้นจักรพรรดิก็ออกนโยบายที่ขูดรีดชาวบ้านออกมา นายฉินซุนจึงพาพวกชาวบ้านไปสู้รบกับจักรพรรดิ พอจักรพรรดิรู้ว่าทหารของตนเองไม่สามารถ เอาชนะนายฉินซุนได้ จึงไปขอความช่วยเหลือจากเทพเจ้าแห่งฟ้า นายฉินซุนกับเทพเจ้าแห่งฟ้า สู้รบกันกินเวลายาวนานถึง ๑๐ วัน ๑๐ คืน ก็ยังไม่สามารถรู้ผลแพ้ชนะได้ สุดท้ายเทพเจ้าแห่งฟ้าใช้ วิธีสกปรกเอาชนะได้ นายฉินซุนจึงเสียชีวิตไป

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับวีรบุรุษฉินซุน ฉินซุนเป็นวีรบุรุษเฉพาะถิ่นของ ชนเผ่าจ้วง ฉินซุนเป็นวีรบุรุษที่มีความกล้าหาญ มีความอำนาจเหนือธรรมชาติ และช่วยเหลือ ชาวบ้าน พาชาวบ้านต่อสู้กับผู้ร้าย เรื่องฉินซุนแสดงอภินิหารจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทาน วีรบุรุษ แสดงให้เห็นถึงชนเผ่าจ้วงมีความเชื่อในการนับถือวีรบุรุษอย่างฉินซุน

๕) ม่ออีกับเจ้ามังกร 莫一大王和牛十二大龙 (Moyidawangheniushierlong)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว มีสามีภรรยาคนหนึ่งไม่มีลูก เนื่องจากช่วยชีวิตผู้วิเศษไว้ ผู้วิเศษจึงประทานลูกชายให้แก่ทั้งคู่ ลูกชายที่คลอดมาก็คือนายม่ออี นายม่ออีเป็นบุคคลที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ มีตา ๑๒ ดวง นายม่ออีใช้อำนาจวิเศษทำให้มังกรเซื่องและสู้รบกับทหารที่ทำร้าย ชาวบ้าน พอเรื่องรู้ไปถึงพระเนตรพระกรรณจักรพรรดิ ว่านายม่ออีมีอำนาจเหนือธรรมชาติ จักรพรรดิ จึงหาวิธีต่าง ๆ เพื่อมาฆ่านายม่ออีให้ตาย สุดท้ายจักรพรรดิเอาชนะนายม่ออีและประหารนายม่ออีได้ สำเร็จ ศพของนายม่ออีถูกทิ้งลงแม่น้ำ มังกรของนายม่ออีที่นายม่ออีเคยทำให้มันเซื่องจึงมาช่วยดูแล ศพนายม่ออี

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงวีรบุรุษม่ออี ม่ออีเป็นวีรบุรุษของชนเผ่าจ้วง มีชื่อเสียง ขจรขจายเรื่องความกล้าหาญ อำนาจเหนือธรรมชาติ จิตใจที่ดั่งงาม และพาชาวบ้านต่อสู้กับผู้ร้าย เรื่อง ม่ออีกับเจ้ามังกรจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานวีรบุรุษ แสดงให้เห็นถึงชนเผ่าจ้วงมีความเชื่อ เรื่อง การนับถือวีรบุรุษม่ออี

๖) ม่ออีลูกเทพเจ้าวัว 神牛的儿子莫一大王 (Shenniudeerzimoyidawang)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว มีเด็กคนหนึ่งลงไปอาบน้ำเพื่อตามหาพ่อที่โดนสาปให้กลายเป็นวัว พ่อวัวมอบแก้ววิเศษพร้อมกับอำนาจเหนือธรรมชาติให้เด็กคนนั้นและตั้งชื่อให้ว่า ม่ออี นายม่ออีใช้ความสามารถตนเองไปช่วยเหลือชาวบ้าน ชาวบ้านจึงเคารพนายม่ออีมากและพากันถือว่า นายม่ออีเป็นหัวหน้าเผ่า เมื่อจักรพรรดิรู้ว่านายม่ออีขึ้นเป็นหัวหน้าเผ่าคนใหม่และมีความสามารถมาก จึงหาข้ออ้างจะประหารนายม่ออีทิ้งเสีย นายม่ออีจึงหาวิธีต่าง ๆ เพื่อรักษาชีวิตของตนเองเอาไว้และเพื่อแก้แค้น เนื่องจากมารดามายของนายม่ออีไม่เชื่อฟังคำพูดของลูกสะใภ้ซึ่งเป็นภรรยา นายม่ออี จึงทำให้แผนของนายม่ออีพังไปหมด นายม่ออีจึงถูกจักรพรรดิประหารและไม่สามารถเกิดใหม่ ส่วนทหารของนายม่ออีก็กลับกลายเป็นผี และไม่สามารถช่วยแก้แค้นแทนนายม่ออีได้

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงวีรบุรุษม่ออี นายม่ออีเป็นวีรบุรุษท้องถิ่น ทั้งยังเป็นวีรบุรุษที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ มีความกล้าหาญ และพาชาวบ้านต่อสู้กับผู้ร้าย เรื่องม่ออีลูกเทพเจ้าวัวจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานวีรบุรุษ แสดงให้เห็นว่าชนเผ่าจ้วงมีความเชื่อการนับถือวีรบุรุษม่ออี

๘) หมอวิเศษชันแจ 神医三界 (Shenyisanjie)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เนื่องจากพ่อของชันแจถูกจักรพรรดิหาข้ออ้างประหารชีวิตทำให้ชันแจต้องขึ้นไปหายาสมุนไพรบนภูเขาคนเดียวเพื่อรักษาแม่ ต่อมาชันแจกลายเป็นหมอ หลังจากแม่ชันแจตายไปแล้ว มีอยู่วันหนึ่งชันแจไปค้นหาอาหารและยาสมุนไพรที่ภูเขา ฝนตกหนักมากชันแจไม่มีที่หลบฝน น้ำฝนจึงสาดเปียกโชกไปทั้งตัว ระหว่างที่ครุ่นคิดว่าจะทำอะไรดีชันแจก็ได้พบผู้วิเศษคนหนึ่ง ผู้วิเศษมอบลูกท้อวิเศษให้แก่ชันแจ ลูกท้อวิเศษนี้มีคุณสมบัติเป็นยาที่สามารถรักษาโรคต่าง ๆ ได้อย่างดี ชันแจจึงใช้ลูกท้อวิเศษช่วยรักษาชาวบ้าน พอจักรพรรดิรู้เรื่องนี้ จึงอยากให้ชันแจมาช่วยรักษาอาการพระธิดาที่เป็นไข้ เนื่องจากจักรพรรดิเป็นผู้สั่งประหารพ่อตาย ชันแจจึงไม่ยอมรักษาให้ จักรพรรดิก็จับตัวชันแจเข้าคุก และสั่งเผาชันแจ แต่ว่าชันแจเคยถูกน้ำฝนซึ่งเป็นน้ำวิเศษสาดเปียกโชกไปทั้งตัวมาแล้ว เปลวเพลิงจึงทำอะไรชันแจไม่ได้ สุดท้ายจักรพรรดิถูกหินทับบนภูเขา ชันแจเดินทางไปทั่วโลกเพื่อรักษาผู้ป่วย ชาวจ้วงถือว่าชันแจเป็นหมอวิเศษที่กลายเป็นเซียนแล้ว จึงสร้างศาลเจ้าเพื่อแสดงความนับถือ และจัดพิธีการไหว้หมอวิเศษชันแจด้วย

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับหมอวิเศษชันแจ หมอวิเศษชันแจเป็นวีรบุรุษเฉพาะถิ่น ชาวจ้วงถือว่าชันแจเป็นหมอที่สามารถรักษาทุกโรค และชาวจ้วงมีพิธีไหว้ชันแจอีกด้วย เรื่องหมอวิเศษชันแจจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานวีรบุรุษ

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านประเภทนิทานวีรบุรุษของชนเผ่าจ้วง ตัวละครเอกมักจะเป็นบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจและพลังเหนือธรรมชาติหรือความวิเศษในด้านใดด้านหนึ่ง มีนิสัยและจิตใจที่ดั่งงาม มีความกล้าหาญ มีความอดทนอย่างเยี่ยมมาก มีร่างกายที่แข็งแรงมาก มักจะต่อสู้กับผู้ฝ่ายร้าย

เพื่อประโยชน์ของชาวจ้วง ชาวจ้วงจึงให้เกียรติวีรบุรุษอย่างมาก จนเกิดความเชื่อการนับถือวีรบุรุษ แสดงให้เห็นว่าชนเผ่าจ้วงมีความเชื่อเรื่องการนับถือวีรบุรุษของตนเอง

๓.๔ นิทานประจำถิ่น

นิทานประจำถิ่น มีทั้งขนาดยาวและขนาดสั้น มีเนื้อเรื่องที่อธิบายถึงความเป็นมาของสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่น เนื้อหามักเป็นเรื่องแปลกพิสดารเชื่อว่าเรื่องนั้นเคยเกิดขึ้นจริงในสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง มีการระบุถึงชื่อตัวละครและสถานที่ไว้อย่างชัดเจน นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีนิทานมากมายที่มีลักษณะของนิทานประจำถิ่น ผู้วิจัยจึงแบ่งนิทานออกเป็นนิทานที่เกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ และนิทานที่อธิบายขนบธรรมเนียมประเพณี

๓.๔.๑ นิทานเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่

นิทานประเภทเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง เป็นนิทานที่มีเนื้อหาก่ออธิบายถึงความเป็นมาของสถานที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่เป็นหลัก ดังนี้

๑) ภาพวาดผนังถ้ำภูเขาฮั่ว 花山崖壁画 (Huashanbihua)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เมื่อนายเมิ่งซ่าคิดก่อการกบฏ แต่มีกำลังพลไม่มากพอ นายเมิ่งซ่าจึงลงมือวาดรูปทหารลงในกระดาศ เนื่องจากทหารจ้วงครบ ๑๐๐ วัน ทหารที่นายเมิ่งซ่าวาดเอาไว้ จะกลายเป็นทหารจริงได้ แต่มารดาของนายเมิ่งซ่าเกิดความสงสัยในพฤติกรรมของนายเมิ่งซ่า จึงเข้าไปที่ห้องของนายเมิ่งซ่าและเปิดรูปที่ลูกชายวาดเอาไว้ออกดู ทหารที่นายเมิ่งซ่าวาดไว้ทั้งหมดจึงพากันบินไปหมด ไม่มีใครรู้ว่าทหารเหล่านั้นบินไปไหน เวลานั้นผ่านไปหลายปี มีคนยากจนคนหนึ่งมาถึงภูเขาฮั่ว เห็นมีทหารตั้งค่ายอยู่ในถ้ำหิน พอทหารได้พบคนยากจนก็จะช่วยทำให้ความปรารถนาของคนยากจนเป็นความจริง เมื่อจักรพรรดิได้รู้เรื่องนี้แล้วจึงสั่งให้ฆ่าทหารที่อยู่ในถ้ำหิน จนทหารเหล่านั้นตายไปหมด เลือดทหารจึงสาดไปที่ผนังถ้ำ จนกลายเป็นภาพวาดในผนังถ้ำในปัจจุบัน

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงตำนานความเป็นมาของภาพวาดผนังถ้ำภูเขาฮั่ว ถือว่าภาพวาดผนังถ้ำภูเขาฮั่วเป็นเลือดของทหารของนายเมิ่งซ่า เรื่องภาพวาดผนังถ้ำภูเขาฮั่วจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ แสดงให้เห็นถึงความเชื่อที่เกี่ยวกับภาพวาดผนังถ้ำภูเขาฮั่ว

๒) กำเนิดภูเขาต้าหมิง 大明山的由来 (Damingshandeyoulai)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว เนื่องจากในเวลากลางวันชาวบ้านต้องทำงานให้เหนื่อย จึงต้องพากันปลูกข้าวในเวลากลางคืนโดยไม่มีแสง วันหนึ่ง มีผู้เฒ่าท่านหนึ่งผ่านมา พอได้รู้สาเหตุชาวบ้านปลูกข้าวในเวลากลางคืน ท่านผู้เฒ่าจึงบอกกับชาวบ้านว่าไปหาแก้ววิเศษที่ซ่อนอยู่ในปากของมังกร จะช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้ ชาวบ้านพากันมาปรึกษาจากนั้นจึงตกลงให้นางต้าหมิงไป

หาแก้ววิเศษ นางตำหึงผ่านอุปสรรคต่าง ๆ จึงจับตัวมังกรกลับถึงหมู่บ้าน แก้ววิเศษที่อยู่ในปากมังกร เปล่งประกายแสงออกมา ทำให้หมู่บ้านสว่างทันที นางตำหึงรู้สึกดีใจอย่างมากที่สามารถนำแก้ววิเศษกลับมาได้จึงสลบหมดสติไปทำให้มือที่จับมังกรอยู่คลายออก มังกรจึงถือโอกาสหนีไปทางทะเล เมื่อนางตำหึงฟื้นขึ้นมา อยากออกไปตามหามังกร แต่ทว่าเรี่ยวแรงของนางตำหึงถูกใช้ไปหมดแล้ว นางตำหึงไม่สามารถเดินได้อีกและหมดแรงสิ้นใจอยู่ตรงนั้น ร่างกายนางตำหึงจึงกลายเป็นภูเขาอยู่ในหมู่บ้าน ชาวบ้านจึงพากันเรียกเขาภูนี้ว่า “ภูเขาตำหึง”

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของภูเขาตำหึง ภูเขาตำหึงเป็นร่างกายของนางตำหึง ซึ่งเป็นผู้ที่ตามหามังกรเพื่อมาช่วยแก้ปัญหาให้ชาวบ้าน เรื่องกำเนิดภูเขาตำหึงจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ คือภูเขาตำหึง

๓) เท่อซุนจัดการหนูซีโมย 特笋镇鼠三叠石 (Tesunzhenshusandieshi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยโบราณ ที่ดินที่อยู่ในแถบแม่น้ำยังเป็นที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์มาก ปลูกอะไรก็งอกงาม หมู่บ้านในแถบนี้จึงเป็นหมู่บ้านที่อุดมสมบูรณ์ ทว่ามีอยู่วันหนึ่งอยู่ ๆ ข้าวสารที่ปลูกอยู่ในนาหายไปหมด เหลือทิ้งไว้เพียงรอยเล็บของหนูร้าย นายเท่อซุนซึ่งเป็นคนธรรมดาที่มีพลังพิเศษ จึงออกไปตามหาหนูร้าย นายเท่อซุนใช้พลังพิเศษและสติปัญญาสู้กับหนูร้าย และจับตัวหนูร้ายไว้ ต่อมาเมื่อนายเท่อซุนตามหาข้าวที่หนูร้ายขโมยไปได้แล้ว จึงใช้หินใหญ่ ๓ ก้อนทับหนูร้ายไว้ในหมู่บ้าน หินใหญ่ ๓ ก้อนนั้นจึงกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ที่ชาวบ้านเรียกขานกันว่า “หิน ๓ ก้อน” ในปัจจุบัน

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยว “หิน ๓ ก้อน” สถานที่ท่องเที่ยว “หิน ๓ ก้อน” เป็นหินที่นายเท่อซุนนำมาเพื่อขังหนูร้าย เรื่องเท่อซุนจัดการหนูซีโมยจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ คือหิน ๓ ก้อน

๔) รูปปั้นสับแปดพี่น้อง 鲤鱼岩里十八罗汉 (Liyuanlishibaluoan)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในอดีตกาล มีสับแปดพี่น้องที่นิสัยไม่ดี ชอบพากันมาขโมยของและทำร้ายชาวบ้านบ่อย ๆ มีอยู่วันหนึ่ง สับแปดพี่น้องไปขโมยวัวของเพื่อนบ้านในหมู่บ้าน ขณะที่พี่คนโตกำลังจะใช้มีดฆ่าวัว วัวก็ส่งเสียงพูดออกมา พูดคุยกับสับแปดพี่น้อง สับแปดพี่น้องได้รู้ว่าแท้ที่จริงแล้ววัวเป็นเทพเจ้าที่คุ้มครองห้าธัญพืช ที่ถูกเทพเจ้าแห่งฟ้าลงโทษจึงกลายเป็นวัวอยู่บนโลกมนุษย์ สับแปดพี่น้องกลัวว่าตนเองถูกลงโทษเป็นวัว จึงวิ่งหนีไป และไปขอความช่วยเหลือจากชาวบ้าน แต่ไม่มีใครสนใจสับแปดพี่น้อง สับแปดพี่น้องจึงสาบานว่าจะเป็นคนดี ไม่ทำเรื่องเลวร้ายสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นอีก ต่อมาไม่นานมีผู้วิเศษองค์หนึ่งแปลงกายเป็นหญิงสาวทำให้เข้ามาขอความช่วยเหลือจากสับแปดพี่น้องเพื่อทดสอบดูว่าพวกเขาเปลี่ยนนิสัยจริงหรือไม่ แต่กลับเกิดเรื่อง

ทำให้สืบทอดพี่น้องเข้าใจผิดว่าตนเองฆ่าหญิงสาวตาย จึงกระโดดลงจากภูเขาเพื่อฆ่าตัวตาย ผู้วิเศษจึงใช้อำนาจวิเศษช่วยชีวิตสืบทอดพี่น้อง แต่เข้าไปหน่อย สืบทอดพี่น้องฟื้นขึ้นมาแต่ก็กลับกลายเป็นคนพิการ ชาวบ้านจึงตั้งรูปปั้นสืบทอดพี่น้องอยู่ในถ้ำหินปลาการ์ฟ เพื่อเตือนลูกหลานว่าควรจะต้องมีพฤติกรรมดีงาม

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายรูปปั้นสืบทอดรูปที่ตั้งอยู่ถ้ำหินปลาการ์ฟ รูปปั้นสืบทอดพี่น้องมีหน้าที่เตือนลูกหลานต้องเป็นคนดี เรื่องสืบทอดพี่น้องจอมเกรงใจเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ แสดงให้เห็นถึงค่านิยมการทำดีของชนเผ่าจ้วง

๕) ตำนานแม่น้ำหง 红水河传说 (Hongshuihechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในอดีตกาล นายหงเหอเป็นคนธรรมดาที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ เนื่องจากแม่น้ำที่ชาวบ้านอาศัยอยู่มีปีศาจทำร้าย ทำให้เด็กเกิดน้ำท่วมเด็กก็น้ำแห้งเหือด นายหงเหอจึงตัดสินใจฆ่าปีศาจตายเพื่อช่วยเหลือชาวบ้าน ระหว่างที่สู้รบกับปีศาจ นายหงเหอได้รับบาดเจ็บ มีผู้วิเศษมาช่วยรักษาและบอกกับนายหงเหอว่าให้ไปหานางเฟิงหวังจึงจะสามารถเอาชนะปีศาจได้ นายหงเหอจึงออกเดินทางไปหานางเฟิงหวัง ถึงแม้ว่าไม่ได้พบนางเฟิงหวัง แต่เขาได้รับการช่วยเหลือจากเสือตัวหนึ่ง จึงสามารถเอาชนะปีศาจได้สำเร็จ ชาวบ้านจึงได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข จึงตัดสินใจตั้งชื่อให้แม่น้ำสายนี้ว่า แม่น้ำหงเพื่อระลึกนายหงเหอ

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาอธิบายถึงความเป็นมาของแม่น้ำหง ชาวจ้วงตั้งชื่อแม่น้ำหงให้แม่น้ำชาวจ้วงอาศัยเป็นหลัก เพื่อระลึกถึงนายหงเหอที่ช่วยเหลือชาวบ้านต่อสู้กับปีศาจ เรื่องตำนานแม่น้ำหงจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ และแสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญของชนเผ่าจ้วง

๖) ตำนานสระบงกช 十里连塘 (Shililiantang)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีหมู่บ้านหนึ่งหมู่บ้าน เนื่องจากแม่น้ำแห้งแล้ง ที่ดินที่อาศัยอยู่จึงไม่อุดมสมบูรณ์ มีสองพี่น้องคนหนึ่งบังเอิญได้รู้ว่ามังกรร้ายทำให้หมู่บ้านไม่อุดมสมบูรณ์ จึงพากันไปเรียนเพลงมวย รอถึงวันที่มังกรร้ายมาถึงหมู่บ้าน สองพี่น้องออกไปสู้กับมังกรร้าย ถึงแม้ว่าสองพี่น้องจะจับหางมังกรได้ แต่ก็ไม่สามารถเอาชนะมังกรได้ จึงยื้อยุดกันอยู่ตรงนั้น ชั่วพริบตาเดียว มังกรร้ายกับสองพี่น้องก็หายตัวไป แต่กลับมีแต่สระปรากฏขึ้นอยู่บนพื้นดิน ในสระเต็มไปด้วยดอกบัว ทั้งยังมีปลาอีกด้วย ชาวบ้านเชื่อว่าสีของดอกบัวมาจากเลือดของสองพี่น้อง จึงตั้งชื่อว่า “สระบงกช”

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของสระบงกช สระบงกชเป็นสระที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านกานเหลียนของชนเผ่าจ้วง และเป็นสัญลักษณ์ที่ชาวจ้วงต่อสู้กับมังกรร้าย ตำนานสระบงกชจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ และยังแสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญของชนเผ่าจ้วง

๗) แม่นางบงกชกับบ่อน้ำร้อน 荷花姑娘和花池温泉 (Hehuagunianghehuachiwenquan)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว ในหมู่บ้านซี ชาวจ้วงติดโรคผิวหนังบ๋อย ๆ มีหนุ่มที่มีหน้าตาดีคนหนึ่งนามว่าอาฉือ อาฉือเป็นคนที่มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ เขาพยายามหายาต่าง ๆ มารักษาโรคผิวหนังของแม่ มีอยู่วันหนึ่งอาฉือได้พบหญิงสาวคนหนึ่งยืนอยู่ข้าง ๆ ดอกบัวหญิงคนนี้น้ำตาสวยงามมาก แล้วทั้งคู่ได้ร้องเพลงพื้นบ้านด้วยกัน ทว่าเมื่ออาฉืออยากเดินเข้าไปใกล้ ๆ หญิงสาว หญิงสาวก็หายตัวไป เหตุการณ์เป็นเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ ทุกวัน อาฉือรู้สึกแปลกใจมาก พอครบ ๔๙ วัน มีผู้วิเศษคนหนึ่งเข้าฝันอาฉือ อาฉือทำตามคำสั่งของผู้วิเศษจึงได้แต่งงานกับหญิงสาว ซึ่งต่อมาทราบชื่อว่าเป็นนางคือแม่นางบงกช อาฉือกับแม่นางบงกชได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข วันหนึ่งทั้งคู่ได้ฝันถึงพระราชชนนี จึงพากันออกไปค้นหาบ่อน้ำร้อนที่ตั้งอยู่ทางตะวันออกตามที่ได้ฝันแล้วใส่ยาที่ตามพระราชชนนีสั่ง หลังจากที่เขาจ้วงแช่น้ำในบ่อ โรคผิวหนังของชนเผ่าจ้วงที่เคยเป็นเรื้อรังกันมานานก็หายไป ชาวจ้วงจึงตั้งชื่อให้บ่อน้ำร้อนว่า บ่อน้ำร้อนฮั่วฉือ

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายความเป็นมาของบ่อน้ำร้อนฮั่วฉือ บ่อน้ำร้อนฮั่วฉือเป็นบ่อน้ำร้อนที่อาฉือกับนางบงกชค้นพบเพื่อรักษาโรคผิวหนังของชาวบ้าน แม่นางบงกชกับบ่อน้ำร้อนจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจําถิ่นเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่

สรุปได้ว่า นิทานเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มักจะเป็นนิทานที่อธิบายความเป็นมาของสถานที่อยู่ในเขตชาวจ้วง เนื้อเรื่องบ่งบอกชื่อสถานที่อย่างชัดเจน และเป็นสถานที่อยู่เป็นจริงในปัจจุบัน รวมถึงแม่น้ำ ภูเขา บ่อน้ำ ก้อนหินที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่ด้วย นิทานประเภทนี้จึงเป็นนิทานที่เกี่ยวกับการตั้งชื่อเพื่อรำลึกถึงคน สัตว์ หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สร้างคุณูปการให้แก่ชาวจ้วง

๓.๔.๒ นิทานอธิบายขนธรรมเนียมประเพณี

นิทานที่อธิบายขนธรรมเนียมประเพณีของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง เป็นนิทานที่มีเนื้อหากล่าวถึงหรือให้การอธิบายความเป็นมาของขนธรรมเนียมประเพณีของชนเผ่าจ้วง มักจะแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อของชนเผ่าจ้วง ดังนี้

๑) รองเท้าปลาการ์ฟ 鲤鱼鞋 (Liyuxie)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว มีผู้เฒ่าคนหนึ่งรับเลี้ยงชายคนหนึ่งชื่อเท่อว่ง แล้วให้ลูกสาวตนเองที่ชื่อต้าเหลียนแต่งงานกับนายเท่อว่งอีกด้วย ซึ่งเท่อว่งเป็นผู้ที่มีชื่อด้านการมีฝีมือในการทำตะกร้าที่ยอดเยี่ยมมาก ต่อมาเป็นช่วงที่เกิดภัยน้ำแล้งรุนแรง ทางรัฐบาลจึงออกนโยบายเกณฑ์พวกผู้ชายไปช่วยขุดแม่น้ำ ทำให้นายเท่อว่งกับนางต้าเหลียนต้องห่างกัน เวลาผ่านไปหลายปี นางต้าเหลียนยังไม่เห็นนายเท่อว่งกลับมา จึงออกเดินทางเพื่อนำรองเท้าที่นางต้าเหลียนทำเป็นรูปปลาการ์ฟไปมอบให้นายเท่อว่ง นางต้าเหลียนเดินทางนานถึง ๘๑ วัน แล้วเกิดฝนตกจนทำให้น้ำท่วม

ส่งผลให้นางตาเหลียนไม่สามารถเดินทางต่อไปได้อีก จากนั้นไม่นานนางตาเหลียนก็จมน้ำหายไป เหลือไว้เพียงแต่รองเท้าปลาการ์ฟที่ลอยกลับไปถึงบ้านของนางตาเหลียน ชาวบ้านรู้อย่างนั้นคือรองเท้าของนางตาเหลียนที่ทำไว้เพื่อมอบให้แก่ชายเท่หวังผู้เป็นสามีจึงช่วยกันเก็บขึ้นมา ทันทีที่รองเท้าปลาการ์ฟถูกชาวบ้านสัมผัสโดนก็กลับกลายเป็นปลาการ์ฟที่มีชีวิตแล้วว่ายน้ำหนีไป หลังจากนั้นสาวชาวจ้วงก็นิยมใส่รองเท้าที่ทำเป็นรูปปลาการ์ฟ

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงการแต่งกายของชนเผ่าจ้วง เนื่องจากเรื่องของนางตาเหลียน ชนเผ่าจ้วงจึงนิยมใช้ปลาการ์ฟเป็นลายของรองเท้า เรื่องรองเท้าปลาการ์ฟจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นที่เกี่ยวกับอธิบายขนบธรรมเนียมประเพณีการแต่งกายของหญิงสาวชาวจ้วง

๒) ดินสามกอบ 三捧泥 (Sanpengni)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า สาวน้อยคนหนึ่งถูกแม่เลี้ยงไล่ออกจากบ้าน พอถึงตอนกลางคืน ลมวิเศษก็หอบเอาสาวน้อยมาส่งถึงที่ถ้ำหิน เมื่อสาวน้อยตื่นขึ้นมา ก็เห็นเสื้อตัวหนึ่งกำลังทำกับข้าวอยู่ หลังจากนั้นสาวน้อยใช้ชีวิตอยู่กับเสือ เสือยังสอนสาวน้อยทอผ้าอีกด้วย สาวน้อยจึงนับถือเสือเป็นแม่ มีอยู่วันหนึ่งขณะที่แม่เสือไม่อยู่ ชายคนหนึ่งได้เข้ามาถึงถ้ำหิน พอเห็นสาวน้อยก็อยากจะสู่ขอสาวน้อย สาวน้อยอยากเจอแม่เสือกลับมาก่อน แต่รอแล้วรอเล่าแม่เสือก็ไม่กลับมา สาวน้อยจึงตกลงปลงใจแต่งงานกับผู้ชายคนนั้น พอแม่เสือกลับมาที่ถ้ำ ได้รู้ว่าสาวน้อยแต่งงานกับผู้ชายแล้ว จึงออกมาตามถึงบ้านผู้ชายแล้วร้องไห้อยู่ตรงหน้าต่าง ผู้ชายกลัวแม่เสือมาเอาตัวสาวน้อยกลับ จึงเอาผักเขียวที่แอบซ่อนเข็มเอาไว้ไปให้แม่เสือกิน แม่เสือกินแล้วก็ขาดใจตาย ผู้ชายจึงสั่งให้ คนใช้นำศพแม่เสือไปฝัง แต่ไม่ว่าคนใช้ทำอะไร ก็ไม่สามารถฝังศพแม่เสือได้ เมื่อสาวน้อยทราบเรื่องก็เสียใจมากใส่เสื้อขาวออกมา และกำดินสามกอบหว่านลงบนตัวเสือ แท้จริงที่แล้วแม่เสือเป็นแม่แท้ ๆ ของสาวน้อยตายไปแล้วเกิดใหม่เป็นเสือเพื่อกลับมาดูแลลูกสาวตนเอง หลังจากนั้นจึงกลายเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาว่า เมื่อฝังศพ ลูกหลานต้องกำดินสามกอบหว่านบนโลง

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของพิธีกรรมในประเพณีการฝังศพของชนเผ่าจ้วง เมื่อฝังศพ ลูกหลานต้องกำดินสามกอบหว่านบนโลงจึงฝังศพได้ เรื่องดินสามกอบจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นที่เกี่ยวกับอธิบายขนบธรรมเนียมประเพณีพิธีกรรมการฝังศพ

๓) กำเนิดเทศกาลไหว้กบ 蛙婆节 (Wapojie)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว ตอนที่ชาวบ้านจัดพิธีขอฝน มีกบตัวหนึ่งกระโดดไปหานายหมีเอง และไม่ว่าจะทำอย่างไรก็ไม่ไป นายหมีจึงตัดสินใจพากลับบ้านด้วยกัน หลังจากนั้นเวลาผ่านไป ๔๙ วัน กบก็กลายเป็นชายหนุ่ม นายหมีตั้งชื่อว่า หลงหวังเป่า หลังจากนั้นหนึ่งปี มีข้าศึกบุกเข้ามาในราชอาณาจักร จักรพรรดิจึงประกาศว่าหากใครสามารถเอาชนะทหาร

เข้าศึกได้คนนั้นก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นราชบุตรเขย นายหลงหวังเป่าออกรบและได้รับชัยชนะ จึงแต่งงานกับพระธิดาของจักรพรรดิ เนื่องจากพระราชชนนีไม่ถูกใจที่นายหลงหวังเป่าใส่เสื้อหนังกบ อยู่ตลอดเวลา จึงสั่งให้เด็กรับใช้แอบถอดเสื้อหนังกบของนายหลงหวังเป่าออกมา นายหลงหวังเป่าจึง เสียชีวิต จักรพรรดิจึงสั่งว่าปลายเดือนมกราคมและต้นเดือนกุมภาพันธ์ต้องจัดพิธีไหว้กบเพื่อระลึก นายหลงหวังเป่า ชาวบ้านจึงทำต่อกันเรื่อยมาจนเป็นเทศกาลไหว้กบในปัจจุบัน

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของเทศกาล การไหว้กบของชนเผ่าจ้วง เทศกาลการไหว้กบเป็นเทศกาลที่ระลึกถึงนายหลงหวังเป่า เรื่องกำเนิด เทศกาลบูชากบจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นที่เกี่ยวกับอธิบายขนบธรรมเนียม ประเพณี แสดงให้เห็นถึงความเชื่อการนับถือกบของชนเผ่าจ้วง

๔) สามเดือนสามเทศกาลร้องเพลง 三月三歌节 (Sanyuesangejie)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในอดีตกาล มีลูกกำพร้าพ่อคนหนึ่งชื่อหลัวต้า เนื่องจาก ผันตกลหลายวัน นายหลัวต้าไม่สามารถทำงานได้ จึงได้แต่หลบฝนอยู่ในถ้ำหิน พอตกกลางคืน นายหลัวต้าได้ยินเสียงร้องเพลง จึงเกิดความสงสัยและเดินออกไปดูจึงเห็นนางฟ้าหลายองค์กำลัง เต้นรำอย่างสนุกสนาน พอนายหลัวต้าอยากเข้าไปมีส่วนร่วมบ้าง เหล่านางฟ้าก็หายไป เป็นเช่นนี้ ทุกวันจนครบปี วันหนึ่งขณะที่นายหลัวต่านั่งอยู่บนต้นไม้เพื่อแอบฟังเพลงของนางฟ้า เพลงของ นางฟ้าไพเราะจนทำให้นายหลัวตาดตกลงมาจากต้นไม้ นายหลัวต้าจึงถือโอกาสขอร้องให้นางฟ้าสอน ตนร้องเพลง เพื่อตนเองจะได้นำไปสอนต่อให้ชาวบ้าน นางฟ้าส่งสารนายหลัวต้าจึงยอมพานายหลัวต้า กลับไปที่สวรรค์ เพื่อช่วยรักษาแผลและสอนร้องเพลง วันที่สามเดือนสาม นายหลัวต้ากลับถึงหมู่บ้าน และสอนการร้องเพลงให้แก่ชาวบ้าน ชาวบ้านจึงร้องเพลงทุกวันที่สามเดือนสาม เพื่อระลึกนายหลัวต้า ที่เคยสอนชาวบ้านให้ร้องเพลง

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของเทศกาล ร้องเพลงของชนเผ่าจ้วงและสาเหตุที่ชาวจ้วงเชี่ยวชาญการร้องเพลง วันที่สามเดือนสามเทศกาล ร้องเพลงเป็นเทศกาลเพื่อระลึกนายหลัวต้าที่เป็นผู้สอนการร้องเพลงให้ชาวจ้วง เรื่องสามเดือนสาม เทศกาลร้องเพลงจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นที่เกี่ยวกับอธิบายขนบธรรมเนียม ประเพณี แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมการร้องเพลงของชนเผ่าจ้วง

๕) สอดเงื่อนหญ้า 插草团标 (Chacaotuanbiao)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้วมีชายคนหนึ่งเดินทางผ่านหมู่บ้านชนเผ่าจ้วง พบผู้เฒ่าคนหนึ่งกำลังนั่งถอนใจอมทุกข์อยู่หน้าบ้าน ชายหนุ่มจึงไปพูดคุยกับผู้เฒ่าเพื่อสอบถาม สาเหตุ ทำให้ได้รู้ว่าเจ้าเมืองกำลังอยากแย่งที่ดินของผู้เฒ่า จึงมารังควานก่อกวนจนครอบครัวผู้เฒ่า พากันเดือดร้อนไปหมด ชายหนุ่มจึงนำหญ้าผูกเป็นเงื่อนและมอบให้ผู้เฒ่า และสั่งให้ผู้เฒ่านำไปสอด เอาไว้ในที่นา วันต่อมาเมื่อเจ้าเมืองพาเด็กรับใช้มาแย่งที่ดินผู้เฒ่า เห็นเงื่อนหญ้าที่สอดไว้ในนา

ก็เกิดความสงสัยจึงเปิดออกมาดู สิ่งที่เขาเห็นในเงื่อนก็คือมีลายพระหัตถ์ของเฉียนหลงฮ่องเต้ จึงไม่กล้าแย้งที่ดินอีก แท้จริงแล้วชายคนนั้นเป็นเฉียนหลงฮ่องเต้ปลอมตัวมา ทรงให้การช่วยเหลือผู้เฒ่าเพื่อตอบแทนบุญคุณที่ผู้เฒ่าให้ที่พักแ่ตนเอง หลังจากนั้น ชาวจ้วงจึงนิยมนำเงื่อนที่ทำด้วยหญ้าไปสอดในทีนาเพื่อปกป้องนาของตนเอง

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของการสอดเงื่อนที่ทำด้วยหญ้าในทีนาของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงนิยมนำหญ้าผูกเป็นเงื่อนและนำไปสอดไว้ในทีนาเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีที่เกี่ยวกับวิถีการทำนาและป้องกันลูกยัดที่มาจากเฉียนหลงฮ่องเต้ เรื่องสอดเงื่อนหญ้าจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นที่เกี่ยวกับอธิบายขนบธรรมเนียมประเพณีเกี่ยวกับการทำงาน

๖) “เทอจี” ปัดกวาดสุสาน 特吉扫坟 (Tejisaofen)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในอดีตกาล มีสามภรรยาคนหนึ่ง นำไม้มาทำเป็นปลาไม้คู่หนึ่ง และนำปลาไม้ไปใส่ลงในบ่อน้ำ ปลาไม้คู่นั้นกลับกลายเป็นปลาที่มีชีวิตทันทีและหักทายเป็นสามภรรยา ก่อนว่ายจากไป ปลาไม้ว่ายไปถึงพระราชวังบาดาลของราชามังกร ได้รู้ว่าราชามังกรกำลังวางแผนเพื่อสร้างเหตุการณ์อุทกภัยครั้งใหญ่เพื่อเอาน้ำลายมนุษย์มารักษาสนมของตน ปลาไม้จึงบอกกับราชามังกรว่า ตัวเองเป็นมนุษย์สามารถรักษาพระสนมได้ หลังจากปลาไม้รักษาพระสนมจนหายดีแล้ว พระสนมก็คลอดพญามังกรที่ไม่มีหางออกมา จึงถูกพระมเหสีขโมยลูกไป แล้วใส่ร้ายว่าพระสนมจะทำร้ายลูกตนเอง เจ้ามังกรเชื่อว่าลูกที่พระสนมคลอดออกมาเป็นลูกของพระมเหสี พระสนมจึงถูกปลดออกจากตำแหน่งและไล่ออกจากวังไป พระสนมหนีไปถึงโลกมนุษย์ สามภรรยาที่สร้างปลาไม้ขึ้นจึงมาช่วยดูแลพระสนม แต่ไม่นานพระมเหสีก็ตามหาพระสนมจนพบและใช้วิธีสกรอกฆ่าทั้งสามตายในระหว่างเดินทางหนี พอถึงปลาไม้รู้ความจริง ก็ไปเล่าเรื่องทั้งหมดที่พระมเหสีทำไว้ให้ราชามังกรฟัง ราชามังกรโกรธมากและสั่งลงโทษพระมเหสี หลายปีผ่านไป พญามังกรที่ไม่มีหางโตขึ้น และมีชื่อว่าเทอจี พอได้รู้เรื่องเกี่ยวกับพระสนมซึ่งเป็นมารดาผู้ให้กำเนิดตนเอง จึงไปขอร้องราชามังกรให้ตนไปปัดกวาดสุสานที่โลกมนุษย์ ราชามังกรจึงอนุญาตเทอจีให้ไปช่วงเซ็งเม้ง ซึ่งช่วงเซ็งเม้งจะมีฝนตกฟ้าแลบ และฟ้าผ่า นั่นคือเทอจีมาปัดกวาดสุสาน

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการอธิบายดินฟ้าอากาศช่วงเซ็งเม้งว่ามีฝนตกและฟ้าแลบ ชาวจ้วงเชื่อว่าเทศกาลเซ็งเม้งเป็นเทศกาลที่เกี่ยวกับมังกร เทอจีมาปัดกวาดสุสานจึงพาฝนมาด้วย ซึ่งเทศกาลเซ็งเม้งมักจะเป็นช่วงที่มีฝนตกชุก เรื่อง “เทอจี” ปัดกวาดสุสานจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นที่เกี่ยวกับอธิบายขนบธรรมเนียมประเพณีเทศกาลเซ็งเม้ง

๗) แม่นางดำว้าง 达旺 (Dawang)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า แม่นางดำว้างเป็นหญิงสาวที่มีหน้าตาสวยงาม ทั้งยังมีความเชี่ยวชาญในการทอผ้าตีนจ้วงเป็นอย่างมาก เนื่องจากถูชื้อยากได้แม่นางดำว้างเป็นภรรยา จึงใช้

วิธีสกปรกทำให้แม่มางตัววังเดือดร้อน มีอยู่วันหนึ่ง เป็นวันที่ชาวจ้วงฆ่ากบเพื่อพิธีขอฝน แม่มางตัววังได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นำพิธี ซึ่งผู้ที่จะมาเป็นผู้นำพิธีจะต้องอดอาหารสามวันสามคืน สามวันต่อมา ลูกศิษย์นำข้าวเหนียวหนึ่งถ้วยแอบไปเพื่อใส่ร้ายว่าแม่มางตัววังแอบกินอาหาร แล้วข่มขู่แม่มางตัววังให้แต่งงานกับตน แต่ไม่ว่าจะข่มขู่อย่างไร แม่มางตัววังไม่ยอมแต่งงานกับลูกศิษย์ ลูกศิษย์จึงโมโหมาก สั่งให้เด็ก รับผิดชอบแม่มางตัววังตาย เพื่อนของแม่มางตัววังไม่เชื่อว่าแม่มางตัววังฝ่าฝืนธรรมเนียมและแอบกินอาหาร จึงช่วยกันตรวจสอบศพของแม่มางตัววัง แล้วก็พบว่าที่ท้องแม่มางตัววังไม่ได้ปรากฏข้าวเหนียวเลยแม้แต่น้อย ชาวบ้านจึงรู้ว่าแม่มางตัววังถูกลูกศิษย์ใส่ร้าย ทันใดนั้นจู่ ๆ ก็เกิดลมกรรโชกแรง ขึ้นมาอย่างฉับพลัน ลมได้พัดพาศพของแม่มางตัววังไปถึงถ้ำหิน นกต่าง ๆ ก็พากันบินมาทำพิธีฝังศพให้แม่มางตัววัง หลังจากนั้น ทุกวันที่ ๑๔ เดือนกรกฎาคมตามปฏิทินจันทรคติ ชาวจ้วงต้องใช้ไก่และเป็ดมาไหว้แม่มางตัววัง

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงพิธีขอฝนและประเพณีการไหว้แม่มางตัววังของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงนับถือกบเป็นสัตว์ที่เกี่ยวกับฝนฟ้า และพิธีการไหว้ในวันที่ ๑๔ เดือนกรกฎาคมตามปฏิทินจันทรคติเป็นการไหว้ที่ระลึกแม่มางตัววัง เรื่องแม่มางตัววังจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นที่เกี่ยวกับการอธิบายขนบธรรมเนียมประเพณีการไหว้แม่มางตัววัง

๘) แม่สาวดอคน้ำมันชา 花茶姑娘 (Huachaguniang)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้วที่หมู่บ้านอันหลานซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ขึ้นชื่อเรื่องความแห้งแล้งและไร้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ มีผู้เฒ่าคนหนึ่งได้พบสาวน้อยคนหนึ่ง เนื่องจากแม่ของสาวน้อยเสียชีวิตโดยโรคลมแดดผู้เฒ่าสงสารจึงรับเลี้ยงสาวน้อยเอาไว้ สาวน้อยใช้เมล็ดพันธุ์ที่ผู้เฒ่าคนหนึ่งมอบให้มาปลูกที่ภูเขาในหมู่บ้าน ต่อมาสามปี เมล็ดพันธุ์ที่สาวน้อยปลูกเอาไว้ งอกงามและเติบโตเป็นต้นน้ำมันชา และทำให้หมู่บ้านอุดมสมบูรณ์มากขึ้น ชาวบ้านจึงเรียกชื่อสาวน้อยว่าแม่สาวดอคน้ำมันชา ไม่นาน สาวดอคน้ำมันชาจะแต่งงานกับลูกชายผู้เฒ่า เนื่องจากจู่ๆรู้ว่า สาวดอคน้ำมันชา มีทั้งจิตใจที่ดีงามและยังมีหน้าตาสวยงาม จึงใช้วิธีสกปรกจับตัวสาวดอคน้ำมันชามาและบีบบังคับให้แต่งงานเป็นภรรยาของตน สุดท้ายสาวดอคน้ำมันชายอมจะแต่งงานกับจู่ร้ายเพื่อช่วยชีวิตชาวบ้าน รอจนถึงวันแต่งงานหลังจากที่จู่ร้ายปล่อยชาวบ้านแล้ว สาวดอคน้ำมันชาก็แปลงร่างเป็นนกบินไปถึงต้นน้ำมันชา เดือนชาวบ้านระวังจู่ร้าย ชาวบ้านจึงสืบทอดการปลูกต้นน้ำมันชาเพื่อระลึกถึงแม่สาวดอคน้ำมันชา

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงชาวจ้วงปลูกต้นน้ำมันชา เมล็ดของต้นน้ำมันชาเป็นของผู้เฒ่ามอบให้แม่สาวดอคน้ำมันชา การปลูกต้นน้ำมันชานอกจากทำให้ที่ดินอุดมสมบูรณ์มากขึ้น ยังเป็นวิธีการระลึกแม่สาวดอคน้ำมันชาของชาวจ้วง เรื่องแม่สาวดอคน้ำมันชาจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นที่เกี่ยวกับการอธิบายขนบธรรมเนียมประเพณีการปลูกต้นน้ำมันชา

๙) เตาสิบสองพี่น้อง 灶王十二兄弟 (Zaowangshierxiongdi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว มีสิบสองพี่น้องที่ชอบก่อกรรมทำชั่วอยู่บ่อย ๆ มีอยู่วันหนึ่ง สิบสองพี่น้องมาถึงบ้านของผู้เฒ่าคนหนึ่ง และขโมยของที่มีค่าไปจนหมด ทั้งยังแย่งม้าของผู้เฒ่าไปด้วย ระหว่างที่ออกเดินทางสิบสองพี่น้องได้ยินเสียงร้องไห้ของม้า ม้าตัวนี้ไม่เพียงแต่ร้องไห้เท่านั้น มันยังพูดเล่าประวัติความเป็นมาของตัวเองอีกด้วย พอได้รู้ว่าม้าตัวนี้เป็นลูกของเทพเจ้าแห่งฟ้า แต่เนื่องจากแอบกินถั่วเหลือง จึงถูกลงโทษให้กลายเป็นม้า สิบสองพี่น้องจึงรู้สึกว่สิ่งที่พวกตนเองทำมาโดยตลอดนั้นเป็นเรื่องที่ผิดเป็นอย่างมาก จึงพากันกลับไปที่บ้านของผู้เฒ่าคืนข้าวของทั้งหมดและทำการขอขมาผู้เฒ่า หลังจากนั้น สิบสองพี่น้องก็กลับตัวหันไปทำงานสุจริตอย่างขยันขันแข็ง พี่คนโตได้ตัดต้นจันทน์ จนกลิ่นหอมลอยไปถึงสวรรค์ เทพเจ้าแห่งฟ้าจึงลงมาถึงโลกมนุษย์ แต่เห็นสิบสองพี่น้องนอนหลับอยู่ และมีอาหารวางอยู่ข้าง ๆ เนื่องจากเทพเจ้าแห่งฟ้าเห็นตาของสิบสองพี่น้องถึงแม้ว่านอนหลับแล้ว และมองไปทางข้าวที่ปลุกไว้ เทพเจ้าแห่งฟ้าจึงพอใจมากที่สิบสองพี่น้องทำงานขยันหมั่นเพียร ซึ่งให้สิบสองพี่น้องนอนหลับตาได้สนิท หลังจากนั้น มนุษย์จึงนอนต่อหลับตา ต่อมาอีกหลายสิบปีให้หลังสิบสองพี่น้องเสียชีวิตไป เทพเจ้าแห่งฟ้าจึงแต่งตั้งให้สิบสองพี่น้องเป็นเจ้าเตา จากนั้น ชาวจ้วงจึงจัดพิธีไหว้เจ้าเตาซึ่งเป็นหนึ่งในพิธีที่เกี่ยวกับห้องครัวเพื่อระลึกถึงสิบสองพี่น้อง

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงประเพณีไหว้เจ้าเตาของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงจัดพิธีไหว้เจ้าเตาเพื่อระลึกถึงสิบสองพี่น้อง เรื่องเตาสิบสองพี่น้องจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นที่เกี่ยวกับอธิบายขนบธรรมเนียมประเพณีเกี่ยวกับห้องครัวของชาวจ้วง

๑๐) มู่วู้เจี้ยลงโทษเทพกระบือ 姆洛甲申水牛 (Muluojiashenshuiniu)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นางมู่วู้เจี้ยสร้างควายและให้ควายไปช่วยมนุษย์ทำงาน เนื่องจากมีน้ำเข้าหุควาย ควายจึงไม่เชื่อฟังคนเลี้ยงแล้วไม่ไปทำงานอีก นางมู่วู้เจี้ยจึงลงโทษควายให้ควายกินหญ้าอย่างเดียว และให้คนเลี้ยงควายใช้ไม้ไผ่แทงจุมควายแล้วนำมาผูกติดกับเชือก เพื่อให้คนเลี้ยงควายสามารถจูงควายได้นอกจากนี้ นางมู่วู้เจี้ยยังกำหนดไว้ว่า ปีหนึ่งควายสามารถผสมพันธุ์ได้เพียงครั้งเดียว นับแต่นั้นเป็นต้นมา ควายจึงเป็นสัตว์ดีที่ช่วยเหลือมนุษย์ นางมู่วู้เจี้ยรู้สึกดีใจเลยกำหนดให้วันที่ ๔ เดือนเมษายนตามปฏิทินจันทรคติ เป็นวันควาย ในวันควาย ควายไม่ต้องไปทำงาน คนเลี้ยงควายต้องปล่อยควายไปพักผ่อน และต้องจัดพิธีไหว้ควายด้วย

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการอธิบายถึงที่มาของพิธีไหว้ควายของชนเผ่าจ้วงชาวจ้วงเชื่อว่านางมู่วู้เจี้ยเป็นผู้กำหนดหน้าที่รวมไปถึงลักษณะนิสัยของควาย และยังเป็นผู้กำหนดเรื่องวันควายขึ้น เรื่องมู่วู้เจี้ยลงโทษเทพกระบือจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นที่เกี่ยวกับอธิบายขนบธรรมเนียมประเพณีวันควาย

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงที่อธิบายถึงขนบธรรมเนียมประเพณีชนเผ่าจ้วง มักจะอธิบายขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของชนเผ่า เช่น ประเพณีการแต่งกายของหญิงสาวชาวจ้วง การไหว้บ การร้องเพลงพื้นบ้าน ประเพณีวันควาย ประเพณีเกี่ยวกับห้องครัว ประเพณีการปลูกต้นน้ำชา ประเพณีการไว้ผมนางตัวจ้วง ประเพณีเทศกาลแข่งม้ง ประเพณีเกี่ยวกับการทำนาทางศพ พิธีขอฝน เป็นต้น

๓.๔.๒ นิทานอธิบายผลิตผลพิเศษประจำถิ่น

นิทานที่อธิบายผลิตผลพิเศษประจำถิ่นของนิทานพื้นบ้านชาวจ้วง เป็นนิทานที่มีเนื้อหากล่าวถึงความเป็นมาหรือให้คำอธิบายผลิตผลพิเศษของชนเผ่าจ้วง ดังนี้

๑) เหล้าหงหลานของเตอชิง 德胜红蓝酒 (Delanhongshengjiu)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ที่หมู่บ้านเตอชิง มีพี่น้องชายหญิงคู่หนึ่งนำชาวบ้านสู้รบกับทหารของจักรพรรดิ จักรพรรดิจึงคิดว่าหากแต่งตั้งให้คนที่ซึ่งเป็นชาย ให้เป็นเจ้าเมืองคุ้มครองชนเผ่าจ้วงจะดีกว่าการที่ทั้งสองฝ่ายมานั่งสู้รบกัน จึงส่งขุนนางและทหารมาเจรจาต่อรองกับพี่ชายพอขุนนางกลับมาก็ถวายเป็นงานแก่จักรพรรดิว่าคนน้องซึ่งเป็นหญิง มีหน้าตาที่สวยงามและมีความสามารถในการรักษาโรคต่าง ๆ จักรพรรดิจึงเกิดความคิดว่าอยากได้คนน้องมาเป็นพระชายาคนน้องไม่ยินยอมจึงหนีไป เหล่าขุนนางออกตามหาอย่างไรก็ไม่เจอ พวกขุนนางเห็นเพียงแค่น้องหายตัวไปตรงแถวใต้ต้นองุ่น และบริเวณรอบต้นองุ่นเต็มไปด้วยหญ้าหงหลาน หลังจากนั้นก็ไม่ใครได้พบคนน้องอีกเลย อีกหลายปีต่อมามีผู้หญิงคนหนึ่งที่ตั้งใจอยากจนและมีโรคเรื้อรัง นางเคยได้ยินเรื่องราวเกี่ยวกับคนน้องมา จึงอยากให้คนน้องรักษาโรคให้ หญิงสาวผู้ยากจนจึงเดินทางมาถึงต้นองุ่น และหลับอยู่ตรงใต้ต้นองุ่นที่คนน้องหายตัวไป ระหว่างที่นางนอนอยู่นั้นนางได้ฝันถึงคนน้องคนน้องบอกว่า หญ้าหงหลานสามารถรักษาโรคได้ เมื่อตื่นมาหญิงสาวผู้ยากจนจึงทำตามที่คนน้องบอกไว้ ในฝัน โรคที่เรื้อรังอยู่ก็หายไป หลังจากนั้นเป็นต้นมา ชาวบ้านจึงนิยมใช้หญ้าหงหลานมากลับเหล่า เรียกชื่อว่าเหล้านี้ว่า “เหล้าหงหลาน” และเชื่อว่าเหล้าหงหลานมีสรรพคุณช่วยให้สุขภาพแข็งแรง

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของเหล้าหงหลานของหมู่บ้านเตอชิง และชาวจ้วงเชื่อว่า ผู้กล้าคนน้องซึ่งเป็นหมอที่มีความสามารถในการรักษาโรคต่าง ๆ ได้ไปเกิดใหม่เป็นหญ้าหงหลาน ซึ่งเหล้าหงหลานสามารถทำให้สุขภาพแข็งแรง เรื่องเหล้าหงหลานของเตอชิงจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นที่เกี่ยวกับผลิตผลพิเศษประจำถิ่น คือ เหล้าหงหลาน

๒) ต้นกำเนิดหญ้าหมาเหริยอัน 马连鞍 (Malianan)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีเจ้าเมืองคนหนึ่งติดโรคร้ายแรงในระหว่างเดินทางลงพื้นที่ออกไปตรวจตราความเรียบร้อย เศษบุญบังเอิญมีผู้เฒ่าคนหนึ่งผ่านมา ใช้หญ้าต้นหนึ่งมาทำเป็นยา

รักษาเจ้าเมือง เจ้าเมืองพอกินยาเสร็จก็หายป่วย เมื่อฟื้นขึ้นมาเจ้าเมืองจึงมอบอานม้าที่ทำด้วยทองให้ผู้เฒ่าเพื่อตอบแทนบุญคุณ แล้วจึงรู้ว่าหญิงที่ผู้เฒ่านำมารักษาดูแลตนเองนั้นยังไม่มีชื่อ เจ้าเมืองจึงตั้งชื่อหญิงนั้นว่า “หมาเหริยออัน” หลังจากนั้นชาวบ้านก็เชื่อว่าหมาเหริยออันสามารถรักษาโรคภัยแรงได้

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของหมาเหริยออัน หมาเหริยออันเป็นต้นหมาชนิดหนึ่งที่มีสรรพคุณสามารถรักษาโรคภัยแรงได้ เรื่องต้นกำเนิดหมาเหริยออันจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นที่เกี่ยวกับผลิตผลพิเศษประจำถิ่น คือหมาเหริยออัน

๓) ที่มาของส้มโอมือ 佛手果 (Foshouguo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า แม่นางหลิวถูกแม่เลี้ยงตัดมือไปและไล่ออกจากบ้าน มีผู้ชายคนหนึ่งชื่อเหลียงจินเซิงเดินตามผีเสื้อ จนได้พบแม่นางหลิวและพาแม่นางหลิวกลับบ้าน ครึ่งปีต่อมาทั้งคู่ได้แต่งงานกัน หลังจากนั้น เหลียงจินเซิงสอบได้เป็น “จอหงวน” จึงต้องออกไปทำงานที่เมืองอื่น แม่เลี้ยงของแม่นางหลิวไม่พอใจที่ลูกเลี้ยงของตนได้เป็นถึงภรรยาจอหงวน จึงปลอมลายมือเขียนจดหมายส่งไปถึงมารดาของเหลียงจินเซิง ทำให้มารดาของเหลียงจินเซิงเข้าใจผิดคิดว่าลูกชายของตนไม่ชอบแม่นางหลิวอีกแล้ว จึงไล่แม่นางหลิวออกจากบ้านไป พอเหลียงจินเซิงกลับมาถึงบ้านจึงรู้ว่าภรรยาถูกไล่ออกจากบ้านไปแล้ว จึงออกไปตามหาแม่นางหลิว สุดท้ายเหลียงจินเซิงก็หาแม่นางหลิวจนพบบนสวรรค์ เทพเจ้ามู่วู้เจียกับเทพเจ้าปู่วู้ถ้วเห็นใจแม่นางหลิว ส่งสารที่แม่นางหลิวถูกแม่เลี้ยงทำร้าย จึงสั่งให้นางฟ้าลงมาช่วยเหลือแม่นางหลิว นางฟ้าใช้ผลไม้ที่ปลูกในสวนหลังบ้านมาทำเป็นมือใหม่ให้แก่แม่นางหลิว แม่นางหลิวจึงกลับมามีมืออีกครั้ง ชาวบ้านเลยพากันเรียกชื่อผลไม้ที่นางฟ้าใช้ทำเป็นมือใหม่ให้แก่แม่นางหลิวว่า “ส้มโอมือ”

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของส้มโอมือของชนเผ่าจ้วง ส้มโอมือเป็นผลไม้ที่นางฟ้ามาไปช่วยเหลือแม่นางหลิว ทำให้แม่นางหลิวกลับมามีมืออีกครั้ง เรื่องที่มาของส้มโอมือจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นที่เกี่ยวกับผลิตผลพิเศษประจำถิ่น คือ ส้มโอมือ

๔) หล่อกลองมโหระทึก 铸铜鼓 (Zhutonggu)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เลยกงสั่งให้ชาวบ้านแบ่งเนื้อของผู้เฒ่าที่พิการเดินไม่ได้หรือคนที่เสียชีวิตไปแล้วมากิน เทอฮีสามพี่น้องรู้สึกว่าการฆ่าสิ่งมีชีวิตเป็นสิ่งไม่ดี เมื่อบ้านอื่นส่งเนื้อผู้เฒ่ามา เทอฮีสามพี่น้องก็ไม่กิน พอถึงคราวที่แม่ของเทอฮีสามพี่น้องเสียชีวิตไป ชาวบ้านมาแบ่งเนื้อศพแม่ของเทอฮีสามพี่น้องกิน เทอฮีสามพี่น้องจึงใช้เนื้อม้าแทนเนื้อของแม่ การกระทำของสามพี่น้องทำให้เลยกงโมโหมาก คิดจะลงโทษเทอฮีสามพี่น้อง เทอฮีสามพี่น้องจึงไปปรึกษากับปู่วู้ถ้ว ปู่วู้ถ้วจึงแนะนำให้สร้างกลองมโหระทึกที่รูปร่างใกล้เคียงกับเลยกง มีลายกบอยู่ข้างบน เพื่อทำประลองกับ

เลย์กง สุดท้ายเลย์กงกลัวกลองมโหระทึกที่ปู่รื้อถั่วกับชาวบ้านสร้างขึ้น หลังจากนั้นเลย์กงก็ไม่เล่นกลองมโหระทึกอีก และสั่งให้ชาวบ้านไม่ต้องกินเนื้อผู้เฒ่าอีก ต่อมาภายหลังชาวบ้านจะเล่นกลองมโหระทึกในยามที่มีผู้เฒ่าเสียชีวิต

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของกลองมโหระทึกของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงสร้างกลองมโหระทึกขึ้นเพื่อทำประลองกับเลย์กง และชาวจ้วงเล่นกลองมโหระทึกตอนที่ผู้เฒ่าเสียชีวิต เรื่องหล่อกองมโหระทึกจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นที่เกี่ยวกับผลิตผลพิเศษประจำถิ่น คือ กลองมโหระทึก

๕) ดวงดารา ณ ปรูฟี่ 地上的星星 (Dishangdexingxing)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ปู่รื้อถั่วเป็นเทพเจ้าสร้างโลก ให้ชาวบ้านอาศัยอยู่บนภูเขา และสั่งให้จันทรารและดวงดาราคุณแลชาวบ้านตอนกลางคืนเพื่อส่องแสง เนื่องจากคนบนโลกนั้นวันยังมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ปู่รื้อถั่วจึงใช้วิธีต่าง ๆ ทำให้ท้องฟ้าสูงขึ้น และขยายพื้นดินให้กว้างขึ้น เมื่อท้องฟ้าและพื้นดินถูกขยายกว้างขึ้น ทำให้แสงในเวลากลางคืนจึงไม่สว่างพอ สัตว์ร้ายจึงออกมาอาละวาดทำร้ายชาวบ้าน ทำให้ปู่รื้อถั่วคิดว่า ชาวบ้านควรมีดวงดาวเป็นของชาวบ้านเอง ปู่รื้อถั่วจึงสอนให้ชาวบ้านทำของสิ่งหนึ่งออกมา ที่ด้านข้างของของสิ่งนั้นมีลายดวงดาราอยู่ ของสิ่งนั้นสามารถส่งเสียงออกมาได้ ทำให้สัตว์ร้ายไม่กล้ามาอีก ของสิ่งนั้นทำมาจากทองแดงและยังสามารถส่องแสงในตอนกลางคืนได้ด้วย ของที่ว่านั้นก็คือ กลองมโหระทึกของชนเผ่าจ้วง

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของกลองมโหระทึกของชนเผ่าจ้วง ปู่รื้อถั่วสอนให้ชาวจ้วงสร้างกลองมโหระทึกขึ้นเพื่อไล่สัตว์ร้ายและส่องแสงให้ชาวบ้าน เรื่องดวงดารา ณ ปรูฟี่จึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานประจำถิ่นที่เกี่ยวกับผลิตผลพิเศษประจำถิ่นคือ กลองมโหระทึก

สรุปได้ว่า นิทานผลิตผลพิเศษประจำถิ่นของชนเผ่าจ้วง มักจะมีเนื้อหาอธิบายถึงความเป็นมาของผลิตผลพิเศษประจำถิ่น เช่น เหล้าหงหลาน หล้าหมาเหริยญอัน สัมโอมือกลองมโหระทึก เป็นต้น

๓.๕ นิทานปรัมปรา

นิทานปรัมปราเป็นเรื่องที่อธิบายถึงกำเนิดของจักรวาล โครงสร้างและระบบของจักรวาล มนุษย์ สัตว์ ปราบกฎการณัทางธรรมชาติ เช่น ฟ้า ฝน ลม ความเป็นมาของชนชั้นผู้นำ ตลอดจนประเพณีพิธีกรรมและระเบียบการประพฤติปฏิบัติต่าง ๆ ว่าเกิดขึ้นอย่างไร นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมากมายหลายเรื่องสามารถเข้ากับลักษณะของนิทานปรัมปรา โดยสามารถแบ่งออกเป็นนิทานการสร้างโลก และนิทานอธิบายธรรมชาติ ดังนี้

๓.๕.๑ นิทานการสร้างโลก

นิทานการสร้างโลกของชนเผ่าจ้วง เป็นนิทานที่มีเนื้อเรื่องกล่าวถึงกำเนิดโลก มนุษย์ และสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บนโลก ผู้สร้างโลกมักจะเป็นผู้วิเศษ และดำเนินเรื่องด้วยจินตนาการมากมาย ดังนี้

๑) กำเนิดมูว์เจีย 姆洛甲出世 (Muluojiachushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยที่โลกยังไม่ได้แบ่งแยกออกเป็นฟ้า ดิน น้ำ มีไขอยู่ ฟองหนึ่งเกิดขึ้นมาจากกลุ่มอากาศ และมีดวงตัวหนึ่งคอยกลิ้งไข ทำให้ไขนั้นหมุนไปรอบ ๆ และยังมี ผีตัวหนึ่งคอยบินมาเจาะที่บนไขทุกวัน เป็นเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งวันหนึ่ง ผีเจาะไขเกิดเป็นรู ทำให้ไขระเบิดแตกออกเป็นสามชิ้น ได้แก่ ดิน ฟ้า และน้ำ นางมูว์เจียก็ถือกำเนิดขึ้นจากการระเบิด ในครั้งนั้น นางมูว์เจียเป็นผู้สร้าง นางสร้างภูเขา แม่น้ำ ทะเล ฯลฯ ทั้งยังเป็นผู้ปั้นดินเหนียวรูปปร่าง เพื่อสร้างมนุษย์ และนำมะเฟืองกับพริกมาใช้เป็นตัวช่วยแบ่งแยกเพศชายเพศหญิง

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงการสร้างโลก ตามความคิดของชนเผ่าจ้วง ชนเผ่าจ้วงเชื่อว่าโลกที่มีดิน ฟ้า และน้ำในปัจจุบันเกิดขึ้นมาจากการที่ไขระเบิดแตก ออกเป็นสามชิ้น และนางมูว์เจียเป็นเทพเจ้าผู้สร้าง ที่สร้างมนุษย์ด้วยดินเหนียว และสร้างสิ่งต่าง ๆ บนโลกด้วย นิทานเรื่องกำเนิดมูว์เจียจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานปรัมปราด้านการสร้างโลก

๒) มูว์เจียสร้างมนุษย์ 姆洛甲三批造人 (Muluojiasanpizaoren)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นางมูว์เจียพยายามสร้างมนุษย์ถึง ๓ ครั้งด้วยกัน ในครั้งแรกนางมูว์เจียสร้างมนุษย์จากดินเหนียว แต่มนุษย์ที่สร้างจากดินเหนียวนั้น เมื่อถูกน้ำฝนสาด ร่างกายจะเหลวหนุ่มเป็นโคลน เมื่ออากาศแจ่มใส ร่างกายก็แข็งเกินไป ดังนั้นนาง มูว์เจียจึงลองนำ กล้วยหอมมาสร้างมนุษย์ดู แต่มนุษย์ที่สร้างขึ้นมาจากกล้วย ร่างกายไม่แข็งพอ สุดท้ายนางมูว์เจียจึง ลองใช้ไข่ของผีและไข่ของผีเสื้อมาสร้างมนุษย์อีกครั้ง การสร้างมนุษย์ในครั้งนี้ได้ผลลัพธ์ออกมาตรง ตามความต้องการของนางมูว์เจีย จากนั้นนางมูว์เจียก็ใช้มะเฟืองกับพริกมาแยกเพศชายหญิง ทำให้ มนุษย์สามารถสืบพันธุ์ได้

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาอธิบายที่การกำเนิดมนุษย์ ตามความคิดของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงเชื่อว่ามนุษย์เป็นสิ่งที่เทพเจ้าสร้างขึ้น และผู้สร้างมนุษย์ใช้มะเฟืองกับพริกในการแยกเพศชาย เพศหญิง เรื่องมูว์เจียสร้างมนุษย์จึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานปรัมปราการสร้างโลก

๓) ปูว์ถั่ว 布洛陀 (Buluotuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ปูว์ถั่วเป็นหนึ่งในสามเทพเจ้าใหญ่ของชนเผ่าจ้วง (สามเทพเจ้าใหญ่ คือ เล่ยกง ราชามังกร และปูว์ถั่ว) ปูว์ถั่วไม่พอใจท้องฟ้าของโลกที่อาศัยอยู่ในตอนนี้ จึงพาชาวบ้านสร้างฟ้าใหม่ และสร้างภูเขา ขุดแม่น้ำ ตั้งชื่อและกำหนดหน้าที่ของสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บนโลกด้วย นอกจากนี้ ยังสอนวิธีการใช้ไฟ วิธีปลูกข้าว และวิธีเลี้ยงสัตว์ วิธีสร้างบ้านให้ชาวบ้าน

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายที่การกำเนิดของสรรพสิ่งต่าง ๆ บนโลก ตามความคิดของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บนโลกเกิดขึ้นมาจากการสร้างและการกำหนดบทบาทหน้าที่จากเทพเจ้าปู่ร้วถั่ว เรื่องปู่ร้วถั่วจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานปรัมปราการสร้างโลก

๔) สามภรรยาสร้างโลก 巨人夫妇 (Juremfufu)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มูร้วเจี๋ยเป็นธิดาของเทพเจ้าแห่งฟ้า มูร้วเจี๋ยได้สร้างชนเผ่าจ้วงขึ้นมาบนโลกมนุษย์ พอมูร้วเจี๋ยโตเป็นสาวแล้วได้พบกับปู่ร้วถั่วในป่า ทั้งคู่ก็เปิดฉากทะเลาะกันทันที เพื่อพิสูจน์ให้รู้ว่าใครเป็นผู้มีความสามารถในการสร้างโลกเก่งกว่า ทั้งคู่เลยเริ่มประลองกัน แต่ในการต่อสู้ระหว่างทั้งสอง ต่างฝ่ายต่างไม่สามารถเอาชนะกันได้ ท้ายที่สุดมูร้วเจี๋ยกับปู่ร้วถั่วจึงแต่งงานกัน มูร้วเจี๋ยได้คลอดลูกผู้ชาย ๘ คน ต่อมาลูกชาย ๘ คนไปเรียนการใช้ความสามารถเหนือธรรมชาติกลับมา มูร้วเจี๋ยกับปู่ร้วถั่วก็ทดลองความสามารถของลูก ๘ คน ระหว่างการทดสอบลูก ๗ คนแรกไม่มีใครเอาชนะมูร้วเจี๋ยหรือปู่ร้วถั่วได้ จนถึงลูกคนสุดท้าย จึงเอาชนะปู่ร้วถั่วได้ ปู่ร้วถั่วถูกภูเขาทับตัว ลูกเอาชนะแล้วจึงบินไปบนฟ้า มูร้วเจี๋ยจึงสร้างแม่น้ำ ภูเขาใหม่ เกิดน้ำท่วมเพื่อช่วยชีวิตปู่ร้วถั่ว แต่ปู่ร้วถั่วไม่มีทางจะกลับมามีชีวิตได้อีก

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาอธิบายการสร้างโลกตามความคิดของชนเผ่าจ้วงซึ่งเชื่อกันว่าเทพเจ้ามูร้วเจี๋ยกับเทพเจ้าปู่ร้วถั่วเป็นผู้สร้างโลกทั้งยังเป็นผู้สร้างชนเผ่าจ้วงอีกด้วย เรื่องสามภรรยาสร้างโลกจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานปรัมปราด้านการสร้างโลก

๕) ปู่ป้อต่อสู้กับเทพเจ้าสายฟ้า 布伯斗雷王 (Bubodouleiwang)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เล่ยกงเป็นเทพเจ้าสายฟ้า เนื่องจากเล่ยกงชอบกินอาหารของมนุษย์ จึงสั่งให้ปู่ป้อว่า ส่งผลผลิตที่ปลูกตามคำสั่งของเล่ยกง เล่ยกงจะช่วยทำให้ฝนตกตามฤดูกาล แต่ปู่ป้อเป็นคนที่เฉลียวฉลาด แม้จะทำตามคำสั่งเล่ยกง แต่เล่ยกงไม่ได้รับผลผลิตที่ชาวบ้านปลูกแม้แต่ชนิดเดียว ทำให้เล่ยกงโกรธมากจึงดลบันดาลให้ฝนไม่ตก ส่งผลให้โลกมนุษย์แห้งแล้งมาก ปู่ป้อจึงไปขอน้ำกับราชามังกร แต่ราชามังกรก็ไม่ให้ ปู่ป้อจึงไปสู้กับเล่ยกง ท้ายที่สุดปู่ป้อจับตัวเล่ยกงได้และวางแผนจะฆ่าเล่ยกงให้ตายเพื่อลงโทษเล่ยกงที่ทำให้ชาวบ้านไม่มีน้ำ เล่ยกงแอบขอความช่วยเหลือจากลูกของปู่ป้อ ทำให้หนีไปได้ พอเล่ยกงกลับถึงพระราชวังแห่งฟ้า ก็เทน้ำลงมาจนน้ำท่วมไปทั่วโลก ปู่ป้อก็เสียชีวิตในการสู้รบกับเล่ยกง ผู้คนที่อยู่ในโลกต่างก็เสียชีวิตไปทั้งหมด เนื่องจากเหตุการณ์น้ำท่วมในครั้งนี้ เหลือเพียงลูกของปู่ป้อซึ่งซ่อนตัวอยู่ในน้ำเต้าที่มาจากพื้นของเล่ยกง จึงรอดชีวิตจากน้ำท่วม

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับมหันตภัยครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นบนโลกตามคิดของชนเผ่าจ้วง มนุษย์ที่เทพเจ้าสร้างขึ้นมาต่างก็เสียชีวิตไปหมดจากเหตุการณ์น้ำท่วมโลกในครั้งนี้ เรื่องปู่ป้อต่อสู้กับเทพเจ้าสายฟ้าจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานปรัมปราการสร้างโลก

๖) พี่น้องฝูยี 伏依姐弟 (Fuyijiedi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า หลังจากน้ำท่วมโลก มนุษย์ที่อยู่บนโลกก็เสียชีวิตไปหมด เหลือเพียงพี่น้องฝูยีที่ซ่อนตัวอยู่ในน้ำเต้า จึงรอดชีวิตกันมาได้ พี่น้องฝูยีออกเดินทางไปทั่วโลกเพื่อ ค้นหาผู้รอดชีวิตจากเหตุการณ์น้ำท่วมคนอื่น ทั้งคู่พบเพียงเต่าทองและไม้ไผ่ และได้รู้ว่าบนโลกนี้ไม่ เหลือมนุษย์คนใดอีกแล้วนอกจากสองคนพี่น้อง เต่าทองและไม้ไผ่จึงแนะนำให้พี่น้องฝูยีแต่งงานกัน แต่พี่น้องฝูยีไม่เชื่อว่าระหว่างพี่น้องสามารถแต่งงานได้ หลังจากพี่น้องฝูยีทำตามคำสั่งของดาวศุกร์ซึ่งเป็นปู่ป่อ พ่อของพี่น้องฝูยีนั่นเอง จึงแต่งงานกัน หลังจากนั้นไม่นานก็คลอดเนื้อก้อนกลมออกมา พี่น้องฝูยีจึงใช้มีดสับก้อนเนื้อ และสาดเนื้อเหล่านั้นลงมาจากบนภูเขา เนื้อจึงกลายเป็นมนุษย์ มนุษย์ จึงดำรงเผ่าพันธุ์มาถึงปัจจุบัน

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงโลกหลังจากที่เกิดเหตุการณ์ น้ำท่วมโลกว่า บนโลกไม่มีมนุษย์อีก การแต่งงานระหว่างพี่น้องฝูยีจึงทำให้มนุษย์ดำรงเผ่าพันธุ์มาได้ เรื่องพี่น้องฝูยีจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานปรัมปราด้านการสร้างโลก

๘) มูว์ร่วเจี้ยพิพากษา 姆洛甲断案 (Muluojiaduanan)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มูว์ร่วเจี้ยตั้งครุฑจากลมวิเศษ คลอดออกมาเป็นลูกชาย ๖ คนและลูกสาว ๖ คน และนางมูว์ร่วเจี้ยกำหนดไว้ว่า ผู้ชายต้องแต่งงานกับผู้หญิง ลูกชายหญิงของตนเองจึงแต่งงานกัน เนื่องจากไม่มีเสื้อผ้าใส่ หลังจากลูก ๆ แต่งงานแล้วจึงออกไปจากบ้านไม่ได้ ต่อมาไม้ไผ่ตัวหนึ่งนำเมล็ดต้นฝ้าย และนกตัวหนึ่งนำเมล็ดป่านมาให้ นางมูว์ร่วเจี้ยปลูก นางจึงนำฝ้าย และป่านมาทอเสื้อผ้าให้ลูก ๆ ใส่ ทั้งยังแบ่งให้สัตว์ต่าง ๆ ที่อยู่บนโลกด้วย โดยเฉพาะไก่และนกได้รับ เสื้อที่สวยงาม ๆ ไป หญ้าและต้นไม้เห็นแล้วก็อยากใส่เสื้อด้วย จึงมาขอเสื้อกับนางมูว์ร่วเจี้ย นางมูว์ร่วเจี้ยไม่อยากโดนว่า ว่าลำเอียง จึงให้เสื้อสีเขียวกับหญ้าและต้นไม้ แต่เมื่อนางมูว์ร่วเจี้ยมอง ออกไปทั่วภูเขาเต็มไปด้วยสีเขียว รู้สึกเบื่อที่เป็นสีเขียวหมด จึงให้ต้นไม้บางต้นมีดอกสีแดง บางต้น ออกดอกสีเหลือง บางต้นออกดอกสีฟ้า ฯลฯ เนื่องจากบางต้นมีดอกไม้ บางต้นไม่มี พวกต้นไม้ใบหญ้า จึงทะเลาะกัน วัน ๆ เอาแต่วิ่งมาฟ้องนางมูว์ร่วเจี้ย นางมูว์ร่วเจี้ยรู้สึกโมโหมากที่พวกต้นไม้ใบหญ้าเอาแต่ ทะเลาะกันทุกวัน จึงทำให้ต้นไม้ หญ้า ดอกไม้ไม่สามารถพูดคุยกันได้อีก ส่วนพวกสัตว์ต่าง ๆ ก็ขยับ ทะเลาะกันเช่นกัน นางมูว์ร่วเจี้ยก็ปวดหัวมาก จึงกำหนดว่า เสื้อสามารถมีลูกตัวเดียวเท่านั้น ควายต้อง ไปช่วยมนุษย์ทำนา หมูโตแล้วต้องเป็นอาหารของมนุษย์ ฯลฯ และยังทำให้สัตว์ไม่สามารถพูดคุยกันได้อีกด้วย

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างโลกตามคิดของชนเผ่าจ้วง ชนเผ่าจ้วงเชื่อว่าพืชพรรณและสัตว์ต่าง ๆ เชื้อพืชนางมูว์ร่วเจี้ย และนางมูว์ร่วเจี้ยก็เป็นผู้ที่คอยกำหนด หน้าที่ของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บนโลก มูว์ร่วเจี้ยพิพากษาจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานปรัมปรา การสร้างโลก

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อความคิดเห็นด้านการสร้างโลก โดยมีความเชื่อการนับถือเทพเจ้ามู่วั่วเจี๋ยและเทพเจ้าบู่วั่วถั่วเป็นเทพเจ้าสร้างโลกมนุษย์และสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บนโลกจึงสร้างขึ้นโดยเทพเจ้า นอกจากนี้ ชนเผ่าจ้วงยังมีความเชื่อว่า โลกเคยเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมโลก แต่เนื่องจากพี่น้องผู้ยิ่งใหญ่แต่งงานกัน มนุษย์จึงดำรงเผ่าพันธุ์ต่อมาได้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ชนเผ่าจ้วงมีความเชื่อและความเชื่อเกี่ยวกับการสร้างโลกเป็นของตนเอง

๓.๕.๒ นิทานอธิบายธรรมชาติ

นิทานอธิบายธรรมชาติของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาอธิบายความเป็นมาของธรรมชาติ และสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บนโลกซึ่งชาวจ้วงได้อาศัยอยู่ เช่น แม่น้ำหง ตะวัน จันทรา ดวงดารา เป็นต้น ดังนี้

๑) ตะวัน จันทราและดวงดารา 太阳月亮和星星 (Taiyangyuelianghexingxing)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยดึกดำบรรพ์ บนโลกไม่มีแสง ต้องรอให้เลยกงปล่อยแสงให้ เนื่องจากชาวบ้านไม่ยอมขอแสงจากเลยกงอีก บู่วั่วถั่วจึงสร้างตะวันและจันทราขึ้น ตะวันเป็นผู้ชาย จันทราเป็นผู้หญิง ตะวันกับจันทราจึงแต่งงานกัน แล้วคลอดตะวันออกมา ๑๐ องค์ เมื่อเด็ก ๆ มาเล่นด้วยกัน จะทำให้มนุษย์ร้อนจนทนไม่ไหว ต่อมาชายคนหนึ่งนามว่าเท่อกวาง เขาฆ่าตะวันน้อย ทั้ง ๑๐ องค์ ตายหมด ตะวันกับจันทราหวาดกลัวมากจึงพากันซ่อนตัวและหนีไป บนโลกจึงไม่มีแสงอีก เท่อกวางจึงไปหาไก่ส่งเสียงเพื่อทำให้ตะวันกับจันทราออกมา บู่วั่วถั่วกลัวตะวันกับจันทราไม่ถูกกันอีกแล้วจะทำให้มนุษย์เดือดร้อน จึงกำหนดให้ตะวันออกมาตอนกลางวัน และให้จันทราออกมาตอนกลางคืน ทุก ๆ สามปีทั้งคู่จะได้พบกัน ๑ ครั้ง เกิดเป็นปรากฏการณ์สุริยคราสที่เราเห็นกันอยู่ในปัจจุบัน ถึงแม้ว่าตะวันถูกตอนแล้ว แต่ก็ยังมีลูกกับจันทราอีก ลูกโตเป็นตะวันไม่ได้ จึงเป็นดวงดารา ตะวันกลัวลูกถูกเท่อกวางฆ่าอีก จึงจับลูกกิน จันทราจึงพาลูกหนีไปด้วยกัน ร้องไห้ด้วยกัน น้ำตาจึงเป็นหยดน้ำค้าง โลหิตที่ไหลมาจากดวงดาราจึงเป็นแสงสายฝน

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการอธิบายถึงการกำเนิดของธรรมชาติรอบตัวที่ชนเผ่าจ้วงอาศัยอยู่ ผู้วิเศษสร้างตะวัน จันทราขึ้น ดวงดาราเป็นลูกของตะวันจันทรา หยดน้ำค้างเป็นน้ำตาของจันทรา แสงสายฝนเป็นโลหิตของดวงดารา เรื่องตะวัน จันทราและดวงดาราจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานปรัมปราด้านการอธิบายธรรมชาติ

๒) หญิงสาวสำรวจท้องนภา 母子找天边 (Muzizhaotianbian)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยดึกดำบรรพ์ ท้องฟ้าเหมือนหม้อ และชาวบ้านเชื่อว่าท้องฟ้ามีจุดสิ้นสุด ซึ่งชาวบ้านปรึกษากันจะให้คนใดคนหนึ่งเป็นตัวแทนไปเสาะหาจุดหมายปลายทางของท้องฟ้า สุดท้ายตกลงกันว่าให้หญิงตั้งครรภ์คนหนึ่งไปทำหน้าที่นี้ นางจึงออกเดินทางสำรวจท้องฟ้า จนนางคลอดลูก นางยังเดินทางต่อไป จนนางแก่และตายไป ลูกของนางจึงทำหน้าที่นี้ต่อจากนาง

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเสาะหาจุดสิ้นสุดของท้องฟ้า อธิบายถึงความคิดดั้งเดิมของชนเผ่าจ้วงว่า ท้องฟ้าจะมีจุดสิ้นสุด จึงส่งคนออกไปตามหา เรื่องหญิงสาวสำรวจท้องฟ้าจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานปรัมปราด้านอธิบายธรรมชาติ

๓) เท่อฮั่วเซี่ยต๊ะวัน 特火请太阳 (Tehupqingtaiyang)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นายเท่อฮั่วเป็นบุคคลธรรมดาที่มีพลังเหนือธรรมชาติ นายเท่อฮั่วได้แต่งงานกับนางต้าเหมย หลังจากแต่งงาน ได้ ๗ วัน บนโลกก็มีแต่ไปหมด ตะวัน จันทราหายไปหมด นายเท่อฮั่วจึงออกไปตามหาตะวันและจันทรา ได้รู้ว่าเนื่องจากลูกเขยเทพเจ้า แห่งฟ้าฆ่าตะวัน ๑๑ องค์ไปเพื่อแก้แค้นที่พระราชชนนีฆ่าภรรยาของตัวเองตาย ตะวันองค์สุดท้ายเห็นเพื่อน ๆ ตายไปหมดจึงหนีไป ดังนั้น นายเท่อฮั่วจึงปลอมตัวเป็นไก่ตัวผู้และขันออกมา ๓ ครั้ง จึงดึงตะวันออกมาได้

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงปรากฏการณ์ธรรมชาติตามความเชื่อของชนเผ่าจ้วง ที่ตัวละครปลอมเป็นไก่ตัวผู้แล้วขันเพื่อเชิญตะวันออกมาส่องแสงให้กับโลก เท่อฮั่วเซี่ยต๊ะวันจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานปรัมปราด้านอธิบายธรรมชาติ

๔) มูร์วูเจี่ยซ่งซุดแม่น้ำหง 姆洛甲造红水河 (Muluojiazaohongshuihe)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เลยกงเป็นพี่ชายมูร์วูเจี่ย เลยกงอยู่บนท้องฟ้า ส่วนนางมูร์วูเจี่ยอยู่บนดิน เนื่องจากเลยกงไม่ยอมให้น้ำแก่มนุษย์ นางมูร์วูเจี่ยจึงไปสร้างแม่น้ำ พอนางมูร์วูเจี่ยซุดแม่น้ำเสร็จ นางมูร์วูเจี่ยก็ไปขอฝนกับเลยกง เลยกงก็ไม่ยอมให้ฝนอีก นางมูร์วูเจี่ยจึงใช้ไม้ไฟไปเจาะท้องฟ้า ทำให้ท้องฟ้าขาดเป็นรู น้ำที่อยู่บนท้องฟ้าจึงตกลงมา เลยกงจึงร้อนใจอย่างยิ่ง อยากจะซ่อมท้องฟ้า แต่ไม่มีโคลน จึงไปขอโคลนกับนางมูร์วูเจี่ย นางมูร์วูเจี่ยรับปากว่าจะให้โคลน พอท้องฟ้าใกล้จะซ่อมเสร็จ นางมูร์วูเจี่ยก็หลอกเลยกง ด้วยการนำเอาทรายมาปลอมเป็นโคลนนำไปให้เลยกงเพื่อลงโทษที่ เลยกงไม่ยอมให้ฝน ด้วยเหตุนี้เองแม่น้ำท้องฟ้าจะซ่อมเสร็จแล้ว แต่ก็ยังคงมีน้ำตกลงมาอีก นางมูร์วูเจี่ยใช้น้ำที่ตกลงมาจากท้องฟ้า มาเป็นต้นน้ำของแม่น้ำที่ตนเองสร้างขึ้นมา แต่เนื่องจากน้ำจากท้องฟ้าตกลงมาในปริมาณไม่เยอะ แม่น้ำจึงไม่เต็ม ทำให้ริมฝั่งของแม่น้ำสูงกว่าปกติ ต่อมาภายหลังชาวบ้านจึงพากันเรียกแม่น้ำสายนี้ว่า แม่น้ำหง

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงเหตุที่ทำให้ริมฝั่งของแม่น้ำหงสูงกว่าปกติ ว่าเป็นผลมาจากการต่อสู้ระหว่างนางมูร์วูเจี่ยกับเลยกง น้ำไม่พอริมน้ำจึงสูง เรื่องมูร์วูเจี่ยซ่งซุดแม่น้ำหงจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานปรัมปราด้านการอธิบายธรรมชาติ

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงประเภทนิทานปรัมปราด้านการอธิบายธรรมชาติ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายความเป็นมาของธรรมชาติที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่ เช่น แม่น้ำหง ตะวัน จันทราดวงดารา เป็นต้น

๓.๖ นิทานสัตว์

นิทานสัตว์ เป็นนิทานที่มีสัตว์เป็นตัวละครหลัก มักแสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยและลักษณะของสัตว์ประเภทต่าง ๆ ความน่าสนใจของเรื่องอยู่ที่ความขบขันจากการลอกลวงหรือการตกอยู่ในสถานการณ์ยากลำบากที่ไม่น่าเป็นไปได้ของสัตว์ นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีนิทานหลายเรื่องสามารถเข้ากับลักษณะของนิทานสัตว์ ผู้วิจัยแบ่งประเภทออกเป็น นิทานสัตว์ฝ่ายดี นิทานสัตว์ฝ่ายร้าย นิทานอธิบายความเป็นมาและลักษณะของสัตว์ และนิทานที่เกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่างสัตว์กับสัตว์

๓.๖.๑ นิทานสัตว์ฝ่ายดี

นิทานสัตว์ฝ่ายดีในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงเป็นนิทานที่สัตว์ฝ่ายดีเป็นตัวละครเอก มีนิสัยที่ดี มีความสามารถในด้านใดด้านหนึ่ง และมักจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตอบแทนบุญคุณ ดังนี้

๑) พี่ใหญ่เสือ 虎大哥 (Hudage)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว เนื่องจากชายหนุ่มคนหนึ่งช่วยชีวิตเสือเอาไว้ เสือเห็นครอบครัวของชายหนุ่มนั้นยากจน จึงล่าสัตว์แล้วนำมามอบให้ชายหนุ่มเพื่อตอบแทนบุญคุณ ตั้งแต่นั้นมา เสือก็ดูแลชายหนุ่มเหมือนพี่น้องแท้ ๆ

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงเสือดูแลชายหนุ่มเหมือนพี่น้องแท้ ๆ เพื่อตอบแทนบุญคุณ เรื่องพี่ใหญ่เสือจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานสัตว์ฝ่ายดี

๒) นกแก้วตอบแทนคุณ 八哥儿 (Bage'er)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว มีเด็กเลี้ยงวัวคนหนึ่งได้ช่วยชีวิตนกแก้วเอาไว้ เด็กเลี้ยงวัวกับนกแก้วจึงกลายมาเป็นเพื่อนที่สนิทกันมาก เนื่องจากเด็กเลี้ยงวัวป่วยและเสียชีวิตไป นกแก้วจึงมาทำหน้าที่ดูแลแม่ของเด็กเลี้ยงวัวแทน นกแก้วแอบขโมยเงินที่บ้านเศรษฐี แต่พลาดทำถูกเศรษฐีจับตัวได้ อย่างไรก็ตามนกแก้วก็สามารถหาวิธีบินหนีไปได้ ระหว่างบินหนีนกแก้วบังเอิญรู้ว่าเจ้าเมืองจะไปศาลเจ้าไหว้เจ้าแม่กวนอิม จึงปลอมตัวเป็นเจ้าแม่กวนอิมเทศน์สั่งสอนเจ้าเมือง พอเจ้าเมืองรู้ว่าเศรษฐีทำร้ายชาวบ้าน เลยสั่งให้คนมานำตัวเศรษฐีไปลงโทษ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาทั้งเจ้าเมืองและเศรษฐีต่างก็ทำประโยชน์เพื่อชาวบ้าน ไม่ได้ทำเรื่องเลวร้ายอีก ส่วนนกแก้วก็ได้กลับไปดูแลแม่เด็กเลี้ยงวัวตามเดิม

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงนกแก้วดูแลแม่เด็กเลี้ยงวัวเพื่อตอบแทนบุญคุณ เรื่องนกแก้วตอบแทนคุณจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานสัตว์ฝ่ายดี

๓) นิทานของนกคู 鹩哥的故事 (Liaogedegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีเศรษฐีคนหนึ่งเลี้ยงนกคูตัวหนึ่ง เนื่องจากนกคูไม่ยอมพูดตามที่เศรษฐีบอก จึงถูกเศรษฐีนำไปปล่อยทิ้ง มีช่างทำเครื่องประดับคนหนึ่งเดินผ่าน เห็นมีบางอย่างถูกทิ้งจากบ้านเศรษฐี จึงพานกคูกลับบ้านและรักษาแผล เมื่อนกคูหายบาดเจ็บแล้วก็ช่วยช่างทำเครื่องประดับทำงานเพื่อตอบแทนบุญคุณ และเป็นพ่อสื่อทำให้ช่างทำเครื่องประดับได้รู้จักกับ

ลูกสาวเศรษฐีซึ่งกำลังถูกบังคับแต่งงานกับลูซี นกดูจึงปลอมเป็นเทพเจ้ากวนอู มาหลอกให้ลูซียกเลิกงานแต่ง และทำให้ลูกสาวเศรษฐีได้แต่งงานกับช่างทำเครื่องประดับในท้ายที่สุด

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึง นกดูตบแทนบุญคุณของช่างทำเครื่องประดับ ซึ่งทำให้ช่างทำเครื่องประดับแต่งงานกับลูกสาวเศรษฐี นิทานเรื่องนิทานของ นกดูจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานสัตว์ฝ่ายดี

สรุปได้ว่า นิทานสัตว์ฝ่ายดีที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มักจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์กับมนุษย์เป็นความสัมพันธ์ที่สนิทกันมาก เนื้อเรื่องมักจะเป็นมนุษย์ให้การช่วยเหลือก่อน สัตว์ตอบแทนบุญคุณมนุษย์ แสดงให้เห็นถึงค่ามการทำดีของชนเผ่าจ้วงอีกด้วย

๓.๖.๒ นิทานสัตว์ฝ่ายร้าย

นิทานสัตว์ฝ่ายร้ายของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง เป็นนิทานที่สัตว์ฝ่ายร้ายเป็นตัวละครเอก มักจะมีนิสัยใจร้าย และทำให้มนุษย์เดือดร้อน ดังนี้

๑) พี่น้องต่อสู้กับครึ่งคนครึ่งหมี 姐弟斗人熊婆 (Jiedidourenxiongpo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว เขตที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่นั้นเป็นป่า มีอยู่วันหนึ่งที่หมู่บ้านที่อยู่ใกล้ ๆ กันนั้นมีงานศพ พวกผู้ใหญ่จึงพากันออกไปช่วยงานหมด ที่บ้านจึงเหลือเด็กสอง พี่น้อง เนื่องจากน้องชายคิดถึงยาย พี่สาวจึงพาน้องชายไปบ้านยาย ครึ่งคนครึ่งหมีได้ยินเสียงของเด็ก จึงออกมาตามหาเด็กสองคนพี่น้อง และปลอมตัวเป็นยาย แต่พี่สาวรู้ว่าไม่ใช่ยายแต่เป็นครึ่งคนครึ่งหมีปลอมตัวมา พี่น้องสองคนจึงสู้กับครึ่งคนครึ่งหมีโดยอาศัยความฉลาดและไหวพริบของตนเอง สุดท้าย ครึ่งคนครึ่งหมีก็จมน้ำตาย

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงครึ่งคนครึ่งหมี ซึ่งเป็นสัตว์ร้ายของชนเผ่าจ้วง พี่น้องสองคนต่อสู้กับครึ่งคนครึ่งหมีโดยอาศัยความกล้าหาญและความฉลาดของตนเอง จึงสามารถเอาชนะได้ เรื่องพี่น้องต่อสู้กับครึ่งคนครึ่งหมีจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานสัตว์ฝ่ายร้าย

๓.๖.๓ นิทานอธิบายความเป็นมาและลักษณะของสัตว์

นิทานอธิบายความเป็นมาและลักษณะของสัตว์ เป็นนิทานที่เกี่ยวกับกำเนิดของสัตว์ต่าง ๆ ดังนี้

๑) กำเนิดนกอัญชัน 秧鸡鸟 (Yangjiniao)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว มีพี่น้องสองคนใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันและมีอาชีพจับปลาเป็นหลัก พี่ชายรักน้องชายมากคอยดูแลแบ่งเนื้อปลาให้น้องชายกินตลอด ตัวเองกินแต่เศษเนื้อที่ติดอยู่ตามก้าง มีอยู่วันหนึ่ง มีคนไม่ตีมาบอกน้องชายว่า จริง ๆ แล้วก้างปลาร่อยกว่า แล้วยังยุต้อไปว่าจริง ๆ พี่ชายไม่ได้รักน้องชายอย่างแท้จริง น้องชายตันหลงเชื่อคนไม่ตี แล้วทำให้พี่ชายจมน้ำ

เสียชีวิตไป พอน้องชายกลับถึงบ้านกินก้างปลา ถึงรู้ว่าตนเองเข้าใจผิดและทำผิดไปอย่างมาก แล้วก็ร้องไห้ไม่หยุด วันต่อมาน้องชายหายตัวไป มีแต่นกตัวหนึ่งบินไปบินมาส่งเสียงเรียกหาพี่ชาย ชาวบ้านจึงเรียกชื่อให้กันว่า “นกหาพี่” เนื่องจาก “นกหาพี่” ออกมาฤดูปลูกข้าว ชาวบ้านก็เรียกว่า นกอัญชัน

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการอธิบายความเป็นมาของนกอัญชันของชนเผ่าจ้วง เนื่องจากน้องชายหุบเขาหลงเชื่อคำคนไม่ดีจึงฆ่าพี่ชายตาย น้องชายจึงร้องไห้ไม่หยุด กลายเป็นนกอัญชัน เรื่องกำเนิดนกอัญชันจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานอธิบายความเป็นมาและลักษณะของสัตว์

๒) นกกาเหว่า 布谷鸟 (Buguniao)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว มีเด็กคนหนึ่งชื่อปู้กุ แม่เลี้ยงไม่ได้ดูแลปู้กุเหมือนลูกแท้ ๆ นางรักเพียงแค่ลูกชายแท้ ๆ ของตนคนเดียว เนื่องจากแม่เลี้ยงเกลียดปู้กุอย่างมาก จึงอยากให้ปู้กุตายไปเสีย มีอยู่วันหนึ่ง แม่เลี้ยงให้ปู้กุกับลูกชายของตนเองไปปลูกข้าว แต่แบ่งกระบะป๋าสื่ออาหารให้ผิดคน ทำให้ลูกชายแท้ ๆ ของตนเองกินอาหารที่ถูกวางยาพิษแล้วเสียชีวิตไป แม่เลี้ยงเสียใจมากที่พลาดไปฆ่าลูกตนเองตาย จึงไม่มีหน้าอยู่ต่อ นางเดินลงน้ำแล้วจมน้ำตาย ขณะนั้นมีนกตัวหนึ่งบินออกมา ส่งเสียงว่า ปู้กุ ปู้กุ ชาวบ้านจึงตั้งชื่อว่า นกปู้กุ หรือที่เรียกกันว่านกกาเหว่านั่นเอง

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการอธิบายความเป็นมาของนกกาเหว่า เนื่องจากแม่เลี้ยงใจร้ายอยากฆ่าปู้กุตาย แต่เรื่องกลับตาลปัตรกลายเป็นฆ่าลูกในไส้ของตน จึงกลายเป็นนกกาเหว่า เรื่องนกกาเหว่าจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานอธิบายความเป็นมาและลักษณะของสัตว์

๒) ผีงกับด้วง 黄蜂和屎壳郎 (Huangfengheshikelang)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยโบราณ ทุกสิ่งที่อยู่บนโลกต้องเชื่อฟังเทพเจ้าแห่งฟ้า มีอยู่วันหนึ่ง เทพเจ้าแห่งฟ้าสั่งให้ผีงกับด้วงไปตรวจงานที่โลกมนุษย์ เนื่องจากด้วงไม่ได้ออผีง ด้วงได้เดินทางนำไปก่อน แล้วดันไปถ่ายทอดคำพูดของเทพเจ้าแห่งฟ้าผิด จึงถูกลงโทษให้กลายเป็นสัตว์ที่กินอุจจาระ ส่วนผีง เมื่อรู้ว่าด้วงออกเดินทางล่วงหน้าไปก่อน ก็รีบร้อนลงมาที่โลกมนุษย์ พลาดถูกงูตัวหนึ่งกัดเข้าที่เอว ทำให้ช่วงเอวหดเล็กลง กลายเป็นรูปร่างของผีงที่เราเห็นกันในปัจจุบัน

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการอธิบายลักษณะของสัตว์ ด้วงถูกลงโทษเป็นสัตว์ที่กินอุจจาระ ขณะที่ผีงถูกงูกัด เอวหดเล็กลง เรื่องผีงกับด้วงจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานอธิบายความเป็นมาและลักษณะของสัตว์

๓) กระดุกแพะติดคอเสือ 老虎拔刺 (Laohubaci)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีอยู่วันหนึ่ง เสือกินแพะอย่างไม่ระวังตัว กระดุกแพะติดอยู่ในคอเอาออกไม่ได้ เนื่องจากสัตว์ต่าง ๆ กลัวเสืออย่างมาก จึงไม่มีใครยอมรักษาเสือ เสือจึงไป

ขอความช่วยเหลือจากอีกา ซึ่งเสือสัญญาว่าจะไม่ทำร้ายกับสัตว์อื่น ๆ อีกาแพะทำให้เสือไปหาวัว วัว จึงยอมรักษาเสือ เอากระดูกแพะออกมาได้อย่างสำเร็จ หลังจากเสือหายดี ก็ลืมสัญญาตนเองไว้ ดังนั้น ทุกคนก็รู้ว่าเสือไม่มีความมันสัญญา

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการอธิบายลักษณะของเสือ ที่เป็นสัตว์ไม่รักษาคำมันสัญญา ขอบใจอำนาจตนเอง เรื่องกระดูกแพะติดคอเสือจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภท นิทานอธิบายความเป็นมาและลักษณะของสัตว์

๔) ควายเกลียดต้นกล้วย 水牛狠芭蕉 (Shuiniuhenbajiao)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ควายเป็นสัตว์ที่เชื่อฟังมาก เนื่องจากสุนัขจึงจอกไปยุ่งแหยง ควายว่า ไม่ควรเชื่อฟังและไม่ต้องช่วยมนุษย์ทำนา ควายจึงกลายเป็นสัตว์ที่ไม่เชื่อฟัง วัน ๆ เอาแต่กินหญ้าอย่างเดียวไม่ยอมทำงาน ชาวนาจึงว่านควายมาก ต้นกล้วยเห็นแล้วจึงบอกกับชาวนาว่า ใช้เชือกเงาะจุมก ควายก็จะเชื่อฟังแล้ว หลังจากนั้น ควายก็เกลียดต้นกล้วยเป็นอย่างมาก ทุกครั้งที่เห็นต้นกล้วยต้องใช้เขาเข้าไปขวิดต้นกล้วย

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการอธิบายลักษณะของควาย ชาวนาใช้เชือกเงาะจุมกเพื่อให้ควายเชื่อฟัง ควายชอบขวิดต้นกล้วยเพราะต้นกล้วยไปเสนอให้ชาวนาเอาเชือกมาเงาะจุมกควาย เรื่องควายเกลียดต้นกล้วยจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานอธิบายความเป็นมาและลักษณะของสัตว์

๕) ไก่จิกตะขาบ 鸡叮蜈蚣 (Jidingwugong)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว ไก่กับตะขาบเป็นเพื่อนสนิทกัน มีอยู่วันหนึ่ง ลูกของตะขาบหายไป ตะขาบไปตามหาลูกแล้วเข้าไปช่องหินที่แคบมาก เลือดจึงไหลเลอะไปทั้งตัว หลังจากนั้นมาตะขาบก็มีสีแดง ต่อมาวันหนึ่งตะขาบได้บังเอิญเจอไก่ แล้วรู้ว่าไก่มีหนวดสัมผัสที่สามารถชี้ทางได้ จึงขอยืมหนวดสัมผัสจากไก่เพื่อนำทางไปตามหาลูก ครั้นพอตามหาลูกตะขาบเจอ ตะขาบที่รู้สึกว่าการมีหนวดสัมผัสนั้นดีมาก จึงยึดเอาไว้ไม่ยอมคืนให้ไก่ ไก่จึงโมโหมาก แต่้นั้นต่อมา ทุกครั้งที่เห็นตะขาบไก่อก็จิกตะขาบ

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการอธิบายลักษณะของไก่และตะขาบ เนื่องจากตะขาบขยืมหนวดสัมผัสจากไก่ไปแล้วไม่ยอมคืนให้ ตะขาบจึงมีหนวดสัมผัสอย่างที่เห็นในปัจจุบัน แล้วไก่อก็จิกตะขาบเพื่อแก้แค้น เรื่องไก่จิกตะขาบจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานอธิบายความเป็นมาและลักษณะของสัตว์

๖) แมวสอนเสือปีนต้นไม้ 猫教老虎爬树 (Maojiaolaohupashu)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เสือไม่พอใจที่พวกสัตว์ต่าง ๆ พวกมันไปชมเชยแมว ว่าแมวทั้งมีความสามารถทั้งเก่ง เสือจึงตัดสินใจเดิมพันกับแมวว่า ให้เสือจับตัวแมว หากเสือจับแมวไม่ได้เสือถึงจะยอมรับในความสามารถของแมว แมวตกลงรับคำท้าและถือโอกาสปีนขึ้นไปอยู่บนหลังเสือ ทำให้

เสือไม่สามารถจับแมวได้และยอมรับในความสามารถของแมว พอเสือตระหนักได้ว่าแมวเก่งกว่า จึงกราบแมวเป็นอาจารย์และขอให้แมวถ่ายทอดความรู้ความสามารถให้ หลังจากนั้นแมวก็นั่งใจสอน เสือ โดยสอนให้เสือวิ่ง กระโดด และปีนต้นไม้ แต่เสือกหาไม้ไผ่จับแมวเป็นอาจารย์จากใจจริง ทุกครั้งที่สบโอกาสเสือกก็ยังคงพยายามหาวิธีจับตัวแมวมากขึ้น มีอยู่วันหนึ่ง เสือเห็นมีกระรอกวิ่งเล่นอยู่ บนต้นไม้ ก็เลยอยากปีนต้นไม้เพื่อจับกระรอกมากขึ้น เนื่องจากเสือกตัวหนักมาก ทำให้กิ่งไม้ไม่สามารถ รับน้ำหนักของเสือกได้ ทางฝ่ายแมวแม้เห็นว่าเสือกทำอะไรก็ไม่ได้สอนวิธีการลงจากต้นไม้ให้เสือกแต่อย่างใด สุดท้ายเสือกจึงตกลงมาและสะโพกหัก

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการอธิบายลักษณะของแมวและเสือ อธิบายถึงสาเหตุของแมวกับเสือกมีท่าทางใกล้เคียงกัน ทำให้เห็นเสือเป็นสัตว์ร้าย และแมวเป็นสัตว์ อ่อนโยน นิทานเรื่องแมวสอนเสือกปีนต้นไม้จึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานอธิบายความเป็นมา และลักษณะของสัตว์

สรุปได้ว่า นิทานประเภทนิทานอธิบายความเป็นมาและลักษณะของสัตว์ มักจะเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับการอธิบายความเป็นมาและลักษณะของสัตว์ที่ใกล้ชิดกับชนเผ่าจ้วง เช่น นก เสือ ไก่ ควายเป็นต้น โดยนำลักษณะของสัตว์มาสร้างเรื่องเพื่ออธิบายความเป็นมาและเหตุที่สัตว์ต้องมี ลักษณะเช่นนั้นเพื่อทำให้เรื่องราวสนุกสนานมากขึ้น

๓.๖.๔ นิทานการต่อสู้ระหว่างสัตว์กับสัตว์

นิทานที่เกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่างสัตว์กับสัตว์ เป็นนิทานที่มีเนื้อหากล่าวถึงการต่อสู้ ระหว่างสัตว์ มักจะแสดงให้เห็นถึงความฉลาดของสัตว์ชนิดหนึ่งและความโง่ของสัตว์อีกชนิดหนึ่ง ดังนี้

๑) เสือกับคางคก 老虎和癞蛤蟆 (Laohuhelaihama)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีอยู่วันหนึ่ง เสือกหิวมากจึงบอกว่าอยากกินคางคก พอตี คางคกได้ยินคำพูดของเสือก จึงโมโหมาก เดิมพันกับเสือกว่า ใครกระโดดไปถึงฝั่งตรงข้ามแม่น้ำก่อนก็ เป็นผู้ชนะ คางคกซ่อนตัวอยู่ทางเสือก เวลาเสือกเตรียมตัวจะกระโดด คางคกก็ถือโอกาสกระโดดถึง ฝั่งตรงข้ามก่อน เสือกกลัวคางคกจะมาฆ่าตัวเองกิน จึงวิ่งหนีไป ระหว่างหนีได้พบลิงตัวหนึ่ง ลิงสัญญา ว่าจะพาเสือกไป แก่แค่น คางคกเห็นลิงกับเสือกกลับมาพร้อมกัน จึงหลอกเสือกว่าลิงพาเสือกมาเพื่อส่งคืน ให้ตนเอง เสือกโมโหและกลัวอย่างมากจึงวิ่งหนีไป ระหว่างวิ่งหนีนั้นเสือกลากลึงไปด้วยจนลึงตาย

นิทานพื้นบ้านนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการประลองของเสือกซึ่งเป็นสัตว์โง่เขลา กับ คางคกซึ่งเป็นสัตว์ที่มีความฉลาด ในการต่อสู้ระหว่างเสือกกับคางคก คางคกก็เป็นผู้ชนะ เรื่องเสือกกับ คางคกจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานที่เกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่างสัตว์กับสัตว์

๒) เสือกับวัว 老虎和水牛 (Haouheshuiniu)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เสือกอยากกินวัว แต่เสือกกลัวเขาของวัว จึงทำที่ไปถามวัวเรื่อง เกี่ยวกับเขาวัว วัวไม่รู้เสือกคิดอย่างไรจึงตอบมาเขาวัวนั้นทำมาจากดิน เสือกรู้ว่าเขาวัวไม่น่ากลัวอย่างที่

คิดจึงฆ่าวัวกิน อีกวันหนึ่งเสือได้พบควาย ก็ถามควายเหมือนที่เคยถามวัวว่าเขาควายทำมาจากอะไร เพื่อจะฆ่าควายมากินเหมือนที่เคยฆ่าวัว ฝ่ายควายนั้นรู้ที่อยู่แกล้งใจว่าเสือไม่มีทางตีกับตนเอง ก่อนที่เสืออ้าปากก็ใช้เขาสู้กับเสือ สุดท้ายควายก็เอาชนะเสือได้ หลังจากนั้น เสือกก็ไม่กล้าทำร้ายควายอีก

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการต่อสู้ระหว่างเสือกับวัวและควาย วัวไวใจเสือแต่ถูกเสือฆ่ากินไป ควายรู้ทันเสือจึงมีแผนไปสู้กับเสือ เรื่องเสือกกับวัวจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานที่เกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่างสัตว์กับสัตว์

๓) อีกาจอมทรนงกับสุนัขจิ้งจอก 骄傲的老鸦 (Jiaoaodelaoya)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า สุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่งอยากกินนกที่อยู่บนต้นไม้ แต่ทำอย่างไรก็จับนกไม่ได้ สุนัขจิ้งจอกออกอุบายแกล้งตายเพื่อล่ออีกา อีกาเห็นสุนัขจิ้งจอกยังคงหายใจอยู่ก็เตือนเพื่อน ว่าสุนัขจิ้งจอกยังมีชีวิตอยู่ มีอยู่วันหนึ่ง สุนัขจิ้งจอกหลอกว่าตนเองไต่ต้นไม้ไม่ได้ แต่ก็ถูกอีกา รู้ทันและเปิดโปงอีกเป็นครั้งที่สอง เนื่องจากอีกา รู้ทันและสามารถเอาชนะสุนัขจิ้งจอกได้ถึง สองครั้ง สองครา อีกาจึงหลงตัวเองรู้สึกว่าเป็นสัตว์ที่ฉลาดที่สุด หลังจากนั้นสุนัขจิ้งจอกก็มา ชื่นชมอีกาว่าทั้งสวยและฉลาดแล้วหาข้ออ้างดูถูกอีกาเรื่องปีก ซึ่งทำให้อีกาแสดงความสามารถของปีกต่อหน้าตนเอง แล้วก็จับอีกาฆ่ากิน

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการต่อสู้ระหว่างอีกากับสุนัขจิ้งจอก อีกาเอาชนะด้วยความสติปัญญา แต่เนื่องจากอีกาหลงตัวเองจึงถูกสุนัขจิ้งจอกฆ่ากินในท้ายที่สุด เรื่องอีกาจอมทรนงกับสุนัขจิ้งจอกจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานที่เกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่างสัตว์กับสัตว์

๔) แมลงปอกับมด 蜻蜓和蚂蚁 (Qingthemayi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีมดตัวหนึ่งไต่บนตัวแมลงปอ แต่แมลงปอกลับไม่ได้ไต่ลมดทันที และคิดว่าหากตนเองบินไปสู่ท้องฟ้า อย่างไรเสียมดก็ไม่สามารถลากตัวเองกลับไปที่รังมดได้อยู่ดี มดก็กัดแมลงปอจนไปโดนบริเวณหัวใจของแมลงปอ ทำให้แมลงปอตกลงมาที่พื้นดิน มดจึงไปเรียกเพื่อน ๆ มาเพื่อลากแมลงปอกลับรัง

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการต่อสู้ระหว่างแมลงปอกับมด ทำให้เห็นถึงความฉลาดของมดและความโง่งของแมลงปอ นิทานเรื่องแมลงปอกับมดจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานที่เกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่างสัตว์กับสัตว์

๕) เจ้ากบชาญฉลาดกับฮ่องเต้เบาปัญญา 蛤蟆登殿 (Hamadengdian)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในอดีตกาล มีเจ้ากบตัวหนึ่งเป็นกบวิเศษ สามารถเรียกลมเรียกฝนได้ ฮ่องเต้รู้เรื่องนี้จึงเชิญกบบมาพบ ทั้งยังให้กบเรียกฝนต่อหน้าฮ่องเต้ เมื่อกบส่งเสียง ฝนตกทันที ฮ่องเต้อยากให้กบเป็นครูสอนวิธีการเรียกฝน เจ้ากบจึงบอกให้ฮ่องเต้ถอดเสื้อคลุมมังกรซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งองค์จักรพรรดิออก เพื่อมาแลกกับหนังของกบ ทำให้ฮ่องเต้ได้รับความสามารถในการเรียกลมเรียกฝนไปจากกบทั้งยังคงพระราชอำนาจขององค์ฮ่องเต้เองเอาไว้ด้วย แต่ทว่าทุกอย่าง

กลับตาลปัตรเมื่อกบนำเสื้อเหลือง (เสื้อคลุมมังกร) มาใส่ กบก็กลายเป็นมนุษย์ ส่วนฮ่องเต้ก็กลายเป็น กบ และแล้วอดีตฮ่องเต้ที่ปัจจุบันกลายเป็นกบ ก็ถูกกบที่ปัจจุบันกลายเป็นมนุษย์ไล่ออกจาก พระราชวังไป

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงการต่อสู้ระหว่างกบกับฮ่องเต้ ทำให้เห็นถึงความฉลาดของกบและความโง่ของฮ่องเต้ นิทานเรื่องเจ้ากบชาญฉลาดกับฮ่องเต้บาปบุญจึงเป็น นิทานพื้นบ้านประเภทนิทานที่เกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่างสัตว์กับสัตว์

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านประเภทนิทานที่เกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่างสัตว์กับสัตว์ ตัวละครเป็นสัตว์ที่พบบ่อยในสังคมชนเผ่าจ้วง และมักจะทำให้เห็นถึงความฉลาดของสัตว์ชนิดหนึ่งกับ ความโง่ของสัตว์อีกชนิดหนึ่งด้วย

๓.๗ นิทานมุขตลก

เนื้อเรื่องในนิทานมุขตลกมาจากชีวิตจริงของชนเผ่าจ้วง เป็นนิทานขนาดสั้นซึ่งทำให้ผู้อ่าน ผู้ฟังนิทานเกิดความสนุกสนาน บางเรื่องยังมีเนื้อหากล่าวถึงการสั่งสอนอบรม ทำให้ผู้อ่านผู้ฟังเกิด ความรู้คิดที่ดีอีกด้วย

๑) นายกงพอแสร้งโง่ 公颇装·削 (Gongpozhuang" xiao")

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นายกงพอเป็นผู้ช่วยของฤๅษี ฤๅษีสั่งให้ทำอะไร นายกงพอก็ทำอย่าง นั้น มีอยู่วันหนึ่ง ฤๅษีให้นายกงพอไปซื้อหมูแดง พอนายกงพอไปซื้อหมูแดงกลับมา ฤๅษีก็ตกใจมาก ถามนายกงพอว่าทำไมต้องลากหมูแดงมา ทำไมไม่ใช้มือถือไว้ ลากมาแบบนี้มันสกปรกมาก นายกงพอ จึงตอบว่า ฤๅษีสั่งให้ซื้อหมูแดงเอง (ในภาษาจ้วง คำว่า“แดง” ในหมูแดง มีความหมายว่าลาก) ฤๅษีจึง โหม้โหม่มาก ว่านายกงพอว่าเป็นคนโง่

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงนายกงพอที่ถือโอกาสที่ภาษาออกเสียงเหมือนกันแต่ มีความหมายต่างกันมาแกล้งฤๅษี เรื่องนายกงพอแสร้งโง่จึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมุขตลก

๒) ช่วย “ฤๅษี” ถักทอเสื้อใหม่ 帮土司老爷做新袍 (Bangxintusilaoyezuoxinpao)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ฤๅษีอยากได้เสื้อใหม่ จึงสั่งให้นายกงพอไปตัดเสื้อใหม่สองตัวตัวหนึ่ง ใส่ไปพบจักรพรรดิ อีกตัวหนึ่งใส่ไปพบประชาชน สุดท้าย เสื้อที่นายกงพอนำกลับมา ตัวหนึ่งข้างหน้า สั้น ข้างหลังยาว อีกตัวหนึ่งมีลักษณะตรงข้ามกัน ฤๅษีโหม้โหม่มาก นายกงพอจึงอธิบายว่า ไปพบ จักรพรรดิต้องไหว้ ข้างหน้าสั้นข้างหลังยาวก็จะพอดี ส่วนใส่ไปพบประชาชน ไม่ต้องไหว้ ยืนอยู่ อย่างเดียว ข้างหน้ายาว ข้างหลังสั้นพอดี ฤๅษีจึงเจียบกริบ

นิทานเรื่องนี้กล่าวถึงนายกงพอใช้ไหวพริบไปตัดเสื้อให้ฤๅษี ทำให้ฤๅษียอมรับในเหตุผลของ นายกงพอ เรื่องช่วย“ฤๅษี” ถักทอเสื้อใหม่จึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมุขตลก

๓) เหล่าเต็งชำระหนี้ 老登还债 (Laodenghuanzhai)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เหล่าเต็งไม่สามารถชำระหนี้ได้ จึงมานั่งคิดหาวิธีอยู่ที่ริมบ่อ เศรษฐีเห็นมีเปิดเล่นน้ำอยู่แถวนั้น จึงบอกเหล่าเต็งว่าให้ใช้เปิดชำระหนี้ได้ เหล่าเต็งจึงบอกยกเปิดทั้งหมดให้เศรษฐีเพื่อใช้หนี้ และบอกกับเศรษฐีว่าต้องให้เขาเดินไปข้างหน้าก่อน เปิดค่อยยอมเชื่อฟังเศรษฐีพอเศรษฐีใช้ไม้ไผ่ไล่ตอนเปิดกลับบ้าน เปิดก็บินหนีไปหมด แท้จริงแล้ว เปิดเป็นเปิดป่า ไม่ใช่เปิดของเหล่าเต็ง เศรษฐีจึงโกรธอย่างมาก

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสายตาศรษฐีมีแต่เปิดที่มีค่า จึงถูกเหล่าเต็งหลอก ซึ่งเหล่าเต็งชำระหนี้ได้อย่างไม่ต้องเสียอะไร เรื่องเหล่าเต็งชำระหนี้จึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมุขตลก

๔) เหล่าเต็งให้ข้อเสนอ 老登串蛋 (Laodengchuandan)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีอยู่วันหนึ่ง เศรษฐีคนหนึ่งถือไข่เปิดหนึ่งลงเดินกลับบ้าน ระหว่างเดินทางรู้สึกเหนื่อยมาก จึงไปถามเหล่าเต็งว่า มีวิธีใดที่ไม่ต้องเสียเงินและสามารถทำให้ตนเองนำไข่เปิดกลับบ้านอย่างสบายไม่เสียแรง เหล่าเต็งเสนอให้เศรษฐีว่า ใช้เชือกร้อยไข่เปิดให้เป็นพวง จึงไม่ต้องถือ เศรษฐีทำตามเหล่าเต็ง เมื่อเศรษฐีกลับถึงบ้าน ไข่เปิดก็แตกเสียหายไปหมดเหลือไว้แต่เปลือก เศรษฐีจึงโมโหอย่างมาก

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึงเหล่าเต็งให้ข้อเสนอ เศรษฐีไม่ใช่สมองคิดก็ทำตาม ทำให้ไข่เปิดแตกเสียหายไปหมด เรื่องเหล่าเต็งให้ข้อเสนอจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมุขตลก

๕) ยาแก้พิษของเหอทูย 特推的解毒药 (Tetuidejieyao)

นิทานเรื่องนี้ กล่าวว่า มีอยู่วันหนึ่ง เศรษฐีไปล่าสัตว์ที่ป่า เมื่อทั้งหิวและเหนื่อยแล้วเหลือบไปเห็นบึงจางสองอันแววนอยู่บนต้นไม้ จึงนำมากิน พอเหอทูยกลับมา ก็รู้ว่าเศรษฐีแอบกินบึงจางไป จึงบอกเศรษฐีว่าบึงจางใส่ยาพิษไปแล้ว เศรษฐีจึงขอร้องอ้อนวอนเหอทูยว่าขอยาแก้พิษเหอทูยจึงให้ยาที่ทำให้อาเจียนมอบให้เศรษฐีเพื่อเป็นการลงโทษ แต่เนื่องจากเศรษฐีไม่รู้จักความจริงจึงขอบคุณเหอทูยอย่างมาก

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงเหอทูยให้ยาที่ทำให้อาเจียนเพื่อลงโทษเศรษฐี แต่เศรษฐีไม่รู้ ยังคิดว่าเหอทูยช่วยเหลือตนเอง เรื่องยาแก้พิษของเหอทูยจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมุขตลก

๖) เหอทูยเลียนแบบปัญญาชน 特推学斯文 (Tetuixuesiwen)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เศรษฐีเตรียมของขวัญไว้เพื่อเอาใจเจ้าเมืองคนใหม่ เนื่องจากกลัวเหอทูยไม่มีมารยาท แล้วจะทำให้เสียเรื่อง จึงสั่งให้เหอทูยทำทุกอย่างตามเศรษฐี เนื่องจากฝนเพิ่งหยุด เศรษฐีจึงสิ้นทกล้ม เหอทูยก็ทำตามเศรษฐีทกล้มเหมือนกัน ของขวัญที่ซื้อมาจึงพังเสียหายหมด เศรษฐีจึงกลับบ้านด้วยความโมโหเป็นอย่างมาก

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงเศรษฐีกลัวเท่อหุ่ยไม่มีมารยาท จึงสั่งให้เท่อหุ่ยทำตามที่ตนเองปฏิบัติทุกอย่าง จึงทำให้ของข่วญูพังเสียหาย เรื่องเท่อหุ่ยเลียนแบบปัญญาชนจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมุขตลก

๙) นักพรตโดนผีสิง 鬼缠道公 (Guichandaogong)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีหมอผีท่านหนึ่ง ต้องไปงานศพ ระหว่างทางฝนตกหนักมาก หมอผีไม่มีที่หลบฝน จึงวิ่งเข้าไปหลบฝนที่ศาลเจ้า แล้วรู้สึกได้ว่าพระรูปหนึ่งกำลังมองตัวเองอยู่ จึงวิ่งหนีออกจากศาลเจ้า แต่ด้วยความตระหนกจึงชนเข้ากับประตูศาลเจ้า ทำให้ตัวเองเลือดไหลไม่หยุด หมอผีวิ่งมาถึงตลาด ชาวบ้านเห็นหมอผีบ้า ๆ บอ ๆ จึงไล่หมอผีออกจากหมู่บ้าน สุดท้าย หมอผีจมน้ำหายไป

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงหมอผีของชนเผ่าจ้วงที่คิดไปเอง ตกใจไปเองจนตาย เรื่องนักพรตโดนผีสิงจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมุขตลก

๑๐) แม้แต่ชีวิตก็ไม่ต้องการ 命都不要了 (Mingdoubuyaole)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว เจียกับหยี่เป็นเพื่อนกัน มีอยู่วันหนึ่ง เจียเลี้ยงข้าวหยี่ที่บ้าน เมื่อผักและเต้าหู้ถูกนำมาขึ้นโต๊ะ หยี่ก็กินเต้าหู้ไปหมด แล้วบอกว่าเต้าหู้เป็นชีวิตตนเอง แล้วอีกวันหนึ่งสองคนกินข้าวกัน ครั่งนี้เจียสั่งกินหมูกับผัก หยี่ก็กินแต่หมูไปหมด แล้วบอกว่า ถึงแม้ว่าเต้าหู้เป็นชีวิตตนเอง แต่พอได้พบหมู ชีวิตก็ไม่ต้องการแล้ว

นิทานเรื่องนี้กล่าวถึงหยี่ที่หาข้ออ้างเพื่อกินหมู แม้แต่ชีวิตก็ไม่ต้องการแล้ว เรื่องแม้แต่ชีวิตก็ไม่ต้องการจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมุขตลก

๑๑) ถ้าเป็นคนต้องมีกระดูกและเนื้อ 是人该有骨头有肉呀 (Shirengaiyougutou yourouya)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีเพื่อนสองคน ชอบเอาไรต์เอาเบียบซึ่งกันและกัน มีอยู่วันหนึ่งนัดกินข้าวที่บ้านเพื่อนคนหนึ่ง ทั้งเจ้าของบ้านและแขกต่างก็คิดว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะนำอาหารมา สุดท้าย ทั้งสองคนก็ได้กินแต่ผัก ระหว่างนั้นมีคนหนึ่งเห็นหุ่นไล่กา จึงเสียดสีว่าเพื่อนไม่ใช่คน เพื่อนจึงตอบว่า หุ่นไล่กาไม่ใช่คน ถ้าเป็นคนต้องมีกระดูกและเนื้อ

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหากล่าวถึงเพื่อนสองคนเสียดสีว่าซึ่งกันและกัน เรื่องถ้าเป็นคนต้องมีกระดูกและเนื้อจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานมุขตลก

สรุปได้ว่า นิทานประเภทนิทานมุขตลกของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง เหมือนกับนิทานทั่ว ๆ ไป มักจะมีเนื้อหาทำให้ผู้อ่านผู้ฟังนิทานเกิดความรู้สึกสนุกสนาน

กล่าวโดยสรุปว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีเนื้อหาหลายประเภท ประเภท มีทั้งเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของชาวจ้วง ความเป็นมาของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่เป็นหลัก ประวัติศาสตร์ชนเผ่าจ้วง ชีวิตประจำวันในท้องถิ่น การจัดแบ่งประเภทนิทานพื้นบ้าน ชน

เผ่าจ้วง จึงทำให้เห็นถึงวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วงอย่างชัดเจน เช่น ความเชื่อเรื่องการนับถือเทพเจ้า ต่าง ๆ เรื่องวีรบุรุษ เรื่องธรรมชาติ เรื่องกรรม เรื่องการเกิดใหม่เป็นต้น และค่านิยมของสังคมใน ชนเผ่าจ้วง เช่น ความกตัญญู ความคิดเกี่ยวกับเงินทอง เป็นต้น

บทที่ ๔
การวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง

การวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๔.๑ อนุภาคตัวละคร

๔.๑.๑ อนุภาคตัวละครเป็นผู้วิเศษ

๔.๑.๒ อนุภาคตัวละครเป็นบุคคลธรรมดา

๔.๑.๓ อนุภาคตัวละครเป็นสัตว์

๔.๒ อนุภาคของวิเศษ

๔.๒.๑ อนุภาคของวิเศษที่ได้รับจากผู้วิเศษ

๔.๒.๒ อนุภาคของวิเศษที่มาจากธรรมชาติ

๔.๒.๓ อนุภาคของวิเศษที่ติดตัวตัวละครมาตั้งแต่เกิด

๔.๒.๔ อนุภาคของวิเศษที่ตัวละครสร้างขึ้น

๔.๓ อนุภาคเหตุการณ์

๔.๓.๑ อนุภาคการสร้างโลก

๔.๓.๒ อนุภาคน้ำท่วม

๔.๓.๓ อนุภาคการลงโทษ

๔.๓.๔ อนุภาคการแต่งงานที่ผิดปกติธรรมดา

๔.๓.๕ อนุภาคการตั้งครรภโดยปราศจากการมีเพศสัมพันธ์

๔.๓.๖ อนุภาคผู้วิเศษให้ความช่วยเหลือบุคคลธรรมดา

๔.๓.๗ อนุภาคการร้องเพลงพื้นบ้าน

๔.๓.๘ อนุภาคการเกิดใหม่

๔.๓.๙ อนุภาคการทดสอบ

๔.๓.๑๐ อนุภาคแม่เลี้ยงกลั่นแกล้งลูกเลี้ยง

๔.๓.๑๑ อนุภาคการต่อสู้

๔.๑ อนุภาคตัวละคร

อนุภาคตัวละคร หมายถึง ตัวละครที่มีลักษณะแปลกหรือพิเศษในด้านใดด้านหนึ่ง อนุภาคตัวละครที่พบในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ผู้วิจัยแบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ อนุภาคตัวละครเป็นผู้วิเศษ อนุภาคตัวละครเป็นบุคคลธรรมดา และอนุภาคตัวละครเป็นสัตว์ ดังนี้

๔.๑.๑ อนุภาคตัวละครเป็นผู้วิเศษ

อนุภาคตัวละครเป็นผู้วิเศษที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง หมายถึงตัวละครที่มีความวิเศษหรือมีอำนาจเหนือธรรมชาติมากกว่าบุคคลธรรมดา ผู้วิจัยแบ่งเป็นอนุภาคนางฟ้า อนุภาคมังกร และอนุภาคเทพเจ้า ดังนี้

๑. อนุภาคนางฟ้า

อนุภาคนางฟ้าเป็นอนุภาคที่มักพบในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ตัวละครนางฟ้าในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีลักษณะเด่น คือ มีจิตใจดี มีน้ำใจ และส่วนมากใช้ความวิเศษหรืออำนาจเหนือธรรมชาติให้ความช่วยเหลือบุคคลธรรมดา เป็นผู้นำในการแก้ปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ ในชุมชน ดังตัวอย่าง

นิทานเรื่อง *กระบองซีทอง* มีเนื้อหากล่าวถึงนางฟ้ามีจิตใจดีงาม เมื่อพี่ชายแย่งต้นลำไยไป น้องชายรู้สึกไม่มีอะไรสักอย่างอยู่กับตัว จึงเสร์้าโศกเสียใจร้องไห้อยู่ นางฟ้าองค์หนึ่งเห็นแล้วสงสารน้องชาย จึงให้ความช่วยเหลือโดยมอบกระบองวิเศษให้น้องชาย ในที่สุดน้องชายได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ดังนี้

หลังจากพี่ชายแย่งต้นลำไยไป น้องชายเดินอยู่ในป่าไม้ ร้องไห้ไปด้วย คิดในใจว่า ตอนนี้อยู่ไม่เหลืออะไรแล้ว ถูกแย่งไปหมดทั้งสิ้น ร้องไห้เสียงดังไม่หยุด มีนางฟ้าองค์หนึ่งได้ยินเสียงร้องให้ลงมาถามว่า “เกิดเรื่องอะไรจนร้องไห้ขนาดนี้ มีอะไรช่วยได้ไหม” น้องชายเล่าเรื่องทั้งหมดให้นางฟ้า นางฟ้าบอกน้องชายว่า “ไม่ต้องร้องไห้ ข้ามาช่วยคน ทำตามข้าบอก แล้วจะมีเงิน” นางฟ้านำกระบองออกมา สอนวิธีใช้ให้น้องชาย ไปหาไก่อ่าในป่า ใช้กระบองนี้ชี้ไก่อ่า ทำให้ไก่อ่าวิ่งเข้าบ่อที่ขุดไว้ก่อน น้องชายได้ยินแล้วรู้สึกว่เรื่องนี้เป็นไปได้ แต่ก็ทำตามนางฟ้าสั่ง ตอนที่กระบองชี้ไปไก่อ่าวิ่งเข้าสู่บ่อ ไก่อ่าเปลี่ยนเป็นทองแผ่นประกาย แสงสีทองออกมา น้องชายดีใจอย่างยิ่ง จะได้มีเงินไปซื้อข้าว ไม่ต้องอดข้าวอีก

(กระบองซีทอง. ๒๕๔๔ : ๓๘๗)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า นางฟ้ามีจิตใจดีงาม เวลาเห็นคนลำบากก็เกิดความสงสาร ให้ความช่วยเหลือโดยมอบของวิเศษให้บุคคลธรรมดา ทำให้บุคคลธรรมดาสามารถแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ

และในนิทานเรื่อง *เทพธิดาบงกช* กลางถึง เทพธิดาบงกชได้รู้ว่า ในหมู่บ้านมีเศรษฐีคนหนึ่ง เป็นคนที่มีนิสัยใจแคบและใช้อำนาจหรือเงินทองทำร้ายชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้าน

เต็อดร่อน ทำให้ชาวบ้านไม่มีน้ำทดเข้าไปในนา เทพธิดาบังกขจึงรู้สึกโมโหมาก เทพธิดาบังกขจึงใช้อำนาจเหนือธรรมชาติของตนเองไปแก้ปัญหาก็ชาวบ้าน จึงทำให้ชาวบ้านมีน้ำทดเข้านาและไม่ต้องอดทนกับเศรษฐกิจร้ายอีกต่อไป ดังตัวอย่าง

ภูเขาดอกบัวมีนางฟ้าบังกขอาศัยอยู่ ป่อน้ำดอกบัวเป็นสวนดอกไม้ที่อยู่ในแผ่นดินของนางฟ้า

เทพธิดาบังกขได้รู้ทุกเรื่องที่เศรษฐกิจทำไว้ รู้สึกโมโหมาก นางฟ้าบังกขไม่เคยคิดว่าเรื่องไม่ยุติธรรมแบบนี้จะเกิดขึ้นในโลกมนุษย์ได้ เทพธิดาจึงบอกนายหสีปว่า “เศรษฐกิจคนนี่ร้ายมาก เจ้าไม่ต้องเสียใจ ข้าจะมาช่วยพวกมนุษย์แก้ปัญหา”

(เทพธิดาบังกข. ๒๕๔๔ : ๕๐๔)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า อนุภาคตัวละครนางฟ้าในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีนิสัยที่ดีและมีจิตใจดีงาม มีน้ำใจต่อมนุษย์ และบทบาทสำคัญ คือ นางฟ้าทุกองค์ให้ความช่วยเหลือบุคคลธรรมดาโดยใช้อิทธิปาฏิหาริย์ ซึ่งเป็นผู้นำในการแก้ปัญหา หรือเป็นผู้ชี้ทาง จึงทำให้ตัวละครเอกแก้ปัญหาได้สำเร็จและทำให้ตัวละครเปลี่ยนจากสภาพที่ยากลำบากไปเป็นชีวิตที่มีความสุข อนุภาคตัวละครนางฟ้าสะท้อนให้เห็นถึง ผู้หญิงมีบทบาทสำคัญในความคิดของชนเผ่าจ้วง และผู้หญิงสามารถเป็นผู้นำของครอบครัวได้ ชนเผ่าจ้วงให้เกียรติและยกย่องผู้หญิงในครอบครัว และยังสะท้อนให้เห็นถึงความปรารถนาของชาวจ้วงด้วยว่า เมื่อเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ ชาวจ้วงหวังว่าจะมีใครคนใดคนหนึ่งให้ความช่วยเหลือ ซึ่งจะแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ

๒. อนุภาคมังกร

อนุภาคมังกรในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงเป็นอนุภาคที่สำคัญ ตามลักษณะของตัวละคร ผู้วิจัยแบ่งเป็นอนุภาคราชามังกรและอนุภาคราชนีมังกร อนุภาคลูกสาวมังกร และอนุภาคลูกชายมังกร ดังนี้

๑) อนุภาคราชามังกรและอนุภาคราชนีมังกร

ราชามังกรที่พบในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง เป็นตัวละครที่มีอิทธิฤทธิ์มาก มีทั้งตัวละครฝ่ายดีกับฝ่ายร้าย ดังนี้

(๑) ตัวละครฝ่ายดี

ตัวละครราชามังกรที่เป็นตัวละครฝ่ายดี มักจะให้ความช่วยเหลือบุคคลธรรมดาโดยใช้อิทธิฤทธิ์หรือมอบของวิเศษ ดังตัวอย่าง

นิทานเรื่อง *แห้วเคซ* กล่าวถึงราชามังกรใช้อิทธิฤทธิ์ช่วยชีวิตของนายเหวยเตอไหว ดังตัวอย่าง

ราชามังกรประคองมังกรเขี้ยวขึ้น มองเห็นนาย
เหวยเตอไหวพุกข้าดำเขี้ยวไปทั้งตัวและขาดใจตายไป จึงสั่งให้
คนใช้ไปนำยาวิเศษมา ราชามังกรใส่ยาลงในปากนายเหวยเตอไหว
ทุบหลัง ๓ ครั้ง นายเหวยเตอไหว กลับมามีลมหายใจอีกครั้ง
แล้วให้คนใช้ไปนำน้ำยาวิเศษ ราชามังกรอมน้ำยา ถ่มน้ำใส่
นายเหวยเตอไหว ๓ ครั้ง รอยพุกข้าดำเขี้ยวที่นายเหวยเตอไหวมี
อยู่เต็มไปทั้งตัวพลันเลื่อนหายไปหมด

(แห้วพิเศษ. ๒๕๔๔ : ๔๓๖)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ราชามังกรเป็นตัวละครที่มีอิทธิฤทธิ์ สามารถ
ใช้อิทธิฤทธิ์ไปรักษามนุษย์ได้ และมีนิสัยที่ดีที่ต้องการตอบแทนบุญคุณแก่ผู้มีพระคุณ การใช้อิทธิฤทธิ์ให้
ความช่วยเหลือแก่มนุษย์จึงเป็นลักษณะพิเศษของราชามังกรฝ่ายดี

นิทานเรื่อง นายเทอเอนกับนายเทออี กล่าวถึงราชามังกรมอบน้ำเต้า
วิเศษให้นายเทออีเพื่อตอบแทนบุญคุณและให้ความช่วยเหลือเมื่อนายเทออีต้องการ ดังตัวอย่าง

ราชามังกรบอกนายเทออีว่า “เทออีเจ้าอุตสาหะช่วยชีวิต
ลูกของข้าเอาไว้ ข้าขอขอบคุณเจ้ามาก ที่นี้มีเงินทองเพชรพลอย
มากมาย หากว่าเจ้าอยากได้อะไรก็เลือกเอาไปได้ตามใจชอบ”
นายเทออีตอบว่า “ข้าไม่ค่อยอยากได้สิ่งอื่นใดนอกจากน้ำเต้าเขี้ยว
น้ำเต้าเขี้ยวเป็นของเพียงอย่างเดียวที่ข้าน้อยต้องการจากท่าน”
ถึงแม้ว่าน้ำเต้าเขี้ยวเป็นของวิเศษสำคัญสำหรับพระราชวังของ
ราชามังกร แต่ราชามังกรก็ยอมมอบน้ำเต้าเขี้ยวให้นายนายเทออี
อย่างใจป้ำ...

ขุนนางคนหนึ่งเปิดน้ำเต้าเขี้ยวออกมาดู เห็นคน ๆ หนึ่ง
นอนอยู่ในน้ำเต้าเขี้ยว แท้จริงแล้วนายเทออีซ่อนตัวอยู่ใน
น้ำเต้าเขี้ยว ทำให้ไม่ถูกนายเทอเอนฆ่า จึงรอดชีวิตได้

(นายเทอเอนกับนายเทออี. ๒๕๔๔ : ๕๓๔ - ๕๓๕)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ตัวละครราชามังกรให้ความช่วยเหลือมนุษย์โดย
มอบของวิเศษ ทำให้ผู้รับรอดชีวิตได้ เห็นได้ว่า ตัวละครมังกรมักเป็นตัวละครฝ่ายดี มีนิสัยที่ดีที่ต้องการ
ตอบแทนบุญคุณแก่ผู้มีพระคุณ ให้ความช่วยเหลือมนุษย์โดยใช้อำนาจเหนือธรรมชาติหรือมอบ
ของวิเศษ ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษของตัวละครราชามังกรฝ่ายดี อนุภาคราชามังกรเหล่านี้สะท้อนให้
เห็นถึงความเชื่อของชนเผ่าจ้วงที่ชาวจ้วงนับถือมังกร และถือว่าราชามังกรเป็นเทพเจ้าที่มีอำนาจมาก
และเทพเจ้ามังกรช่วยเหลือคุ้มครองชาวจ้วงได้เป็นอย่างดีด้วย

(๒) ตัวละครฝ่ายร้าย

ตัวละครราชามังกรที่เป็นตัวละครฝ่ายร้าย มักจะใช้อิทธิฤทธิ์ของตนเอง ทำให้บุคคลธรรมดาเดือดร้อน และทำให้เกิดภัยธรรมชาติขึ้นด้วย เช่น ฝนตกหนักจนน้ำท่วม ฝนไม่ตกจนทำให้เกิดความแห้งแล้ง ดังตัวอย่าง

นิทานเรื่อง *เหล่าอินทมะทะเล* กล่าวถึง ราชามังกรทำให้เกิดน้ำท่วม ดังตัวอย่าง

เมื่อราชามังกรสร้างพระราชวังเสร็จ ราชามังกรก็เรียก พายุและฝนมา ส่งผลให้เกิดฝนตกหนักมาก จากนั้นอุทกภัยก็บังเกิด บ้านเรือนชาวบ้านมีน้ำท่วมขังเต็มไปหมด ชาวบ้านเดือดร้อนเป็นอย่างมาก

(เหล่าอินทมะทะเล. ๒๕๔๔ : ๑๖๐)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ราชามังกรก็มีบทบาทเป็นตัวละครฝ่ายร้าย ใช้อิทธิฤทธิ์ทำให้เกิดน้ำท่วมขึ้น ทำให้มนุษย์เดือดร้อน และมนุษย์ไม่สามารถเอาชนะราชามังกรได้

นิทานเรื่อง *ตำนานสระบงกช* กล่าวถึง ราชามังกรทำให้เกิดน้ำท่วมและแหล่งน้ำแห้งเหือด ดังตัวอย่าง

แม่ตอบว่า “แผ่นดินเคยเป็นที่ดินที่อุดมสมบูรณ์ มีภูเขาและน้ำ หลังจากมังกรองค์หนึ่งเดินทางผ่านมา ก็ดื่มน้ำจนแห้งเหือดไม่เหลือเหลือ จึงเปลี่ยนเป็นแบบนี้ สามวันฝนไม่ตกแหล่งน้ำก็แห้งเหือด ทว่าหากวันไหนฝนตก ก็น้ำท่วม”

(ตำนานสระบงกช. ๒๕๔๔ : ๒๗๐)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ราชามังกรฝ่ายร้ายมีอิทธิฤทธิ์ทำให้เกิดปรากฏการณ์น้ำท่วม หรือการทำให้แหล่งน้ำแห้งเหือด ซึ่งทำให้ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อน อันเป็นลักษณะพิเศษของราชามังกรร้ายด้วย และมนุษย์ไม่สามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ด้วยตนเอง อนุภาคราชามังกรร้ายจึงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของชนเผ่าจ้วงที่มีต่อราชามังกรว่า ราชามังกรเป็นเทพเจ้าผู้มีบทบาทในการควบคุมดูแลปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับน้ำ เช่น น้ำท่วม การแห้งเหือดของแหล่งน้ำ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์จะเห็นได้ว่า อนุภาคตัวละครเทพเจ้าราชามังกรฝ่ายดีกับฝ่ายร้ายที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีลักษณะเด่นและน่าสนใจจนจัดว่าเป็นอนุภาคตัวละครที่แปลกกว่านิทานกลุ่มอื่น เพราะราชามังกร มีนิสัยและการกระทำที่แตกต่างกันอย่างสุดขีด ราชามังกรฝ่ายดีมีนิสัยและการกระทำที่ดีมากช่วยเหลือมนุษย์ทุกอย่าง และถ้ามนุษย์ได้ให้ความช่วยเหลือราชามังกรก่อน ราชามังกรจะหาทางตอบแทนบุญคุณของมนุษย์ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง

ส่วนราชามังกรฝ่ายร้าย มีนิสัยดุร้ายโมโหง่ายเมื่อเห็นมนุษย์ไม่เชื่อฟัง ก็จะลงโทษมนุษย์พร้อมกันทั้งกลุ่มด้วยกันทำให้น้ำท่วมโลกมนุษย์ ทำให้แผ่นดินแห้งแล้ง เมื่อมนุษย์ทำความดีหรือเชื่อฟังแล้ว จึงจะทำให้โลกมนุษย์กลับคืนมาสู่ความปกติ การที่นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงนำเสนออนุภาคตัวละครเทพเจ้าราชามังกรทั้งฝ่ายดีกับฝ่ายร้ายเช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่า ชาวจ้วงนับถือเทพเจ้าราชามังกรด้วยความรู้สึกและความคิดสองด้าน คือ หนึ่ง เคารพ นับถือ ศรัทธา เทิดทูน และรัก เทพเจ้าราชามังกรเป็นอย่างมาก เพราะเทพเจ้าราชามังกรคอยดูแลปกป้องคุ้มครองช่วยเหลือชาวจ้วงมานานแสนนาน อีกด้านหนึ่ง ชาวจ้วงกลัวเทพเจ้าราชามังกรเป็นอย่างมาก เพราะหากชาวจ้วงไม่เชื่อฟัง เทพเจ้าราชามังกรจะทำให้เกิดภัยพิบัติกับชาวจ้วงทุกคน ที่ราชามังกรในนิทานมีทั้งฝ่ายดีและฝ่ายร้ายนี้ ก็เพื่อให้ชาวจ้วงทั้งรักและเชื่อฟังในเทพเจ้าราชามังกรไปพร้อม ๆ กันด้วย

๒) อนุภาคลูกสาวมังกร

ตัวละครลูกสาวมังกร มีลักษณะสำคัญ คือ เป็นตัวละครฝ่ายดี มีจิตใจดีงาม มักจะแต่งงานกับบุคคลธรรมดา และเป็นผู้นำแก้ปัญหาโดยใช้อิทธิฤทธิ์ ดังนี้

นิทานเรื่อง *แม่นางเปิด* กล่าวถึง ลูกสาวมังกรแปลงร่างเป็นปลาการ์ฟไปเที่ยวทะเล ถูกเศรษฐีคนหนึ่งจับตัวไป นายเปิดเห็นปลาการ์ฟแล้วรู้สึกสงสาร จึงใช้เปิดตัวหนึ่งไปเรียกปลาการ์ฟ นายเปิดปล่อยปลาการ์ฟไป ลูกสาวมังกรจึงใช้ร่างเป็นเปิดกลับมาหานายเปิดเพื่อตอบแทนบุญคุณ หลังจากนั้น ลูกสาวมังกรแต่งงานกับนายเปิดใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน เนื่องจากเศรษฐีวางแผนสกปรกใส่ร้ายคนเลี้ยงเปิด ลูกสาวมังกรจึงช่วยคนเลี้ยงเปิดแก้ปัญหา ดังตัวอย่าง

ลูกสาวมังกรบอกว่า “ข้ามาจากทะเลตะวันออก เป็นลูกสาวคนที่ ๙ ของพญามังกร วันนั้นข้าแปลงร่างเป็นปลาการ์ฟไปเที่ยวริมทะเล ถูกเบ็ดตกปลาของเศรษฐีหวางตงขึ้นมาได้ ดีที่เจ้าช่วยชีวิตข้าเอาไว้”...แล้วคนเลี้ยงเปิดแต่งงานกับลูกสาวมังกร...

คนเลี้ยงเปิดรู้ตัวเองก่อภัยพิบัติด้วยความบุ่มบ่าม ตกตึกก็กินอะไรไม่ลงเพราะความกลัดกลุ้มกังวลใจ อดถอนใจไม่ได้ ลูกสาวมังกรผู้เป็นภรรยาจึงถามขึ้นมาว่า “เรื่องอะไรทำให้ท่านหนักใจ ท่านสามารถบอกกล่าวแก่ข้าได้” คนเลี้ยงเปิดก็เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ภรรยาฟัง ลูกสาวมังกรจึงบอกว่า “เรื่องนี้ไม่ยาก พรุ่งนี้จะจัดการให้ ريب ๆ กินข้าวก่อน” จากนั้นลูกสาวมังกรก็ก้มลงกระซิบบอไรบางอย่างกับสามี คนเลี้ยงเปิดได้ยินคำพูดภรรยาที่ยิ้มออกมาด้วยความสบายใจ...ท้ายที่สุด ลูกสาวมังกรหลอกหลวงเศรษฐีใส่หนังเป็ดวิเศษ เศรษฐีจึงถูกทำให้กลายเป็นเป็ด

(แม่นางเปิด. ๒๕๔๔ : ๔๘๖ - ๔๘๘)

จะเห็นได้ว่า ในเรื่องนี้ลูกสาวมังกรเป็นนางเอกที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติและหน้าตาสวยงาม มีนิสัยจิตใจที่ดีงาม ตอบแทนบุญคุณที่มนุษย์ช่วยชีวิต แก้ปัญหาให้มนุษย์โดยใช้ของวิเศษ ส่วนพระเอก เวลาเผชิญปัญหา ต้องอาศัยภรรยาซึ่งเป็นลูกสาวมังกรที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ ลูกสาวมังกรจึงเป็นอนุภาคตัวละครผู้วิเศษที่ใช้ความวิเศษของตนเองช่วยเหลือสามีให้รอดพ้นจากปัญหาไปได้

และในนิทานเรื่อง *นายเหล่าเอ้อกับบิดามังกร* กล่าวถึง นายเหล่าเอ้อได้แต่งงานกับผู้หญิงที่มีรูปร่างหน้าตาไม่งาม ที่แท้จริงแล้วเป็นลูกสาวมังกรปลอมตัว เศรษฐีจึงฉ้อโกง นายเหล่าเอ้อมีลูกสาวมังกรเป็นภรรยา จึงหาเรื่องต่าง ๆ ทำให้นายเหล่าเอ้อเดือดร้อน ลูกสาวมังกรจึงใช้ความรู้และอิทธิฤทธิ์ของตนเองช่วยแก้ปัญหาให้นายเหล่าเอ้อ ดังตัวอย่าง

ที่แท้จริงแล้ว ผู้หญิงที่มีหน้าตาไม่งาม เป็นลูกสาวมังกรปลอมตัวไว้ หลังจากพิธีงานแต่ง ลูกสาวมังกรจึงใช้รูปร่างหญิงสาวที่สวยงามใช้ชีวิตกับนายเหล่าเอ้อ

วันหนึ่ง นายเหล่าเอ้อเห็นแมวของเศรษฐีแอบกินเนื้อ จึงนำเม็ดไปแมว แมวจึงตาย เศรษฐีจึงฉ้อโกงนายเหล่าเอ้อได้บิดามังกรที่มีความงามเป็นเอกมาเป็นภรรยา ปกติเศรษฐีจะชอบแอบมองพินิจพิเคราะห์บิดามังกรอยู่เป็นประจำ เศรษฐีรู้สึกสอโอกาส เศรษฐีพูดกับนายเหล่าเอ้อว่า “แมวของข้า เป็นแมวล้ำค่านิ่งเหมือนมังกร วิ่งเหมือนเสือ คนอื่นให้หำร้อยหำลิบ ข้าก็ไม่ขาย ตอนนี้ข้าให้เวลาเจ้าสามวัน เจ้าต้องหาเงินมาคืนให้แก่ข้า เมื่อครบกำหนดเวลา หากเจ้าไม่มีเงิน เจ้าต้องส่งภรรยาของเจ้ามาให้ข้าแทน ” ...ท้ายที่สุด ลูกสาวมังกรใช้น้ำเต้าวิเศษวางแผนใส่ร้ายเศรษฐี เศรษฐีจึงไม่กล้าทำร้ายครอบครัวนายเหล่าเอ้ออีก

(*นายเหล่าเอ้อกับบิดามังกร*, ๒๕๔๔ : ๔๔๑ - ๔๕๒)

จะเห็นได้ว่า ลูกสาวมังกรเป็นตัวละครที่รูปร่างดีงาม มีความฉลาด และมีของวิเศษติดตัว มีความสามารถแปลงร่างได้ จึงเป็นตัวละครที่แปลกจากตัวละครอื่น ๆ ลูกสาวมังกรจึงเป็นตัวละครนางเอกที่ใช้ของวิเศษแก้ปัญหาให้พระเอกได้

อนุภาคตัวละครลูกสาวมังกรเหล่านี้ จึงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อที่เกี่ยวกับมังกรที่เป็นเทพเจ้าศักดิ์สิทธิ์ มีอำนาจเหนือธรรมชาติมาก และชนเผ่าจ้วงเชื่อว่า เทพเจ้ามังกรสามารถทำให้ความปรารถนาของจ้วงเป็นจริงได้ คอยคุ้มครองชนเผ่าจ้วงด้วย นอกจากนี้ ในเรื่องนิทานตัวละครลูกสาวมังกรมีบทบาทในการช่วยเหลือสามีแก้ไขปัญหา ส่วนสามีไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง อนุภาคลูกสาวมังกรจึงสะท้อนให้เห็นถึง ความคิดของชาวจ้วงที่เกี่ยวกับผู้หญิง ชาวจ้วงให้

ความสำคัญกับผู้หญิง ผู้หญิงมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในครอบครัว และสามารถเป็นผู้นำของครอบครัวได้ด้วย

๓) อนุภาคลูกชายมังกร

ตัวละครลูกชายมังกรที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มักจะเป็นตัวละครฝ่ายดี ใช้อิทธิฤทธิ์ตนเองไปช่วยเหลือบุคคลธรรมดา และในนิทานบางเรื่อง ยังแต่งงานกับหญิงสาวบุคคลธรรมดาด้วย ดังตัวอย่าง

นิทานเรื่อง *นางดอกไม้ทองนางดอกไม้เงินและนางดอกไม้ขาว* กล่าวถึงลูกชายมังกรมาเที่ยวที่โลกมนุษย์ เห็นครอบครัวหนึ่งไม่มีพ่อ ใช้ชีวิตอย่างลำบาก ลูกชายมังกรจึงรู้สึกตื่นตื้นใจที่เห็นพฤติกรรมแม่มาเลี้ยงลูกสาวคนเดียว และไม่มีใครมาช่วยงาน เกิดความสงสารจึงให้ความช่วยเหลือแก้ปัญหาให้ครอบครัวนี้ ดังตัวอย่าง

ที่แท้จริงแล้ว หนุ่มคนนี้เป็นลูกชายมังกร สองสามวันก่อนมาเที่ยวที่นี่ ได้รู้ความลำบากของชานาหญิงคนนี้ รู้สึกตื่นตื้นใจที่ชานาหญิงมีจิตใจดี ซึ่งลูกชายมังกรให้ความช่วยเหลือนางทนต์น้ำเข้านา ได้แก้ปัญหาของครอบครัวนี้ หลังจากนั้น ลูกชายมังกรใช้ร่างชายหนุ่มแต่งงานกับนางดอกไม้ขาวซึ่งเป็นลูกสาวของชานาหญิง ได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

(นางดอกไม้ทองนางดอกไม้เงินและนางดอกไม้ขาว. ๒๕๔๔ : ๖๑๕)

จะเห็นได้ว่า ในเรื่องนี้ ตัวละครลูกชายมังกรเป็นตัวละครผู้วิเศษที่มีลักษณะเด่น คือ เป็นพระเอกที่มีความเมตตากรุณาช่วยเหลือผู้อื่น สามารถแปลงร่างได้ และมีอำนาจเหนือธรรมชาติ และนำอำนาจเหนือธรรมชาตินั้นมาช่วยเหลือมนุษย์ธรรมดาให้มีชีวิตอย่างปกติสุขได้ นอกจากนี้ ตัวละครลูกชายมังกรยังสามารถแต่งงานกับหญิงสาวบุคคลธรรมดาได้ด้วย

นิทานเรื่อง *แห้วเศษ* กล่าวถึงมังกรเขียวขอให้ราชามังกรช่วยเหลือนายเหวยเตอไหว ดังตัวอย่าง

ตอนที่มังกรเขียวได้พบน้ำ มังกรเขียวก็พินขึ้นมาใหม่ มังกรเขียวอุ้มนายเหวยเตอไหวไหวเข้าวังมังกร ตอนพบราชามังกรเล่าเรื่องนายเหวยเตอไหวที่ช่วยชีวิตตนเองและนายเหวยเตอไหวถูกทำร้ายทั้งหมดให้ราชามังกรฟัง ของร้องกับราชามังกรว่า “คุณพ่อ ช่วยเหลือผู้บุญคุณของลูกหน่อย”

(แห้วเศษ. ๒๕๔๔ : ๔๓๖)

จะเห็นได้ว่า ในนิทานตัวละครลูกชายมังกรเป็นตัวละครฝ่ายดีมีจิตใจดีงาม ใช้ความสามารถตนเองไปช่วยเหลือมนุษย์เพื่อตอบแทนบุญคุณ มนุษย์ที่เคยช่วยเหลือตนเอง

อนุภาคลูกชายมังกรเหล่านี้ จึงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของชนเผ่าจ้วงที่นับถือมังกร ถือว่าลูกชายมังกรสามารถให้ความช่วยเหลือชาวจ้วงโดยใช้อิทธิฤทธิ์ต่าง ๆ ลูกชายมังกรเป็นเทพเจ้าที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติและเป็นเทพเจ้าคุ้มครองชาวจ้วงเหมือนกับราชามังกรที่สามารถนำความสุขมาให้ถึงชาวจ้วงได้

กล่าวโดยสรุป อนุภาคมังกรสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของชนเผ่าจ้วงที่นับถือมังกร ชาวจ้วงถือว่า มังกรเป็นเทพเจ้าศักดิ์สิทธิ์ที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ มีบทบาทในการควบคุมดูแลปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับน้ำ เช่น น้ำท่วม หรือการแห้งเหือดของแหล่งน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ มังกรยังสามารถใช้อิทธิฤทธิ์มาช่วยเหลือชาวจ้วงได้ และทำให้ความปรารถนาของชาวจ้วงเป็นจริง

๓. อนุภาคเทพเจ้า

อนุภาคตัวละครที่เป็นเทพเจ้า เป็นอนุภาคที่มีบทบาทสำคัญในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง และเป็นอนุภาคที่พบมาก ตัวละครที่เป็นเทพเจ้าในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มีลักษณะสำคัญ คือ มีอำนาจเหนือธรรมชาติมาก มักจะเป็นตัวละครฝ่ายดี ให้ความช่วยเหลือ มอบของขวัญหรือชี้ทางให้บุคคลธรรมดา ตัวละครเทพเจ้าที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มีมากมายหลายเทพเจ้า พบได้มาก คือ เทพเจ้าแห่งฟ้า เทพเจ้าสายฟ้า เทพเจ้ามู่วังเจีย เทพเจ้าปู่วังถั่ว และเทพเจ้าอื่น ๆ ดังนี้

๑) อนุภาคเทพเจ้าแห่งฟ้า

ชนเผ่าจ้วงมีความเชื่อว่ามีเทพเจ้าใช้ชีวิตอยู่บนฟ้า และเทพเจ้าแห่งฟ้ามีอำนาจเหนือธรรมชาติมาก เป็นเทพเจ้าสูงสุดในเทพเจ้าต่าง ๆ ดังนี้

นิทานเรื่อง *ผิ้งกับด้วง* กล่าวถึงเทพเจ้าแห่งฟ้าเป็นเทพเจ้าใหญ่ที่มีอำนาจมากที่สุดบนฟ้า ไม่ว่าจะมนุษย์หรือสัตว์ ต้องเชื่อฟังคำสั่งของเทพเจ้าแห่งฟ้า ดังตัวอย่าง

เมื่อครั้งอดีต มนุษย์และสัตว์ที่ใช้ชีวิตอยู่บนดิน ต้องทำ

ตามคำสั่งของเทพเจ้าแห่งฟ้า...

เทพเจ้าแห่งฟ้าลงโทษด้วงอย่างเข้มงวดกวาดขัน ไม่ให้

ใช้นามสกุล “ยิ้ง” อีก ใช้ “ลือ” และลงไปใช้ชีวิตอยู่โลกมนุษย์

เป็นผู้ขุดอุจจาระประจำ

(ผิ้งกับด้วง. ๒๕๔๔ : ๓๑๐)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า เทพเจ้าแห่งฟ้าเป็นตัวละครที่มีอำนาจกำหนดบทบาทหน้าที่สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บนโลก มนุษย์และสัตว์ที่ใช้ชีวิตอยู่บนดินต้องเชื่อฟังคำสั่งของเทพเจ้าแห่งฟ้า และเทพเจ้าแห่งฟ้ามีอำนาจลงโทษผู้ทำผิดหรือไม่เชื่อฟังด้วย

นิทานเรื่อง *เงินชุ่นแสดงอภินิหาร* กล่าวถึง ทหารที่เทพเจ้าแห่งฟ้าส่งไปสู้รบกับนายเงินชุ่นไม่สามารถเอาชนะนายเงินชุ่นได้ เทพเจ้าแห่งฟ้าจึงลงมาสู้รบกับนายเงินชุ่น เทพเจ้าแห่งฟ้าก็เอาชนะนายเงินชุ่นได้ ดังตัวอย่าง

เทพเจ้าแห่งฟ้าเสียดทหารไปถึง ๘ นาย ก็พิโรธมาก จึงไปขอยืมดาบจากพระราชชนนี พาทหารลงมาบนแผ่นดินเพื่อสู้รบกันในขั้นเด็ดขาดกับนายเงินชุ่น ทว่านายเงินชุ่นกับเทพเจ้าแห่งฟ้าสู้รบกันกินเวลายาวนานถึง ๑๐ วัน ๑๐ คืน ก็ยังไม่สามารถรู้ผลแพ้ชนะได้ ทำยที่สุด เทพเจ้าแห่งฟ้าเอาชนะนายเงินชุ่นได้ และฆ่าเงินชุ่นตายโดยอำนาจเหนือธรรมชาติของตนเอง

(*เงินชุ่นแสดงอภินิหาร*. ๒๕๔๔ : ๑๖๔)

จะเห็นได้ว่า ในเรื่องนี้เทพเจ้าแห่งฟ้าเป็นตัวละครที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติมาก ไม่ว่าจะบุคคลธรรมดาที่มานาจเหนือธรรมชาติมากขนาดไหนก็ตาม ก็ไม่สามารถเอาชนะอำนาจเหนือธรรมชาติของเทพเจ้าแห่งฟ้าได้ จึงเป็นตัวละครที่มีลักษณะเด่นคือ มีอำนาจเหนือธรรมชาติมากกว่าตัวละครอื่น ดังนั้น จึงพูดได้ว่า เทพเจ้าแห่งฟ้าเป็นเทพเจ้าที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติมากที่สุดบนโลก

อนุภาคเทพเจ้าแห่งฟ้าเหล่านี้ จึงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อที่เกี่ยวกับเทพเจ้าแห่งฟ้าของชนเผ่าจ้วง เนื่องจากเทพเจ้าแห่งฟ้ามีอำนาจเหนือธรรมชาติที่มากกว่า เทพเจ้าอื่น ๆ มีอำนาจกำหนดหน้าที่ของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บนโลก เป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์สิ่งต่าง ๆ บนโลกและยังมีอำนาจตัดสินความผิด ลงโทษผู้ทำผิดกฎเกณฑ์ที่เทพเจ้าแห่งฟ้าสร้างขึ้นหรือลงโทษผู้ไม่เชื่อฟังก็ได้ ด้วย ชาวจ้วงจึงนับถือเทพเจ้าแห่งฟ้าเป็นเทพเจ้าใหญ่ที่สุดของบนฟ้า

๒) อนุภาคเทพเจ้าสายฟ้า

เทพเจ้าสายฟ้าในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีชื่อ “เล่ยกง” เป็นเทพเจ้าที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ มักจะเป็นเทพเจ้าที่คุ้มครองฟ้าฝน ดังนี้

ในนิทานเรื่อง *ปู่ป้อต่อสู้กับเทพเจ้าสายฟ้า* กล่าวถึงเล่ยกงเป็นเทพเจ้าสายฟ้าปู่ป้อเป็นบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ ปู่ป้อทำให้เล่ยกงไม่พอใจ เล่ยกงจึงทำให้เกิดปรากฏการณ์ น้ำท่วม หรือ การทำให้แหล่งน้ำแห้งเหือด ดังตัวอย่าง

เล่ยกงกลับถึงบนฟ้า สั่งให้เด็กรับใช้ว่า ต่อไปนี้ จะไม่ส่งฝนให้โลกมนุษย์อีก ในปีนั้น ไม่มีน้ำตกมาจากฟ้าสักหยดหนึ่ง...

เล่ยกงตัดสินใจเทน้ำ น้ำของแม่น้ำฟ้าลงจากฟ้าไปหมด รามังกรก็ออกมาแก้แค้นที่ปู่ป้อดึงหนวดเคราของรามังกร จึงร่วมมือกับเล่ยกง นำน้ำทะเลมาเทด้วย ขณะนั้น น้ำจึงท่วมโลก

น้ำสูงกว่าภูเขา ไปถึงฟ้า

(ปู่ป้อต่อสู้กับเทพเจ้าสายฟ้า. ๒๕๔๔ : ๕๐ - ๕๔)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครเล่ยกงเป็นเทพเจ้าสายฟ้าที่มีลักษณะเด่นคือมีความสามารถที่เกี่ยวกับการเรียกฟ้าฝน เป็นตัวละครที่มีนิสัยใจร้าย เห็นแก่ตัว ไม่มีน้ำใจและทำให้ตัวละครอื่นเดือดร้อนโดยใช้อำนาจเหนือธรรมชาติของตนเอง

นิทานเรื่อง *แม่นางตัววัง* กล่าวถึงชาวบ้านฆ่ากบทำพิธีขอฝนกับเทพเจ้าสายฟ้า ดังตัวอย่าง

อุซีเต รียม พิธีฆ่ากบ เพื่อขอฝนกับเล่ยกง ตามขนบธรรมเนียมประเพณีชนเผ่าจ้วง สมัยโบราณ ในฤดูแห้งแล้งชนเผ่าจ้วงต้องฆ่ากบเพื่อทำพิธีขอฝนกับเล่ยกง ชาวบ้านต้องเข้าร่วมพิธีด้วยกัน ผู้นำของพิธีขอฝนต้องงดอาหารในระยะพิธีทั้งสามวันสามคืน ถ้าไม่อย่างนั้น เล่ยกงจะรู้สึกชาวบ้านไม่เต็มใจ จึงไม่ให้ฝนกับชาวบ้าน

(แม่นางตัววัง. ๒๕๔๔ : ๗๖๔)

เห็นได้ว่า ตัวละครเล่ยกงเป็นตัวละครที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ เป็นตัวละครที่มีอำนาจตัดสินใจว่าจะให้ฝนหรือไม่ และในเรื่องชาวจ้วงใช้กบเป็นสัญลักษณ์ในพิธีขอฝน เห็นได้ว่าตัวละครเล่ยกงยังสัมพันธ์กับตัวละครกบด้วย ความสัมพันธ์นี้สอดคล้องกับความเชื่อชนเผ่าจ้วงที่เกี่ยวกับการนับถือสัตว์ ชาวจ้วงเชื่อว่า เล่ยกงเป็นเทพเจ้าที่กลัวเสียงกบ ดังนั้น ตัวละครเล่ยกงจึงเป็นตัวละครที่แปลกแตกต่างจากตัวละครอื่น

อนุภาคเทพเจ้าฟ้าฝนเหล่านี้ จึงสะท้อนให้เห็นถึง ชนเผ่าจ้วงเชื่อว่า ฟ้าฝนมีเทพเจ้าคุ้มครองอยู่ และเทพเจ้าสายฟ้าซึ่งชาวจ้วงเรียกว่า เล่ยกง เป็นเทพเจ้าที่คุ้มครองฟ้าฝนในความเชื่อของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงต้องการที่จะเอาใจเทพเจ้าฟ้าฝนเพื่อให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล อีกด้านหนึ่ง เนื่องจากเล่ยกงกลัวเสียงร้องของกบ ชาวจ้วงจึงทำการฆ่ากบในพิธีขอฝน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงชาวจ้วงมีความกลัวหาญที่จะต่อสู้กับเล่ยกง จึงพูดได้ว่า ชาวจ้วงทั้งเคารพและเกรงกลัวต่ออำนาจของเล่ยกง แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ได้ยอมศิโรราบต่อเล่ยกงอย่างแท้จริง เพราะยังคงมีการท้าทายอำนาจของเล่ยกงอยู่ผ่านการฆ่ากบในพิธีขอฝนด้วย

๓) อนุภาคเทพเจ้ามู่วี่เจีย

อนุภาคเทพเจ้ามู่วี่เจียเป็นอนุภาคเฉพาะถิ่น เทพเจ้ามู่วี่เจียเป็นเทพเจ้าที่มีบทบาทสำคัญในนิทานการสร้างโลกของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ดังนี้

นิทานเรื่อง *กำเนิดมูร่วเจีย* กล่าวถึงเมื่อโลกมนุษย์สร้างขึ้นมา โลกมนุษย์แบ่งออกเป็นสามส่วน ซึ่งเป็นฟ้า ดิน และน้ำ มูร่วเจียเกิดพร้อมกับโลกมนุษย์ และมูร่วเจียเป็นผู้สร้างมนุษย์ ดังตัวอย่าง

มูร่วเจียขุดโคลนที่เปียกโดยมือทั้งสองข้าง ปั้นดินเหนียวรูปคนหลายคนตามรูปร่างนางเอง และนำหญ้าปิดคลุมด้วยหลังจาก ๔๙ วัน มาเปิดดู ดินเหนียวรูปคนเหล่านั้น กลายเป็นคนที่มีชีวิต...

มูร่วเจียไปเก็บมะเฟืองกับพริก และมอบให้คนที่เขาสร้างขึ้นมา คนใดจับได้พริก ก็กำหนดเป็นผู้ชาย ส่วนคนที่จับได้มะเฟือง ก็เป็นผู้หญิง

(กำเนิดมูร่วเจีย. ๒๕๔๔ : ๓)

เห็นได้ว่า ตัวละครมูร่วเจียเป็นตัวละครที่มีความวิเศษ และเป็นตัวละครที่สร้างมนุษย์ขึ้นโดยใช้ความวิเศษตนเอง และกำหนดไว้ว่ามนุษย์ต้องแยกเพศเพื่อให้มนุษย์สามารถสืบพันธุ์ได้ ตัวละครมูร่วเจียจึงเป็นตัวละครที่มีลักษณะไม่เหมือนกับตัวละครอื่น

นิทานเรื่อง *มูร่วเจียลงโทษเทพกระป๋อง* กล่าวถึง มูร่วเจียเป็นผู้สร้างควายและกำหนดพฤติกรรมของควาย ดังตัวอย่าง

ควายคือมูร่วเจียสร้างขึ้น ซึ่งเป็นเทพเจ้าการสร้างโลกของชาวจ้วงที่นับถืออยู่ แรกเริ่มเดิม ควายเชื่อฟังผู้เลี้ยงควายไปทำงานที่นาตนเองได้ ไม่ต้องให้ผู้เลี้ยงควายตามไปด้วย ภายหลังควายกินหญ้าในป่า ถูกรู้ค้ำงเข้าหู จึงไม่เชื่อฟังผู้เลี้ยงควายอีก มนุษย์จึงไปยื่นคำฟ้องกับมูร่วเจีย...

มูร่วเจียสั่งให้เสื่อว่า ถ้าควายไม่เชื่อฟังอีก ก็ฆ่าควายกินเลย...

มูร่วเจีย แขว่นควายที่บนต้นไม้ และใช้ไม้ไผ่แทงจุมควายแล้วนำมาผูกติดกับเชือก...

มูร่วเจียบอกว่า ควาย เจ้าต้องเชื่อฟัง ตั้งแต่วันนี้ ข้าแค่อนุญาตให้เจ้าผสมพันธุ์ได้เพียงครั้งเดียว...

(มูร่วเจียลงโทษเทพกระป๋อง. ๒๕๔๔ : ๑๐ - ๑๑)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ตัวละครมูร่วเจียเป็นผู้สร้างควายขึ้น และกำหนดพฤติกรรมของควายและเสื่อ ตัวละครมูร่วเจียจึงเป็นตัวละครที่มีบทบาทหน้าที่กำหนดพฤติกรรมของสัตว์ต่าง ๆ อันเป็นลักษณะสำคัญของตัวละครมูร่วเจียที่แตกต่างกับตัวละครอื่น

อนุภาคเทพเจ้ามู่วี่เจียนี่ สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมความเชื่อที่เกี่ยวกับเทพเจ้ามู่วี่เจียนี่ เนื่องจากเทพเจ้ามู่วี่เจียนี่นอกจากเป็นผู้สร้างมนุษย์ขึ้นและผู้แยกเพศเพื่อให้มนุษย์สามารถสืบพันธุ์ได้ ยังเป็นผู้มีอำนาจกำหนดลักษณะและหน้าที่ของสัตว์ต่าง ๆ อีกด้วย ชาวจ้วงจึงเชื่อว่าเทพเจ้ามู่วี่เจียนี่สามารถคุ้มครองหญิงจ้วงให้ปลอดภัยในเวลาคลอดลูก จึงกลายเป็นความเชื่อ “ฮวาโผ” (花婆) ในปัจจุบันนี้ ชาวจ้วงก็ใช้เป็นชื่อแทนของเทพเจ้ามู่วี่เจียนี่ ความเชื่อนี้ สอดคล้องกับประเพณีการไหว้ “ฮวาโผ” หรือการไหว้เทพเจ้ามู่วี่เจียนี่ เมื่อมีผู้หญิงตั้งครรภ์ก็จะพากันไปกราบไหว้เพื่อขอให้แม่กับลูกปลอดภัย นอกจากนี้ ในนิทานเทพเจ้ามู่วี่เจียนี่ ยังกำหนดหน้าที่ของสัตว์ต่าง ๆ อีกด้วย สะท้อนให้เห็นถึง ชาวจ้วงเชื่อว่าเทพเจ้ามู่วี่เจียนี่มีอำนาจสร้างกฎเกณฑ์ทำหน้าที่ต่าง ๆ ของคนและสัตว์บนโลกด้วย

๔) อนุภาคเทพเจ้าปู้ร่วถั่ว

อนุภาคเทพเจ้าปู้ร่วถั่วเป็นอนุภาคเฉพาะถิ่นของชนเผ่าจ้วงเทพเจ้าปู้ร่วถั่วเป็นเทพเจ้าที่มีบทบาทสำคัญในนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานการสร้างโลกของชนเผ่าจ้วงด้วย และเป็นเทพเจ้าที่กำหนดหน้าที่ของมนุษย์ สัตว์ และพืช ดังนี้

นิทานเรื่อง ปู้ร่วถั่ว กล่าวถึง เทพเจ้าปู้ร่วถั่วซึ่งมีหน้าที่กำหนดชะตาและหน้าที่ของมนุษย์ สัตว์ ตลอดจนพืชพรรณต่าง ๆ บนโลก ดังตัวอย่าง

ปู้ร่วถั่วใช้ภูเขาเป็นพื้น ทำให้ต้นไม้ใหญ่ที่ตัดมาอยู่บนภูเขา ต้นไม้สูงติดกับแผ่นดิน ปู้ร่วถั่วใช้ต้นไม้ต้นนี้ทำเป็นเสา โดยตัดต้นไม้ใหญ่นั้นไปทางฟ้า ทำให้ฟ้าสูงยิ่ง ๆ ขึ้น ในขณะที่แผ่นดินก็ต่ำลง ๆ ... แต่เนื่องจากสร้างแผ่นดินฟ้าก่อน สร้างแผ่นดินทีหลัง ฟ้าเหมือนร่ม คนไม่สามารถเดินบนดินได้อย่างเหมาะสม แผ่นฟ้าจึงใหญ่กว่าแผ่นดิน เรื่องนี้ปู้ร่วถั่วจึงตัดสินใจแก้ปัญหาโดยการนำนิ้วไปลูบบนผิวแผ่นดิน ทำให้แผ่นดินเกิดภูเขาขึ้นจำนวนเยอะแยะมากมาย ดังนั้นแม้ว่าแผ่นดินจะเล็กกว่าท้องฟ้า แต่ท้องฟ้าสามารถคลุมดินได้

ฟ้าสร้างเสร็จแล้ว หากแต่สัตว์ต่าง ๆ อย่างนก ปลา ตลอดจนต้นไม้ หญ้า พืชต่าง ๆ ที่มีอยู่บนโลก ยังไม่มีชื่อ และไม่รู้อยู่แบบไหน เติบโตอย่างไร ขยายพันธุ์เช่นไร ปู้ร่วถั่วจึงกำหนดทั้งชื่อและนิสัยให้แก่สิ่งมีชีวิตหมด ร่วถั่วกำหนดไว้ว่า ปู้ร่วถั่วกำหนดไว้ว่า ไม่ให้ใบไม้ต้นข้าวเยอะเกินไปที่แคมป์ใบแต่ไม่มีผลระหว่างใบไม้ ห้ามพูดคุยกัน ไม่ให้หมูมีลูกแค่ตัวเดียว หมาคลอดลูกได้ไม่เกิน ๘ ตัว ผู้หญิงห้ามคลอดลูกที่บ้านแม่ งูห้ามอาศัย

ร่วมกับมนุษย์ ไก่และเปิดในการออกไข่คราวหนึ่ง ห้ามออกไข่เกิน
หนึ่งฟอง...

(ปู้ร้วถั่ว. ๒๕๔๔ : ๓๑)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ตัวละครปู้ร้วถั่วเป็นตัวละครที่มีพลังอำนาจสร้างโลก และมีอำนาจกำหนดพฤติกรรมและลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บนโลก เทพเจ้าปู้ร้วถั่วสร้างฟ้าดินใหม่ เพื่อให้มนุษย์อยู่สบายมากขึ้น และตัวละครปู้ร้วถั่วมีบทบาทที่สำคัญในกำหนดสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บนโลก อนุภาคเทพเจ้าปู้ร้วถั่วจึงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อที่เกี่ยวกับปู้ร้วถั่วของชนเผ่าจ้วงชาวจ้วงเชื่อว่า เทพเจ้าปู้ร้วถั่วเป็นหนึ่งในเทพเจ้าสร้างโลก และเทพเจ้าปู้ร้วถั่วนอกจากกำหนดวิถีชีวิตของมนุษย์แล้วยังกำหนดหน้าที่และ นิสัยของสัตว์และพืชด้วย จึงเกิดเป็นความเชื่อเรื่องการนับถือปู้ร้วถั่ว ว่าเป็นเทพเจ้าของการสร้างสรรค์สิ่งบนโลก

๕) อนุภาคเทพเจ้าอื่น ๆ

นอกจากเทพเจ้าที่กล่าวมาแล้ว ในนิทานพื้นบ้านยังปรากฏเทพเจ้าอีกหลายองค์ เช่น เจ้าพ่อกวนอู เทพแห่งยมโลก เป็นต้น ในบางเรื่อง ไม่ได้บอกว่าเป็นเทพเจ้าองค์ใด แต่ใช้คำว่า “เทพเจ้าองค์หนึ่ง” มาแทน ดังนี้

(๑) เจ้าพ่อกวนอู

นิทานเรื่อง นิทานของนกดู กล่าวถึงชาวจ้วงมีศาลเจ้าพ่อกวนอู และในวันที่ไหว้เจ้าพ่อกวนอู ชาวบ้านไปจุดธูปไหว้ที่ศาลเจ้ากวนอู ดังตัวอย่าง

วัดแห่งนี้ถวายเจ้าพ่อกวนอู ได้ยินว่ากวนอูสามารถขับไล่
ภูตผีปีศาจและปกป้องตนเอง ท่านเป็นผู้ที่ไม่เห็นแก่ตัวด้วย ดังนั้น
พวกข้าราชการและชาวบ้านจึงกราบไหว้ท่าน

วันนั้นเป็นวันที่สิบสามพฤษภาคมตามปฏิทินจันทรคติ
เป็นวันที่เจ้าพ่อกวนอูลับมีดใหญ่ ดังนั้น คนที่มาจุดธูปไหว้
เจ้าพ่อกวนอูในวันนั้นจึงไม่เคยน้อยทีเดียว

(นิทานของนกดู. ๒๕๒๗ : ๒๓๒ - ๒๓๓)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครเจ้าพ่อกวนอูเป็นตัวละครที่มีความสามารถไล่ภูตผีปีศาจและปกป้องชาวจ้วง เป็นตัวละครผู้วิเศษที่มีนิสัยดี ใส่ใจชาวบ้านไม่เห็นแก่ตัว ทำประโยชน์ให้ชาวบ้าน เจ้าพ่อกวนอูเป็นเทพเจ้าที่ชาวจ้วงที่นับถืออยู่ ชาวจ้วงจึงจัดพิธีกราบไหว้เจ้าพ่อกวนอูเพื่อให้เจ้าพ่อกวนอูคุ้มครองชาวจ้วง อนุภาคเจ้าพ่อกวนอู จึงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อการนับถือเจ้าพ่อกวนอูของชนเผ่าจ้วง

(๒) เทพแห่งยมโลก

นิทานเรื่อง *อัครเสนาบดีจอมหาเรื่อง* กล่าวถึง จักรพรรดิที่ตายไปแล้วได้เดินทางไปถึงยมโลก เนื่องจากจักรพรรดิได้สร้างความชั่วไว้บนโลกมนุษย์ ตอนที่ตายไปจึงไปสู่ยมโลก และถูกเทพแห่งยมโลกลงโทษ ดังตัวอย่าง

คุณโกถามเทพแห่งยมโลกว่า “สามารถให้อองค์จักรพรรดิพักหยุดงานก่อน เพื่อพูดคุยสักครู่ได้หรือไม่” เทพแห่งยมโลกปฏิเสธว่า “ไม่ได้ ถ้าอยากคุยกัน ต้องมีคนใดคนหนึ่งมาทำงานแทน”...

องค์จักรพรรดิจับมือคุณโกไว้แน่น พร้อมบอกว่า “คุณโก เนื่องจากตอนที่ข้ายังอยู่บนโลกมนุษย์นั้นได้กระทำเรื่องชั่วช้าไว้มาก ข้าจึงต้องช่วยเทพแห่งยมโลกทำงานเพื่อชดใช้ความผิด โดยส่งผีพันทุก ๆ วันแบบนี้ ถ้าทำผิดเพียงแค่นิดเดียว หากไม่ถูกตีก็โดนค่า ตอนนี้อยู่ได้รับการลงโทษแล้ว ฝากคุณโกยามเมื่อกลับถึงโลกมนุษย์แล้วนั้น ให้บอกลูกข้าว่า อย่าทำเหมือนข้า ให้เขาทำประโยชน์เพื่อประชาชน สร้างความดี...”

(*อัครเสนาบดีจอมหาเรื่อง*, ๒๕๒๗ : ๖๖๘)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ตัวละครเทพแห่งยมโลกเป็นตัวละครที่ดูเลยมโลก และมีหน้าที่ตรวจสอบงานของคนที่ตายไปแล้วลงมายังยมโลก ส่วนผู้ลงมายังโลก เป็นผู้ร้ายที่กระทำเรื่องชั่วช้าไว้มากบนโลกมนุษย์ เทพแห่งยมโลกจึงต้องลงโทษคนเหล่านี้ อนุภาคเทพแห่งยมโลกจึงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงเชื่อว่ายมโลกมีอยู่จริง เชื่อว่าถ้ามนุษย์ทำสิ่งที่ไม่ดีตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ เมื่อตายไป จะลงไปสู่ยมโลก และเทพแห่งยมโลกมีอำนาจลงโทษคนเหล่านี้ และในยมโลก มีแต่ความทุกข์ จนเกิดค่านิยมของสังคมชนเผ่าจ้วงว่า ควรเป็นคนดี และมีการสั่งสอนอบรมว่า ถ้าทำร้ายบ่อย ๆ เวลาตาย จะลงไปสู่ยมโลก และถูกลงโทษจากเทพแห่งยมโลก

(๓) เทพเจ้าองค์หนึ่ง

นิทานเรื่อง *ตาวีเศษ* กล่าวถึง เมื่อเศรษฐีรู้ว่านายเท่อชั้นมีตาวีเศษ จึงมาควักลูกตาของนายเท่อชั้นเพื่อเอาไปทำประโยชน์ตนเอง เทพเจ้าองค์หนึ่งได้รู้ว่านายเท่อชั้นกำลังตกอยู่ในอันตราย จึงลงจากฟ้ามาช่วยเหลือเท่อชั้น ดังตัวอย่าง

นายเท่อชั้นไม่ยอม เศรษฐีก็อยากควักลูกตานายเท่อชั้นไป เทพเจ้าที่มอบตาวีเศษให้ ได้รู้ว่านายเท่อชั้นกำลังตกอยู่ในอันตราย จึงลงมาให้ความช่วยเหลือ เทพเจ้าองค์นั้นร้ายเวทมนตร์คาถา ทำให้ตาของนาย เท่อชั้นเต็มไปด้วยแสงทอง

แสงทองนั้นยิ่งออกมาเป็นไฟ ไฟนั้นยิ่งไปเผาเศรษฐกิจ เผาคนรับใช้
ของเศรษฐกิจ เศรษฐกิจอยากดับไฟ แต่ไฟนี้เป็นไฟวิเศษ ยิ่งดับยิ่งแรง

(ตาวินาศ. ๒๕๔๔ : ๖๔๕)

จะเห็นได้ว่า ในนิทาน ตัวละครเทพเจ้าองค์หนึ่ง มีความเมตตาต่อผู้อื่น ชอบให้ความช่วยเหลือกับผู้ที่เดือดร้อนหรือถูกรังแก อนุภาคเทพเจ้าองค์หนึ่ง จึงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อที่เกี่ยวกับการนับถือเทพเจ้าต่าง ๆ ของชนเผ่าจ้วง ชนเผ่าจ้วงมีความเชื่อว่าเทพเจ้าเป็นผู้ที่มีจิตใจดีงาม มีเมตตาต่อมนุษย์ เวลาชาวจ้วงเผชิญปัญหาต่าง ๆ จะสามารถขอความช่วยเหลือจากเทพเจ้าได้

นอกจากเทพเจ้าที่ยกมา ยังมีเทพเจ้าหลายองค์ปรากฏในนิทานพื้นบ้าน เช่น เทพแห่งพสุธาในเรื่องม่ออ๊กกับราชามังกร เทพแห่งภูผาในเรื่องเหล่าอินทนิลทะเล เป็นต้น

สรุปได้ว่า อนุภาคเทพเจ้าเป็นตัวละครเทพเจ้าที่มีลักษณะนิสัยดี จิตใจดีงาม มีพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ค้ำครองชาวจ้วงและให้ความช่วยเหลือโดยอำนาจเหนือธรรมชาติ และยังมีอำนาจเหนือธรรมชาติในการสร้างโลก สร้างมนุษย์ สัตว์ ตลอดจนพืชพรรณต่าง ๆ บนโลก และสร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของธรรมชาติอีกด้วย ดังนั้นอนุภาคเทพเจ้าจึงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ การนับถือเทพเจ้าของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงเชื่อว่าเทพเจ้ามีพลังอำนาจเหนือธรรมชาติมากกว่าบุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่บนโลก

กล่าวโดยสรุป อนุภาคตัวละครเป็นผู้วิเศษเป็นอนุภาคที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วง สะท้อนให้เห็นถึงความคิดความเชื่อของชนเผ่าจ้วง เช่น อนุภาคนางฟ้าทำให้เห็นถึงความเชื่อเกี่ยวกับนางฟ้า ชาวจ้วงเชื่อว่านางฟ้าที่อยู่จริง และยังทำให้เห็นถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้หญิง ชนเผ่าจ้วงให้ความสำคัญกับผู้หญิง คิดว่าผู้หญิงสามารถเป็นผู้นำในครอบครัวได้ อนุภาคราชามังกรสะท้อนให้เห็นถึง ชาวจ้วงเชื่อว่าราชามังกรเป็นเทพเจ้าที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติมาก มีบทบาทในการควบคุมดูแลปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับน้ำ เช่น น้ำท่วม หรือการแห้งเหือดของแหล่งน้ำ อนุภาคเทพเจ้าสะท้อนให้เห็นถึงชาวจ้วงมีความเชื่อเรื่องการนับถือเทพเจ้าต่าง ๆ เช่น เทพเจ้าปู่ร้วถั่ว เทพเจ้ามูร้วเจีย เจ้าพ่อกวนอู เทพแห่งยมโลก เป็นต้น นอกจากนี้ ชาวจ้วงยังนับถือธรรมชาติมาก ถือว่าทุกอย่างในธรรมชาติมีเทพเจ้าคุ้มครองอยู่ ชาวจ้วงจึงมีการเคารพธรรมชาติมาก

๔.๑.๒ อนุภาคตัวละครเป็นบุคคลธรรมดา

อนุภาคตัวละคร เป็นบุคคลธรรมดาที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง หมายถึงตัวละครเป็นบุคคลธรรมดาที่ใช้ชีวิตอยู่ในโลกมนุษย์ ตัวละครเป็นบุคคลธรรมดาที่มีทั้งตัวละครฝ่ายดีกับตัวละครฝ่ายร้าย ตามลักษณะของตัวละคร สามารถแบ่งเป็น อนุภาคตัวละครเป็นบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ อนุภาคบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจ และ อนุภาคแม่ข่าย ดังนี้

๑. อนุภาคบุคคลธรรมดามีอำนาจเหนือธรรมชาติ

อนุภาคตัวละครเป็นบุคคลธรรมดาที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มักจะเป็นบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติตั้งแต่ต้น หรือได้รับสิ่งวิเศษจากผู้วิเศษ ซึ่งมีอำนาจเหนือธรรมชาติด้วย อนุภาคบุคคลธรรมดานี้ มีลักษณะเด่น คือ ตัวละครมีความกล้าหาญ มีจิตใจดี พดติกรรมดี เฉลียวฉลาด มีความรู้ ดังนี้

นิทานเรื่อง *เหล่าอินถมทะเล* กล่าวถึง นายเหล่าอินเป็นคนธรรมดาที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ ดังตัวอย่าง

สามีภรรยาคนหนึ่งที่อยู่หมู่บ้าน ต่อมาภรรยาได้คลอดลูกผู้ชายคนหนึ่ง ให้ชื่อว่าเหล่าอิน หลังจากนั้นเวลาผ่านไปเป็นสิบ ๆ ปี เหล่าอินโตเป็นมนุษย์ร่างยักษ์ มีพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ สามารถควบคุมสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บนโลกได้

(เหล่าอินถมทะเล. ๒๕๔๔ : ๑๖๐)

จะเห็นได้ว่า ในเรื่องตัวละครเป็นบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ มีรูปร่างเหมือนยักษ์ สามารถควบคุมสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บนโลกได้ จึงเป็นตัวละครที่มีลักษณะแปลกแตกต่างจากตัวละครอื่น

นิทานเรื่อง *เงินชุ่นแสดงอภินิหาร* กล่าวถึงนายเงินชุ่นเป็นคนกล้าหาญ เฉลียวฉลาดและมีอำนาจเหนือธรรมชาติ และนำอำนาจเหนือธรรมชาติของตนเองไปช่วยเหลือบุคคลธรรมดาคนอื่น ๆ ดังตัวอย่าง

ตาของนายเงินชุ่นเป็นลีเซียว ลีนของนายเงินชุ่นสามารถเลยไปสู่จุมก มือของนายเงินชุ่นยาวถึงเข่า นั่งลงเหมือนเนินเขา ยืนขึ้นเหมือนภูเขา นายเงินชุ่นทั้งกล้าหาญและเฉลียวฉลาด ใครก็ชนะนายเงินชุ่นไม่ได้ ตอนนั้น เกิดน้ำท่วมเป็นประจำ ทำให้มนุษย์ตายไปเป็นจำนวนมาก ผู้คนจึงย้ายไปอาศัยที่ป่าไม้ แต่ก็ถูกสัตว์ที่ดุร้ายทำร้าย นายเงินชุ่นจึงสาบานว่า ต้องแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและสัตว์ที่ดุร้ายเพื่อให้มนุษย์สามารถอยู่เย็นเป็นสุขได้เสมอ นายเงินชุ่นจึงตัดสินใจไปลาดตระเวนสำรวจดูที่ต่าง ๆ เพื่อหาทางแก้ปัญหาให้ชาวบ้าน

(เงินชุ่นแสดงอภินิหาร. ๒๕๔๔ : ๑๖๓)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ในเรื่องพระเอกเป็นตัวละครบุคคลธรรมดามีอำนาจเหนือธรรมชาติ เป็นตัวละครที่มีความฉลาด มีเมตตาที่ช่วยเหลือชาวจ้วงแก้ไขปัญหาโดยใช้อำนาจ

เหนือธรรมชาติของตนเอง ชาวจ้วงจึงให้เกียรติบุคคลที่ธรรมดาให้ความช่วยเหลือชาวบ้านโดยใช้อำนาจเหนือธรรมชาติ

นอกจากนิทานเรื่องที่ยกมาแล้วยังมีนิทานเรื่องอื่น ๆ อีก เช่น เรื่อง *หนงจื้อเกา* กลายเป็น *เซียน* กล่าวถึงตัวละครพระเอกเป็นบุคคลที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ และใช้พลังอำนาจตนเองพาชาวจ้วงสู้รบกับทหารของจักรพรรดิ เรื่อง *ม่ออีลูกเทพเจ้าวั้ว* กล่าวถึงตัวละครพระเอกเป็นตัวละครที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ และได้รับของขวัญพิเศษจากผู้วิเศษ พระเอกปกป้องหมู่บ้านและครอบครัวโดยใช้อำนาจเหนือธรรมชาติของตนเอง เป็นต้น

จากตัวอนุภาคละครที่ยกมา เห็นได้ว่าตัวละครบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ มักจะมีรูปร่างที่ไม่เหมือนกับบุคคลทั่ว ๆ ไป มีอำนาจเหนือธรรมชาติในด้านใดด้านหนึ่ง และมักจะใช้อำนาจเหนือธรรมชาตินั้นช่วยชาวจ้วงแก้ไขปัญหานั้นสำเร็จ อนุภาคตัวละครบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านี้ จึงสะท้อนให้เห็นถึงสังคมชนเผ่าจ้วงให้เกียรติบุคคลธรรมดาที่มีพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ นับถือคนเก่ง เฉลียวฉลาด และมีความสามารถ และชอบช่วยเหลือคนอื่น และเชื่อว่าคนเหล่านี้สามารถแก้ไขปัญหาให้ชาวบ้านได้อย่างดี จึงสอดคล้องกับการนับถือเทพเจ้าวีรบุรุษของชนเผ่าจ้วงในปัจจุบันด้วย

๒. อนุภาคบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจ

อนุภาคบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจ หมายถึง ตัวละครที่มีอำนาจมากกว่าคนธรรมดา เช่น ฤๅษี เศรษฐี จักรพรรดิ เป็นต้น ตัวละครเหล่านี้ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ส่วนมากจะเป็นตัวละครฝ่ายร้าย ทำให้ตัวละครเอกฝ่ายดีเดือดร้อน มีนิสัยที่เห็นแก่ตัว ถึงแม้ว่ามีอำนาจมากกว่าชาวบ้าน แต่ไม่เคยทำดีกับชาวบ้าน ดังนี้

นิทานเรื่อง *นายหลิวชายขนม* กล่าวถึง ฤๅษีเห็นภรรยาของนายหลิวสวยงามมาก จึงเกิดความคิดที่จะแย่งมาเป็นภรรยาของตนเอง โดยใช้อำนาจที่ตนเองมี หลังจากการต่อสู้ระหว่างนายหลิวกับฤๅษี ฤๅษีตายจากจิตใจที่ละโมภ ดั่งตัวอย่าง

ฤๅษีฟังแล้วถามต่อว่า “หญิงนางใดมีความสามารถมากเพียงนี้ นางอยู่ที่ใด จงรีบพาเข้าไปหานาง” เมื่อฤๅษีเดินมาถึงหน้าบ้านนายหลิว มองแล้วมองอีก พลังคิดในใจว่า “นายหลิวจนแบบนี้ ทำบุญอะไรมา ถึงมีภรรยาที่รูปโฉมสะสวยขนาดนี้ได้” ฤๅษีอยากแย่งตัวโฉมงามมาเป็นภรรยาตนเอง จึงคิดหาวิธี จนได้วิธีหนึ่งออกมา โดยบอกกับนายหลิวว่า “พรุ่งนี้จงนำพินมาให้ข้า ๑๒ ทาบ” คำสั่งของฤๅษีนำพามาซึ่งความยากลำบากแก่นายหลิว...

(นายหลิวชายขนม. ๒๕๔๔ : ๔๓๘)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครฤๅซี ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลช่างจ้วง เป็นตัวละครฝ่ายร้าย ทำให้ตัวละครอื่นเดือดร้อน มีนิสัยเห็นแก่ตัว เมื่อเห็นสิ่งดีงามก็ใช้อำนาจแย่งมาเป็นของตนเอง ไม่เคยทำประโยชน์เพื่อชาวบ้าน

นิทานเรื่อง นายเปาซางกับนางเซียวนี กล่าวถึง เศรษฐีอยากซื้อผ้าดินจ้วงของเปาซางกับนางเซียวนี แต่ทั้งสองคนก็ไม่อยากขายให้เศรษฐี เศรษฐีจึงโกรธแค้นมาก ตอนกลางคืนจึงพาเด็กรับคนใช้ไปแย่งผ้าดินจ้วง ดังตัวอย่าง

เศรษฐีอยากซื้อรูปภาพและผ้าดินจ้วงไปหมด นายเปาซางพูดว่า “รูปภาพของฉันเป็นของล้ำค่า ไม่สามารถใช้เงินทองมาเรียกซื้อได้” นางเซียวนีพูดว่า “ผ้าดินจ้วงที่ฉันทอมา เป็นของล้ำค่า สืบทอดจากบรรพบุรุษ สามารถมอบให้เป็นของขวัญได้ แต่ไม่สามารถขายได้”

เศรษฐีเดือดดาลมาก กลับถึงบ้านจึงเรียกเด็กรับใช้มา ตอนถึงกลางคืน ดึกคืนเที่ยงคืน ไม่มีคน เจ็บสงบ เศรษฐีพาเด็กรับใช้มาถึงตึกไม้ไผ่ของนาง เปาซางกับนายเซียวนี สั่งให้เด็กรับใช้โอบล้อมตึกไม้ไผ่ อยากให้ภรรยาสามีรุ่นคู่นี้ นำรูปภาพและผ้าดินจ้วงออกมา ไม่อย่างนั้น จะเผาตึกไม้ไผ่ นายเปาซางกับนางเซียวนีออกจากห้อง ตำหนีเศรษฐี เศรษฐีมองตาเด็กรับใช้ เด็กรับใช้เข้าใจความหมายของเศรษฐีทันที จึงเข้าห้องอย่างรวดเร็ว แย่งรูปภาพกับผ้าดินจ้วงไปหมด

(นายเปาซางกับนางเซียวนี. ๒๕๒๘ : ๓๑๐)

จะเห็นได้ว่า ในนิทาน ตัวละครเศรษฐีมีนิสัยที่เห็นแก่ตัวและชอบใช้อำนาจและเงินทองตนเองทำร้ายคนอื่นเพื่อประโยชน์ของตนเอง

นิทานเรื่อง ม่อฮี้ลูกเทพเจ้าว้าว กล่าวถึง จักรพรรดิมีรับสั่งว่าต้องการผิวหนังของหัวหน้าชนเผ่าจ้วงเพื่อเป็นข้ออ้างในการฆ่าหัวหน้าเผ่า และป้องกันไม่ให้ชนเผ่าจ้วงก่อการกบฏ ดังตัวอย่าง

แท้ที่จริง บิดาของเด็กคนนี้เป็นหัวหน้าของชนเผ่าจ้วง แต่จักรพรรดิดูคิดว่า หัวหน้าชนเผ่าจ้วงเป็นคนองอาจห้าวหาญ สามารถก่อการกบฏได้ ราชครูจึงให้คำแนะนำแก่องค์จักรพรรดิว่า “กระหม่อมขอให้พระองค์ทรงมีพระราชโองการ ให้หัวหน้าเผ่ามอบผิวหนังให้แก่พระองค์ เพื่อจะนำผิวหนังนั้นไปสร้างวังหลังหนึ่ง หากเป็นเช่นนี้สามารถทำให้ชาวจ้วงไม่กล้าจะก่อ

การกบฏ ชาวจ้วงอาศัยอยู่ทางภาคใต้ ผิวหนังของพวกเขามี
ความพิเศษ หากนำผิวหนังของพวกเขามาไปสร้างวัง ฤดูหนาวก็จะ
รู้สึกอบอุ่น ฤดูร้อนก็จะรู้สึกเย็นสบาย” เมื่อได้ยินคำแนะนำของ
ราชครู จักรพรรดิจึงรับสั่งให้ทหารเดินทางลงใต้ไปที่หมู่บ้านหนาน
โจวเพื่อมาเอาผิวหนัง ทว่าหัวหน้าเผ่าไม่ยินยอม องค์จักรพรรดิสืบ
โอกาส จึงบอกว่าหัวหน้าเผ่าขัดขึ้นพระราชโองการ จึงมีรับสั่งให้
ประหารหัวหน้าเผ่าให้ตาย จากนั้นก็นำศพของหัวหน้าเผ่าไปทิ้งลง
ในสระน้ำลึก

(ม่ออีลูกเทพเจ้าวัว. ๒๕๔๔ : ๑๖๖)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ตัวละครจักรพรรดิมีลักษณะเด่น คือ มีอำนาจคุมครองดูแล
ทั้งประเทศ แต่มีนิสัยที่ใจร้าย ใจแคบ ไม่ไว้วางใจคนอื่น และเห็นแก่ตัว ใช้อำนาจไปทำร้ายผู้นำของ
ชาวบ้านเพื่อปกป้องอำนาจของตนเอง

จากตัวอย่างที่ยกมาทำให้เห็นว่า ฤๅษีเป็นตำแหน่งหัวหน้าชนเผ่าจ้วง เศรษฐีเป็นผู้ที่มี
ทั้งเงินทองและฐานะ จักรพรรดิเป็นผู้คุมครองดูแลคนทั้งประเทศ ตัวละครทั้งหมดนี้ มีอำนาจ ฐานะ
มากกว่าชาวบ้าน แต่ไม่ได้ใช้อำนาจทำประโยชน์เพื่อความสุขของชาวจ้วง คิดประโยชน์ตนเองมากกว่า
เวลาชาวจ้วงไม่เชื่อฟัง ผู้มีอำนาจมักจะใช้อำนาจไปกดขี่บังคับโดยใช้อำนาจของตนเอง อนุภาคบุคคล
ธรรมดาที่มีอำนาจเหล่านี้ จึงสะท้อนให้เห็นถึงการเมืองของประเทศที่มีผลต่อชนเผ่าจ้วงอย่างมาก
มีการต่อสู้กันระหว่างชาวบ้านที่ไม่มีอำนาจกับผู้บริหารที่มีอำนาจ ถึงแม้ว่าชาวจ้วงมีความกล้าหาญไป
สู้กับผู้มีอำนาจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจทางการเมืองใด ๆ ทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตาม ฐานะของชาวจ้วงเป็น
ฐานะที่ถูกกดขี่บังคับเหมือนเดิม ชาวจ้วงยังไม่มีอำนาจสามารถต่อสู้เอาชนะได้

๓. อนุภาคแม่ม่าย

แม่เป็นตัวละครที่พบมากในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง แม่ที่ปรากฏในนิทาน
พื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มักจะเป็นตัวละครฝ่ายดี แต่อนุภาคตัวละครแม่ม่ายเป็นตัวละครฝ่ายร้าย
ซึ่งอนุภาคแม่ม่ายเป็นอนุภาคที่มีลักษณะเด่นเฉพาะถิ่นในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ดังนี้

นิทานเรื่อง ม่ออีลูกเทพเจ้าวัว กล่าวถึงแม่ของนายม่ออีเป็นแม่ม่าย และแม่ของ
ม่ออีไม่เชื่อลูกสะใภ้ จึงทำลายแผนการเกิดใหม่ของม่ออี จึงทำให้ม่ออีไม่สามารถเกิดใหม่ได้ ดังนี้

เมียของนายม่ออีทำตามทุกอย่างที่นายม่ออีสั่ง แต่แม่ของ
นายม่ออีกลับคิดมากและหวาดระแวงในตัวลูกสะใภ้ เมื่อเห็น
ลูกสะใภ้ลาดน้ำที่ ต้มโจ๊กลงในอ่างทุกวัน ก็เกิดสงสัยขึ้นมาว่า
ลูกสะใภ้ทำแบบนี้เพื่ออะไร จนกระทั่งถึงวันที่ ๖ แม่ม่ายตัดสินใจ
เปิดฝาชื้นมาดู มีแต่หนอนแมลงวัน และมีผึ้งหนึ่งบินออกจาก

อย่างอย่างกระชั้นหัน แท้จริง ถ้ารอถึงวันที่ ๗ จะมีกองทหาร
หนึ่งกองออกมาแก้แค้นแทนนายม่อฮี้ แต่ตอนนี้ ทุกอย่างพังหมด
เลย ครั้งนี้แม่มายทำอย่างใหญ่หลวง

(ม่อฮี้ลูกเทพเจ้าวัว. ๒๕๔๔ : ๑๘๑)

จากตัวอย่างที่ยกมา ทำให้เห็นถึงแม่มายมีนิสัยโง่และไม่ไว้ใจลูกสะใภ้ อนุภาค
แม่มายที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง สะท้อนภาพแม่ที่เป็นฝ่ายทำร้ายลูก แม่มายในความคิด
ของชนเผ่าจ้วงจึงเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมโง่เขลา ผิดจากแม่โดยทั่วไป ชาวจ้วงจึงไม่ให้เกิดใจกับ
แม่มาย และยังสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูกสะใภ้ที่ไม่สนิทสนมกันของชนเผ่าจ้วง

กล่าวโดยสรุป อนุภาคตัวละครที่เป็นบุคคลธรรมดา เป็นอนุภาคที่สัมพันธ์กับ
วัฒนธรรมชนเผ่าจ้วง อนุภาคบุคคลธรรมดาที่มีเหนือธรรมชาติ เป็นตัวละครที่แก้ไขปัญหาหรือ
ให้ความช่วยเหลือชาวจ้วงโดยอำนาจเหนือธรรมชาติของตนเอง สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อเรื่อง
การนับถือวีรบุรุษ อนุภาคบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจ เป็นตัวละครฝ่ายร้ายที่มีอำนาจมากกว่าชาวบ้าน
มักจะเป็นผู้มีฐานะ ร่ำรวย แต่มีนิสัยไม่ดี เห็นแก่ตัว ชอบใช้อำนาจตนเองทำร้ายชาวบ้านเพื่อ
ประโยชน์ของตนเอง สะท้อนให้เห็นถึงชนเผ่าจ้วงเป็นกลุ่มชนเผ่าที่ไม่มีฐานะ เป็นกลุ่มที่ถูกกดขี่บังคับ
อนุภาคแม่มาย เป็นตัวละครที่โง่และไม่ไว้ใจลูกสะใภ้อย่างมาก เป็นตัวละครที่มีลักษณะผิดจาก
ตัวละครแม่ทั่ว ๆ ไป สะท้อนเห็นว่าชนเผ่าจ้วงไม่ให้เกิดใจแม่มายและความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับ
ลูกสะใภ้ที่ไม่สนิทสนมกัน

๔.๑.๓ อนุภาคตัวละครเป็นสัตว์

อนุภาคตัวละครเป็นสัตว์ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง หมายถึง ตัวละครเป็น
สัตว์ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเนื้อเรื่อง เป็นตัวละครเอกหรือเป็นตัวละครที่มีความพิเศษ
ในด้านใดด้านหนึ่ง นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีอนุภาคตัวละครที่เป็นสัตว์มากมายหลายเรื่อง ผู้วิจัย
แบ่งอนุภาคตามลักษณะตัวละคร ได้เป็นอนุภาคสัตว์แปลงร่างเป็นมนุษย์ อนุภาคสัตว์มีความพิเศษ
และอนุภาคสัตว์ร้าย ดังนี้

๑. อนุภาคสัตว์แปลงร่างเป็นมนุษย์

อนุภาคสัตว์แปลงร่าง เป็นมนุษย์เป็นอนุภาคที่พบได้มากในนิทานพื้นบ้าน
ชนเผ่าจ้วง ตัวละครสัตว์ที่สามารถแปลงร่างเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์ที่หาได้ง่ายในชีวิตประจำวันของ
ชาวจ้วง และสัตว์ที่แปลงร่างเป็นมนุษย์ มักจะเป็นผู้มีความพิเศษ และมักจะใช้ความพิเศษไปช่วยเหลือ
คนอื่น ๆ ดังนี้

นิทานเรื่อง *ปลาเทพ* กล่าวถึง ปลาจารย์ที่ชายหนุ่มจับได้แปลงกายเป็นผู้หญิงมา
ช่วยทำงานบ้าน ดังตัวอย่าง

วันหนึ่ง ชายหนุ่มแอบมองเพื่อนบ้าน ได้เห็นผู้หญิงคนหนึ่งมาทำกับข้าวอยู่ จึงออกมาถามผู้หญิงคนนั้นว่า “เธอเป็นใคร มาจากไหน”

ผู้หญิงตอบว่า “ข้าเป็นปลาคาร์ฟที่ท่านจับมา ท่านชายข้าไม่ลง และได้ฆ่าข้ากินด้วย ข้าได้เห็นความใจดีของท่าน ข้าจึงแปลงกายเป็นมนุษย์เพื่อตอบแทนบุญคุณ” ...ปลาเทพแต่งงานกับชายหนุ่ม ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

(ปลาเทพ. ๒๕๔๔ : ๔๗๐)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่าในเรื่อง ตัวละครปลาคาร์ฟเป็นตัวละครมีความสามารถแปลงกายเป็นหญิงสาวได้ มีจิตใจดีงามที่ตอบแทนบุญคุณของผู้ช่วยชีวิต และเป็นตัวละครที่ทำให้พระเอกได้รับความสุข

นิทานเรื่อง *กำเนิดเทศกาลบูชาบ* กล่าวถึง ตอนที่ชาวบ้านจัดพิธีขอฝน มีกบตัวหนึ่งวิ่งไปหานายหลี่ นายหลี่จึงตัดสินใจพากลับบ้านด้วยกัน หลังจากนั้นเวลาผ่านไป ๔๙ วัน กบก็กลายร่างเป็นชายหนุ่มและเรียกนายหลี่ว่าพ่อ ดังตัวอย่าง

มีผู้ชายคนหนึ่ง แซ่หลี่ อายุประมาณ ๕๐ ปี ยังไม่ได้แต่งงาน และไม่มีลูก วันหนึ่งนายหลี่ไปทำพิธีขอฝนกับชาวบ้านที่ริมน้ำ ระหว่างดำเนินพิธีนายหลี่ได้อธิษฐานขอพรกับเทพเจ้าว่าอยากแต่งงานและมีลูก ตอนนั้นอยู่ ๆ ก็มีกบตัวหนึ่งกระโดดออกมา กบตัวนั้นกระโดดไปหานายหลี่ นายหลี่คิดจะปล่อยกบจึงวางกบไว้บนดินให้กบกระโดดออกไปเอง แต่ไม่ว่าจะทำอย่างไร กบก็ไม่ยอมกระโดดไป เป็นเช่นนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่าถึง ๓ ครั้ง นายหลี่รู้สึกประหลาดใจเป็นอันมาก ตัดสินใจนำกบตัวนั้นมาวางบนฝ่ามือ กบกะพริบตาให้แก่ นายหลี่ ทั้งยัง ส่งเสียงร้องให้แก่ นายหลี่อีกด้วย นายหลี่จึงพากลับบ้านด้วยกันและเลี้ยงกบด้วยความใส่ใจ หลังจากผ่านไป ๔๙ วัน กบตัวนั้นกลายร่างเป็นชายหนุ่ม และเรียกนายหลี่ว่า “พ่อ”

(กำเนิดเทศกาลบูชาบ. ๒๕๔๔ : ๓๔๒)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่าในเรื่อง ตัวละครกบสามารถแปลงกายเป็นหนุ่มได้ และทำให้ความปรารถนาของของชาวจ้วงเป็นจริง นอกจากนี้ ฉากที่ตัวละครออกมาเป็นฉากพิธีขอฝนของชนเผ่าจ้วง ยังเห็นได้ว่าตัวละครบยังเป็นตัวละครสัตว์วิเศษที่เกี่ยวกับฟ้าฝนในความคิดของชนเผ่าจ้วงด้วย

นอกจากตัวอย่างที่ยกมา ยังมีนิทานหลายเรื่องที่มีอนุภาคสัตว์แปลงกายเป็นมนุษย์ เช่น เรื่อง *เสื้อขนวิหค* เป็นอนุภาคไก่แปลงร่างเป็นหญิงสาว เรื่อง *แม่นางเปิด* เป็นอนุภาคเปิดแปลงร่างเป็นหญิงสาว เป็นต้น เห็นได้ว่า ในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง อนุภาคตัวละครสัตว์แปลงร่างเป็นมนุษย์เป็นอนุภาคที่สำคัญ อนุภาคเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึง ความเชื่อที่เกี่ยวกับการนับถือสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ของชนเผ่าจ้วง เช่น ชาวจ้วงเชื่อว่า ปลาการ์ฟเป็นสัตว์สิริมงคล สามารถนำความสุขเข้าบ้าน และชาวจ้วงยังเชื่อว่า กบเป็นสัตว์ที่เกี่ยวกับฟ้าฝนและเทพเจ้ากบยังคุ้มครองชาวจ้วงด้วยความเชื่อนี้ สอดคล้องกับเทศกาลการไหว้กบเพื่อขอฝนและขอให้เทพเจ้ากบคุ้มครองชาวจ้วง

๒. อนุภาคสัตว์มีความพิเศษ

อนุภาคสัตว์มีความพิเศษ เป็นอนุภาคที่พบได้บ่อยมากในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง หมายถึง ตัวละครที่เป็นสัตว์จะมีความพิเศษในด้านใดด้านหนึ่ง เช่น สามารถพูดคุยกับมนุษย์ได้ หรือมีอำนาจเหนือธรรมชาติ และมักจะใช้อำนาจเหนือธรรมชาตินั้นไปช่วยเหลือบุคคลธรรมดา สัตว์ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงที่พบมากและมีลักษณะเด่น คือ เสือ เต่า งู นก ดังนี้

นิทานเรื่อง *พี่ใหญ่เสือ* กล่าวว่า มีชายคนหนึ่งไปตัดฟันที่ภูเขา เขาได้ช่วยชีวิตเสือตัวหนึ่งเอาไว้ หลังจากนั้นทั้งคู่ก็นับถือกันเป็นพี่น้อง และเพื่อตอบแทนบุญคุณของชายหนุ่ม เสือในฐานะพี่จึงช่วยแก้ปัญหาให้ครอบครัวของชายหนุ่ม ดังตัวอย่าง

เสือกล่าวกับชายหนุ่มว่า “น้องรักของข้า เจ้าเป็นผู้ช่วยชีวิตข้าเอาไว้ หากเจ้ามีปัญหาอะไรที่คิดไม่ตกแก้ไม่ได้ จงบอกกล่าวให้ข้ารับรู้ ข้าจะช่วยเหลือเจ้า เพื่อตอบแทนบุญคุณที่เจ้าเคยช่วยข้า” ชายหนุ่มซาบซึ้งในน้ำใจของเสือมาก ชายหนุ่มจึงเล่าเรื่องที่ครอบครัวของตนลำบากยากจนให้เสือฟัง เสือฟังแล้วเกิดความเห็นใจจนร้องไห้ จึงพูดขึ้นว่า “น้องรักของข้า เจ้าไม่ต้องมาลำบากตัดฟันทุกวันแล้ว ข้ามีของมีค่ามากมาย ข้าขอมอบของเหล่านี้ให้แก่เจ้า เจ้าจงนำของเหล่านี้ไปขายเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว”...

วันหนึ่ง แม่ของชายหนุ่มจึงบอกแก่ชายหนุ่มว่า “ลูกเจ้าเสือเขาทำดีกับพวกเราขนาดนี้ ลูกควรรับเสือเป็นพี่” ชายหนุ่มจึงตอบว่า “รอถึงคราวหน้าหากเสือมา ผมก็จะเรียกเสือว่าพี่”

(พี่ใหญ่เสือ. ๒๕๔๔ : ๖๔๒)

จะเห็นได้ว่าในเรื่อง ตัวละครเสือเป็นตัวละครสัตว์ที่สามารถพูดคุยกับมนุษย์ได้ และมีนิสัยที่รู้จักตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณโดยใช้ความพิเศษของตนเองไปช่วยเหลือผู้บุญคุณ

นิทานเรื่อง ฉินเอ๋อมอบของขวัญล้ำค่า กล่าวถึงเต่าทองมอบแก้ววิเศษให้ฉินเอ๋อ
ตั้งตัวอย่าง

ทันใดนั้นเต่าได้พุดขึ้นมา โดยบอกกับฉินเอ๋อว่า “ฉินเอ๋อ
ข้ารู้ว่าเจ้าเป็นคนใจดี ข้าขอบคุณมากที่เจ้าช่วยชีวิตข้าเอาไว้ ข้า
นั้นไม่มีสิ่งใดที่จะมาตอบแทนบุญคุณเจ้าได้ ข้าขอมอบแก้ววิเศษที่
อยู่ในท้องของข้าให้ เจ้าจงนำแก้ววิเศษใบนี้ไปถวายให้แก่
องค์จักรพรรดิ ในอนาคตเจ้าจะได้ไม่ต้องไปลำบากไม่เต้าหู้อีก”

(ฉินเอ๋อมอบของขวัญล้ำค่า. ๒๕๔๔ : ๕๗๙)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครเต่าเป็นตัวละครสัตว์มีความวิเศษ มีนิสัยที่รู้จักตอบแทน
บุญคุณของผู้มีพระคุณโดยมอบของขวัญวิเศษให้ผู้มีบุญคุณ สามารถทำให้ผู้มีบุญคุณพ้นจากสภาพ
ความยากลำบากไปสู่สภาพการมีความสุขได้

นิทานเรื่อง นางม่ายไต้และนางม่ายอี กล่าวถึงนางม่ายอีไปขอความช่วยเหลือ
พี่สาว แต่ถูกพี่สาวสบประมาทเหยียดหยาม จึงเดินทางกลับบ้านอย่างเศร้าโศกระหว่างทาง ได้พบ
งูขาวตัวหนึ่ง และนำงูขาวนั้นกลับบ้าน เมื่อกลับถึงบ้าน งูขาวเปลี่ยนเป็นเงินทองให้ความช่วยเหลือ
นางม่ายอี ตั้งตัวอย่าง

นางม่ายอีพุดกับงูขาวว่า “เจ้างู เจ้างู เหตุใดเจ้าต้องเลื้อย
มาขวางทางข้าหลายครั้ง ไม่ให้ข้ากลับบ้าน หรือเจ้าสงสารที่
ครอบครัวของข้ายากจน สงสารที่ลูกของข้าต้องอยู่แบบอด ๆ
อยาก ๆ เจ้าจึงอยากจะช่วยเหลือข้าและลูกใช่ไหม หากเป็นเช่น
ที่ข้าพุด ข้าขอให้เจ้าเลื้อยเข้ามาในตะกร้าของข้าเอง ให้ข้าได้นำ
เจ้ากลับบ้าน” นางม่ายอีกล่าวจบก็วางตะกร้าไว้ที่กลางถนน ทันใด
นั้นเรื่องประหลาดก็เกิดขึ้นงูขาวเลื้อยเข้ามาอยู่ในตะกร้าของ
นางม่ายอีเอง หลังจากที่งูขาวได้ฟังคำพุดของนางม่ายอีจนจบ...

ในห้องเต็มไปด้วยแสงสีขาว นางม่ายอีกับป้าตกใจเป็น
อย่างมาก ก้มหัวมองในหม้อ ในหม้อนี้ไม่มีแกงเนื้องูทว่ามีแต่เงิน
เต็มหม้อไปหมด

(นางม่ายไต้และนางม่ายอี. ๒๕๔๔ : ๖๑๘)

จะเห็นได้ว่าในเรื่อง ตัวละครงูขาวเป็นตัวละครที่มีความสามารถแปลงเป็นเงินทอง
ได้ และไม่เหมือนกับงูทั่ว ๆ ไปที่เป็นสัตว์ร้าย ตัวละครงูขาวนี้เป็นตัวละครฝ่ายดี ที่ช่วยเหลือตัวละคร
เอกให้พ้นจากความลำบากยากจนได้

นิทานเรื่อง *หลิวซานเจียโดนกลั่นแกล้ง* กล่าวถึง นางหลิวซานเจียร้องเพลงไพเราะมาก ปกติเมื่อนางหลิวซานเจียร้องเพลงก็จะมีคนพากันบินออกจากป่าเพื่อมาฟัง เมื่อนกเหล่านั้นรู้ว่าพี่ชายนางหลิวซานเจียหาเรื่องให้นางหลิวซานเจีย นกก็มาให้ความช่วยเหลือ ดังตัวอย่าง

เพื่อช่วยเหลือนางหลิวซานเจีย หงส์เรียกนกทุกชนิดมาชุมนุมกัน พากันบินไปถึงหน้าบ้านนางหลิวซานเจีย จากนั้นก็บอกให้นางหลิวซานเจียทิ้งถั่วเขียวและงาไว้บนดิน จากนั้นพวกนกก็ช่วยกันใช้จะงอยปากแยกถั่วเขียวกับงาออกจากกัน โดยใส่ลงไปในตะกร้าเล็ก ส่วนถั่วเขียว ใส่ลงไปในตะกร้าใหญ่ นกบินมากันเป็นจำนวนมาก ต่างก็เต็มใจมาช่วยเหลือนางหลิวซานเจีย ใช้เวลาเพียงไม่นาน พวกนกก็ช่วยกันแยกถั่วเขียวกับงาออกจากกันจนเสร็จ

(*หลิวซานเจียโดนกลั่นแกล้ง*. ๒๕๔๔ : ๒๐๓)

จะเห็นได้ว่าในเรื่อง ตัวละครนกเป็นสัตว์มีความวิเศษที่สามารถพูดคุยกับมนุษย์ได้ และมีน้ำใจต่อมนุษย์ ให้ความช่วยเหลือบุคคลธรรมดา แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของ ชาวจ้วงกับสัตว์ทุกชนิด ชาวจ้วงกับสัตว์จึงดูแลช่วยเหลือกันโดยชาวจ้วงมีความคิดว่าสัตว์ดูแลและช่วยเหลือมนุษย์ในเรื่องต่าง ๆ ทำให้ชีวิตของมนุษย์สุขสบายขึ้น ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ในมนุษย์รอดพ้นอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้

นอกจากนี้ ยังมีสัตว์วิเศษหลายชนิดที่พบในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง เช่น ไก่ เป็ด วัว ม้า ผึ้ง เป็นต้น จึงเห็นได้ว่า อนุภาคตัวละครที่เป็นสัตว์มีความวิเศษเป็นอนุภาคที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่องสัตว์ เป็นตัวละครสำคัญของเรื่องที่มีความวิเศษและนำความวิเศษมาช่วยเหลือมนุษย์ สะท้อนให้เห็นถึงชนเผ่าจ้วงมีความคิดสร้างสรรค์ และให้ความสำคัญและคุณค่ากับสัตว์เท่ากับคุณค่าของความเป็นมนุษย์ และยังสะท้อนให้เห็นว่าความเชื่อการนับถือสัตว์ของชนเผ่าจ้วงอีกด้วย ชาวจ้วงนับถือสัตว์ที่มีความวิเศษ สอดคล้องกับวัฒนธรรมสัญลักษณ์สัตว์ของชนเผ่าจ้วง

๓. อนุภาคสัตว์ร้าย

อนุภาคสัตว์ร้ายที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง หมายถึง ตัวละครที่เป็นสัตว์ฝ่ายร้าย มีลักษณะเด่น คือ มักจะทำให้ตัวละครเอกเดือดร้อน ชนิดสัตว์ที่เป็นตัวละครฝ่ายร้ายที่พบมากในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง คือ งูร้าย ดังนี้

นิทานเรื่อง *แม่สาวดอกลำไ้มนชา* กล่าวถึง แม่สาวดอกลำไ้มนชาถูกงูร้ายจับไป งูร้ายอยากได้แม่สาวดอกลำไ้มนชาเป็นภรรยา แล้วงูร้ายมีความวิเศษสามารถรับวิญญาณของบุคคลธรรมดาได้ ดังตัวอย่าง

แม่สาวดอกลำไ้มนชาตื่นขึ้นมา รู้ว่าตัวเองถูกงูร้ายจับไป

จึงเศร้าโศกมาก ต่างร้ายว่า “งู ร้ายจริง ๆ งูอยากแต่งงานกับข้า เป็นไปไม่ได้ งูต้องปล่อยข้าไป” มีงูแห่งน้ำเป็นเด็กรับใช้ของงูร้าย บอกแม่นางดอกน้ำมันชาว่า “แม่นาง อย่าหลงไป ถ้าผิดใจกับงูร้าย มันไม่ปล่อยแม่นางแน่ ๆ ถ้างูเกิดวิญญานของแม่นางไป แม่นางไม่มีทางเป็นมนุษย์อีก แม่นางดู พวกข้าเป็นคนที่ถูกงูร้าย เก็บวิญญานไปไม่สามารถกลับเป็นมนุษย์ได้อีก”

(แม่สาวดอกน้ำมันชา. ๒๕๔๔ : ๔๘๗)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ตัวละครงูร้ายนี้เป็นตัวละครใจร้ายที่เห็นแก่ตัว ใช้ความวิเศษของตนเองทำร้ายชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านตกอยู่ในอันตราย ถึงแม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์ต่าง ๆ กับชาวจ้วงจะเป็นความสัมพันธ์ที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่ก็มีสัตว์ร้ายบางชนิดทำให้ชาวบ้านกลัว อนุภาคตัวละครสัตว์ร้ายนี้ จึงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อการนับถือสัตว์ของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงทั้งเคารพทั้งกลัวสัตว์ต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุป อนุภาคตัวละครเป็นสัตว์ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มีทั้งตัวละครฝ่ายดี เช่น เสือ นก กบ เป็นต้น กับตัวละครฝ่ายร้าย เช่น งู เป็นต้น ตัวละครสัตว์เหล่านี้มีอำนาจเหนือธรรมชาติ ตัวละครฝ่ายดีจะนำอำนาจเหนือธรรมชาติมาช่วยเหลือมนุษย์ ตัวละครฝ่ายร้ายจะนำอำนาจเหนือธรรมชาติมาทำร้ายมนุษย์ จึงเป็นอนุภาคที่สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วงด้านความผูกพันระหว่างมนุษย์กับสัตว์ที่ต่างพึ่งพาซึ่งกันและกัน และสะท้อนความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ เช่น การไหว้กบเพื่อขอฝนการขอให้เจ้ากบคุ้มครองชาวจ้วง เป็นต้น

๔.๒ อนุภาคของวิเศษ

ของวิเศษ หมายถึง วัตถุสิ่งของที่มีลักษณะผิดจากสามัญ อนุภาคของวิเศษที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มีหลายอย่างหลายประเภท ผู้วิจัยแบ่งเป็นอนุภาคของวิเศษที่ได้รับจากผู้วิเศษ อนุภาคของวิเศษที่มาจากธรรมชาติ อนุภาคของวิเศษที่ติดตัวตัวละครมาตั้งแต่ต้น และอนุภาคของวิเศษตัวละครสร้างขึ้น ดังนี้

๔.๒.๑ อนุภาคของวิเศษที่ได้รับจากผู้วิเศษ

อนุภาคของวิเศษที่ได้รับจากผู้วิเศษที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มักจะเป็นของวิเศษที่ผู้วิเศษมอบให้บุคคลธรรมดา ทำให้บุคคลธรรมดามีอำนาจเหนือธรรมชาติ สามารถต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ได้ แล้วบุคคลธรรมดาที่ได้รับของวิเศษจากผู้วิเศษมักจะเป็นฝ่ายชนะ ดังนี้

นิทานเรื่อง *ปู่ป้อต่อสู้กับเทพเจ้าสายฟ้า* กล่าวถึง เลยกงมอบพินซีหนึ่งให้พี่น้องผู้ยี่เพื่อตอบแทนบุญคุณที่พี่น้องผู้ยี่ช่วยเหลือตัวเอง เมื่อรู้ว่าเลยกงจะทำให้เกิดน้ำท่วม พี่น้องผู้ยี่จึงนำพินซีที่เลยกงมอบให้ไปฝังลงดินตรงบริเวณหลังบ้าน จากนั้นพินของเลยกงก็งอกขึ้นมาและเติบโตกลายเป็น

น้ำเต้า พี่น้องผู้ยี่จิ้งซ่อนตัวอยู่ในน้ำเต้า ทำให้รอดชีวิตจากน้ำท่วมมาได้ ดังตัวอย่าง

ยกถอนพื้นลงมา มอบให้พี่น้องผู้ยี่ โบกมือซ้ายเรียกลม
โบกมือขวาเรียกไฟ จากนั้นเหยียบลมและไฟบินไปบนฟ้า...

พี่น้องผู้ยี่มองหน้าพ่อ เห็นพ่อทำท่าขริมนิคมกต ก็พากัน
กลัวว่าจะถูกพ่อตำหนิ จึงพากันวิ่งไปที่สวนหลังบ้านแล้วช่วยกัน
ปลูกพื้นที่เล่ยกมอบให้ พ่อ พี่น้องผู้ยี่ฝังพื้นเสร็จ พื้นก็ออกหน่อ
ทันที ยาวเหมือนเชือกที่ทำจากฝ้าย ผ่านไปเพียงคืนเดียวก็ออก
ดอกออกผล ผ่านไปสามวันก็โตเป็นน้ำเต้าที่มีขนาดใหญ่เท่าบ้าน
พี่น้องผู้ยี่ใช้มีดเจาะน้ำเต้าออกเป็นช่องเพื่อเอาเมล็ดของน้ำเต้า
ออก ทันใดนั้นก็เกิดฟ้าร้องฟ้าแลบขึ้น ฟ้าเปิดช่องหนึ่งช่องเพื่อ
น้ำเทลงมา พี่น้องผู้ยี่จึงพากันซ่อนตัวอยู่ในน้ำเต้าเพื่อหลบน้ำ

(ปู่ป้อต่อสู้กับเทพเจ้าสายฟ้า. ๒๕๔๔ : ๕๔)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า น้ำเต้าเป็นของวิเศษที่ได้มาจากผู้วิเศษเมื่อบุคคลธรรมดาได้
ช่วยเหลือผู้วิเศษ และทำให้พี่น้องผู้ยี่รอดชีวิตจากน้ำท่วมได้ นิทานเรื่องปู่ป้อต่อสู้กับเทพเจ้าสายฟ้า
เป็นนิทานประเภทนิทานการสร้างโลกของชนเผ่าจ้วง น้ำเต้าวิเศษมีบทบาทสำคัญในการทำให้นุชน
รอดชีวิตจากน้ำท่วม จึงทำให้โลกยังมีมนุษย์อยู่ต่อ สามารถสืบพันธุ์ได้ อนาคตนี้สะท้อนให้เห็นถึง
ความเชื่อดั้งเดิมที่เกี่ยวกับน้ำเต้าของชนเผ่าจ้วง คือ บรรพบุรุษชาวจ้วงมีการนับถือน้ำเต้า ถือน้ำเต้า
สัมพันธ์กับการคลอดลูก บรรพบุรุษชาวจ้วงคิดว่าน้ำเต้ามีเมล็ดมากกว่าพืชอื่น ๆ และรูปร่างน้ำเต้า
เหมือนกับผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ จึงเกิดความเชื่อการนับถือน้ำเต้าเป็นของวิเศษที่สัมพันธ์กับการคลอดลูก
นอกจากนี้ อนาคตของวิเศษน้ำเต้าที่ได้รับจากผู้วิเศษ ยังสะท้อนให้เห็นถึงในสังคมบุพกาล บรรพบุรุษ
ชาวจ้วงนิยมใช้น้ำเต้าเป็นภาชนะบรรจุน้ำ ซึ่งน้ำเต้าสามารถเป็นเครื่องหลบน้ำในน้ำท่วมได้ด้วย

นิทานเรื่อง นายหลิวชายขนม กล่าวถึง นายหลิวได้รับของขวัญวิเศษจากราชามังกร
ดังตัวอย่าง

ราชามังกรพูดกับนายหลิวว่า “นายหลิวจ๊ะ หากเจ้าอยาก
ได้เป็ดวิเศษกับรมวิเศษ ก็ไม่ต่างอะไรกับการที่เจ้าเอาสมบัติของ
เราไปครึ่งหนึ่งแล้ว” ลูกสาวมังกรได้ยินเช่นนั้นก็เกรงว่าบิดาจะไม่
ยอมมอบของให้นายหลิว จึงรีบบอกราชามังกร “บิดา ท่านควร
มอบของทั้งสองให้แก่พี่หลิวไป ทุกสามปีเราจะได้สมบัติอีกแล้ว”
ราชามังกรได้ยินลูกสาวของตนกล่าวเช่นนั้น จึงไม่ปฏิเสธ
ความต้องการของนายหลิว ราชามังกรกล่าวขึ้นว่า “หากเจ้าเห็น
ควรเช่นนั้น จงข้ายอมให้นายหลิวเอาเป็ดวิเศษกับรมวิเศษไปก็ได้”

นายหลิวจึงนำเปิดวิเศษกับร่มวิเศษกลับบ้าน ทว่าในระหว่างที่เดินทางกลับบ้านนั้น นายหลิวรู้สึกเหนื่อยมาก จึงหาที่พักผ่อน แล้วกลับไป พอรู้สึกตัวตื่นขึ้นมา เปิดวิเศษได้กลายเป็นลูกสาวมั่งกร ส่วนร่มวิเศษก็กลายเป็นบ้านหลังหนึ่ง นายหลิวคิดไปคิดมา จึงรู้ว่านี่คือแผนของลูกสาวมั่งกร หลังจากนั้น นายหลิวได้แต่งงานกับลูกสาวมั่งกร ได้สร้างครอบครัวที่มีความสุขมาก

(นายหลิวชายขนม. ๒๕๔๔ : ๔๓๗)

จะเห็นได้ว่า บุคคลธรรมดาได้รับเปิดวิเศษและร่มวิเศษจากผู้วิเศษเมื่อได้ให้ความช่วยเหลือผู้วิเศษก่อน และของวิเศษจึงทำให้ผู้รับของวิเศษเปลี่ยนจากชีวิตที่ลำบากเป็นชีวิตที่มีความสุขมากขึ้น

นิทานเรื่อง หนงจื่อเกากับคันธนูวิเศษ กล่าวถึงเจ้าลิงมอบคันธนูวิเศษให้แก่หนงจื่อเกาเพื่อตอบแทนบุญคุณที่หนงจื่อเกาได้ช่วยชีวิตเอาไว้ และต่อมาหนงจื่อเกาใช้คันธนูวิเศษซึ่งเป็นอาวุธที่มากด้วยอิทธิฤทธิ์ไปต่อสู้กับทหารของจักรพรรดิ ดังตัวอย่าง

เจ้าลิงรอดชีวิตมาได้ จึงพาลูกลิงมาไหว้หนงจื่อเกาสลามครั้งและพาหนงจื่อเกาเดินเข้าไปถ้ำหินอยู่ในภูเขา มีโต๊ะหินที่วางในถ้ำหิน คันธนูที่เป็นสีทองวางอยู่บนโต๊ะ หนงจื่อเกาเห็นคันธนูแล้วดีใจมาก จึงหยิบเอาคันธนูขึ้นมาดูอย่างละเอียด และสังเกตเห็นตัวอักษรสามตัวบนคันธนู คือ “คันธนู” แต่มีแค่คันธนูไม่มีลูกธนู หนงจื่อเกาก็รู้สึกผิดหวังเป็นอย่างมาก เจ้าลิงเข้าใจความคิดของหนงจื่อเกา จึงพาหนงจื่อเกาไปถึงภูเขาอีกลูกหนึ่ง เขาลูกนี้เต็มไปด้วยต้นไม้ ทว่ามีเพียงต้นไม้สามต้นเท่านั้นที่ใหญ่ที่สุด เจ้าลิงให้หนงจื่อเกาตัดต้นไม้สามต้นนี้ หนงจื่อเกาจึงยกดาบขึ้นมาตัดต้นไม้ ทันใดนั้นต้นไม้ได้เปลี่ยนเป็นลูกธนูสีทอง...

หนงจื่อเกาได้รับคันธนูวิเศษแล้วก็ดีใจเป็นที่สุดเขารีบเดินทางกลับบ้านค่ายทหารอย่างรวดเร็ว และในเช้าวันต่อมาหนงจื่อเกาก็นำทัพออกไปสู้กับทหารของจักรพรรดิ

(หนงจื่อเกากับคันธนูวิเศษ. ๒๕๔๔ : ๑๐๒)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ผู้วิเศษมอบของวิเศษให้บุคคลธรรมดา เนื่องจากบุคคลธรรมดาได้ช่วยเหลือผู้วิเศษ เพื่อตอบแทนบุญคุณบุคคลธรรมดา ผู้วิเศษจึงมอบของวิเศษให้บุคคลธรรมดานำของวิเศษไปแก้ปัญหา ทำให้บุคคลธรรมดาต่อสู้กับอุปสรรคได้สำเร็จ

สรุปได้ว่า อนุภาคของวิเศษที่ได้รับจากผู้วิเศษนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของชาวจ้วง และแสดงความสมเหตุสมผลว่า ทำไมเทพเจ้าทั้งปวงจึงปกป้องคุ้มครองชาวจ้วง อันเนื่องจากชาวจ้วงเป็นคนดีที่ช่วยเหลือคนอื่นมาก่อน ดังที่ชาวจ้วงได้ช่วยเหลือผู้วิเศษก่อน ผู้วิเศษจึงมอบของวิเศษให้ อีกทั้งของวิเศษที่ได้รับจากผู้วิเศษ ภายหลังจากที่บุคคลธรรมดาได้ช่วยเหลือผู้วิเศษนั้นได้สะท้อนว่าชาวจ้วงส่งเสริมสนับสนุนด้านคุณธรรมความช่วยเหลือลูกกัน และชาวจ้วงเชื่อว่าคนธรรมดาไม่ว่าจะเป็นใคร ก็สามารถช่วยเหลือกันได้ และยังส่งเสริมการให้รางวัลแก่ผู้ที่ช่วยเหลือคนอื่นด้วย

๔.๒.๒ อนุภาคของวิเศษที่มาจากธรรมชาติ

อนุภาคของวิเศษที่มาจากธรรมชาติที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง หมายถึงของวิเศษเป็นสิ่งที่มาจากธรรมชาติ และมีลักษณะที่ผิดจากสามัญ เช่น หินวิเศษ ลมวิเศษ เป็นต้น ซึ่งตัวละครได้ของวิเศษนี้มาด้วยความบังเอิญ ดังนี้

นิทานเรื่อง *ถ้าเพชรนิลจินดา* กล่าวถึง หินวิเศษที่สามารถบันดาลให้คำพูดทุกอย่างกลายเป็นจริง นายเท่อม่าวได้พบโดยบังเอิญจากการที่ได้ยินเสียงกับลิงตีหินวิเศษอยู่ ดังตัวอย่าง

มีเสือและลิงตัวหนึ่งตีหินวิเศษแล้วพูดว่า “ผลไม้” ก็มีผลไม้ปรากฏขึ้นมา พูดว่า “หมู” ก็มีหมูปรากฏขึ้นมา รอนกระทั่งเสือและลิงกินอิ่มแล้ว เสือกับลิงก็ไปนอนที่ถ้ำหิน นายเท่อม่าวจึงลงมาจากต้นไม้อย่างระมัดระวัง ยกหินที่หน้าถ้ำหินขึ้น ตีหินวิเศษพร้อมเอ่ยคำว่า “ทองคำ ๑๐๐ ชั่ง” ก็มีทองคำ ๑๐๐ ชั่งปรากฏขึ้นมา จากนั้นนายเท่อม่าวก็พูดว่า “ข้าวสาร ๑๐๐ หาบ” ทันใดนั้นก็ข้าวสาร ๑๐๐ หาบ ปรากฏขึ้นมาอยู่ตรงหน้านายเท่อม่าว นายเท่อม่าวจึงพูดต่อไปว่า “วัว ๑๐๐ ตัว” ก็มีวัว ๑๐๐ ตัวเข้าแถวรอบนายเท่อม่าว

(ถ้าเพชรนิลจินดา. ๒๕๔๔ : ๔๒๓)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครพระเอกได้รับของวิเศษที่มาจากธรรมชาติโดยบังเอิญ แล้วนำของวิเศษที่มาจากธรรมชาติโดยได้รับอย่างบังเอิญนี้ มาแก้ปัญหาให้ตนเองได้สำเร็จ

นิทานเรื่อง *ผ้าดินจ้วงหนึ่งผืน* กล่าวถึงลมวิเศษสามารถทำให้น้ำที่นางตำปู้ทอในผ้าดินจ้วงเป็นความจริง ดังตัวอย่าง

มีลมเข้ามาอีก ลมนำผ้าดินจ้วงไป ยืดอย่างกว้างขวางบนฟ้า บ้านหญ้าที่นางอาศัยอยู่หายไป แต่มีบ้านใหญ่มาแทน

บริเวณรอบ ๆ บ้านเต็มไปด้วยสวนดอกไม้ สวนผัก ที่นาและสัตว์
ต่าง ๆ เหมือนที่นางทอในผ้าดั้นจ้วงนั้น

(ผ้าดั้นจ้วงหนึ่งผืน. ๒๕๔๔ : ๔๑๑)

จะเห็นได้ว่า ปราบฏการณ์ธรรมชาติก็สามารถเป็นของวิเศษได้ ปราบฏการณ์
ธรรมชาติที่มีหน้าที่เป็นของวิเศษนั้น จะเป็นปราบฏการณ์ธรรมชาติที่ใกล้ชิดกับขวงจ้วง และผู้ได้รับ
ของวิเศษที่เป็นปราบฏการณ์ธรรมชาติ มักจะรับของวิเศษอย่างไม่คาดคิดมาก่อน

จากตัวอย่างที่ยกมาเห็นได้ว่า ของวิเศษที่มาจากธรรมชาติ เหมือนกับของวิเศษ
ประเภทอื่น ๆ มีบทบาทหน้าที่ดำเนินเนื้อเรื่อง ของวิเศษที่มาจากธรรมชาติที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้าน
เป็นสิ่งที่พบได้ง่าย หาได้ง่ายในชีวิตประจำวันของชนเผ่าจ้วง อนุภาคของวิเศษที่มาจากธรรมชาติ
จึงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อที่เกี่ยวกับธรรมชาติของชนเผ่าจ้วง ที่ว่าธรรมชาติมีอำนาจ และมีเทพเจ้า
คุ้มครองอยู่ทุกที่ สอดคล้องกับประเพณีต่าง ๆ ของชนเผ่าจ้วง เช่น เมื่อชาวจ้วงก่อสร้างบ้านใหม่
ชาวจ้วงต้องจัดพิธีเชิญช่างไม้เพื่อขอโทษและขอบคุณธรรมชาติที่ให้วัสดุจากธรรมชาติมาก่อสร้าง
เป็นต้น

๔.๒.๓ อนุภาคของวิเศษที่ติดตัวตัวละครมาตั้งแต่เกิด

อนุภาคของวิเศษที่ติดตัวตัวละครมาตั้งแต่เกิดที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้าน มักจะเป็นส่วน
ต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น เต้านมของผู้หญิง เป็นต้น ดังนี้

นิทานเรื่อง *ต้นท้อวิเศษของแม่นางแซ่เหลียง* กล่าวถึง เลือดจากอกของแม่นาง
แซ่เหลียงสามารถปลูกต้นท้อได้ และแม่นางแซ่เหลียงนำผลท้อเป็นอาหารให้ทหารจ้วงกิน จึง
แก้ปัญหาที่ทหารจ้วงขาดแคลนเสบียงอาหารได้อย่างดี ดังตัวอย่าง

นางแซ่เหลียงถือขามใบหนึ่งเดินมาถึงข้าง ๆ ค่ายทหาร
ซ่อนตัวอยู่ข้างเนินเล็ก ๆ ถกเสื่อลงและลองบีบนมออกจากเต้า
บีบไปบีบมาก็ไม่เห็นมีน้ำนมออกมา แม่นางแซ่เหลียงเอาแต่คิด
อยากเอาน้ำนมให้ทหารกิน ทว่าดันลืมไปตัวเองยังไม่เคยมีลูก บีบ
ไปบีบมาจึงมีแต่เลือดออกมา แม่นางแซ่เหลียงมองเลือดที่ใส่ใน
ขาม ถอดใจแล้วเทเลือดลงในดิน เลือดหลังลงไปทั่วทั้งดินและ
ต้นหญ้า วันต่อมา มีต้นไม้ที่มีความสูงเท่าคนขึ้นอยู่ข้าง ๆ เนินตรง
จุดเดียวกันกับที่แม่นางแซ่เหลียงเทเลือดทิ้งไป บนต้นไม้เต็มไปด้วย
ด้วยผลไม้หลากสี มีทั้งสีม่วง สีแดง สีเขียว ผลไม้พวกนี้มีขนาด
เท่ากับนิ้วมือ รูปร่างคล้ายเต้านม แม่นางแซ่เหลียงเห็นแล้วทั้ง
ตกใจทั้งดีใจเป็นอย่างมาก ตัดสินใจเด็ดผลไม้มาลองกิน รู้สึก

รสชาติหวานสดชื่นมาก จึงเด็ดผลไม้ลงมาหมดแล้วเอากลับไป
 ค่ายทหาร แบ่งให้พวกทหารกิน ทุกคนกินแล้วก็บอกว่า “อร่อย
 มาก อร่อยมาก เสียแต่ว่ามีน้อยเกินไป”

(ต้นท้อวิเศษของแม่นางแช่เหลียง. ๒๕๔๔ : ๓๒๘)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า เลือดนมเต้าของแม่นางแช่เหลียงที่นางติดตัวมาตั้งแต่เกิด
 มีความวิเศษ คือ เลือดนมเต้าของตัวละครหลังทั่วทั้งดินทั้งต้นหญ้า สามารถทำให้ต้นท้อออกผล
 ภายในหนึ่งคืน ความวิเศษจากเลือดนมเต้าของนาง จึงแก้ไขปัญหาของทหารที่ขาดอาหารได้อย่างดี
 และทำให้เนื้อเรื่องน่าสนใจมากขึ้น อนุภาคนี้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดที่เกี่ยวกับผู้หญิง คือ ชาวจ้วง
 ให้ความสำคัญกับผู้หญิง ผู้หญิงเป็นคนสำคัญในการสืบพันธุ์ นำนมหรือเลือดจากอกของหญิงสาวจ้วง
 จึงเป็นอาหารหล่อเลี้ยงชีวิตของคนอื่น ๆ ได้ ผู้หญิงชาวจ้วงจึงเป็นผู้ให้ชีวิตกับชาวจ้วงทุกคน

๔.๒.๔ อนุภาคของวิเศษที่ตัวละครสร้างขึ้น

อนุภาคของวิเศษที่ตัวละครสร้างขึ้นที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงที่มีลักษณะ
 เด่น คือ ผ่าดินจ้วง ดังนี้

นิทานเรื่อง ผ่าดินจ้วงหนึ่งผืน กล่าวถึงผ่าดินจ้วงที่นางตำปู้ทอมา ถูกลมวิเศษพัดไป
 กางอยู่บนฟ้า และเรื่องราวที่ทอลงบนผ่าดินจ้วงเป็นจริงต่อหน้าสองแม่ลูก ดังตัวอย่าง

ทั้งแม่ทั้งลูกเดินไปถึงประตู วางผ้าบนดินดูอย่างละเอียด
 มีลมเข้ามาอีก ลมนำผ่าดินจ้วงไป ยืดอย่างกว้างขวางบนฟ้า
 บ้านหญ้าที่นางอาศัยอยู่หายไป แต่มีบ้านใหญ่มาแทน บริเวณ
 รอบ ๆ บ้านเต็มไปด้วยสวนดอกไม้ สวนผัก ที่นาและสัตว์ต่าง ๆ
 เหมือนที่ผ่าดินจ้วงนั้น ทั้งนางตำปู้และเหล็กร้อยยืนอยู่หน้าบ้าน
 อยู่ ๆ นางตำปู้ก็มองเห็นผู้หญิงคนหนึ่งใส่เสื้อสีแดงยืนอยู่สวน
 ดอกไม้ นางรีบเดินไปหาผู้หญิงคนนั้น ผู้หญิงบอกกับนางว่าข้าเป็น
 นางฟ้า ทอรูปตนเองลงบนผ้าของนางตำปู้ ซึ่งผ่าดินจ้วงได้พามาถึง
 นี้

(ผ่าดินจ้วงหนึ่งผืน. ๒๕๔๔ : ๔๑๑)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ตัวละครได้ทอผ่าดินจ้วงขึ้นมาโดยลายหรือเนื้อหาที่ทอใน
 ผ่าดินจ้วง มักจะเป็นความต้องการของชนเผ่าจ้วง เช่น บ้านเรือน สวน เป็นต้น และผ่าดินจ้วงมี
 ความวิเศษที่สามารถให้เนื้อผ้าดินกลายเป็นจริง ทำให้เห็นถึง ชาวจ้วงให้ความสำคัญกับผ่าดินจ้วง
 และชาวจ้วงฝากความต้องการไว้กับผ่าดินจ้วง ผ่าดินจ้วงจึงเป็นสิ่งที่มิบเทาที่สำคัญในชีวิตชาวจ้วง

นอกจากนิทานเรื่องนี้ นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงยังมีนิทานหลายเรื่องได้กล่าวถึงผู้หญิง
 จ้วงทอผ่าดินจ้วง ดังเรื่อง สามภรรยาสร้างโลก กล่าวถึงมูว์จือเจียทอผ่าดินจ้วงโดยใช้กระสวยวิเศษ

และเรื่อง นางคำซึกกับนายลิวฉิว นิทานเริ่มต้นจากการทอผ้าของนางเอก เรื่องกล่าวถึงนางคำซึกทอผ้า อยู่ข้างหน้าต่างต่าง ได้ยินเสียงร้องเพลงของนายลิวฉิว จึงได้พบกันและตกหลุมรักกัน และเรื่อง นายเปาซางกับนางเซียวนี่ กล่าวถึงผ้าดั้นจ้วงที่เซียวนี่ทอมา มีความวิเศษที่นำเงินทองและสิ่งดี ๆ เข้าบ้านได้ จากนิทานต่าง ๆ เห็นได้ว่า อนุภาคของวิเศษที่ตัวละครสร้างขึ้น คือ ผ้าดั้นจ้วง นอกจาก สะท้อนให้เห็นถึงความเสาะหาและความต้องการของชนเผ่าจ้วงแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึง ชาวจ้วงมี ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมการทอผ้าดั้นจ้วงอย่างยาวนาน จนถึงปัจจุบันนี้ ผ้าดั้นจ้วงเป็นตัวแทนของ ชนเผ่าจ้วง และชาวจ้วงยังมีความคิดว่า ผู้หญิงจ้วงจำเป็นต้องเรียนการทอผ้าดั้นจ้วงให้สวยงาม

กล่าวโดยสรุป อนุภาคของวิเศษที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้าน สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ของชนเผ่าจ้วงอย่างหลายด้าน เช่น อนุภาคของวิเศษที่ได้รับจากผู้วิเศษนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความคิด สร้างสรรค์ของชาวจ้วง ความคิดเรื่องการช่วยเหลือกัน และความเชื่อเรื่องการนับถือเทพเจ้า อนุภาค ของวิเศษที่มาจากธรรมชาติ สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อที่เกี่ยวกับธรรมชาติของชนเผ่าจ้วง อนุภาค เลือดเต้านมซึ่งเป็นของวิเศษที่ติดตัวละครมาตั้งแต่เกิด สะท้อนให้เห็นถึง ความคิดของชนเผ่าจ้วงที่ เกี่ยวกับผู้หญิง คือ ชาวจ้วงให้ความสำคัญกับผู้หญิง อนุภาคผ้าดั้นจ้วง ซึ่งเป็นของวิเศษที่ตัวละคร สร้างขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วงที่เป็นวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับ ผ้าดั้นจ้วง

๔.๓ อนุภาคเหตุการณ์

อนุภาคเหตุการณ์ หมายถึง เหตุการณ์ที่ผิดแปลกจากธรรมดา ซึ่งมีลักษณะที่เด่นและเป็น เหตุการณ์ที่ทำให้ผู้อ่านผู้ฟังรู้สึกแปลก อนุภาคเหตุการณ์ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมี มากมายหลายเหตุการณ์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หอนุภาคเหตุการณ์ที่มีลักษณะเด่นและสามารถถ่ายทอด วัฒนธรรมชนเผ่าจ้วง ดังนี้

๔.๓.๑ อนุภาคการสร้างโลก

การสร้างโลกเป็นเหตุการณ์ที่พบมากในนิทานชนเผ่าจ้วง เทพเจ้าที่สร้างโลก มักจะ เป็นเทพเจ้าที่ชาวจ้วงนับถืออยู่ในเฉพาะถิ่น เทพเจ้าสร้างโลกด้วยวัตถุต่าง ๆ ดังนี้

นิทานเรื่อง *กำเนิดมูร์วูเจีย* กล่าวถึง เทพเจ้ามูร์วูเจียสร้างโลกโดยใช้ไข่ ดั่ง และผึ้ง สร้างมนุษย์โดยดินเหนียว ดังตัวอย่าง

เมื่อฟ้ากับดินยังไม่แยกกัน อากาศหมุนวนไปโดย
กลุ่มอากาศ กลุ่มอากาศนั้นยิ่งหมุนไปหมุนมายิ่งเร็ว จนหมุนเป็น
ไข่ ไข่ที่กลุ่มอากาศหมุนมา มีไข่แดงสามอัน

ดั่งตัวหนึ่งเป็นผู้หมุน ทำให้ไข่นั้นหมุนไปรอบ ๆ และยังมี
มีผึ้งตัวหนึ่งมาเจาะที่บนไข่ทุกวัน จนวันหนึ่งผึ้งเจาะรูจนไข่ระเบิด

เป็นสามชั้น ชั้นหนึ่งขึ้นไปข้างบนเป็นฟ้า ชั้นหนึ่งลงไปข้างล่างเป็นน้ำ ส่วนชั้นที่เหลืออยู่ตรงกลางเป็นดิน...

มู่วเจ้าเจี่ยชุดโคลนที่เปียกโดยมือทั้งสองข้าง บ้นดินเหนียวรูปคนหลายคนตามรูปร่างมู่วเจ้าเจี่ยเอง และนำหญ้าปิดคลุมทับหลังจาก ๔๙ วัน เปิดมาดู ดินเหนียวรูปคนเหล่านั้น กลายเป็นคนที่มีชีวิตจริง...

มู่วเจ้าเจี่ยไปเก็บมะเฟืองกับพริก และนำไปให้คนที่สร้างขึ้นมา คนใดจับได้พริก ก็กำหนดเป็นผู้ชาย ส่วนคนที่จับได้มะเฟือง ก็เป็นผู้หญิง

(กำเนิดมู่วเจ้าเจี่ย. ๒๕๔๔ : ๓)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า เทพเจ้ามู่วเจ้าเจี่ยเป็นเทพเจ้าสร้างโลกของชนเผ่าจ้วงสร้างมนุษย์โดยดินเหนียว ใช้มะเฟืองกับพริกแยกเพศหญิงชาย สร้างสรรพสิ่งบนโลกจนแบ่งโลกเป็นสามส่วนคือ ฟ้า ดิน และน้ำ อนุภาคเหตุการณ์เทพเจ้ามู่วเจ้าเจี่ยสร้างโลกนี้ ทำให้เห็นถึง ชาวจ้วงเชื่อว่าเทพเจ้ามู่วเจ้าเจี่ยเป็นผู้สร้างโลก อันเป็นเหตุการณ์ที่แตกต่างจากนิทานพื้นบ้านชนเผ่าอื่น

นอกจากมีเทพเจ้ามู่วเจ้าเจี่ยสร้างโลกสร้างมนุษย์แล้ว ในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงยังมีปู้ว่วถั่วสร้างฟ้าและดินด้วย ดังนี้

นิทานเรื่อง ปู้ว่วถั่ว กล่าวถึงเหตุที่ว่าท้องฟ้ากับแผ่นดินอยู่ใกล้กันเกินไป ทำให้ชาวจ้วงใช้ชีวิตลำบากมาก ปู้ว่วถั่วจึงสร้างฟ้าและดินใหม่ ดังตัวอย่าง

ปู้ว่วถั่วใช้ภูเขาเป็นพื้น ทำให้ต้นไม้ใหญ่ที่ตัดมายืนอยู่บนภูเขา ต้นไม้สูงติดกับแผ่นฟ้า ปู้ว่วถั่วใช้ต้นไม้ต้นนี้ทำเป็นเสา โดยคั้นต้นไม้ใหญ่นั้นไปทางฟ้า ทำให้ฟ้าสูงยิ่ง ๆ ขึ้น ในขณะที่แผ่นดินก็ต่ำลง ๆ จากนั้นปู้ว่วถั่วออกแรงดันอีกทีเลยยกตกใจหนีขึ้นไปบนแผ่นฟ้า ส่วนมังกรตกใจหนีลงไปทางแผ่นดิน ปู้ว่วถั่วดันซ้ำอีก แผ่นฟ้าเกิดก้อนเมฆขึ้น ส่วนมังกรตกใจเตลิดหนีไปถึงทะเล ด้วยเหตุนี้ท้องฟ้าและแผ่นดินใหม่ก็สร้างเสร็จ แต่เนื่องจากสร้างแผ่นฟ้าก่อน สร้างแผ่นดินทีหลัง ฟ้าเหมือนร่ม คนไม่สามารถเดินบนดินได้อย่างเหมาะสม แผ่นฟ้าจึงใหญ่กว่าแผ่นดิน เรื่องนี้ปู้ว่วถั่วจึงตัดสินใจแก้ปัญหาโดยการนำนิ้วไปลูบบนผิวแผ่นดิน ทำให้แผ่นดินเกิดภูเขาขึ้นจำนวนเยอะแยะมากมาย ดังนั้น แม้ว่าแผ่นดินจะเล็กกว่าท้องฟ้า แต่ท้องฟ้าสามารถคลุมดินได้

(ปู้ร้วถ้ว. ๒๕๔๔ : ๓๑)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า เทพเจ้าปู้ร้วถ้วสร้างฟ้าใหม่เพื่อให้ฟ้าสามารถคลุมดินได้ เหตุการณ์นี้ทำให้เห็นถึงเทพเจ้าปู้ร้วถ้วเป็นเทพเจ้าสร้างโลกอีกองค์หนึ่ง เทพเจ้าปู้ร้วถ้วสร้างฟ้าดินใหม่ให้ดีกว่าเดิม ทำให้ชาวบ้านได้ใช้ชีวิตสบายกว่าเดิม และเป็นเหตุการณ์การสร้างโลกที่ไม่เหมือนกับนิทานอื่นด้วย

อนุภาคเหตุการณ์เทพเจ้าสร้างโลกนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการที่เกี่ยวกับโลกของชาวจ้วง ยังสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของชนเผ่าจ้วงว่าโลกและสิ่งต่าง ๆ บนโลกมนุษย์เกิดมาจากธรรมชาติเป็นผู้สร้างขึ้นหรือเทพเจ้านำธรรมชาติมาประกอบสร้างให้เป็นมนุษย์และโลก ชาวจ้วงจึงนับถือเทพเจ้าที่ดูแลรักษาธรรมชาติ และชาวจ้วงกำลังใช้นิทานที่มีอนุภาคการสร้างโลกนี้สอนลูกหลานให้เป็นคนรักษาและดูแลธรรมชาติ อันเป็นต้นธารสำคัญของการเกิดมนุษย์นั่นเอง

๔.๓.๒ อนุภาคน้ำท่วม

อนุภาคน้ำท่วม เป็นอนุภาคสากลของนิทานพื้นบ้านทั่วโลก ดังนั้น อนุภาคน้ำท่วมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงนอกจากจะมีทั้งลักษณะเป็นสากลแล้วยังมีลักษณะเฉพาะถิ่นด้วย ดังนี้ นิทานเรื่อง *ปู้ป้อต่อสู้กับเทพเจ้าสายฟ้า* กล่าวถึงเลย์กงเป็นเทพเจ้าแห่งฟ้าฝน ปู้ป้อเป็นบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ ปู้ป้อไม่ได้ตามใจเลย์กง จึงทำให้เลย์กงโกรธมาก ในการต่อสู้ระหว่างเลย์กงกับปู้ป้อ เลยกงทำให้เกิดน้ำท่วมโลกเพื่อลงโทษบุคคลธรรมดาที่ทำให้เลย์กงโกรธดังตัวอย่าง

*เลย์กงตัดลิ้นใจเทน้ำ น้ำของแม่น้ำฟ้าลงจากฟ้าไปหมด
ราชามังกรก็ออกมาแก้แค้นที่ปู้ป้อดึงหนวดเคราตนเอง จึงร่วมมือ
กับเลย์กง นำน้ำทะเลมาเทด้วย ขณะนั้น น้ำจึงท่วมโลก น้ำสูงกว่า
ภูเขา ไปถึงฟ้า*

(ปู้ป้อต่อสู้กับเทพเจ้าสายฟ้า. ๒๕๔๔ : ๕๔)

จะเห็นได้ว่า ในนิทาน เหตุการณ์น้ำท่วมโลกเป็นผู้วิเศษสร้างขึ้นเพื่อลงโทษมนุษย์ที่ไม่เชื่อฟัง เทพเจ้ามีพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ทำให้เกิดภัยต่าง ๆ ที่มนุษย์ไม่สามารถควบคุมได้ และยังมีอำนาจลงโทษมนุษย์ด้วย เหตุการณ์น้ำท่วมโลกนี้จึงเป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะเด่น ทำให้เห็นถึงความเชื่อดั้งเดิมของชนเผ่าจ้วง ที่เชื่อว่า ภัยต่าง ๆ เกิดขึ้นโดยพลังอำนาจเหนือธรรมชาติของเทพเจ้า เนื่องจากมนุษย์มีพฤติกรรมไม่ดีหรือไม่เชื่อฟังคำสั่งของเทพเจ้า จึงต้องรับโทษด้วยภัยต่าง ๆ จนเกิดความเชื่อที่เกี่ยวกับธรรมชาติ ว่า ควรเคารพธรรมชาติ ไม่ควรทำร้ายธรรมชาติ ไม่อย่างนั้นจะถูกเทพเจ้าลงโทษ

นอกจากเหตุการณ์น้ำท่วมโลก นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงยังมีเหตุการณ์น้ำท่วมชุมชนที่

ชนเผ่าจ้วงอาศัยอยู่ด้วย ดังนี้

นิทานเรื่อง *แปดพี่น้อง* กล่าวถึง น้องคนที่แปดได้ยินคำพูดของฤๅษี จึงร้องไห้ไม่หยุด ทว่าน้ำตาของน้องแปดไหลเร็วกว่าแม่น้ำ การร้องไห้ของเขาในครั้งนี้จึงทำให้เกิดน้ำท่วมขึ้น ทำให้ฤๅษี และปวาร์บใช้ของฤๅษีเสียชีวิตไป ดังตัวอย่าง

เวลาผ่านไปไม่นาน น้ำท่วมไปไกล ทำให้ฤๅษีและปวาร์บใช้
เสียชีวิตไปหมด พอพวกเขาบ้านได้รู้ว่าฤๅษีตายไปเพราะน้ำท่วมใน
ครั้งนี้ ต่างก็รู้สึกดีใจเป็นอย่างยิ่ง จึงร้องเพลงพื้นบ้านแสดง
ความดีใจ...หลังจากน้ำท่วมในครั้งนั้น ส่งผลให้ดินดีมีคุณภาพมาก
ทุก ๆ ปีได้ผลเก็บเกี่ยวอุดมสมบูรณ์ และไม่มีฤๅษีมาทำร้ายอีก
ชาวบ้านจึงได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

(แปดพี่น้อง. ๒๕๔๔ : ๖๓๓)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า เหตุการณ์น้ำท่วมชุมชนในครั้งนี้เกิดขึ้นจากความวิเศษของ บุคคลธรรมดาที่ส่งผลให้ผู้ร้ายโดนลงโทษไป อนุภาคน้ำท่วมนี้เป็นน้ำท่วมที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์ น้ำท่วมช่วยเหลือช่วยขจัดคนชั่วร้ายออกไปจากแผ่นดิน และน้ำท่วมสามารถทำให้ดินมีปุ๋ย และทำให้ ที่ดินอุดมสมบูรณ์มากขึ้น ชาวจ้วงจึงทั้งขอบคุณและกลัวน้ำท่วม สะท้อนให้เห็นว่า ชาวจ้วงมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับน้ำ คือ เนื่องจากน้ำสามารถทำให้ที่ดินอุดมสมบูรณ์มากขึ้นด้วย น้ำจึงเป็น สิ่งสำคัญของชีวิตชนเผ่าจ้วง

สรุปได้ว่า อนุภาคเหตุการณ์น้ำท่วมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มีลักษณะ เด่น คือ ไม่ว่าน้ำท่วมโลกหรือน้ำท่วมชุมชน ทั้งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ เพื่อลงโทษผู้ร้ายหรือผู้ทำผิด อนุภาคน้ำท่วมจึงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของชนเผ่าจ้วงเกี่ยวกับ ธรรมชาติ ชาวจ้วงเชื่อว่า น้ำท่วมเป็นวิธีหนึ่งของผู้วิเศษในการลงโทษมนุษย์ และยังสะท้อนให้เห็นถึง ความคิดที่เกี่ยวกับน้ำว่า น้ำเป็นสิ่งสำคัญของชีวิตชนเผ่าจ้วง

๔.๓.๓ อนุภาคการลงโทษ

อนุภาคการลงโทษเป็นอนุภาคที่พบได้มากในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง อนุภาค การลงโทษมักพบว่า เป็นผู้วิเศษลงโทษผู้ร้าย หรือผู้ร้ายถูกลงโทษจากอำนาจเหนือธรรมชาติ ดังนี้

นิทานเรื่อง *แมวที่ร้องเพลงได้* กล่าวถึง พี่ชายอิจฉาน้องชายที่ได้ของล้ำค่าจากราชา มังกร ก็อยากไปขอของล้ำค่าจากพญามังกรด้วย เขาจึงนำแก้ววิเศษที่ได้มาจากน้องชายออกเดินทาง ไปถึงพระราชวังมังกร เนื่องจากพี่ชายเคยทำร้ายราชามังกรมาก่อน แทนที่จะได้รับของล้ำค่ากลับ กลายเป็นว่าพี่ชายต้องถูกพญามังกรทำโทษ ดังตัวอย่าง

พี่ชายออกเดินทางตามเส้นทางนี้ไปจนถึงพระราชวังของ
ราชามังกร เมื่อไปถึงหน้าประตูวังยังไม่ทันได้ทำอะไรเขาก็ถูก

เด็กรับใช้คนหนึ่งของราชามังกรมัดตัวและพาไปพบราชามังกร
ที่ชายโมโหมากจึงพูดว่า “ข้าเป็นพี่ชายแท้ ๆ ของผู้มีพระคุณต่อ
ราชามังกร” เด็กรับใช้บอกว่า “เจ้ามนุษย์ เจ้ายังจะกล้าปากมาก
เอ่ยวาจาสามหาวยีก เจ้าเป็นคนร้ายที่เคยทำร้ายราชามังกรใน
วันนั้น เจ้าคือผู้ที่ปล่อยตะขอลงมาเกี่ยวคอของราชามังกร ทำให้
ลำคอราชามังกรได้รับบาดเจ็บ” ราชามังกรเห็นหน้าพี่ชาย แน่ใจ
ว่าพี่ชายคือผู้ที่ทำร้ายตนเองในวันนั้น จึงสั่งให้ เต่ายักษ์กลืนกิน
พี่ชายลงไป กักขังพี่ชายไว้ในห้องของเต่ายักษ์ตลอดกาล

(แนวที่ร้องเพลงได้. ๒๕๒๗ : ๒๔๓)

จะเห็นได้ว่า เนื่องจากตัวละครมีพฤติกรรมไม่ดีงาม ทำชั่วไว้ก่อน ผู้วิเศษจึงลงโทษ
ผู้ร้ายโดยอำนาจเหนือธรรมชาติ ผู้ร้ายต้องรับผลชั่วที่ตนเองสร้างขึ้น

นิทานเรื่อง นิทานห่านป่า กล่าวถึงว่า เนื่องจากจักรพรรดิแย่งแม่นางกู่มาเป็นภรรยา
ไม่สำเร็จ จึงสั่งให้เด็กรับใช้ฆ่าแม่นางกู่และนายยายเซียงซึ่งเป็นคนรักของแม่นางกู่ตาย เมื่อ
เด็ก รับใช้ลงมือ ทั้งสองคนก็กลายเป็นห่านป่าพากันบินไป เหลือแค่คนห่านป่าให้จักรพรรดิหลังจาก
จักรพรรดินำชนห่านป่ากลับถึงพระราชวังก็เกิดไฟไหม้ ดังตัวอย่าง

จักรพรรดินำชนของห่านป่าที่แม่นางกู่เหลือไว้กลับถึง
พระราชวัง ในคืนนั้น ชนห่านป่าที่จักรพรรดินำกลับเกิดระเบิดขึ้น
เปลวเพลิงไหม้กระหน่ำ แผดเผาพระราชวังเสียจนกลายเป็น
เศษเถ้าธุลี

(นิทานห่านป่า. ๒๕๒๗ : ๒๓๘)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครมีพฤติกรรมที่แย่งภรรยาคนอื่นและฆ่าคนตาย ซึ่งเป็นกระทำที่
ไม่ถูกต้องและเป็นความผิดที่ร้ายแรงมาก ท้ายสุดจึงต้องรับโทษจากของวิเศษ

นิทานเรื่อง แม่นางดอกไม้ทองและแม่นางดอกไม้เงินและแม่นางดอกไม้ขาว กล่าวถึง
พี่สาวสองคนอิจฉาน้องสาวที่มีผิวพรรณขาวสวย จึงพากันมาถามแม่นางดอกไม้ขาวว่ามีเคล็ดลับใน
การดูแลผิวอย่างไรจึงทำให้ผิวพรรณขาวสวยได้ถึงเพียงนี้ น้องสาวรู้อยู่แกล้งว่าพี่สาวทั้งสองคนไม่เคย
คิดดีกับตนเอง และยังเคยทำร้ายมารดาอีกด้วย จึงหลอกพี่สาวทั้งสองเพื่อให้ถูกลงโทษ ดังตัวอย่าง

แม่นางดอกไม้ทองและแม่นางดอกไม้เงินเห็น

น้องสาวเดินทางกลับมาถึงบ้าน พบว่าน้องสาวทั้งสาวและสวยมาก
ขึ้นกว่าแต่ก่อน จึงพากันอิจฉาน้องสาวเป็นอย่างมาก เลยเอ่ยปาก
ถามแม่นางดอกไม้ขาวผู้เป็นน้องสาวว่า “น้องสาว เจ้าแต่งงานกับ
ชานา ต้องลำบากตรากตรำทำงานทุกวัน ตากแดดตากฝนก็ออก

จะบ่อย เหตุใดทำไมผิวของเจ้ายังคงขาวนุ่มได้ถึงเพียงนี้” แม่นางดอกไม้ออกมาตอบว่า “ต้องผ่านเผ็ดร้อน เปรี๊ยะ ขม และต้องไม่กลัวหม้อที่ใส่น้ำมันร้อน ๆ ถ้าไม่กลัวหม้อใส่น้ำมันร้อน ทำให้หนังหลุดก็จะขาวแล้ว” แม่นางดอกไม้ออกมาและแม่นางดอกไม้ออกมาได้ยินคำพูดของน้องสาว ก็รีบร้อนนำหม้อมาใส่น้ำมันลงไป แม่นางดอกไม้ออกมาเห็นดังนั้นจึงกล่าวต่อไปว่า “พวกพี่ทั้งสองลงไปแช่ด้วยกันเลย แช่ในน้ำมันร้อน เดี่ยวผิวก็จะขาวแล้ว” แม่นางดอกไม้ออกมาและแม่นางดอกไม้ออกมาได้ยินคำพูดของแม่นางดอกไม้ออกมาก็แช่ลงไปพร้อมกัน ส่วนแม่นางดอกไม้ออกมาก็ปิดฝาหม้อวันต่อมา เปิดฝามาดู เห็นแคงสองตัวนอนอยู่ในหม้อ (นางดอกไม้ออกมานางดอกไม้ออกมาและนางดอกไม้ออกมา. ๒๕๔๔ : ๖๑๕)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครฝ่ายร้ายมีนิสัยที่ใจแคบและชอบอิจฉาคนอื่น มีพฤติกรรมไม่ดีงามได้สร้างกรรมชั่วไว้กับคนอื่นก่อน ทำให้ได้รับการลงโทษจากตัวละครฝ่ายดี ส่วนตัวละครฝ่ายดี เมื่อจัดการกับตัวละครฝ่ายร้ายแล้วก็ได้รับผลดีจากการกระทำดีในด้านอื่น ๆ มาก่อนหน้านี้แล้ว จึงได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมด เห็นได้ว่า ตัวละครรับการลงโทษ มักจะเป็นตัวละครฝ่ายร้าย ซึ่งนิสัยไม่ดีและทำชั่วบ่อย ๆ มีพฤติกรรมที่ทำร้ายคนอื่น ส่วนตัวละครที่นิสัยดี มีเมตตาจิตใจดี ซึ่งมีพฤติกรรมดีงาม จะได้รับรางวัลหรือการช่วยเหลือ เหตุการณ์การลงโทษนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ทำชั่วรับผลชั่ว มักจะลงโทษโดยใช้ความวิเศษ ผู้ลงโทษมีทั้งผู้วิเศษและบุคคลธรรมดา อนุภาคการลงโทษ จึงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงเชื่อว่า ทำอย่างไรก็จะได้รับผลอย่างนั้น ทำความดียอมได้ดี ทำความชั่วยอมได้ชั่ว จึงพูดได้ว่าการทำดีเป็นค่านิยมสำคัญของชนเผ่าจ้วง

๔.๓.๔ อนุภาคการแต่งงานที่ผิดปกติธรรมดา

การแต่งงาน เป็นพฤติกรรมที่พบมากในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง นอกจากมีการแต่งงานทั่ว ๆ ไปโดยปกติธรรมดา ซึ่งเป็นการแต่งงานที่คนทั่ว ๆ ไปยอมรับได้ เช่น การแต่งงานระหว่างคนที่มีฐานะเดียวกัน ยังมีการแต่งงานที่ผิดปกติธรรมดา ซึ่งเป็นการแต่งงานที่ทำให้เกิดความแปลกใจ เช่น การแต่งงานระหว่างบุคคลธรรมดากับผู้วิเศษ เป็นต้น อนุภาคการแต่งงานที่ผิดปกติธรรมดาที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้าน ผู้วิจัยแบ่งเป็นอนุภาคการแต่งงานระหว่างผู้วิเศษกับบุคคลธรรมดา อนุภาคการแต่งงานระหว่างบุคคลธรรมดากับผู้มีอำนาจ และอนุภาคการแต่งงานระหว่างสมาชิกในครอบครัว ดังนี้

๑. อนุภาคการแต่งงานระหว่างผู้วิเศษกับบุคคลธรรมดา

อนุภาคการแต่งงานระหว่างผู้วิเศษกับบุคคลธรรมดาที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้าน หมายถึง การแต่งงานระหว่างตัวละครที่เป็นผู้วิเศษหรือมนุษย์กับตัวละครที่เป็นบุคคลธรรมดา การแต่งงานเหล่านี้ มักจะเป็นตัวละครบุคคลธรรมดาแต่งงานกับนางฟ้า ผู้วิเศษ หรือสัตว์วิเศษ ดังนี้ นิทานเรื่อง *เสื้อขนวิหค* กล่าวถึงนายย่าหยวนแต่งงานกับหญิงสาวที่เป็นไก่แปลงกายมา ดังตัวอย่าง

เวลาผ่านไปครึ่งปี ไก่นั้นแปลงกายเป็นสาวงาม
และแต่งงานอยู่กับนายย่าหยวน

(เสื้อขนวิหค. ๒๕๔๔ : ๔๖๙)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครที่เป็นไก่วิเศษที่แปลงร่างเป็นหญิงสาว สามารถแต่งงานกับหนุ่มชายธรรมดาได้ จึงเป็นเหตุการณ์ที่แปลกแตกต่างจากเหตุการณ์การแต่งงานทั่ว ๆ ไป

นิทานเรื่อง *ผ้าดั้นจ้วงหนึ่งผืน* ได้กล่าวถึงนางฟ้าออกมาจากผ้าดั้นจ้วง นางตำปู้เชิญนางฟ้าใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน สุดท้ายนางฟ้ากับนายเหล็กรู้อลูกของนางตำปู้ได้แต่งงานกัน ดังตัวอย่าง

นางตำปู้เชิญนางฟ้าเข้ามามีบ้าน อาศัยอยู่ด้วยกัน ต่อมา
เหล็กรู้อลูกจึงแต่งงานกับนางฟ้าอย่างมีความสุข นางตำปู้ยังชวน
ชาวบ้านมาอาศัยอยู่ด้วยกันในหมู่บ้านที่ผ้าดั้นจ้วงสร้างขึ้น

(ผ้าดั้นจ้วงหนึ่งผืน. ๒๕๔๔ : ๔๑๑)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครที่เป็นนางฟ้า แต่งงานกับตัวละครที่เป็นชายหนุ่มธรรมดา การแต่งงานนี้จึงมีลักษณะเด่นที่ไม่เหมือนกับการแต่งงานธรรมดา

นิทานเรื่อง *แม่นางไข่มุก* กล่าวถึงนายยีเจียแต่งงานกับแม่นางไข่มุก ซึ่งนางคือไข่มุกที่แปลงกายมาเป็นคนนั่นเอง ดังตัวอย่าง

นายยีเจียจับมือแม่นางไข่มุกแล้วกล่าวว่า “แม่นาง เจ้า
ไม่ต้องกลับไหนอีกแล้วนะ พวกเราแต่งงานกัน เราสองคนใช้ชีวิต
อยู่ด้วยกันย่อมต้องมีความสุขเป็นอย่างมากอย่างแน่นอน” พอถึง
นายยีเจียพูดเสร็จ แม่นางไข่มุกก็พยักหน้าหงิก ๆ อย่างเขินอาย...
ตั้งแต่นั้น แม่นางไข่มุกกับนายยีเจียรักใคร่กัน และได้ใช้ชีวิตอย่าง
มีความสุข

(แม่นางไข่มุก. ๒๕๔๔ : ๕๐๕)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครที่เป็นไข่มุกวิเศษแปลงร่างเป็นหญิงสาว แต่งงานกับตัวละคร

ที่เป็นชายหนุ่มธรรมดา จึงมีลักษณะที่แตกต่างกับการแต่งงานแบบปกติธรรมดา

จากตัวอย่างที่ยกมาเห็นได้ว่า ตัวละครผู้วิเศษที่แต่งงานกับบุคคลธรรมดา เป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ผู้วิเศษแต่งงานกับบุคคลธรรมดา จึงทำให้ความปรารถนาของบุคคลธรรมดาเป็นจริง และทำให้บุคคลธรรมดาได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข การแต่งงานระหว่างบุคคลธรรมดากับผู้วิเศษ ตอนจบเรื่อง ได้รับความสุขทุกเรื่อง อนุภาคการแต่งงานระหว่างบุคคลธรรมดากับผู้วิเศษจึงสะท้อนให้เห็นถึง ความคิดของชนเผ่าจ้วงที่เกี่ยวกับความสุขในครอบครัว โดยชาวจ้วงเสาะหาความสุขในครอบครัว คิดว่าความสุขในครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิต

๒. อนุภาคการแต่งงานระหว่างบุคคลธรรมดากับผู้มีอำนาจ

อนุภาคการแต่งงานระหว่างบุคคลธรรมดากับผู้มีอำนาจที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง หมายถึง การแต่งงานระหว่างตัวละครบุคคลธรรมดากับผู้มีอำนาจ ส่วนมากจะเป็น ตัวละครสามัญชนแต่งงานกับเจ้าหญิงหรือเจ้าชาย หรือคนธรรมดาแต่งงานกับลูกของผู้มีอำนาจหรือ ผู้มีฐานะสูงกว่า ดังนี้

นิทานเรื่อง *แม่นางตำเจียกับแม่นางตำหลุน* กล่าวถึงหลังจากลูกชายฤๅษีรู้ว่าแม่นางตำเจียเป็นเจ้าของรองเท้าที่ตัวเองแสวงหาอยู่ จึงตกลงแต่งงานกับแม่นางตำเจีย ซึ่งเป็นผู้หญิงที่เป็นคนธรรมดา และได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ดังตัวอย่าง

ผ่านไปไม่กี่วัน เกี่ยวเจ้าสาวสีแดงหลังหนึ่งก็มาจอดลงที่หน้าบ้านของแม่นางตำเจีย แม่นางตำเจียได้แต่งงานเป็นภรรยาของลูกชายฤๅษี ทั้งคู่ได้ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน รักใคร่กันดุจดั่งมีชีวิตคู่นี้หวานชื่นและมีความสุข แม่นางตำเจียไม่ต้องถูกกดขี่โดยแม่เลี้ยงอีก เวลาผ่านไปไม่นานแม่นางตำเจียก็ได้คลอดบุตรชายให้แก่ลูกชายฤๅษีคนหนึ่ง

(แม่นางตำเจียกับแม่นางตำหลุน. ๒๕๔๔ : ๔๙๓)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครนางเอกเป็นหญิงสาวชาวบ้าน ส่วนพระเอกเป็นลูกชายของฤๅษี ซึ่งเป็นผู้มีฐานะและอำนาจ การแต่งงานระหว่างพระเอกและนางเอกนี้ จึงเป็นเหตุการณ์การแต่งงานที่ผิดจากปกติธรรมดา

นิทานเรื่อง *ฉินเอ๋อมอบของขวัญล้ำค่า* กล่าวว่า หลังจากที่นายฉินเอ๋อผ่านการทดสอบต่าง ๆ ได้ จึงได้แต่งงานกับองค์หญิง

องค์หญิงเห็นว่าฉินเอ๋อเป็นคนที่มีความดีงาม ซื่อสัตย์ จึงอยากให้ฉินเอ๋อเป็นราชบุตรเขย พอถึงจักรพรรดิรู้ความคิดของลูกสาว ก็รู้สึกลำบากใจ ถึงแม้ว่าฉินเอ๋อเป็น “จ้อหงวน

(zhuangyuan 状元)” แต่พื้นเพเป็นคนที่มีฐานะยากจน ถ้ายอมให้นายฉินเอ้อเป็นราชบุตรเขยอาจจะถูกดูถูก แต่หากไม่ยินยอมองค์หญิงก็ไม่อาจจะสมปรารถนา จึงไปปรึกษากับอัครเสนาบดี อัครเสนาบดีเสนอว่า “ฝ่าบาทไม่ต้องเป็นห่วง ข้ามีความเห็นอยากกราบทูล ข้าขอบังอาจแนะนำให้ฝ่าบาทให้องค์หญิงกับสาวใช้ ๘๘ คนไปนั่งในเกี้ยว ๑๐๐ หลังที่เหมือนกัน แล้วให้นายฉินเอ้อเป็นคนไปเลือกกว่าเป็นเกี้ยวหลังใดที่องค์หญิงนั่งอยู่ หากว่านายฉินเอ้อสามารถเลือกเกี้ยวได้ถูกต้อง ฝ่าบาทค่อยยินยอมให้องค์หญิงอภิเษกสมรสกับเขา” นายฉินเอ้อเลือกเกี้ยวได้ถูกต้อง คือเกี้ยวที่องค์หญิงนั่งอยู่...ต่อมานายฉินเอ้อกับองค์หญิงได้ทำพิธีให้เทพเจ้าแห่งฟ้าและพ่อแม่ปู่ย่าตายาย ใช้ชีวิตคู่ร่วมกันอย่างหวานชื่นและมีความสุข...

(ฉินเอ้อมอบของขวัญล้ำค่า. ๒๕๔๔ : ๕๗๙)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครหนุ่มชายธรรมดา สามารถผ่านการทดสอบต่าง ๆ แล้วแต่งงานกับตัวละครที่เป็นองค์หญิงได้ การแต่งงานในครั้งนี้ จึงแปลกจากเหตุการณ์การแต่งงานธรรมดาโดยทั่วไป

จากตัวอย่างที่ยกมาทำให้เห็นว่า การแต่งงานระหว่างสามัญชนกับเจ้าหญิงหรือเจ้าชาย หรือการแต่งงานระหว่างผู้มีอำนาจกับคนธรรมดาจะผิดไปจากค่านิยมของสังคม แต่คนธรรมดาก็ยังสามารถแต่งงานกับผู้มีอำนาจได้ และบุคคลธรรมดาที่สามารถแต่งงานกับกันผู้มีอำนาจได้ ก็เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมดีงาม หรือผ่านการทดสอบที่ผู้มีอำนาจตั้งขึ้นได้ เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่า บุคคลธรรมดามีค่าคู่ควรกับผู้มีอำนาจ อนุภาคการแต่งงานระหว่างบุคคลธรรมดากับผู้มีอำนาจนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความคิดด้านความรักของชนเผ่าจ้วงอีกว่า ความรักไม่มีระดับชั้น ไม่ว่าจะเป็ เทพเจ้า ผู้มีอำนาจ หรือผู้ยากจน มีสิทธิเสาะหาความรัก ความรักไม่มีการแบ่งแยก เพศ สถานะ สถานะ ชนชั้น ฐานะใด ๆ ทั้งสิ้น แม้ว่าคนรัก ๒ คนจะแตกต่างกันมากเพียงใดก็ตาม หากรักกันแล้ว ก็ใช้ความรักที่มีต่อกันฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ สามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขร่วมกันจากความพยายามของทั้งสอง

๓. อนุภาคการแต่งงานระหว่างสมาชิกในครอบครัว

อนุภาคการแต่งงานระหว่างสมาชิกในครอบครัวที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง หมายถึง การแต่งงานระหว่างตัวละครที่เป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน เช่น พี่น้องน้องชายกับพี่สะใภ้ เป็นต้น ดังนี้

นิทานเรื่อง *พี่น้องผู้ยี่* กล่าวถึงหลังจากน้ำท่วมโลก เหลือมนุษย์แค่พี่น้องสอง

คนเท่านั้นที่รอดชีวิต พี่น้องสองคนจึงพยายามพูดเกลี้ยกล่อมให้อีกฝ่ายแต่งงาน ในที่สุดพี่น้องสองคนยอมรับและแต่งงานกัน คลอดก้อนเนื้อออกมา แล้วนำเนื้อนั้นไปสับ ก้อนเนื้อนี้สับกลายเป็นมนุษย์จำนวนหลาย ๆ คน ดังตัวอย่าง

ปู่ปอบอกให้พี่น้องทั้งสองว่า ในโลกนี้ไม่มีใครเหลืออยู่แล้ว นอกจากพี่น้องสองคน ทั้งสองคนต้องแต่งงานกัน พี่น้องจึงถามว่าทำอย่างไร พี่น้องจึงจะแต่งงานกันได้ ดาวศุกร์ตอบว่า ถ้าอย่างนั้น พี่น้องสองคนไปจุดไฟที่สองข้างภูเขา คนหนึ่งไปตะวันออก ส่วนอีกคนหนึ่งไปตะวันตก ถ้าควันมาผสมได้ พี่น้องสองคนก็จะแต่งงานกันได้ เมื่อทำตามที่ดาวศุกร์แล้ว ควันจากการจุดไฟของทั้งสองคนไปผสมกัน ดาวศุกร์มองเห็นเช่นนี้จึงยิ้มขึ้นมา ดังนั้น ในที่สุดพี่น้องทั้งสองคนก็แต่งงานกัน น้องสาวตั้งท้องและคลอดก้อนเนื้อออกมาไม่มีตา ปาก มือ เท้า พี่น้องใช้มีดมาตัดเนื้อเป็นเนื้อสับ หวานลงจากยอดเขา เนื้อสับจึงเปลี่ยนเป็นคนในโลกระดมดา คนเหล่านั้นจึงค่อย ๆ แพร่พันธุ์ต่อไป

(พี่น้องผู้ยี่. ๒๕๔๔ : ๕๘)

จะเห็นได้ว่า เนื่องจากโลกไม่เหลือมนุษย์อีกแล้ว ตัวละครเป็นพี่น้องกันสามารถแต่งงานกันโดยผ่านการทดสอบต่าง ๆ เนื่องจากพี่น้องเป็นสายเลือดเดียวกัน จึงคลอกลูกที่ไม่ใช่มนุษย์ออกมา แต่เนื้อที่สับไปกลายเป็นมนุษย์ได้ ซึ่งการแต่งงานระหว่างพี่น้อง มีบทบาททำให้มนุษย์แพร่พันธุ์ต่อไป จึงเป็นการแต่งงานผิดจากปกติธรรมดา

นิทานเรื่อง กระจกบองซีทอง กล่าวถึง หลังจากพี่ชายถูกนางฟ้าลงโทษเสียชีวิตไปในบ้านจึงเหลือเพียงน้องชายกับพี่สะใภ้สองคน ต่อมาน้องชายกับพี่สะใภ้มีความรักให้แก่กันจึงแต่งงานและใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน ดังตัวอย่าง

พี่สะใภ้เอากระจกบองที่นางฟ้ามอบให้ตนเองให้แก่น้องชาย น้องชายเห็นพี่สะใภ้จริงใจกับตัวเอง จึงรู้สึกดีใจ ตั้งแต่นั้นต่อมา น้องชายใช้กระจกบองไปล่าไก่ป่า ไก่ป่าที่เปลี่ยนเป็นเงินทองให้พี่สะใภ้เก็บไปหมด ต่อมาภายหลังบังเกิดความรักขึ้นระหว่างน้องชายกับพี่สะใภ้ ทั้งสองจึงแต่งงานกัน แล้วใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

(กระจกบองซีทอง. ๒๕๔๔ : ๔๒๕ - ๔๒๖)

เห็นได้ว่า ตัวละครที่เป็นน้องชายสามารถแต่งงานกับตัวละครที่เป็นพี่สะใภ้ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ผิดจากปกติทั่ว ๆ ไป ว่า สมาชิกในครอบครัวเดียวกันไม่ควรแต่งงานกัน แต่เนื่องจาก

น้องชายกับพี่สะใภ้ไม่ได้มีสายเลือดเดียวกัน หลังจากงานแต่งงาน จึงได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ระหว่างสมาชิกครอบครัวเดียวกันสามารถแต่งงานกันได้ ถึงแม้ว่าเป็นการแต่งงานระหว่างสมาชิกครอบครัวเดียวกันเป็นเรื่องที่ต้องห้ามของสังคมโดยทั่วไป แต่การแต่งงานเหล่านี้ในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ตัวละครได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข อนุภาคการแต่งงานระหว่างสมาชิกในครอบครัวนี้ จึงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อดั้งเดิมของชนเผ่าจ้วงในสังคมบุพกาล ที่อนุญาตให้มีการแต่งงานระหว่างสมาชิกในครอบครัวได้ เพื่อเผยแพร่และสืบพันธุ์ให้เกิดลูกหลานชาวจ้วงได้ต่อไป นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงกฎเกณฑ์สังคมชนเผ่าจ้วงแบบดั้งเดิม คือ นิยมการแต่งงานในชนเผ่าจ้วง ไม่นิยมการแต่งงานข้ามชนเผ่า

กล่าวโดยสรุป อนุภาคการแต่งงานที่ผิดปกติธรรมดา เป็นอนุภาคที่ทำให้นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงน่าสนใจมากขึ้น และสอดคล้องกับความเชื่อความคิดต่าง ๆ ของชนเผ่าจ้วง เช่น ความคิดที่เกี่ยวกับความสุข คิดว่า ความสุขในครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิต ความคิดด้านความรัก คิดว่าความรักไม่มีระดับชั้น สามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขร่วมกันจากความพยายามของทั้งสองคน และความเชื่อดั้งเดิมที่เกี่ยวกับสังคมบุพกาลชนเผ่าจ้วง อนุญาตให้มีการแต่งงานระหว่างสมาชิกในครอบครัวได้ เพื่อเผยแพร่และสืบพันธุ์ให้เกิดลูกหลานชาวจ้วงได้ต่อไป และกฎเกณฑ์สังคมชนเผ่าจ้วงอย่างดั้งเดิมที่นิยมการแต่งงานในชนเผ่าจ้วง ไม่นิยมการแต่งงานข้ามชนเผ่า

๔.๓.๕ อนุภาคการตั้งครรภ์โดยปราศจากการมีเพศสัมพันธ์

อนุภาคการตั้งครรภ์โดยปราศจากการมีเพศสัมพันธ์ หมายถึง ตัวละครตั้งครรภ์และคลอดลูกได้โดยความวิเศษ ซึ่งปราศจากการมีเพศสัมพันธ์ ดังนี้

นิทานเรื่อง *ม่ออ๊กกับเจ้ามังกร* กล่าวถึง สามภรรยาคนหนึ่งแหม่ม ไม่มีลูก ผู้วิเศษมอบเมล็ดพันธุ์เมล็ดหนึ่งให้นายม่อและภรรยาเพื่อตอบแทนบุญคุณที่ได้ช่วยชีวิตผู้วิเศษไว้ เมล็ดพันธุ์เมล็ดนั้นทำให้นางม่อตั้งครรภ์ ดังตัวอย่าง

ผู้เฒ่าฟื้นขึ้นมา ถอนหายใจแล้วพูดว่า “ข้าเกือบตาย เพราะความหิวโหยและอากาศที่เหน็บหนาวอย่างทารุณ ข้าขอบคุณที่พวกเจ้าทั้งสองคนช่วยชีวิตข้าไว้ ข้ามีเมล็ดพันธุ์เมล็ดหนึ่ง อยากจะมอบให้พวกเจ้า หลังจากนั้นพวกเจ้านำเมล็ดพันธุ์นี้ไปปลูกที่ยอดเขาดอกบัว รอถึงเมล็ดพันธุ์ออกหน่อ พวกเจ้าจะมีลูกผู้ชาย...”...นายม่อทำตามคำสั่งของผู้เฒ่า ปลูกเมล็ดพันธุ์ที่ยอดเขาดอกบัว พอเมล็ดพันธุ์โตเป็นต้นไม้อ่อน นางม่อก็คลอดลูกผู้ชาย

(ม่ออ๊กกับเจ้ามังกร. ๒๕๔๔ : ๑๖๕)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครตั้งครมโดยปราศจากการมีเพศสัมพันธ์ เนื่องจากได้ช่วยเหลือผู้วิเศษไว้ก่อน ผู้วิเศษจึงมอบของขวัญให้ตัวละคร ของวิเศษนั้นจึงทำให้ตัวละครตั้งครมและคลอคลุกผู้ชาย เหตุการณ์นี้จึงเป็นเหตุการณ์ที่แปลกแตกต่างจากปกติธรรมดา

นิทานเรื่อง *แปดพี่น้อง* ได้กล่าวถึง ป้าคนหนึ่ง ชื่อชามโม่ มีอาชีพตัดฟันเป็นหลัก ชามโม่ตัดฟันทุก ๆ วัน แม้ชามโม่จะอยากมีลูกมากแต่ก็ไม่อาจจะมีได้ นี่เป็นเรื่องที่ทำให้ชามโม่เสียใจเป็นอย่างยิ่ง ต่อมาผู้เฒ่าคนหนึ่งรู้ว่าชามโม่อยากมีลูก จึงมอบส้มแปดลูกให้แก่ชามโม่ หลังจากที่ชามโม่กินส้มไป จึงมีลูกชายแปดคน ดังตัวอย่าง

ทันใดนั้นเองมีผู้เฒ่าคนหนึ่งเดินเข้ามาและถามชามโม่ว่า
 “เหตุใดเจ้าต้องร้องไห้โศกเศร้าขนาดนี้ หากเป็นเพราะว่ามีดีของ
 เจ้าหาย ข้าจะมอบมีดเล่มใหม่ให้เจ้า” ชามโม่ตอบผู้เฒ่าว่า “ชีวิต
 ของข้านั้นลำบากมาก อยากจะมีลูกมาก แต่ก็ไม่มีลูกสักคน ตอนนี
 ข้าจึงต้องมาตัดฟันเอง” ผู้เฒ่าคนนั้นที่แท้จริงแล้วเป็นเทพเจ้า
 องค์หนึ่ง ท่านสงสารชามโม่อย่างมาก จึงเอาหยิบส้มสี่ของแปดลูก
 ออกมาจากกระเป๋าเสื้อและมอบส้มให้ชามโม่ แล้วเดินจากไป
 หลังจากนั้นพอชามโม่กินส้มแปดลูกนี้ไป ในวันต่อมาชามโม่ก็
 คลอคลุกออกมาถึงแปดคน

(แปดพี่น้อง. ๒๕๔๔ : ๖๓๐)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครมีความปรารถนาที่จะมีลูก ผู้วิเศษมอบของขวัญให้ตัวละคร ซึ่งทำให้ตัวละครตั้งครมโดยปราศจากการมีเพศสัมพันธ์ เนื่องจากชาวจ้วงมีความเชื่อว่า ส้มเป็นผลไม้สิริมงคล เหตุการณ์ผู้วิเศษมอบส้มวิเศษให้ตัวละคร ทำให้ความปรารถนาของตัวละครเป็นความจริง จึงสะท้อนให้เห็นความเชื่อของชนเผ่าจ้วง ว่าของต่าง ๆ ที่มีความศักดิ์สิทธิ์ สามารถนำความสุขเข้าบ้านได้ และสามารถทำให้ความปรารถนาของชาวจ้วงเป็นความจริงได้

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ตัวละครของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง สามารถมีลูกโดยปราศจากการมีเพศสัมพันธ์ และตัวละครที่เกิดโดยปราศจากการมีเพศสัมพันธ์ มักจะเป็นตัวละครบุคลิกธรรมดาที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ อนุภาคเหตุการณ์การตั้งครมโดยปราศจากการมีเพศสัมพันธ์นี้ สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อดั้งเดิมที่เกี่ยวกับการเกิดมนุษย์ของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงเชื่อว่า มนุษย์ไม่ใช่เกิดโดยเพศสัมพันธ์ แต่เกิดมาจากความวิเศษของผู้วิเศษ และเกิดจากธรรมชาติรอบตัวสร้างให้มนุษย์เกิดขึ้น จึงมีคำสอนสำคัญของชนเผ่าจ้วง ในการสั่งสอนให้ลูกหลานรักษาธรรมชาติ เพราะธรรมชาติให้กำเนิดมนุษย์นั่นเอง

๔.๓.๖ อนุภาคผู้วิเศษให้ความช่วยเหลือบุคคลธรรมดา

อนุภาคผู้วิเศษให้ความช่วยเหลือบุคคลธรรมดา เป็นอนุภาคที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง และเป็นเหตุการณ์ที่พบมากในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ผู้วิเศษให้ความช่วยเหลือบุคคลธรรมดา มักจะช่วยแก้ไขปัญหของตัวละครเอก อนุภาคเหล่านี้ ส่วนมากเป็นบุคคลธรรมดาให้ความช่วยเหลือผู้วิเศษก่อน แล้วเมื่อบุคคลธรรมดาเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ ผู้วิเศษจึงตอบแทนบุญคุณบุคคลธรรมดาด้วยการให้ความช่วยเหลือ ดังนี้

นิทานเรื่อง *นกแก้วตอบแทนคุณ* กล่าวถึงคนเลี้ยงวัวช่วยชีวิตนกแก้วตัวหนึ่งไว้ ต่อมาเมื่อคนเลี้ยงวัวเป็นมะเร็งจนเสียชีวิตไป นกแก้วให้ความช่วยเหลือแม่ของคนเลี้ยงวัวเพื่อตอบแทนบุญคุณ ดังตัวอย่าง

นกแก้วพูดกับแม่ของคนเลี้ยงวัวว่า “แม่ไม่ต้องเสียใจ ไม่ต้องโศกเศร้า พี่ไปแล้วยังมีข้า” “นกแก้ว นกแก้วตัวเล็กขนาดนี้ จะช่วยแม่ได้อย่างไร” แม่มองนกแก้ว ยิ่งมองยิ่งเสียใจ ร้องไห้มากขึ้น “แม่ ข้ามีวิธีของข้าเอง” พอนกแก้วพูดเสร็จ ก็บินไปบ้านเศรษฐีคาบเงินแท่งหลาย ๆ แท่งมาให้แม่ ตั้งแต่นั้นมา แม่ของคนเลี้ยงวัวใช้เงินที่นกแก้วคาบมา ให้ชีวิตของแม่ดีขึ้น

(นกแก้วตอบแทนคุณ. ๒๕๔๔ : ๖๕๔)

จะเห็นได้ว่า เนื่องจากตัวละครบุคคลธรรมดาได้ช่วยเหลือชีวิตสัตว์ก่อน ตัวละครที่เป็นสัตว์วิเศษจึงช่วยเหลือตัวละครบุคคลธรรมดาเพื่อตอบแทนบุญคุณ เหตุการณ์ช่วยเหลือนี้จึงแตกต่างจากเหตุการณ์อื่น ๆ

นิทานเรื่อง *แห้ววิเศษ* กล่าวถึงนายเหวยเตอไหวได้ช่วยเหลือชีวิตหมาที่เป็นลูกชายราชามังกร เมื่อนายเหวยเตอไหวไหวถูกทิ้งลงไปสระน้ำลึก ลูกชายมังกรให้ความช่วยเหลือนายเหวยเตอไหวเพื่อตอบแทนบุญคุณ ทำให้นายเหวยเตอไหวฟื้นขึ้นมาใหม่ ดังตัวอย่าง

ตอนที่มังกรเขียวได้พบน้ำ มังกรเขียวก็ฟื้นขึ้นมาใหม่ มังกรเขียวอุ้มนายเหวยเตอไหวเข้าวังมังกร พบราชามังกร เล่าเรื่องให้นายเหวยเตอไหวเคยช่วยชีวิตตนเองและนายเหวยเตอไหว ถูกทำร้ายทั้งหมดให้ราชามังกรฟัง ขอร้องกับราชามังกรว่า “พ่อ ช่วยเหลือผู้บุญคุณของลูกหน่อย”...ราชามังกรสั่งให้มังกรหญิง นำยาวิเศษให้นายเหวยเตอไหวกิน นายเหวยเตอไหวจึงฟื้นขึ้นมาใหม่ บาดแผลก็หายไปหมด

(แห้ววิเศษ. ๒๕๔๔ : ๔๓๖)

จะเห็นได้ว่า เนื่องจากตัวละครที่เป็นบุคคลธรรมดาได้เคยช่วยเหลือผู้วิเศษก่อน ผู้วิเศษจึงยินดีให้การช่วยเหลือโดยความวิเศษเมื่อตัวละครบุคคลธรรมดานั้นต้องการ อันเป็นลักษณะเด่นของเหตุการณ์ที่แตกต่างจากเหตุการณ์ให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ

นิทานเรื่อง *ที่มาของส้มโอมือ* กล่าวถึง เทพเจ้าเห็นใจแม่นางหลิว และสงสารแม่นางหลิวที่ถูกแม่เลี้ยงทำร้าย จึงสั่งให้นางฟ้าลงมาช่วยเหลือแม่นางหลิว ดังตัวอย่าง

ทันใดนั้น มีนางฟ้าองค์หนึ่งเหาะลงมา นางฟ้ากล่าวว่า
 “แม่นางหลิว เจ้าเป็นผู้หญิงที่ดีมีจิตใจดีงาม ข้าได้รับคำสั่งจาก
 เทพเจ้าผู้รู้เจียและเทพเจ้าผู้รู้ถั่ว ให้ใช้ผลไม้ที่ปลูกในสวน
 หลังบ้านมาทำเป็นมือใหม่ให้แก่แม่นางหลิว แต่นี้ต่อไป
 แม่นางหลิวก็จะมีมือแล้ว” นางฟ้าพูดเสร็จก็บอกให้ทุกคนหลับตา
 เวลาผ่านไปสักพักนางฟ้าก็อนุญาตให้ทุกคนลืมตาขึ้นได้ เมื่อทุกคน
 ลืมตาขึ้นมาก็คพบว่าแม่นางหลิวมีมือแล้ว จากนั้นนางฟ้าก็เหาะกลับ
 สวรรค์

(ที่มาของส้มโอมือ. ๒๕๔๔ : ๓๒๐)

จะเห็นได้ว่า เนื่องจากตัวละครมีนิสัยดี จิตใจดีงามและมีเมตตาต่อผู้อื่น เมื่อตัวละครที่เป็นเทพเจ้าได้รับรู้ความยากลำบากของตัวละครบุคคลธรรมดา จึงให้ความช่วยเหลือเพื่อนำความสุขให้แก่ตัวละครบุคคลธรรมดา อันเป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะเด่นพิเศษแตกต่างจากเหตุการณ์ทั่วไป

จากตัวอย่างที่ยกมาเห็นได้ว่า อนุภาคผู้วิเศษให้ความช่วยเหลือบุคคลธรรมดาเป็นอนุภาคเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากบุคคลธรรมดาช่วยเหลือผู้วิเศษก่อน หรือผู้ได้รับการช่วยเหลือจากผู้วิเศษมีพฤติกรรมและจิตใจที่ดีงาม เมื่อบุคคลธรรมดาประสบภัย ผู้วิเศษก็ช่วยเหลือบุคคลธรรมดาตอบแทน สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของชนเผ่าจ้วงที่เกี่ยวกับผลของการทำความดี ชาวจ้วงเชื่อว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว หากมีพฤติกรรมดีงาม ให้ความช่วยเหลือคนอื่น เมื่อตัวเองมีปัญหา ก็จะมีคนมาให้ความช่วยเหลือด้วย

๔.๓.๗ อนุภาคการร้องเพลงพื้นบ้าน

อนุภาคการร้องเพลงพื้นบ้าน เป็นอนุภาคที่พบได้มากและมีลักษณะเฉพาะถิ่นที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงมีชื่อเสียงในด้านการร้องเพลงพื้นบ้าน และการร้องเพลงพื้นบ้านเป็นเรื่องที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเนื้อเรื่องของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ดังนี้

นิทานเรื่อง *นายเหวินหลงกับนางเซียวหนี่* กล่าวถึง เมื่อนายเหวินหลงได้รับจดหมายที่ปลาการ์ฟส่งมาให้ จึงรู้ว่าเพราะตนเองไม่ได้กลับบ้านไปนานหลายปี ทำให้ภรรยาของตนที่อยู่ที่บ้านต้องถูกบังคับให้แต่งงานใหม่กับคนอื่น นายเหวินหลงจึงรีบเดินทางกลับบ้านอย่างรวดเร็ว ระหว่างทาง

ได้พบหญิงสาวคนหนึ่งที่มีมน้ำจากการร้องเพลงพื้นบ้านจึงทำให้ได้รู้ว่าหญิงสาวคนนี้เป็นภรรยาของตนเอง ดังตัวอย่าง

พอนายเหวินหลงกลับมาถึงปากน้ำ เห็นผู้หญิงคนหนึ่งนั่ง
อยู่ริมน้ำร้องไห้อย่างโศกเศร้า จึงทำตามประเพณีของชนเผ่าจ้วง
ร้องเพลงถามว่า

“น้องทำไมร้องไห้อยู่ริมน้ำ น้องทำไมเสียใจอยู่ริมน้ำ
คือเสื้อผ้าหายไป หรือพ่อแม่เสียไป หรือพี่น้องมีความทุกข์
หรือตนเองได้พบเรื่องร้าย”

นางเซียวหนี่เห็นชายหนุ่มคนนี้ใช้ภาษาถิ่นร้องเพลง
พื้นบ้าน ก็รู้ว่าเป็นคนในชนเผ่าจ้วง จึงร้องเพลงตอบด้วย
ความโศกเศร้าว่า

“เสื้อผ้าไม่ได้หาย พ่อแม่ยังอยู่บ้าน พี่น้องไม่มีทุกข์ แต่ข้า
มีเรื่องร้าย ไม่อยากอยู่ต่ออยากตายไป”...

นายเหวินหลงถามว่า “เพราะอะไร บอกพี่ได้ไหม”

นางเซียวหนี่ร้องเพลง “สามีไปสอบราชการที่เมืองหลวง
สิบห้าปี ผ่านไป ไม่เคยกลับ คนอื่นไปแล้วยังมีข่าว สามีไปแล้ว
ก็ไปลับ ไม่มีจดหมายส่งกลับ ตัวข้าคิดถึงเขาอยู่ตลอด สามีไม่เคย
คิดถึงข้า ตอนนี่แม่ให้ข้าแต่งงานใหม่ ข้าไม่อยากแต่ง แต่แม่ไม่เคย
ให้ทางออก ”

นายเหวินหลงจึงรู้ว่าผู้หญิงคนนี้เป็นภรรยาตนเอง

(นายเหวินหลงกับนางเซียวหนี่. ๒๕๔๔ : ๗๔๐)

จะเห็นได้ว่า การร้องเพลงพื้นบ้านเป็นกิจกรรมธรรมดาในชีวิตประจำวันของ
ชนเผ่าจ้วง ในเรื่องจากการร้องเพลงพื้นบ้าน ทำให้ตัวละครได้เข้าใจซึ่งกันและกัน อนุภาค
การร้องเพลงพื้นบ้านนี้ จึงทำให้เห็นถึงการร้องเพลงพื้นบ้านสามารถทำให้ชาวบ้านใกล้ชิดมากขึ้น

นิทานเรื่อง นางดำซีกกับนายลิวชิว กล่าวถึง นางดำซีกกับนายลิวชิวได้เข้าใจซึ่งกันและ
กันมากขึ้นจากการร้องเพลงพื้นบ้าน และหลังจากการร้องเพลง นางดำซีกกับนายลิวชิวได้ตกลงรักกัน
ดังตัวอย่าง

นายลิวชิวขายตัวให้หลูไผ่ตั้งแต่วัยเด็กเพื่อเอาเงินไปทำพิธี
ฝังศพให้พ่อ เด็กน้อยลิวชิวมักถูกตี ถูกให้ออดข้าวอยู่บ่อย ๆ
เมื่อโตมาจึงกลายเป็นคนที่มีนิสัยใจแข็งและไม่ยอมแพ้ง่าย ๆ

อย่างนี้จะมีความรักกับคุณหนูได้อย่างไร ซึ่งร้องเพลงเสียงดังว่า

“ล้างมือที่ถูระบายน้ำ ไม่มีความสะอาดเลย แมวร้องให้
เพื่อหนู ไม่จริงจัง ขอบคุณคุณหนูที่ยอมใส่หน้ากากมาแก้มใจดี
ทำดีกับเรา เหมือนพวกหน้าเนื่อใจเสือ

นางคำซีพยายามอธิบายด้วยความอดทน ร้องว่า “ข้าไม่
บอกเจ้าจะไม่รู้ ชีวิตข้าก็ยากลำบากเหมือนกัน แม่เลี้ยงใจร้าย
ข้าแค่เก็บใจ ...”

นายลิวชิวฟังเพลงที่นางคำซีร้องแล้วจึงรู้ว่านางคำซีก็
อาภัพเหมือนกับตนเอง จึงยื่นมือออกไปให้นางคำซีทำแผล
นางคำซีใช้ยาเงินและขายเสื้อของตนเองมาทำเป็นผ้าพันแผลพัน
ปิดแผลให้แก่นายลิวชิว...

นางคำซีกับนายลิวชิวร้องเพลงทั้งคืนและขอให้พระจันทร์
และพระแม่ธรณีเป็นประจักษ์พยานในการหมั้นกัน โดยร้องว่า

เกิดไม่ห่างกัน ตายไม่ทิ้งกัน เราสองคนจับมือมองสายน้ำ
เราทั้งคู่เหมือนแม่น้ำแดง ตัดไม่ขาดน้ำไม่ขาด ”

(นางคำซีกับนายลิวชิว. ๒๕๔๔ : ๕๓๕ - ๕๓๘)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า การร้องเพลงพื้นบ้านเป็นเหตุการณ์ที่ดำเนินเรื่องอย่างสำคัญ
ในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง เป็นการร้องโต้ตอบกันระหว่างชายหนุ่มกับหญิงสาวจนเกิดความเข้าใจกัน
และเกิดความรักต่อกัน สามารถทำให้ตัวละครเข้าใจซึ่งกันและกันจากเนื้อเพลง สะท้อนให้เห็นถึง
วัฒนธรรมการร้องเพลงพื้นบ้านของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงให้ความสำคัญกับการร้องเพลงพื้นบ้าน
และผู้ที่ร้องเพลงมักจะเป็นหนุ่มสาว เห็นได้ว่า กิจกรรมการร้องเพลงยังสัมพันธ์กับความรัก ชาวจ้วง
เชื่อว่า หนุ่มสาวสามารถเกิดความรักได้จากการร้องเพลง

นิทานเรื่อง แม่นางหลิวซานเจี้ยนั่งปลาคาร์ฟ กลางถึง แม่นางหลิวซานเจี้ยน
เป็นหญิงสาวที่เชี่ยวชาญในการร้องเพลงพื้นบ้าน มีชววนาคคนหนึ่งมาแข่งขันกับแม่นางหลิวซานเจี้ยน
ต่อมาสามปีไม่มีใครเอาชนะได้ เทพเจ้ารู้ว่าแม่นางหลิวซานเจี้ยนร้องเพลงพื้นบ้านไพเราะ และรู้ว่า
แม่นางหลิวซานเจี้ยนใกล้จะหมดอายุขัยแล้ว จึงสั่งให้ปลาคาร์ฟเชิญแม่นางหลิวซานเจี้ยนมาเที่ยวสวรรค์
ชาวบ้านรู้ว่าแม่นางหลิวซานเจี้ยนขึ้นไปบรรลุมันเซียนแล้ว จึงตั้งรูปปั้นและแต่งเพลงพื้นบ้านเพื่อรำลึก
ถึงแม่นางหลิวซานเจี้ยน ดังตัวอย่าง

ชาวบ้านตั้งรูปปั้นในถ้ำหิน เพื่อรำลึกถึงแม่นาง
หลิวซานเจี้ยนให้คนภายหลังบูชา ร้อย ๆ ปีผ่านมา ชนเผ่าจ้วงได้สืบ
ทอดเพลงพื้นบ้านเพลงนี้กันมาสรรเสริญแม่นางหลิวซานเจี้ยน

“ร้องเพลงเก่ง ทั้งเล่นทั้งร้อง ไม่เชื่อดูแม่นางหลิวซานเจีย
ร้องเพลงนั่งปลาการ์ฟไปบรรลู่เป็นเซียน”

(แม่นางหลิวซานเจียนั่งปลาการ์ฟ. ๒๕๔๔ : ๒๐๒)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ตัวละครแม่นางหลิวซานเจียเป็นหญิงสาวที่เชี่ยวชาญในการร้องเพลงพื้นบ้านในชนเผ่าจ้วง เนื่องจากใคร ๆ ก็ไม่สามารถเอาชนะแม่นางหลิวซานเจียในการต่อเพลงได้ ไม่ว่าจะเป็นเทพเจ้าหรือบุคคลธรรมดา ก็ชอบฟังเพลงของแม่นางหลิวซานเจีย แม่นางหลิวซานเจียจึงเป็นตัวแทนนักร้องของชนเผ่าจ้วง และกลายเป็นเทพเจ้าการร้องเพลงพื้นบ้านด้วยอนุภาคการร้องเพลงพื้นบ้านนี้ จึงสะท้อนให้เห็นถึงการร้องเพลงพื้นบ้านเป็นกิจกรรมสำคัญของวิถีชีวิตชนเผ่าจ้วง ชนเผ่าจ้วงมีประวัติศาสตร์การร้องเพลงพื้นบ้านอย่างยาวนาน และชาวจ้วงนับถือแม่นางหลิวซานเจียเป็นเทพเจ้าการร้องเพลงพื้นบ้านด้วย

กล่าวโดยสรุปว่า อนุภาคการร้องเพลงพื้นบ้าน สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการร้องเพลงพื้นบ้านของชนเผ่าจ้วง การร้องเพลงพื้นบ้านนอกจากเป็นกิจกรรมสำคัญในวิถีชีวิตชนเผ่าจ้วง ยังสัมพันธ์กับความรักระหว่างหนุ่มสาวชาวจ้วง ตัวแทนนักร้องเพลงพื้นบ้านของชนเผ่าจ้วง คือ แม่นางหลิวซานเจีย ชาวจ้วงถือแม่นางหลิวซานเจียเป็นเทพเจ้าการร้องเพลงพื้นบ้าน นอกจากนี้อนุภาคการร้องเพลงพื้นบ้านยังสอดคล้องกับเทศกาลการร้องเพลงพื้นบ้านของชนเผ่าจ้วงอีกด้วย

๔.๓.๘ อนุภาคการเกิดใหม่

การเกิดใหม่เป็นเหตุการณ์ที่พบบ่อยในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง อนุภาคการเกิดใหม่เป็นอนุภาคเหตุการณ์ดำเนินเรื่องที่สำคัญ โดยผู้เกิดใหม่ เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือตัวละครเอก ทำให้ตัวละครเอกแก้ปัญหาได้อย่างดี ดังนี้

นิทานเรื่อง *แม่นางต้าเจียกับแม่นางต้าหลุน* กล่าวถึง แม่เลี้ยงส่งงานต่าง ๆ ทั้งยากและมากมายให้นางต้าเจียทำเพื่อให้นางต้าเจียไม่สามารถไปงานแต่งงานได้ แม่ของนางต้าเจียที่ตายไปแล้วได้รู้ว่าแม่เลี้ยงทำร้ายของลูกสาวของตัวเอง จึงเกิดเป็นอิกาเพื่อให้การช่วยเหลือแก้ปัญหาให้นางต้าเจีย ดังตัวอย่าง

แม่นางต้าเจียที่เสียชีวิต ได้ยินเสียงร้องไห้ของลูกสาว

จึงเกิดเป็นอิกา บินถึงหลังคาเรือน ร้องเพลงว่า

“เจียนะ เจียนะ

ไม่ต้องร้องไห้ ไม่ต้องกลัว

ถั่วเหลือง ต้นงาไม่ใช่ปัญหา

ตะกร้ามา ตะแกรงมา

ถั่วเหลือง ต้นงาแยกกันเอง ”

นางตำเจียไฉยยืนแล้วรู้สึกดีใจมาก นำตะกร้ามาแล้ว เวลาผ่านไปไม่นานก็แยกถั่วเหลืองกับต้นงาได้สำเร็จ

(แม่ นางตำเจียกับแม่ นางตำหลุน. ๒๕๔๔ : ๒๕๘๒)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครที่เสียชีวิตไปแล้ว ยังสามารถเกิดใหม่เป็นสัตว์อยู่บนโลกมนุษย์อย่างต่อเนื่องได้ เนื่องจากตัวละครที่เสียชีวิตไปแล้วยังมีคนที่เป็นห่วงอยู่บนโลกมนุษย์ จึงเกิดใหม่เพื่อให้การช่วยเหลือ ซึ่งเป็นลักษณะของเหตุการณ์การเกิดใหม่ที่แตกต่างกับเหตุการณ์อื่น

นิทานเรื่อง ดินสามกอบ กล่าวถึง สาวน้อยคนหนึ่งถูกแม่เลี้ยงไล่ออกจากบ้านแม่แท้ ๆ ของสาวน้อยตายไปแล้วและไปเกิดใหม่เป็นเสือตัวหนึ่งจึงกลับมาดูแลลูกสาวตนเองดังตัวอย่าง

พอถึงตอนกลางคืน ลมวิเศษก็หอบเอาสาวน้อยมาส่งถึงที่ถ้ำหิน เมื่อสาวน้อยตื่นขึ้นมา ก็เห็นเสือตัวหนึ่งกำลังทำกับข้าวอยู่ เสือเห็นสาวน้อยตื่นขึ้นมา จึงนำอาหารที่ทำเสร็จแล้วมาให้ สาวน้อยกิน หลังจากนั้นสาวน้อยก็ใช้ชีวิตอยู่กับเสือ...

สาวน้อยมองไปถึงศพเสือ แท้ที่จริงแล้วเสือนั้นเป็นแม่ของสาวน้อยเอง...

(ดินสามกอบ. ๒๕๔๔ : ๓๓๘ - ๓๓๙)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครที่ตายไปแล้วได้ เกิดใหม่เป็นสัตว์วิเศษ ใช้ชีวิตอยู่บนโลกมนุษย์เพื่อดูแลและให้ความช่วยเหลือคนที่ตนเองเป็นห่วง จึงเป็นเหตุการณ์ที่แปลกแตกต่างจากเหตุการณ์อื่นโดยทั่วไป

จากตัวอย่างที่ยกมากล่าวถึงอนุภาคการเกิดใหม่ของคนที่ตายไปแล้ว ตนตายรู้เรื่องราวต่าง ๆ บนโลกมนุษย์จนสามารถเกิดใหม่มาช่วยเหลือคนบนโลกมนุษย์ได้ สะท้อนให้เห็นว่าชาวจ้วงเชื่อเรื่องวิญญาณ และวิญญาณสามารถเกิดใหม่เป็นมนุษย์ สัตว์ สิ่งต่าง ๆ ได้ เชื่อเรื่องการเกิดใหม่ คนที่ตายไป สามารถเกิดใหม่ได้ และการเกิดใหม่อาจจะยังมีความทรงจำเกี่ยวเนื่องกับชาติที่ผ่านมาได้อีกด้วย อีกทั้งยังสะท้อนว่า ความตายไม่ใช่อุปสรรคขัดขวางความผูกพันที่คนในครอบครัวมีต่อกัน ความช่วยเหลือในครอบครัวก็เกิดขึ้นได้อยู่เสมอ และชาวจ้วงเชื่อว่า ความตายไม่ใช่จุดสิ้นสุดของชีวิต

๔.๓.๙ อนุภาคการทดสอบ

การทดสอบเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ซึ่งทำให้เนื้อเรื่องในนิทานน่าสนใจมากขึ้น จึงมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการดำเนินเรื่อง อนุภาคการทดสอบที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงผู้วิจัยแบ่งเป็น อนุภาคการทดสอบก่อนแต่งงาน อนุภาคการทดสอบจากผู้วิเศษ และอนุภาค

การทดสอบอื่น ๆ ดังนี้

๑. อนุภาคการทดสอบก่อนแต่งงาน

อนุภาคการทดสอบก่อนแต่งงาน เหตุการณ์นี้จะเกิดขึ้นเมื่อญาติผู้ใหญ่ไม่ยอมให้ลูกสาวหลานสาวของตนเองแต่งงานกับชายยากจน จึงหาวิธีการต่าง ๆ มาทดสอบ ทำให้ชายหนุ่มที่มาสู่ขอเดือดร้อน แต่ชายหนุ่มก็สามารถผ่านการทดสอบของบรรดาญาติผู้ใหญ่ไปได้ จึงได้แต่งงานกับหญิงสาวในท้ายที่สุด ดังนี้

นิทานเรื่อง *ถ้าเพชรนิลจินดา* กล่าวถึง เศรษฐีรู้ว่านายเท่อม่าวเป็นคนยากจน จึงให้นายเท่อม่านำข้าวสาร วัว และทองคำมาเพื่อเป็นสินสอดทองหมั้น ถ้าหามาได้จึงจะยอมรับนายเท่อม่าวเป็นลูกเขย ดังตัวอย่าง

เศรษฐีมีลูกสาวคนหนึ่ง หน้าตาสวยงามมาก เศรษฐีมีลูกจ้างคนหนึ่ง ชื่อ เท่อม่าว และเป็นคนกำพร้าพ่อแม่ นายเท่อม่าวสนิทกับลูกสาวเศรษฐี ลูกสาวเศรษฐีสนิทและต่อดกหลุมรักกับลูกจ้างที่ยากจน เศรษฐีรู้สึกว่าการรักของลูกสาวในครั้งนี้นำให้ตนเองเสียหน้าและโดนดูถูกด้วย เศรษฐีจึงโกรธมาก แต่ลูกสาวบอกว่า ถึงที่จะตายไปเป็นผี ก็ต้องแต่งงานกับนายเท่อม่าว เศรษฐีไม่มีทางออก คิดไปคิดมา นึกแผนสกปรกออกมาได้ จึงพูดกับนายเท่อม่าวว่า “ถ้านายเท่อม่าวสามารถนำทองคำ ๑๐๐ ชั่ง ข้าวสาร ๑๐๐ หาบ วัว ๑๐๐ ตัว จึงจะยอมรับคนเป็นลูกเขย”...

นายเท่อม่าวจึงลงมาจากต้นไม้อย่างระมัดระวัง ตีหินที่หน้าถ้ำ และพูดคำว่า “ทองคำ ๑๐๐ ชั่ง” ก็มีทองคำ ๑๐๐ ชั่งออกมา พูดว่า “ข้าวสาร ๑๐๐ หาบ” ก็มีข้าวสาร ๑๐๐ หาบอยู่หน้านายเท่อม่าว พูดว่า “วัว ๑๐๐ ตัว” ก็มีวัว ๑๐๐ ตัว เข้าแถวรอบนายเท่อม่าว...

หลังจากนั้น นายเท่อม่าพบกับลูกสาวเศรษฐีจึงได้แต่งงานกัน ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขมาก

(ถ้าเพชรนิลจินดา, ๒๕๔๔ : ๔๒๓ - ๔๓๔)

จะเห็นได้ว่า เนื่องจากผู้ใหญ่ไม่ยอมรับลูกสาวแต่งงานกับหนุ่มชายที่ยากจน จึงคิดการทดสอบก่อนแต่งงานขึ้น เพื่อเป็นข้ออ้างปฏิเสธการแต่งงานระหว่างลูกสาวกับหนุ่มชายยากจน เหตุการณ์การทดสอบก่อนแต่งงานนี้ จึงเป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะเด่น

นิทานเรื่อง *นางต๋อซึกกับนายลิวซิว* กล่าวถึง นางต๋อซึกอยากแต่งงานกับนายลิวซิว

แต่แม่เลี้ยงหลุยส์คิดถึงแต่เงินทอง อยากให้นางตำซี้แต่งงานกับลูกชายลูซี่ จะได้สินสอดทองหมั้นที่เป็นของล้ำค่า จึงออกข้อเสนอที่สกปรกออกมา เพื่อให้นางตำซี้แต่งงานกับลูกชายลูซี่ตามที่แม่ต้องการ ดังตัวอย่าง

ลูกชายลูซี่สืบข่าวตามหานางตำซี้ไปทั่ว ๆ พอได้รู้ว่า นางตำซี้เป็นลูกสาวของหลุยส์หมู่บ้านจือเหมย จึงสั่งให้แม่สื่อมา ลู่ซอ พร้อมกับสินสอดทองหมั้นที่เป็นของล้ำค่า มาถึงบ้านหลุยส์ พอหลุยส์ได้เห็นเงินทองของล้ำค่าที่ แม่สื่อนำมา ก็รีบปากให้นางตำซี้แต่งงานกับลูกชายลูซี่ แต่นางตำซี้ไม่เชื่อฟังคำพูดของหลุยส์ อย่างไม่ยอม แต่หลุยส์เห็นเงินทองอยู่ตรงหน้าตนเอง ก็ไม่ยอมคืน หลุยส์คิดไปคิดมา นึกออกแล้วพูดกับนางตำซี้ว่า “ลูกสาวที่รัก ขวัญรักของแม่ พ่อเคยบอกว่า ถ้าคนใดสามารถนำสัตว์สามอย่างมา คนนั้นก็จะเป็นลูกเขยของบ้านเรา”

แม่สื่อถามหลุยส์ว่าเป็นสัตว์ชนิดใด หลุยส์ตอบว่า “คือหมู ๘๐๐ ชั่ง นกเขาลาย ๑๒๐ ชั่ง ปลาคาร์ฟ ๓,๐๐๐ ชั่ง” แล้วหันไปพูดกับนางตำซี้ว่า “ถ้าลูกชายลูซี่ส่งมาก่อน นางตำซี้ก็ต้องแต่งงานกับลูกชายลูซี่ ถ้านายลิว่ชิวส่งมาก่อน นางตำซี้ก็แต่งงานกับนายลิว่ชิวได้”...

นายลิว่ชิวไปถึงภูเขาตะวันออก มีผู้วิเศษมาให้ความช่วยเหลือ ไม่ถึง ๓ วัน นายลิว่ชิวนำหมู ๘๐๐ ชั่ง นกเขาลาย ๑๒๐ ชั่ง ปลาคาร์ฟ ๓,๐๐๐ ชั่ง กลับมา...

ชาวบ้านเดินตามไปส่งนางตำซี้ ถึงบ้านนายลิว่ชิว ร้องเพลงพื้นบ้านที่เกี่ยวกับการทดลองงานแต่ง จัดงานแต่งงาน ให้ทั้งสองคนด้วย

(นางตำซี้กับนายลิว่ชิว. ๒๕๔๔ : ๕๓๘ - ๕๔๐)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า เนื่องจากผู้ใหญ่ในบ้านเห็นแก่สินสอดทองหมั้น ไม่ได้คิดถึงความต้องการของลูกสาว จึงเสนอการทดสอบการแต่งงานเพื่อให้ลูกสาวแต่งงานกับหนุ่มชายที่ตามแม่ต้องการ จึงเป็นการทดสอบที่แตกต่างกับเหตุการณ์อื่น ๆ

อนุภาคการทดสอบก่อนแต่งงาน สะท้อนให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าจ้วง ที่เกี่ยวกับการเลือกคู่ครองของชนเผ่าจ้วง คือ การเลือกคู่ครองควรเชื่อฟังญาติผู้ใหญ่ วงศ์ตระกูลฐานะของทั้งสองคนต้องเท่าเทียมกัน ชาวจ้วงนิยมใช้สัตว์เป็นสินสอดทองหมั้นด้วย สอดคล้องกับการที่ชาวจ้วงมีการนับถือสัตว์ แต่จากการที่คนมีฐานะไม่เท่ากันมารักกันและพยายามแต่งงานกันและผ่าน

การทดสอบจนได้แต่งงานกันได้ สะท้อนให้เห็นว่า ชาวจ้วงไม่เห็นด้วยกับค่านิยมที่พ่อแม่เป็นคนเลือก คู่ครองให้ลูก หนุ่มสาวสามารถเสาะหาความรักแท้ได้ ซึ่งเป็นความรักแท้ที่ไม่เกี่ยวกับฐานะ เงินทอง และความรักแท้ยังสามารถทำให้มนุษย์ต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ จนได้ครองคู่กันอย่างมีความสุขได้ต่อไป

๒. อนุภาคการทดสอบอื่น ๆ

อนุภาคการทดสอบที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านยังมีการทดสอบอีกหลายวิธี ทำให้เห็นถึงนิสัยของชนเผ่าจ้วงที่กล้าหาญ มีน้ำใจช่วยเหลือคนอื่น จิตใจดี และมีความกตัญญู ดังนี้

นิทานเรื่อง *ผ้าดั้นจ้วงหนึ่งผืน* กล่าวถึง ผ้าดั้นจ้วงที่นางตำปู้ทอถูกนางฟ้าเอาไปเป็นตัวอย่างการทอผ้า นางตำปู้ให้ลูกชายไปตามหาผ้าดั้นจ้วงกลับคืนมา มีผู้วิเศษ บอกว่าถ้าต้องการตามผ้าดั้นจ้วง ต้องผ่านการทดสอบต่าง ๆ ลูกคนโตกับลูกคนกลางไม่ยอมเข้ารับการทดสอบ ส่วนลูกคนสุดท้าย เหล่หรือเป็นคนกล้าหาญ ยอมลงทดสอบต่าง ๆ เพื่อตามหาผ้าดั้นจ้วงกลับมาให้แม่ดังตัวอย่าง

“ไม่ต้องครับ ข้าจะพำนำผ้าดั้นจ้วงกลับให้ได้”
 เหล่หรือพูดพลางตอบรับรอง จากนั้นเขาก็หยิบก้อนหินขึ้นมา
 เคาะกับพื้นตนเอง นำฟันสองซี่ออกมาใส่ลงในปากรูปปั้นม้า
 รูปปั้นม้าเคลื่อนไหวขึ้นทันที ยื่นปากไปกินผลไม้บนต้นหม่อน
 เหล่หรือเห็นมันกินพอลิบเม็ด ก็กระโดดบนหลังม้า แล้วขี่ม้าไปทาง
 ตะวันออก

เหล่หรือขี่ม้าวิ่งไปทั้งสามวันสามคืน จนถึงภูเขาไฟ ไฟที่
 แรงมาก และวิ่งมาทางเหล่หรือกับรูปปั้นม้า เหล่หรือกัดฟันอดกลั้น
 ความเจ็บปวดโดยไม่ส่งเสียงออกมา ประมาณครึ่งวันจึงผ่าน
 ภูเขาไฟไปถึงทะเล พายุคลื่นและน้ำแข็งวิ่งมาหาเหล่หรือ ทำให้
 เหล่หรือทั้งหนาวและเจ็บปวด เหล่หรือกัดฟันอดกลั้นความ
 เจ็บปวดอยู่เสมอ อีกครึ่งวัน เหล่หรือขี่ม้าไปถึงภูเขาพระอาทิตย์
 พระอาทิตย์ส่องแสงอบอุ่นแก่เหล่หรือ ทำให้เหล่หรือรู้สึกสบายขึ้น

(*ผ้าดั้นจ้วงหนึ่งผืน*. ๒๕๔๔ : ๔๑๐)

จะเห็นได้ว่า เนื่องจากผ้าดั้นจ้วงถูกนางฟ้าเอาไป ตัวละครต้องตามผ้าดั้นจ้วงกลับคืน ต้องผ่านการทดสอบต่าง ๆ ตัวละครที่เป็นลูกคนสุดท้าย มีนิสัยกล้าหาญ และมีความกตัญญูต่อแม่ จึงยอมลงทดสอบต่าง ๆ เพื่อความปรารถนาของแม่ การทดสอบนี้จึงเป็นเหตุการณ์การทดสอบที่มีลักษณะเด่น ทำให้เห็นถึงชาวจ้วงมีความกล้าหาญและมีความกตัญญูต่อพ่อแม่

นิทานเรื่อง *ลองใจลูกสาว* กล่าวถึง ผู้เฒ่าแซ่หลัวหลอกลูกสาวทั้งสามคนว่าตนเอง

เสียชีวิตไป เพื่อลองดูว่าลูกสาวมีความกตัญญูต่อตัวเองหรือไม่ ดังตัวอย่าง

ลูกสาวคนโตและลูกสาวคนกลางตะโกนด้วยเสียงดัง ในดวงตาไม่ได้มีน้ำตาแม้แต่หยดเดียว ใจทั้งสองคนนี้อยู่กองเงิน และทองที่วางอยู่ บนโต๊ะ ลักพักหนึ่ง ลูกสาวคนโตก็พูดว่า “ถือโอกาสนี้ที่ญาติพี่น้องเพื่อนบ้านอยู่พร้อมกันควรแบ่งทรัพย์สินสมบัติให้เรียบร้อย เพื่อไว้วันหลังตำหนิกัน” ลูกคนเล็กพูดว่า “ทำอย่างนี้ไม่ได้ เราควรส่งศพของพ่อไปภูเขาทำพิธีก่อน กลับมาแล้วค่อยแบ่งกันก็ได้” ลูกคนกลางพูดว่า “ตอนนี้พ่อเสียไป ไม่สามารถกลับมาอีก ส่วนทรัพย์สินสมบัติของพ่อ มีแต่ที่กับฉันที่เป็น ลูกสาวแท้ ๆ มีสิทธิ์ตัดสินใจกันสองคน คนภายนอกไม่ต้องมายุ่ง” พี่คนโตได้ยินคำพูดของน้อง จึงอยากลงมือไปหยิบของที่วาง บนโต๊ะ

“รอก่อน” ผู้เฒ่าแซ่หลัวลุกขึ้นมา ทำให้ทุกคน ประหลาดใจ ผู้เฒ่าแซ่หลัวยกไม้เท้าตีลูกสาวคนโตและคนกลาง ทั้งสองจึงหนีไปอย่างรวดเร็ว ลูกสาวคนเล็กเป็นลูกสาวบุญธรรม ของผู้เฒ่าแซ่หลัว ญาติพี่น้องเพื่อนบ้านเสนอว่า “ลูกคนเล็กเป็น คนที่มีความกตัญญู ทรัพย์สินสมบัติควรมอบให้ลูกคนเล็ก”

(ลองใจลูกสาว. ๒๕๔๔ : ๘๒๒ - ๘๒๓)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ชนเผ่าจ้วงให้ความสำคัญกับความกตัญญู ชาวจ้วงคิดว่า ทรัพย์สินสมบัติควรมอบให้ลูกหลานที่มีความกตัญญูต่อผู้ใหญ่ ไม่ว่าจะลูกคนนั้นจะเป็นลูกแท้ ๆ หรือลูกบุญธรรมก็ตาม สะท้อนให้เห็นถึง ค่านิยมที่สังคมชนเผ่าจ้วงเห็นความสำคัญ ของความกตัญญู เป็นศีลธรรมอย่างหนึ่งที่สำคัญของชนเผ่าจ้วง

กล่าวโดยสรุปว่า อนุภาคการทดสอบสัมพันธ์กับค่านิยมชนเผ่าจ้วง สะท้อนให้ เห็นถึงค่านิยมชนเผ่าจ้วงที่เกี่ยวกับความมานะพยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อพิสูจน์ความรักแท้ ที่ต่างชนชั้นกัน ค่านิยมการใช้สัตว์เป็นสินสอดทองหมั้น และค่านิยมส่งเสริมชื่นชมคนที่กล้าหาญและคน ที่มีความกตัญญู

๔.๓.๑๐ อนุภาคแม่เลี้ยงกลั่นแกล้งลูกเลี้ยง

อนุภาคเหตุการณ์แม่เลี้ยงกลั่นแกล้งลูกเลี้ยงเป็นอนุภาคที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้าน บางเรื่องของชนเผ่าจ้วง แม่เลี้ยงเป็นตัวละครฝ่ายร้าย กลั่นแกล้งลูกเลี้ยง และมีนิสัยที่ใจแคบ ดังนี้

นิทานเรื่อง *แม่นางตำเจียวกับแม่นางตำหลุน* กล่าวถึงแม่เลี้ยงของนางตำเจียวไม่ชอบ แม่นางตำเจียว จึงใช้วิธีต่าง ๆ กลั่นแกล้งแม่นางตำเจียว ทำให้แม่นางตำเจียวเดือดร้อน ดังตัวอย่าง

แม่แท้ ๆ ของตำเจียเสียชีวิตตั้งแต่อายุสองขวบ เมื่อตำเจียอายุสามขวบ บิดาของนางแต่งงานกับผู้หญิงอีกคนหนึ่ง ในตอนแรกแม่เลี้ยงยังดูแลตำเจียเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเรื่องเสื้อผ้าหรืออาหารการกิน ดูแลตำเจียเหมือนลูกแท้ ๆ จนเมื่อแม่เลี้ยงได้คลอดลูกสาวอีกคนออกมาและตั้งชื่อว่าตำหลุน ตำเจียจึงกลายเป็นหอกข้างแคร่ในสายตาแม่เลี้ยง ไม่ถูกตักโตนมตำ เจียถึงแก่กรรมตอนอายุยังน้อย แต่ตำหลุนก็ทำเหมือนแม่ของเธอ ชอบ กลั่นแกล้งตำเจียอยู่บ่อย ๆ ต่อมา ไม่นาน บิดาของตำเจียเสียชีวิตไป ชีวิตของตำเจียนับวันยิ่งลำบากขึ้นเรื่อย ๆ ของดี ๆ ไม่ว่าจะเสื้อผ้าหรืออาหารที่อร่อย ไม่มีทางที่สองแม่ลูกจะแบ่งมาให้ ตำเจียถึงแม้ว่าเป็นข้าวที่ใกล้จะบูด ก็ไม่มีทางแบ่งมาให้ตำเจีย

(แม่นางตำเจียกับแม่นางตำหลุน. ๒๕๔๔ : ๕๙๑)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครที่เป็นแม่เลี้ยงกลั่นแกล้งลูกเลี้ยงเมื่อแม่เลี้ยงมีลูกของตนเอง แม่เลี้ยงจึงไม่ได้ดูแลลูกเลี้ยงเหมือนลูกแท้ ๆ ทั้งตีทั้งตำ ทำให้ลูกเลี้ยงไม่ได้รับความสุข และตกอยู่ในสภาพยากลำบาก เหตุการณ์แม่เลี้ยงกลั่นแกล้งลูกเลี้ยงจึงเป็นเหตุการณ์ที่แปลกแตกต่างจากเหตุการณ์ทั่วไป

นิทานเรื่อง ดินสามกอบ กล่าวถึง สาวน้อยคนหนึ่งถูกแม่เลี้ยงกลั่นแกล้ง แม่เลี้ยงวางแผนทำให้พ่อของสาวน้อยเข้าใจผิด แล้วจะได้ไล่สาวน้อยออกจากบ้าน ดังตัวอย่าง

แม่เลี้ยงให้สาวน้อยซักผ้าเองในฤดูหนาว ให้สาวน้อยกินอาหารที่บูดแล้ว และยังให้สาวน้อยไปนอนกับหมู...

ในช่วงเทศกาลไหว้ผีที่บ้านทำขนมไปไหว้ผี ขนมยังไม่เสร็จ แม่เลี้ยงเห็นพ่อกำลังเดินเข้าบ้าน จึงนำขนมที่เพิ่งขึ้นจากหม้อร้อน ๆ ให้สาวน้อยขนมร้อนเกินไป สาวน้อยรับไม่ได้ ขนมจึงหลุดมือหล่นลงบนพื้น แม่เลี้ยงตำสาวน้อยว่า “เจ้ากินอ้อมแล้วก็ทิ้งขนมลงพื้นแบบนี้เลยหรือ เจ้ามีมันร้ายจริง ๆ” พ่อตีพ่อเข้ามาได้ยินแม่เลี้ยงกล่าวว่าสาวน้อยเช่นนั้น ก็ตรงเข้ามาตบหน้าสาวน้อย โดยที่ยังไม่ได้ถามไถ่เรื่องราวใด ๆ กับสาวน้อยสักคำหนึ่ง สาวน้อยเสียใจมาก วิ่งไปร้องไห้ที่หลุมฝังศพของแม่ พ่อของสาวน้อยโกรธมากนำขนมหลายชิ้นมอบให้สาวน้อย จากนั้นก็ไล่ตะเพิดสาวน้อยออกจากบ้าน บอกให้สาวน้อยออกจากบ้านหลังนี้ไปซะ ไปอยู่ที่

ไหนก็ได้ที่ไม่ใช่ที่นี่หรือจะไปอยู่บนภูเขาเหมือนพวกลิงป่าก็ได้
บ้านหลังนี้ไม่มีลูกแบบสาวน้อยอีกต่อไป

(ดินสามกอบ. ๒๕๔๔ : ๓๓๘)

จะเป็นได้ว่า ตัวละครแม่เลี้ยงใส่ร้ายลูกเลี้ยงเพื่อให้พ่อของลูกเลี้ยงเข้าใจผิด
เกลียดตลูกเลี้ยง จนไล่ลูกเลี้ยงออกจากบ้าน ทำให้เห็นถึงแม่เลี้ยงพยายามหาวิธีต่าง ๆ กลั่นแกล้ง
ลูกเลี้ยงเพื่อให้พ่อของลูกเลี้ยงเกลียดตลูกเลี้ยง แย่งทุกอย่างจากลูกเลี้ยง ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของ
อนุภาคเหตุการณ์แม่เลี้ยงกลั่นแกล้งลูกเลี้ยง

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า แม่เลี้ยงกลั่นแกล้งลูกเลี้ยงเป็นเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้ชีวิต
ของลูกเลี้ยงไม่มีความสุข แม่เลี้ยงไม่ชอบลูกเลี้ยงโดยเฉพาะหลังจากมีลูกของตนเอง แม่เลี้ยงไม่ได้ดูแล
ลูกเลี้ยงเหมือนลูกตนเอง กลัวลูกเลี้ยงแย่งสมบัติไป เห็นได้ว่าแม่เลี้ยงที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านมีนิสัย
ใจแคบ ขอบอิจฉา และมีพฤติกรรมไม่ดีงาม สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมสังคมชนเผ่าจ้วงที่เกี่ยวกับ
แม่เลี้ยง ชนเผ่าจ้วงไม่ให้เกิดรติกกับแม่เลี้ยง ไม่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชนเผ่าจ้วงมีแม่เลี้ยง
ในครอบครัว หรือ ปล่อยให้ลูกกำพร้าอาศัยอยู่กับแม่เลี้ยง ซึ่งชนเผ่าจ้วงไม่เชื่อว่า แม่เลี้ยงจะ
รักลูกเลี้ยงได้เท่ากับแม่จริง ๆ ของตนเอง

๔.๓.๑๑ อนุภาคการต่อสู้

อนุภาคการต่อสู้ เป็นอนุภาคที่มีหน้าที่สำคัญในการดำเนินเรื่อง ทำให้นิทาน
พื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีเนื้อหาสนุกสนานตื่นเต้นเร้าใจผู้อ่านผู้ฟังให้อยากติดตามเรื่องมากยิ่งขึ้น อนุภาค
การต่อสู้ในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงแบ่งเป็น อนุภาคการต่อสู้ระหว่างบุคคลธรรมดากับเทพเจ้า
และอนุภาคการต่อสู้ระหว่างมนุษย์กับสัตว์ ดังนี้

๑. อนุภาคการต่อสู้ระหว่างบุคคลธรรมดากับเทพเจ้า

อนุภาคการต่อสู้ระหว่างบุคคลธรรมดากับเทพเจ้าที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้าน
ชนเผ่าจ้วง หมายถึง การต่อสู้ระหว่างตัวละครที่เป็นบุคคลธรรมดาต่อสู้กับตัวละครที่เป็นเทพเจ้า
และบุคคลธรรมดาที่สามารถต่อสู้กับเทพเจ้าได้ มักจะเป็นบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ
มีความกล้าหาญและความเฉลียวฉลาด ดังตัวอย่าง

นิทานเรื่อง การหลอกลองมโหระทึก กล่าวถึง เลยกงโมโหต่ออิสลามพี่น้องที่ไม่
ทำตามคำสั่ง จึงอยากลงโทษสามพี่น้อง สามพี่น้องจึงไปหาปู่โล้วโล้วขอความช่วยเหลือให้สามารถต่อ
สู้กับเลยกงได้ ดังตัวอย่าง

การกระทำของสามพี่น้องทำให้เลยกงโมโหเป็นอย่างมาก
เลยกงคิดจะลงโทษต่ออิสลามพี่น้องที่ขัดขืนข้อกำหนด จะจัดการ
อย่างไรละ เท่ออิสลามพี่น้องถามปู่โล้วโล้ว ปู่โล้วโล้วอธิบายว่า

เลยงกก็แค่แสดงอำนาจบาตรใหญ่ด้วยกลองมโหระทึกเท่านั้นเอง พวกเจ้าจงนำหนังวัวคลุมกระบอกเปล่าไว้ แข่งกันตีกลองกับเลยงก พวกเจ้าสลับกันตี เลยงกตีแค่คนเดียว เลยงกสู้พวกเจ้าไม่ได้ หรือก

เท่อีสามพี่น้องรีบทำตามทีปู้โล้วโถวบอก เลยงกบินลงมา จากห้องฟ้าเพื่อตีกลองมโหระทึก สามพี่น้องก็ตีกลองหนังวัวทันที เลยงกได้ยินเข้า ตะลึงงัน สั่งให้ลูกชายกบลงมาสืบว่าในโลกมนุษย์ มีกลองมโหระทึกได้อย่างไร... ท้ายสุด กบกลัวเสียงของ กลองมโหระทึกที่มนุษย์สร้างขึ้น นิโนไปถึงบนฟ้า บอกกับเลยงกว่า กลองมโหระทึกของมนุษย์มีพลังอำนาจขนาดไหน เลยงกจึงไม่กล้า ทำร้ายมนุษย์อีก

(กระบองชี้ทอง. ๒๕๔๔ : ๔๒๕)

จะเห็นได้ว่า เนื่องจากเลยงกไม่พอใจกระทำของมนุษย์ จึงหาวิธีต่าง ๆ ลงโทษมนุษย์ มนุษย์จึงต้องสู้รบกับเลยงกเพื่อปกป้องตนเอง จากการช่วยเหลือของตัวละครที่เป็นผู้วิเศษ มนุษย์จึงเอาชนะเลยงกได้

นิทานเรื่อง ฉะนั้นแสดงอภินิหาร กล่าวถึง จักรพรรดิไม่สามารถเอาชนะ นายฉินซุ่นได้ จึงไปขอความช่วยเหลือจากเทพเจ้าแห่งฟ้า ทหารที่เทพเจ้าแห่งฟ้าส่งมา ก็ไม่สามารถเอาชนะนายฉินซุ่นได้ เทพเจ้าแห่งฟ้าจึงต้องลงมือสู้รบกับนายฉินซุ่นเอง ดังตัวอย่าง

เทพเจ้าแห่งฟ้าส่งทหาร ๑๖ นายลงมาบนแผ่นดินเพื่อ ช่วยจักรพรรดิ แต่ทหารถูกนายฉินซุ่นฆ่าไปเสียครึ่งหนึ่ง เหลือเพียงทหาร ๘ นาย กลับไปยังพระราชวังแห่งฟ้า

เทพเจ้าแห่งฟ้าเสียดทหารไปถึง ๘ นาย ก็พิโรธมาก จึงไป ขอยืมดาบจากพระราชชนนี พาทหารลงมาบนแผ่นดินเพื่อสู้รบกัน ในขั้นเด็ดขาดกับนายฉินซุ่น ทว่านายฉินซุ่นกับเทพเจ้าแห่งฟ้า สู้รบกันกินเวลายาวนานถึง ๑๐ วัน ๑๐ คืน ก็ยังไม่สามารถรู้ผล แพ้ชนะได้

(ฉินซุ่นแสดงอภินิหาร. ๒๕๔๔ : ๑๖๔)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครที่สู้รบกับเทพเจ้า เป็นตัวละครที่เป็นบุคคลธรรมดา มีอำนาจเหนือธรรมชาติ บุคคลธรรมดาสามารถต่อสู้กับเทพเจ้าโดยใช้อำนาจเหนือธรรมชาติของตนเอง และมีแต่เทพเจ้าแห่งฟ้าซึ่งเป็นเทพเจ้าที่ใหญ่สุดเท่านั้น สามารถเอาชนะบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติได้ อนุภาคเหตุการณ์ต่อสู้ระหว่างบุคคลธรรมดากับเทพเจ้านี้จึงเป็นอนุภาค

เหตุการณ์ที่มีลักษณะเด่นจากเหตุการณ์อื่น

จากตัวอย่างที่ยกมาเห็นได้ว่า ถึงแม้ว่าเทพเจ้ามีอำนาจยิ่งใหญ่กว่าบุคคลธรรมดา แต่ถ้าเทพเจ้ามีพฤติกรรมที่ไม่ดี ทำให้บุคคลธรรมดาเดือดร้อน หรือไม่ได้ทำประโยชน์ใดให้แก่บุคคลธรรมดา บุคคลธรรมดาสามารถต่อสู้กับเทพเจ้าได้ และผู้ที่ต่อสู้กับเทพเจ้า ก็ถือเป็นวีรบุรุษของชนเผ่าจ้วง ส่วนผลการต่อสู้ระหว่างบุคคลธรรมดากับเทพเจ้า ขึ้นอยู่กับพลังอำนาจมากขนาดไหน ซึ่งอนุภาคนี้สะท้อนให้เห็นถึง ความสัมพันธ์ระหว่างเทพเจ้ากับบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ นั้นเป็นความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน ชนเผ่าจ้วงจึงมีความเชื่อในการนับถือวีรบุรุษ ถือว่าวีรบุรุษเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติมาก บทบาทหน้าที่ของวีรบุรุษเท่าเทียมกับเทพเจ้าด้วย และเทพเจ้าต่าง ๆ มีพลังอำนาจแตกต่างกัน ซึ่งเทพเจ้าได้แบ่งชนชั้นตามพลังอำนาจของเทพเจ้าด้วย

๒. อนุภาคการต่อสู้ระหว่างบุคคลธรรมดากับสัตว์

อนุภาคการเหตุการณ์ต่อสู้ระหว่างบุคคลธรรมดากับสัตว์ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง หมายถึง ตัวละครที่เป็นบุคคลธรรมดาต่อสู้กับสัตว์ และตัวละครบุคคลธรรมดานั้น มักจะเป็นตัวละครที่มีความกล้าหาญและมีความรู้ ส่วนตัวละครที่เป็นสัตว์ มักจะเป็นสัตว์ฝ่ายร้ายที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ ทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน ดังนี้

นิทานเรื่อง *พี่น้องต่อสู้กับครึ่งคนครึ่งหมีครึ่งหมา* กล่าวถึง เมื่อพี่น้องสองคนเดินในป่า ได้พบปีศาจครึ่งคนครึ่งหมีครึ่งหมา ปีศาจครึ่งคนครึ่งหมีครึ่งหมาวางแผนจะกินพี่น้องสองคน เนื่องจากพี่สาวรู้ว่าปีศาจปลอมตัวเป็นยาย พี่น้องสองคนจึงสู้รบกับปีศาจที่เป็นครึ่งคนครึ่งหมี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พี่สาวเห็นสภาพแบบนี้ จึงพูดกับน้องชายว่า “เร็ว เร็ว กลิ้งฟักทองลงไปเลย เอาให้ทับตรงตัวมัน ” พี่น้องสองคนจึงช่วยกันกลิ้งฟักทองลงไปสู้กับครึ่งคนครึ่งหมี

ฟักทองลูกแรกทับหัวของมัน มันเจ็บจนส่งเสียงออกมา แต่มือยังจับบันไดอย่างแน่น ฟักทองลูกที่สองทับมือมัน มันจึงปล่อย แต่เท้าของมันยังจับบันไดอย่างแน่น ฟักทองลูกที่สามทับไปที่ตัวของมัน ตัวมันจึงไถลจะตกลงจากบันได รอดถึงฟักทองลูกที่สี่ทับเท้าของมัน มันจึงตกลงจากบันได พี่น้องสองคนพยายามเก็บบันไดอย่างรวดเร็วเพื่อไม่ให้มันปีนขึ้นได้อีก ขณะนั้นเป็นเวลาอำรุ่งแล้วเจ้าปีศาจครึ่งคนครึ่งหมาคิดว่าพวกผู้ใหญ่จะกลับมาถึงบ้าน จึงรีบวิ่งหนีไปอย่างลนลาน

(พี่น้องต่อสู้กับครึ่งคนครึ่งหมีครึ่งหมา. ๒๕๔๔ : ๔๕๖-๔๕๗)

จะเห็นได้ว่า ตัวละครที่เป็นครึ่งคนครึ่งหมี เป็นปีศาจที่อยากจับมนุษย์มากิน มนุษย์จึงต้องสู้รับโดยใช้สติปัญญา จนเอาชนะได้ ซึ่งเหตุการณ์นี้จึงเป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะเด่น

และในนิทานเรื่อง *ตำนานแม่น้ำหง* กล่าวถึงแม่น้ำที่ชาวบ้านอาศัยอยู่ถูกปีศาจ ทำร้าย เกิดน้ำท่วมและทำให้แหล่งน้ำแห้งเหือด นายหงเหอจึงตัดสินใจฆ่าปีศาจตายเพื่อช่วยเหลือ ชาวบ้าน ดังตัวอย่าง

หย้าอุดทางน้ำไหล ต้นน้ำจึงกลายเป็นทะเล ส่วนปลาย
น้ำ ไม่มีน้ำสักหยด ...

นายหงเหอคิดไปคิดมา รู้สึกว่าหย้านี้ไม่ธรรมดา ไม่ใช่
หย้าธรรมดา ก็ไม่ใช่มังกร ดังนั้นต้องเป็นปีศาจแน่ ๆ เพราะอยาก
แก้ไขปัญหา อยากช่วยเหลือชาวบ้าน จึงต้องฆ่าปีศาจร้ายให้ตาย...

วันนั้น นายหงเหอยืนอยู่บนเรือทำด้วยหนังเสือ มือจับ
ดาบวิเศษ หายใจลึก ๆ ก่อน แล้วหยุดหายใจ ใช้แรงทั้งหมดไป
ตัดหางปีศาจ...ท้ายสุด ปีศาจตายไป...

(ตำนานแม่น้ำหง. ๒๕๔๔ : ๒๖๑)

จะเห็นได้ว่า เนื่องจากปีศาจทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน ชาวบ้านจึงต้องสู้รับกับ ปีศาจเพื่อป้องกันหมู่บ้าน ตัวละครที่สู้รับกับปีศาจ เป็นตัวละครที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ ซึ่งเป็น ลักษณะสำคัญของอนุภาคการต่อสู้ระหว่างบุคคลธรรมดา กับสัตว์

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ชาวบ้านเชื่อว่าปีศาจมีอยู่ในชีวิตจริง และการต่อสู้ ระหว่างบุคคลธรรมดา กับสัตว์ มักจะเป็นการต่อสู้กับปีศาจในสัตว์ สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของ ชาวบ้านที่เชื่อว่าปีศาจเป็นสัตว์ที่ทำร้ายบุคคลธรรมดา จึงต้องต่อสู้กับสัตว์เพื่อปกป้องคนธรรมดา สอดคล้องกับประเพณีการเล่นประทัดของชาวบ้านเพื่อทำให้ปีศาจเกิดความกลัว เช่น การเล่นประทัด ในวันตรุษจีน งานศพ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงปรากฏอนุภาคหลายอนุภาค แบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ อนุภาคตัวละคร ได้แก่ อนุภาคผู้วิเศษ อนุภาคบุคคลธรรมดา อนุภาคสัตว์ อนุภาคของ วิเศษ ได้แก่ อนุภาคของวิเศษที่ได้รับจากผู้วิเศษ อนุภาคของวิเศษที่ติดตัวตัวละครตั้งแต่เกิด อนุภาค ของวิเศษที่มาจากธรรมชาติ และอนุภาคเหตุการณ์ ได้แก่ อนุภาคการสร้างโลก อนุภาคน้ำท่วม อนุภาคการลงโทษ อนุภาคการแต่งงานที่ผิดปกติธรรมดา อนุภาคการตั้งครมภ์โดยปราศจากการมี เพศสัมพันธ์ อนุภาคผู้วิเศษให้ความช่วยเหลือบุคคลธรรมดา อนุภาคการร้องเพลงพื้นบ้าน อนุภาคการ เกิดใหม่ อนุภาคการทดสอบ อนุภาคแม่เลี้ยงกลั่นแกล้งลูกเลี้ยง และอนุภาคการต่อสู้ อนุภาคเหล่านี้ที่ ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง สอดคล้องกับวัฒนธรรมของชนเผ่าจ้วง สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ

ของชนเผ่าจ้วง เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า ความเชื่อเกี่ยวกับมังกร ความเชื่อการนับถือวีรบุรุษ ความเชื่อการนับถือธรรมชาติ เป็นต้น สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของสังคมชนเผ่าจ้วง เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิง ค่านิยมการทำดี เป็นต้น สะท้อนให้เห็นถึงขนบธรรมเนียมประเพณีของชนเผ่าจ้วง เช่น พิธีขอฝน งานศพ เป็นต้น และสะท้อนให้เห็นถึงนิสัยชาวจ้วง มีความกตัญญู มีสติปัญญา และมีความกล้าหาญ เป็นต้น

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงและเพื่อวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง โดยคัดเลือกนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงในหนังสือที่ตีพิมพ์เผยแพร่จำนวน ๒ เล่มของสาธารณรัฐประชาชนจีน คือ รวมนิทานพื้นบ้านจีน ฉบับกว้างซี (๒๕๔๔) สาธารณรัฐประชาชนจีน : ศูนย์ ISBN และสรรพนิพนธ์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง (๒๕๒๗) สาธารณรัฐประชาชนจีน : ซ่างไห่เหวินอี จำนวน ๑๒๖ เรื่อง โดยนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ เพื่อศึกษาเนื้อหาในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง

การวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาของนิทานตามการแบ่งประเภทนิทานพื้นบ้าน ของ ประคอง นิมมานเหมินท์ ซึ่งแบ่งไว้เป็น ๗ ประเภท ได้แก่ นิทานมหัศจรรย์ นิทานชีวิต นิทานวีรบุรุษ นิทานประจำถิ่น นิทานปรัมปรา นิทานสัตว์ นิทานมุขตลก มีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. นิทานมหัศจรรย์

นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงประเภทนิทานมหัศจรรย์ เนื้อเรื่องมักจะเกี่ยวกับผู้วิเศษของวิเศษ มังกร การแปลงร่าง อิทธิปาฏิหาริย์และอำนาจเหนือธรรมชาติ มีฉากทั้งโลกมนุษย์และโลกอมมนุษย์ และมักเริ่มจากการเป็นบุคคลธรรมดาช่วยเหลือผู้วิเศษก่อน แล้วต่อมาจึงได้รับการช่วยเหลือจากผู้วิเศษ แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วง

๒. นิทานชีวิต

ผู้วิจัยแบ่งนิทานชีวิตของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงเป็น ๓ ประเภท คือ นิทานชีวิตประจำวัน นิทานเกี่ยวกับการก่อกบฏของผู้ไร้อำนาจ นิทานการสั่งสอน ดังนี้

๑) นิทานชีวิตประจำวัน เป็นนิทานพื้นบ้านที่มีเนื้อหากล่าวถึงชีวิตประจำวันของชนเผ่าจ้วง ตัวละครเอกมักจะเป็นชาวจ้วง มีฉากที่ใกล้ชิดกับสิ่งแวดล้อมที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่ เช่น แม่น้ำภูเขา นา เป็นต้น เนื้อเรื่องมักจะเป็นเรื่องที่เกิดในชีวิตจริงของชาวจ้วง เช่น การทำไร่ทำนา เศรษฐีเก็บค่าเช่า การร้องเพลงพื้นบ้าน ความขัดแย้งในครอบครัว การต่อสู้ระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงชีวิตประจำวันวัฒนธรรมและประเพณีของชนเผ่าจ้วง

๒) นิทานเกี่ยวกับการก่อกบฏของผู้ไร้อำนาจ เนื่องจากชนเผ่าจ้วงเคยก่อกบฏในสาธารณรัฐประชาชนจีน และเคยพาทหารไปต่อสู้กับทหารนอกประเทศเพื่อช่วยกอบกู้ประเทศชาติ นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงจึงมีนิทานพื้นบ้านจำนวนมากที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์การต่อสู้ทั้ง ๒ เหตุการณ์นั้น นิทานประเภทนี้ ตัวละครมักจะเป็นชาวจ้วงที่มีความกล้าหาญ ความฉลาด และ ความรอบรู้ เป็นผู้นำในการก่อกบฏ นิทานประเภทนี้ แสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญและ ความฉลาดของชนเผ่าจ้วง

๓) นิทานประเภทการสั่งสอน นิทานชีวิตมีหน้าที่สำคัญ คือ การสั่งสอนอบรม ผู้อ่านผู้ฟัง นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงจึงมีนิทานพื้นบ้านประเภทนิทานชีวิตที่มีเนื้อหากล่าวถึง การสั่งสอนอบรม นิทานประเภทนี้ มักจะนำผลที่ตัวละครได้รับจากการกระทำของตนเองมาสั่งสอน อบรมผู้อ่านผู้ฟังนิทาน เนื้อหาที่สั่งสอนอบรมประกอบด้วยค่านิยมของชนเผ่าจ้วง เช่น ความกตัญญู ความคิดเกี่ยวกับเงินทอง ความคิดที่เกี่ยวกับการหลอกลวง เป็นต้น และความเชื่อที่เกี่ยวกับ กฎแห่งกรรม สั่งสอนอบรมว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

๓. นิทานวีรบุรุษ

นิทานพื้นบ้านประเภทนิทานวีรบุรุษของชนเผ่าจ้วง ตัวละครเอกมักจะเป็นบุคคล ธรรมดาที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติหรือความวิเศษในด้านใดด้านหนึ่ง และมีนิสัยที่ดี มีจิตใจดีงาม มีความกล้าหาญ มีความอดทนเยี่ยมมาก มีร่างกายที่แข็งแรง มักจะต่อสู้กับตัวละครฝ่ายร้ายเพื่อ ประโยชน์ของชาวจ้วง ชาวจ้วงจึงให้เกียรติวีรบุรุษอย่างมาก จนเกิดความเชื่อเรื่องการนับถือวีรบุรุษ แสดงให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องการนับถือวีรบุรุษของชนเผ่าจ้วง

๔. นิทานประจําถิ่น

ผู้วิจัยแบ่งนิทานประจําถิ่นเป็น ๒ ประเภท คือ นิทานเกี่ยวกับความเป็นมาของ สถานที่ และนิทานที่อธิบายขนบธรรมเนียมประเพณี ดังนี้

๑) นิทานเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ เป็นนิทานที่มีเนื้อหากการอธิบายถึง ความเป็นมาของสถานที่ที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่เป็นหลัก เนื้อเรื่องบ่งบอกชื่อสถานที่อย่างชัดเจน และเป็น สถานที่ที่อยู่เป็นจริงในปัจจุบัน รวมถึงแม่น้ำ ภูเขา บ่อน้ำ ก้อนหิน ที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่ และมีเนื้อหา เกี่ยวกับการตั้งชื่อเพื่อรำลึกถึงคน สัตว์ หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

๒) นิทานอธิบายขนบธรรมเนียมประเพณีของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง เป็นนิทาน ที่มีเนื้อหากกล่าวถึงหรือให้การอธิบายความเป็นมาของขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของชนเผ่าจ้วง เช่น ประเพณีงานศพ พิธีขอฝน ความเป็นมาขนบธรรมเนียมประเพณีในเทศกาลต่าง ๆ เป็นต้น

๕. นิทานปรัมปรา

ผู้วิจัยแบ่งนิทานปรัมปราเป็น ๒ ประเภท คือ นิทานการสร้างโลก และนิทาน อธิบายธรรมชาติ ดังนี้

๑) นิทานการสร้างโลก มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อและความคิดเห็นด้านการสร้างโลก โดยมีความเชื่อเรื่องการนับถือเทพเจ้าผู้รู้เจียและเทพเจ้าผู้รู้ตัวว่าเป็นเทพเจ้าสร้างโลก มนุษย์ และสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บนโลก นอกจากนี้ชนเผ่าจ้วงยังมีความเชื่อว่า โลกที่ชนเผ่าจ้วงอาศัยอยู่เคยเกิดนำท่วมโลก เนื่องจากพี่น้องผู้ยิ่งใหญ่ต่างงานกัน มนุษย์จึงได้สืบพันธุ์ต่อ ซึ่งเห็นได้ว่าชนเผ่าจ้วงมีความเชื่อความคิดเกี่ยวกับการสร้างโลกเป็นของตนเอง

๒) นิทานอธิบายธรรมชาติ นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายความเป็นมาของธรรมชาติและสิ่งเฉพาะถิ่น ชนเผ่าจ้วงมีนิทานอธิบายถึงที่มาของแม่น้ำหง ความพระอาทิตย์ พระจันทร์ และดวงดาวว่าเกิดขึ้นจากการสร้างของเทพเจ้า และเทพเจ้าได้กำหนดหน้าที่ของสิ่งต่าง ๆ ที่เทพเจ้าสร้างขึ้นด้วย เช่น นิสัยของควาย เป็นต้น

๖. นิทานสัตว์

นิทานสัตว์ของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง เป็นนิทานที่มีสัตว์เป็นตัวละครหลัก มักแสดงให้เห็นถึงลักษณะของสัตว์ เช่น เที้ยวลั่นแก่งเอาเปรียบคนหรือสัตว์อื่น นิสัยที่ใจดี นิสัยใจร้าย มีความสามารถ การตอบแทนบุญคุณ มีเนื้อหาอธิบายความเป็นมาและลักษณะของสัตว์ การกำเนิดของสัตว์ต่าง ๆ การต่อสู้ระหว่างสัตว์ด้วยกัน ความฉลาดของสัตว์ชนิดหนึ่งกับความโง่ของสัตว์อีกชนิดหนึ่ง สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องการนับถือสัตว์ของชนเผ่าจ้วงด้วย

๗. นิทานมุขตลก

นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีประเภทนิทานมุขตลกจำนวนไม่น้อย เนื้อเรื่องมาจากชีวิตความเป็นจริง เป็นนิทานขนาดสั้น ทำให้ผู้อ่านผู้ฟังนิทานเกิดความสนุกสนาน บางเรื่องยังมีเนื้อหากล่าวถึงการสั่งสอนอบรม ทำให้ผู้อ่านผู้ฟังเกิดความคิดทางด้านศีลธรรมด้วย

๕.๑.๒ อนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง

การวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์อนุภาคตามแนวคิดการศึกษาอนุภาคของ สติธ ทอมป์สัน อนุภาคแบ่งออกได้ ๓ ประเภท ได้แก่ อนุภาคตัวละคร อนุภาคของวิเศษ และอนุภาคเหตุการณ์ ผลการวิจัยสรุปดังนี้

๑. อนุภาคตัวละคร

อนุภาคตัวละครในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ผู้วิจัยแบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ อนุภาคตัวละครเป็นผู้วิเศษ อนุภาคตัวละครเป็นบุคคลธรรมดา และอนุภาคตัวละครเป็นสัตว์ ดังนี้

๑) อนุภาคตัวละครเป็นผู้วิเศษ อนุภาคตัวละครเป็นผู้วิเศษที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง เป็นตัวละครที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ มีความวิเศษในด้านใดด้านหนึ่ง มักจะเป็นนางฟ้า มังกร เทพเจ้า เป็นต้น ถึงแม้ว่าตัวละครเป็นผู้วิเศษมีทั้งฝ่ายดีกับฝ่ายร้าย แต่อนุภาคตัวละครเป็นผู้วิเศษที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มีลักษณะสำคัญ คือ ให้ความช่วยเหลือบุคคลธรรมดา โดยใช้อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ซึ่งเป็นผู้นำในการแก้ปัญหา หรือเป็นผู้ชี้ทาง จึงทำให้ตัวละครเอกแก้ปัญหา

ได้สำเร็จและทำให้ตัวละครเปลี่ยนจากสภาพที่ยากลำบากไปเป็นชีวิตที่มีความสุข อนุภาคตัวละครเป็นผู้พิเศษทำให้เห็นถึงความเชื่อความคิดเห็นของชนเผ่าจ้วงที่เกี่ยวกับการนับถือเทพเจ้าต่าง ๆ

๒) อนุภาคตัวละครเป็นบุคคลธรรมดา อนุภาคตัวละครเป็นบุคคลธรรมดาที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง เป็นตัวละครที่เป็นบุคคลธรรมดาที่ใช้ชีวิตอยู่บนโลกมนุษย์ แบ่งเป็นอนุภาคตัวละครเป็นบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ อนุภาคบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจเหนือบุคคลอื่น และอนุภาคตัวละครเป็นบุคคลธรรมดาที่ไม่มีอำนาจใด ๆ อนุภาคนี้เป็นอนุภาคที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วงเกี่ยวกับนับถือเทพเจ้าวีรบุรุษ และแสดงให้เห็นค่านิยมของชนเผ่าจ้วงที่นับถือคนเก่ง เฉลียวฉลาด กล้าหาญ มีความสามารถ ชอบช่วยเหลือคนอื่น และไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจทางการเมืองใด ๆ ทั้งสิ้น

๓) อนุภาคตัวละครเป็นสัตว์ พบว่าอนุภาคตัวละครเป็นสัตว์ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มีทั้งตัวละครฝ่ายดี เช่น เสือ นก กบ เป็นต้น กับตัวละครฝ่ายร้าย เช่น งู เป็นต้น ตัวละครสัตว์เหล่านี้มีอำนาจเหนือธรรมชาติ ตัวละครฝ่ายดีจะนำอำนาจเหนือธรรมชาติมาช่วยเหลือมนุษย์ ตัวละครฝ่ายร้ายจะนำอำนาจเหนือธรรมชาติมาทำร้ายมนุษย์ จึงเป็นอนุภาคที่สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วงด้านความผูกพันระหว่างมนุษย์กับสัตว์ที่ต่างพึ่งพาซึ่งกันและกัน และสะท้อนความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ เช่น การไหว้กบเพื่อขอฝนการขอให้เจ้ากบคุ้มครองชาวจ้วง เป็นต้น

๒. อนุภาคของวิเศษ

อนุภาควัตถุหรือสิ่งของปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ผู้วิจัยแบ่งเป็นอนุภาคของวิเศษได้รับจากผู้วิเศษ อนุภาคของวิเศษที่มาจากธรรมชาติ และอนุภาคของวิเศษที่ติดตัวตัวละครมาตั้งแต่เกิด และของวิเศษที่ตัวละครสร้างขึ้น ผลการวิจัยสรุปดังนี้

๑) อนุภาคของวิเศษที่ได้รับจากผู้วิเศษ ผู้วิเศษมอบของวิเศษให้บุคคลธรรมดาเพื่อช่วยเหลือบุคคลธรรมดาแก้ปัญหา ทำให้บุคคลธรรมดาต่อสู้กับอุปสรรคได้สำเร็จ อนุภาคสิ่งของที่ได้รับจากผู้วิเศษนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของชาวจ้วง และความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือเทพเจ้าต่าง ๆ

๒) อนุภาคของวิเศษที่มาจากธรรมชาติ เป็นสิ่งที่หาได้ง่ายในชีวิตประจำวันของชนเผ่าจ้วง อนุภาคของวิเศษที่มาจากธรรมชาติ จึงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อที่เกี่ยวกับธรรมชาติของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงเชื่อว่าธรรมชาติมีอำนาจ และมีเทพเจ้าคุ้มครองธรรมชาติอยู่ด้วย สอดคล้องกับประเพณีต่าง ๆ ของเผ่าจ้วง เช่น เมื่อชาวจ้วงก่อสร้างบ้านใหม่ ชาวจ้วงต้องจัดพิธีเชิญขางไม้เพื่อขอโทษและขอบคุณธรรมชาติที่ให้ไม้มาใช้ในการก่อสร้าง เป็นต้น

๓) อนุภาคของวิเศษที่ติดตัวตัวละครมาตั้งแต่เกิด อนุภาคของวิเศษที่ติดตัวตัวละครมาตั้งแต่เกิดที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้าน ส่วนมากเป็นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น อนุภาคเลือดนมเต้า อนุภาคนี้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าจ้วงที่เกี่ยวกับผู้หญิง คือ ชาวจ้วงให้ความสำคัญกับผู้หญิง

๔) อนุภาคของวิเศษที่ตัวละครสร้างขึ้น อนุภาคของวิเศษที่ตัวละครสร้างขึ้นที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงที่มีลักษณะเด่น คือ ผ่าด้นจ้วง นอกจากสะท้อนให้เห็นถึงความเสาะหาและความต้องการของชนเผ่าจ้วงแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึง ชาวจ้วงมีประวัติศาสตร์วัฒนธรรมการทอผ้าด้นจ้วงอย่างยาวนาน จนถึงปัจจุบันนี้ ผ่าด้นจ้วงเป็นตัวแทนของชนเผ่าจ้วง และชาวจ้วงยังมีความคิดว่า ผู้หญิงจ้วงจำเป็นต้องเรียนการทอผ้าด้นจ้วงให้สวยงาม

๓. อนุภาคเหตุการณ์

อนุภาคเหตุการณ์ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีมากมายหลายประเภท ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เหตุการณ์ที่มีลักษณะเด่นและสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วง ผลการวิจัยสรุปดังนี้

๑) อนุภาคการสร้างโลกกล่าวถึงเหตุการณ์เทพเจ้ามู่วู้เจี่ยเป็นเทพเจ้าที่สร้างมนุษย์และสร้างสรรพสิ่งบนโลก และเทพเจ้าบู่วู้ถั่วเป็นเทพเจ้าสร้างโลก สร้างฟ้า สร้างดิน อนุภาคเหตุการณ์เทพเจ้าสร้างโลกนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการที่เกี่ยวกับโลกของชาวจ้วง และยังสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของชนเผ่าจ้วงว่าโลกและสิ่งต่าง ๆ บนโลกมนุษย์เกิดมาจากธรรมชาติ เทพเจ้านำธรรมชาติมาประกอบสร้างให้เป็นมนุษย์เป็นโลก ชาวจ้วงจึงนับถือเทพเจ้าที่ดูแลรักษาธรรมชาติ และชาวจ้วงกำลังใช้นิทานที่มีอนุภาคการสร้างโลกนี้สอนลูกหลานให้เป็นคนรักษาและดูแลธรรมชาติ อันเป็นต้นธารสำคัญของการเกิดมนุษย์นั่นเอง

๒) อนุภาคน้ำท่วมที่พบในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง พบว่ามีอนุภาคเหตุการณ์น้ำท่วมโลกและน้ำท่วมตามชุมชนต่าง ๆ ของชนเผ่าจ้วง สะท้อนให้เห็นว่าเทพเจ้ามีอำนาจมากกว่าบุคคลธรรมดา สอดคล้องกับความเชื่อชนเผ่าจ้วงที่เกี่ยวกับการนับถือเทพเจ้าสายฟ้าและราชามังกรที่มีบทบาทในการควบคุมดูแลปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับน้ำ และเทพเจ้ามีสิทธิ์ลงโทษบุคคลธรรมดาที่ไม่เชื่อฟัง นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นถึง วิถีชีวิตชนเผ่าจ้วงที่ต้องพึ่งพาอาศัยธรรมชาติเป็นอย่างมาก และการทำนาเป็นอาชีพสำคัญของชนเผ่าจ้วง

๓) อนุภาคการลงโทษที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง พบว่า ตัวละครที่มีนิสัยไม่ดี หรือได้สร้างกรรมชั่ว มักจะถูกลงโทษจากผู้วิเศษหรือผู้มีอำนาจ เช่น ถูกฆ่าตาย ถูกกลายเป็นสัตว์ หรือถูกไล่ออกจากหมู่บ้าน เป็นต้น อนุภาคการลงโทษเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงเชื่อว่า ทำอย่างไร ก็จะได้รับผลอย่างนั้น ทำความดีย่อมได้ดี ทำความชั่วย่อมได้ชั่ว จึงพูดได้ว่าการทำดีเป็นค่านิยมสำคัญของชนเผ่าจ้วง

๔) อนุภาคการแต่งงานที่ผิดปกติธรรมดา เป็นอนุภาคที่ทำให้นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงน่าสนใจมากขึ้น และสอดคล้องกับความเชื่อความคิดต่าง ๆ ของชนเผ่าจ้วง เช่น ความคิดที่เกี่ยวกับความสุข คิดว่าความสุขในครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิต ความคิดด้านความรัก คิดว่าความรักไม่มีชนชั้น คนรักกันสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขร่วมกันจากความพยายามของทั้งสองคน และความเชื่อดั้งเดิมที่เกี่ยวกับสังคมบุพกาลชนเผ่าจ้วง อนุญาตให้มีการแต่งงานระหว่างสมาชิกในครอบครัวได้ เพื่อเผยแพร่และสืบพันธุ์ให้เกิดลูกหลานชาวจ้วงได้ต่อไป และกฎเกณฑ์สังคมชนเผ่าจ้วงอย่างดั้งเดิมที่นิยมการแต่งงานในชนเผ่าจ้วง ไม่นิยมการแต่งงานข้ามเผ่า

๕) อนุภาคการตั้งครรภ์โดยปราศจากการมีเพศสัมพันธ์นี้ พบว่า ตัวละครกินผลไม้หรืออาหารที่ผู้วิเศษมอบให้แล้วตั้งครรภ์ หรือมีลมวิเศษพัดมาโดยทำให้ตัวละครตั้งครรภ์ เป็นต้น อนุภาคการตั้งครรภ์โดยปราศจากการมีเพศสัมพันธ์เหล่านี้ สะท้อนให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อดั้งเดิมที่เกี่ยวกับการเกิดมนุษย์ของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงถือว่า มนุษย์ไม่ใช่เกิดโดยการมีเพศสัมพันธ์ แต่เกิดมาจากความวิเศษของผู้วิเศษเป็นผู้สร้างขึ้น สอดคล้องกับความเชื่อที่ชาวจ้วง นับถือเทพเจ้าต่าง ๆ ด้วย

๖) อนุภาคผู้วิเศษให้ความช่วยเหลือบุคคลธรรมดา พบว่าเหตุการณ์การได้รับความช่วยเหลือจากผู้วิเศษ เช่น ผู้วิเศษมอบของขวัญวิเศษ ผู้วิเศษชี้ทาง ผู้วิเศษให้ความช่วยเหลือโดยอำนาจเหนือธรรมชาติมักเกิดขึ้นจากบุคคลธรรมดาให้ความช่วยเหลือผู้วิเศษก่อน หรือบุคคลธรรมดามีพฤติกรรมและจิตใจที่ดีงาม เมื่อบุคคลธรรมดาประสบภัย ผู้วิเศษก็ช่วยเหลือบุคคลธรรมดาตอบแทน สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของชนเผ่าจ้วงที่เกี่ยวกับผลของการทำความดี ชาวจ้วงเชื่อว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว หากมีพฤติกรรมดีงาม ให้ความช่วยเหลือคนอื่น เมื่อตัวเองมีปัญหา ก็จะมีคนมาให้ความช่วยเหลือด้วยเช่นกัน

๗) อนุภาคการร้องเพลงพื้นบ้าน สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการร้องเพลงพื้นบ้านของชนเผ่าจ้วง การร้องเพลงพื้นบ้านนอกจากเป็นกิจกรรมสำคัญในวิถีชีวิตชนเผ่าจ้วง ยังสัมพันธ์กับความรักระหว่างหนุ่มสาวชาวจ้วง ตัวแทนนักร้องเพลงพื้นบ้านของชนเผ่าจ้วง คือ แม่นางหลิวซานเจีย ชาวจ้วงถือแม่นางหลิวซานเจียเป็นเทพเจ้าการร้องเพลงพื้นบ้าน นอกจากนี้ อนุภาคการร้องเพลงพื้นบ้านยังสอดคล้องกับเทศกาลการร้องเพลงพื้นบ้านของชนเผ่าจ้วงอีกด้วย

๘) อนุภาคการเกิดใหม่ สะท้อนให้เห็นว่า ชาวจ้วงเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด วิญญาณสามารถเกิดใหม่เป็นมนุษย์ สัตว์ สิ่งของต่าง ๆ ได้ การเกิดใหม่อาจจะยังมีความทรงจำเกี่ยวเนื่องกับชาติที่ผ่านมาได้อีกด้วย อีกทั้งยังสะท้อนว่า ความตายไม่ใช่อุปสรรคขัดขวางความผูกพันที่คนในครอบครัวมีต่อกัน แม้จะตายจากไปแล้ว ความช่วยเหลือในครอบครัวก็ยังคงเกิดขึ้นได้อยู่ และชาวจ้วงเชื่อว่า ความตายไม่ใช่จุดสิ้นสุดของชีวิต

๙) อนุภาคการทดสอบ อนุภาคการทดสอบสัมพันธ์กับค่านิยมชนเผ่าจ้วงที่เกี่ยวข้องกับการแต่งงาน ลูกหลานไม่มีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับการแต่งงานของตนเอง ชนเผ่าจ้วงให้ความสำคัญกับวงศ์ตระกูลฐานะของคู่ครองมากกว่าความต้องการของลูกหลาน และชนเผ่าจ้วงนิยมใช้สัตว์เป็นสินสอดทองหมั้น และยังสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมในสังคมชนเผ่าจ้วงที่ให้ความสำคัญกับความกล้าหาญ และความกตัญญูด้วย

๑๐) อนุภาคแม่เลี้ยงกลั่นแกล้งลูกเลี้ยง สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมในสังคมชนเผ่าจ้วงเกี่ยวกับแม่เลี้ยง ชนเผ่าจ้วงไม่ให้เกิดแม่เลี้ยง แม่เลี้ยงเป็นคนไม่ดี นำความไม่สงบสุขมาสู่ครอบครัว ลูกเลี้ยงที่ใช้ชีวิตกับแม่เลี้ยงจะไม่มีความสุข

๑๑) อนุภาคการต่อสู้ สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเทพเจ้ากับบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ นั้นเป็นความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน ชนเผ่าจ้วงจึงมีความเชื่อในการนับถือวีรบุรุษ ถือว่าวีรบุรุษเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติมาก และบทบาทหน้าที่ของวีรบุรุษเท่าเทียมกับเทพเจ้าต่าง ๆ และความเชื่อที่เกี่ยวกับปีศาจ ชาวจ้วงเชื่อว่าปีศาจเป็นสัตว์ที่ทำร้ายบุคคลธรรมดา จึงต้องต่อสู้กับปีศาจเพื่อปกป้องตัวเอง สอดคล้องกับประเพณีการเล่นประทัดเพื่อทำให้ปีศาจเกิดความกลัว เช่น การเล่นประทัดในวันตรุษจีน งานศพ เป็นต้น

๕.๒ อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลดังนี้

๑. การวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีเนื้อหาหลายประเภท มีทั้งเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของชาวจ้วง ความเป็นมาของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่เป็นหลัก ประวัติศาสตร์ชนเผ่าจ้วง ชีวิตประจำวันในท้องถิ่น การจัดแบ่งประเภทนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง จึงทำให้เห็นถึงวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วงอย่างชัดเจน เช่น ความเชื่อเรื่องการนับถือเทพเจ้าต่าง ๆ เรื่องวีรบุรุษ เรื่องธรรมชาติ เรื่องกรรม เรื่องการเกิดใหม่ เป็นต้น และค่านิยมของสังคมในชนเผ่าจ้วง เช่น ความกตัญญู ความคิดเกี่ยวกับเงินทอง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับความคิดและทฤษฎีของ ชนิษฐา จิตชินะกุล (๒๕๔๕ : ๑๔๓ -๑๕๐) กล่าวว่า นักคติชนวิทยา ได้รวบรวมนิทานพื้นบ้านและจัดแบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้านเพื่อประโยชน์ในการศึกษา ซึ่งในการแบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้าน สามารถแบ่งได้หลายแบบ ผู้ศึกษาและผู้เก็บรวบรวมนิทานได้แบ่งประเภทของนิทานแตกต่างออกตามเนื้อหาและโครงสร้างหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งอาจพูดได้ว่า การศึกษานิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องที่คนทั่วทุกมุมโลกให้ความสนใจเพราะเป็นการศึกษาเรื่องของมนุษย์ตลอดจนสังคมมนุษย์ และสอดคล้องกับงานวิจัยที่ ยุพดี ยศวริศสกุล (๒๕๖๐) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษานิทานพื้นบ้านมุสลิมในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า นิทาน

พื้นบ้านมุสลิม จำนวน ๕๐ เรื่อง แบ่งตามประเภทของนิทานได้ ๖ ประเภท คือ นิทานมุขตลก จำนวน ๑๐ เรื่อง นิทานคติ จำนวน ๑๑ เรื่อง นิทานอธิบายเหตุ จำนวน ๘ เรื่อง นิทานเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ จำนวน ๘ เรื่อง นิทานตำนาน จำนวน ๑ เรื่อง และนิทานปรัมปรา จำนวน ๑๒ เรื่อง ด้านสารัตถะของนิทานพื้นบ้านที่สำคัญ พบว่ามี ๓ ลักษณะ คือ ส่วนใหญ่เป็นสารัตถะเกี่ยวกับกับปัจเจกชน มุ่งเน้นในเรื่องความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ การทำความดี การเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์และสารัตถะเกี่ยวกับสถาบันครอบครัว เป็นเรื่องการเมืองครอบครัวอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ระหว่างพ่อแม่กับลูก ๆ และสารัตถะเกี่ยวกับสถาบันสังคม เป็นเรื่องการสืบทอดประเพณี การศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรม ด้านคุณค่าของนิทานแบ่งได้เป็น ๔ ประเภท ส่วนใหญ่จะมีคุณค่าด้านความบันเทิง รองลงมาคือ คุณค่าด้านการศึกษาวัฒนธรรม ด้านคุณค่าทางปัญญา และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

๒. การวิเคราะห์อนุภาคของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ผลการวิจัยพบว่า ในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงปรากฏอนุภาคหลายอนุภาค อนุภาคเหล่านี้นอกจากทำให้เห็นถึงจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วง ยังทำให้เห็นถึงวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วงด้วย โดยเฉพาะอนุภาคที่เป็นอนุภาคท้องถิ่น สามารถทำให้เห็นถึงวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วงอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศิริพร ณ ถลาง (๒๕๔๘ : ๕๒) ที่กล่าวว่าการศึกษาอนุภาคกับความคิดเชิงวัฒนธรรมมี ๒ วิธีหนึ่งคือศึกษาอนุภาคในนิทานไทยโดยใช้อนุภาคใน *ดัชนีอนุภาค* เป็นแนวเทียบ วิธีที่ ๒ คือ วิเคราะห์วัฒนธรรมจากเนื้อหาของอนุภาคในนิทาน/ตำนานปรัมปรา โดยวิเคราะห์ว่าอนุภาคนั้น ๆ สะท้อนความคิด ความเชื่อทางวัฒนธรรมของผู้เป็นเจ้าของนิทานหรือตำนานนั้น ๆ อย่างไร...การศึกษาอนุภาคกับความคิดเชิงวัฒนธรรม สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างชัดเจน ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจของวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งการศึกษานอนุภาคในนิทานพื้นบ้าน จะมีคุณค่าและบทบาทมากยิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของปริยารัตน์ เชาวลิขิตประพันธ์ (๒๕๔๗) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อนุภาคสมพาสที่ผิดธรรมชาติในนิทานไทย ผลการวิจัยพบว่า สามารถจัดระบบอนุภาคสมพาสที่ผิดธรรมชาติในนิทานไทยได้เป็น ๕ หมวด คือ ๑) อนุภาคคนสมพาสกับสิ่งเหนือธรรมชาติ ๒) อนุภาคคนสมพาสกับสัตว์ ๓) อนุภาคสิ่งเหนือธรรมชาติสมพาสกับสัตว์ ๔) อนุภาคสัตว์สมพาสกับสัตว์ต่างชนิดกัน ๕) อนุภาคสมพาสที่ผ่านการกิน และพบว่าอนุภาคที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทยมากที่สุด ได้แก่ ๑) อนุภาคคนสมพาสกับยักษ์ ๒) อนุภาคคนสมพาสกับนางที่ถือกำเนิดจากดอกบัว ๓) อนุภาคคนสมพาสกับกินรี ๔) อนุภาคคนสมพาสกับงูและนาค ๕) อนุภาคคนสมพาสกับสัตว์ : สัตว์ที่ต่อมารถร่างเป็นคน ๖) อนุภาคการดื่มน้ำหรือน้ำปัสสาวะในรอยเท้าแล้วตั้งครุภในการวิเคราะห์ความหมายพบว่า อนุภาคสมพาสที่ผิดธรรมชาติในนิทานไทยเป็นอนุภาคที่มีความหมายในเชิงสากลและในมิติทางวัฒนธรรม ในด้านความหมายเชิงสากล พบว่าอนุภาคสมพาสที่ผิดธรรมชาติเป็นอนุภาคสากลที่พบในนิทานทั่วโลก อนุภาคที่พบทั้งที่เหมือนและต่างจากอนุภาค

ภาคสากล อนุภาคที่เหมือนกันแสดงให้เห็นความคิดที่เป็นสากลของมนุษยชาติ ส่วนอนุภาคที่ต่างกัน นั้นเกิดขึ้นจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ในนิทานไทยอนุภาคสมพาสที่ ผิดธรรมชาติได้สะท้อนคติความเชื่อและค่านิยมของคนไทยที่เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว ตลอดจน สะท้อนความขัดแย้งของสมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้ยังให้เห็นการผสมผสานเชื้อระหว่าง พุทธพราหมณ์ และคติความเชื่อดั้งเดิมของท้องถิ่นด้วย อนุภาคสมพาสผิดธรรมชาติ ในนิทานไทยถึง สามารถสื่อความหมายที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมได้หลายมิติ

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ศึกษาวิจัยเรื่องอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าอื่น ๆ ของจีน เช่น ชนเผ่าไป๋ ชนเผ่าฮาหนี่ ชนเผ่าลาหู่ เป็นต้น

๒. ควรศึกษาวิจัยเรื่องเปรียบเทียบอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงของจีนกับอนุภาค ในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าอื่น ๆ ของจีน

๓. ควรศึกษาวิจัยด้านภาษา วัฒนธรรม ในวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ ของชาวจ้วง เช่น เพลงพื้นบ้าน สำนวน สุภาษิต เป็นต้น

บรรณานุกรม

- ขนิษฐา จิตชินะกุล. (๒๕๔๕) **คติชนวิทยา**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ขวัญชนก นัยจรรย์. (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๕๗) “การวิเคราะห์ภาพสะท้อนค่านิยมของไทยจากนิทานพื้นบ้าน” ใน **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. ๓๓ (๖) หน้า ๒๒๓-๒๓๓.
- จารุวรรณ เขาว์นวม. (๒๕๕๒) **นิทานพื้นเมืองลาว : ลักษณะเด่นและความสัมพันธ์กับสังคม**. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธิชา นิสัยสัตย์. (๒๕๕๒) **"ยักษ์" ในนิทานพื้นบ้านภาคเหนือของไทย : บทบาทและความหมายเชิงสัญลักษณ์**. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณิรนุช แผลงภู. (๒๕๕๒) **อนุภาคการให้รางวัลและการลงโทษในนิทานพื้นบ้านไทย : ลักษณะและความหมายเชิงวัฒนธรรม**. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองแถม นาถจำนง. (๒๕๕๒) **"ชนชาติไทย" ของหมอดือดัดในความรับรู้ของคนไทย**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- จิรัฐิพร ไทยงูเหลือม. (๒๕๕๙) **ลักษณะร่วมทางด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทย กับนิทานพื้นบ้านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว**. วิทยานิพนธ์ปร.ด. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นภสินธุ์ แผลงศร. (๒๕๕๒) **รายงานการวิจัย การวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านญี่ปุ่น**. กรุงเทพมหานคร : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประคอง นิมมานเหมินท์. (๒๕๕๑) **นิทานพื้นบ้านศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริยารัตน์ เขาวลิตประพันธ์. (๒๕๔๙) **การสมพาสที่ผิดธรรมชาติในนิทานพื้นบ้านไทย : การศึกษาอนุภาคทางคติชนวิทยา**. กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูร ทรงศิลป์. (๒๕๔๒) **การศึกษาวิเคราะห์ตำนานและนิทานพื้นบ้านเขมรภาคที่ ๑ - ๙**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏธนบุรี.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ประสาน กำจรเมณุกุล. (๒๕๕๓) **จ้วงในมณฑลทงกวางสีของประเทศจีน : อัตลักษณ์ การปรับตัวและลักษณะทางวัฒนธรรม**. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. (สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มะลิลา. (๒๕๕๒) **๑๐๐ นิทานจินตนาการไม่รู้จบ**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : ต้นบุญ.
- ยุพดี ยศวริศสกุล. (๒๕๖๐) **การศึกษานิทานพื้นบ้านมุสลิมในจังหวัดปัตตานี**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ภาควิชาการศึกษา) สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ราตรี ชัยมูล. (๒๕๕๒) **วิเคราะห์นิทานพื้นบ้านของชาวไทยเขมรบ้านพลวง ตำบลพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาไทยศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัชรภรณ์ ดิษฐป้าน. (๒๕๕๔) “อนุภาคน้ำเต้าในตำนานน้ำท่วมโลกและตำนานกำเนิดมนุษย์” ใน **วารสารภาษาและวรรณคดีไทย**. ๑๘ หน้า ๖๒-๗๗.
- วันเนา ยูเต็น. (๒๕๕๘) **นิทานพื้นบ้าน**. กรุงเทพมหานคร : มังกรการพิมพ์.
- วีโล มาศจรัส. (๒๕๕๑) **เทคนิคการเขียน การเล่านิทานสำหรับเด็ก**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : ธารอักษร.
- ศิริพร ณ ถลาง และ สุกัญญา ภัทราชัย. (๒๕๕๒) **คติชนกับคนไทย – ไทย รวมบทความทางด้านคติชนวิทยาในบริบททางสังคม**. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร ณ ถลาง. (๒๕๕๘) **ทฤษฎีคติชน : วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน – นิทานพื้นบ้าน**. กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (๒๕๕๕) **ชนชาติไทในนิทาน**. กรุงเทพมหานคร : มติชน.
- สรिता ปัจจุสานนท์. (๒๕๖๐) **การสร้างสรรค่อนุภาคความพิเศษในนวนิยาย มหัทศจรย์เรื่อง เดอะไวท์โรด**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุไลน์วรรณ พิชิตกุล. (๒๕๕๕) **การศึกษานิทานพื้นบ้านจังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาไทยศึกษา) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุมาลย์ พงษ์ไพบูลย์. (๒๕๕๒) **คติชนวิทยา**. กรุงเทพมหานคร : แสงดาว.
- อนันต์ ลากุล. (กรมกษัตริย์-ธันวาคม ๒๕๖๑) “แบบเรื่องและอนุภาคสัตว์เผือกในตำนานเมืองลุ่มภาคอีสาน” ใน **วารสารภาษาและวัฒนธรรม**. ๒ หน้า ๓๘-๕๐

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Chen liqin (陈丽琴). (๒๕๕๑) “การวิเคราะห์วินิจัยความงามของศิลปะ” ใน **วารสารเช่อหุยเคอ เสวียเจีย**. ๗ หน้า ๑๕ - ๑๘.
- Du fang (杜芳). (๒๕๕๔) **การศึกษาอนุภาคหญิงสาวหอยในนิทานพื้นบ้านจีน**. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม (ศึกษารรณกรรมพื้นบ้านจีน) สาธารณรัฐประชาชนจีน : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ครูหัวจง.
- Fei lianxia (费连霞) และ Pan jingjing (潘京京). (๒๕๕๓) “การวิเคราะห์ลักษณะนิทานพื้นบ้าน” ใน **วารสารหอหลี่**. ๑๕ หน้า ๕๖.
- Ga meina (戈梅娜). (๒๕๕๘) **การศึกษาวัฒนธรรมวีวของชนเผ่าจ้วง**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาวิชา ภาษาและวัฒนธรรมชนกลุ่มชาติพันธุ์) สาธารณรัฐประชาชนจีน : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี.
- Ge lingyu (葛凌钰). (๒๕๖๑) “การศึกษานิทานพื้นบ้านจีนและวัฒนธรรมดั้งเดิม” ใน **วารสาร เคอเจี้ยวเหวินหุย**. ๗ หน้า ๑๘๒ - ๑๗๓.
- Ge zhengwei (葛政委) และ Zhang na (张娜). (๒๕๕๘) “การศึกษาคุณค่านิทานพื้นบ้านจากหลาย มุมมอง” ใน **วารสารซานเสี่ยลุ่นถาน**. ๕ หน้า ๗๑ - ๗๕.
- Hou hongliang (侯鸿梁). (๒๕๕๑) **การยอมรับด้านวัฒนธรรมระหว่างชนเผ่าจ้วงกับชนเผ่าฮั่นและ ลักษณะวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วง**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาวิชาภาษาชนกลุ่มชาติพันธุ์) สาธารณรัฐประชาชนจีน : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยครูกวางสี.
- Huang guiqiu (黄桂秋). (๒๕๕๘) “การศึกษาความเชื่อในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงและการสร้าง ระบบการศึกษาชนเผ่าจ้วง” ใน **วารสารกวางสีหมินจูเหียนจิว**. ๑ หน้า ๗๖ - ๘๒.
- Huang runbo (黄润柏). (๒๕๕๘) “บทบาททางด้านวัฒนธรรมในเทศกาลชนเผ่าจ้วง” ใน **วารสาร กวางสีหมินจูเหียนจิว**. ๖ หน้า ๙๕ - ๑๐๑
- Hu yuexin (胡月馨). (๒๕๕๘) **การศึกษาเทศกาลชนเผ่าจ้วง**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาวิชาภาษา และวัฒนธรรมชนกลุ่มชาติพันธุ์) สาธารณรัฐประชาชนจีน : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ชนชาติกวางสี.
- Lanhong'en (蓝鸿恩). (๒๕๖๖) **สรรพนิพนธ์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง**. สาธารณรัฐประชาชนจีน : ช่างไห่เหวินอี.
- Lanhong'en (蓝鸿恩) และคณะ. (๒๕๔๔) **รวมนิทานพื้นบ้านจีน ฉบับกวางซี**. สาธารณรัฐประชาชนจีน : ศูนย์ ISBN.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Li tingting (李婷婷). (๒๕๕๗) “การวิเคราะห์รูปแบบและความหมายในภาพวาดผนังถ้ำภูเขาฮั่ว”
ใน วารสารเหลวโจเสื่อจัน. ๔ หน้า ๔ - ๘.
- Li yan (李燕). (๒๕๕๐) การศึกษารูปแบบที่อยู่อาศัยของชนเผ่าจ้วง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชา
การออกแบบศิลปะ) สาธารณรัฐประชาชนจีน : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปะ
หนานจิง.
- Liang tingwang (梁庭望). (๒๕๕๕) ชนเผ่าจ้วงของสาธารณรัฐประชาชนจีน.
สาธารณรัฐประชาชนจีน : หนิงเซี่ยหริ่นหมิน.
- Liu shouhua (刘守华). (๒๕๕๕) ประวัติศาสตร์นิทานพื้นบ้านจีน. สาธารณรัฐประชาชนจีน :
ซางวู่ยิ่นซูกว่าน.
- Lin anning (林安宁). (๒๕๕๕) การศึกษาตำนานที่เป็นกลอน เรื่อง มอจิง ของชนเผ่าจ้วง.
วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. (สาขาวิชาวรรณกรรมพื้นบ้านจีน) สาธารณรัฐประชาชนจีน :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยครุฑหัวจาง.
- Lu xiaosong. (๒๕๖๑) วิเคราะห์เพลงพื้นบ้านของชนเจี๋ย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการ
สื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียว
เฉลิมพระเกียรติ.
- Li xiaorui (李晓蕊). (๒๕๕๘) การศึกษาบทบาทในนิทานชีวิต. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม.
(สาขาวิชาวรรณกรรมสมัยใหม่ของจีน) สาธารณรัฐประชาชนจีน : มหาวิทยาลัยครุฑเซี่ยเป่ย์.
- Ma yuhang (马宇航). (๒๕๖๑) “การศึกษาจิตใจและบทบาทในนิทานพื้นบ้านจีน” ใน วารสารเคอ
เจี๋ยเหวินหุ่ย. ๘ หน้า ๑๖๐ - ๑๖๑.
- Tang kaixin (唐凯兴) และ Zhang zhiqiao (张志巧). (๒๕๕๖) “การศึกษาความหมายทางด้านทฤษฎี
ในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง” ใน วารสารปายซื่อ. ๖ หน้า ๗๘ - ๙๔.
- Tan cailuan (覃彩鸾). (๒๕๕๓) “การศึกษาลักษณะสมัยใหม่ในวัฒนธรรมที่อยู่อาศัยชนเผ่าจ้วง”
ใน วารสารมหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี. ๑ หน้า ๔๘.
- Wei huangdan (韦黄丹) (๒๕๕๘) “การวิเคราะห์ความเชื่อและประเพณีชนเผ่าจ้วงจากนิทานพื้นบ้าน”
ใน วารสารเหวอเสวียเจี๋ยวู่ ๒ หน้า ๑๖๐ - ๑๖๑.
- Wu caize (吴才泽). (๒๕๖๐) ประเพณีการเล่นกลองมโหระทึกในเมืองเหอซื่อ.
สาธารณรัฐประชาชนจีน : กวางสีหริ่นหมิน.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Yan danli. (๒๕๕๘) การวิเคราะห์กฎเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- Yang jing.(杨静)(๒๕๖๐) การวิเคราะห์ประเภทนิทานพื้นบ้านของหนิงเฉีย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาวิชาวรรณคดี) สาธารณรัฐประชาชนจีน : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหนิงเฉีย.
- Yio ming (尹明) (๒๕๕๔) “ประเพณีประเพณีกลองมโหระทึก” ใน วารสารกือห่าย. ๔ หน้า ๑๒๙

ข้อมูลออนไลน์

- “นิทานพื้นบ้าน” (๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐) ป้ายตู้ป้ายเคอ [ออนไลน์]
แหล่งที่มา : <https://baike.baidu.com/item/民间故事/>
(๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)
- “ชนเผ่าจ้วง” (๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐) ป้ายตู้ป้ายเคอ [ออนไลน์]
แหล่งที่มา : <https://baike.baidu.com/item/壮族> (๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ภาคผนวก

ภาคผนวก

เอกสารรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

เรียนรู้อันเพื่อรับใช้สังคม

เอกสารรับรอง

(Certificate of Exemption)

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่ 14 มีนาคม 2562

ชื่อเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง

ชื่อนักวิจัย/หัวหน้าโครงการ MS. TANG LIHUA

คณะวิชา/หลักสูตร หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ขอรับรองว่า งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับ
ประกาศเฮลซิงกิ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ลงนาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.จริยาวัตร คมพยัคฆ์)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่รับรอง

วันที่ 14 มีนาคม 2562

เลขที่รับรอง

อ.807/2562

วันที่ให้การรับรอง: 14 มีนาคม 2562

วันหมดอายุใบรับรอง: 13 มีนาคม 2564

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล MISS TANG LIHUA (วัลภา)
วัน เดือน ปีเกิด 5 มกราคม 2537
ที่อยู่ปัจจุบัน อาคารลุมพินีเมกะซิตี้งานา ตึก D ชั้น ๑๙ ตำบลบางแก้ว
อำเภอบางพลี สมุทรปราการ 10540
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ คณะวารรณกรรมจีนและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยเหอซีอ
สาธารณรัฐประชาชนจีน (สาขาการสอนภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง)

